

Näringsutskottets betänkande 2025/26:NU13

Energipolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om energipolitik. Yrkandena rör bl.a. energipolitikens inriktning, kärnkraft, vindkraft, bio-bränslen och biodrivmedel, energieffektivisering, energigaser samt värme och kraftvärme. Utskottet hänvisar bl.a. till den förda politiken och pågående arbete.

I betänkandet finns 48 reservationer (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

197 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	10
Utskottets överväganden	11
Energipolitikens inriktning	11
Utskottets ställningstagande	23
Kärnkraft	27
Utskottets ställningstagande	37
Vindkraft	39
Utskottets ställningstagande	44
Vattenkraft	46
Utskottets ställningstagande	50
Solenergi	51
Utskottets ställningstagande	56
Biobränslen och biodrivmedel	57
Utskottets ställningstagande	62
Ladd- och tankinfrastruktur	64
Utskottets ställningstagande	66
Energieffektivisering	67
Utskottets ställningstagande	73
Energigaserna och elektrobränslen	75
Utskottets ställningstagande	83
Fossila bränslen	86
Utskottets ställningstagande	88
Kraftvärme- och värmeåtgärder	90
Utskottets ställningstagande	97
Energitrav	98
Utskottets ställningstagande	101
Energisäkerhet och energiberedskap	101
Utskottets ställningstagande	108
Vissa internationella energifrågor	110
Utskottets ställningstagande	113
Övriga energipolitiska frågor	115
Utskottets ställningstagande	118
Reservationer	120
1. Energipolitikens inriktning, punkt 1 (S)	120
2. Energipolitikens inriktning, punkt 1 (V)	121
3. Energipolitikens inriktning, punkt 1 (C)	123
4. Energipolitikens inriktning, punkt 1 (MP)	124
5. Allmänt om kärnkraft, punkt 2 (S)	126
6. Allmänt om kärnkraft, punkt 2 (V, C)	128
7. Allmänt om kärnkraft, punkt 2 – motiveringen (MP)	129
8. Fusionskraft, punkt 3 (S, V, C, MP)	129
9. Vindkraft, punkt 4 (S)	130
10. Vindkraft, punkt 4 (V, C)	132
11. Vindkraft, punkt 4 (MP)	133
12. Vattenkraft, punkt 5 (S, V)	134
13. Vattenkraft, punkt 5 (C)	135
14. Vattenkraft, punkt 5 – motiveringen (MP)	136

15. Solenergi, punkt 6 (S).....	137
16. Solenergi, punkt 6 (V).....	137
17. Solenergi, punkt 6 (C).....	138
18. Solenergi, punkt 6 (MP).....	139
19. Biobränslen och biodrivmedel, punkt 7 (S).....	140
20. Biobränslen och biodrivmedel, punkt 7 (V).....	141
21. Biobränslen och biodrivmedel, punkt 7 (C).....	142
22. Biobränslen och biodrivmedel, punkt 7 (MP).....	143
23. Ladd- och tankinfrastruktur, punkt 8 (V, MP).....	144
24. Energieffektivisering, punkt 9 (S).....	145
25. Energieffektivisering, punkt 9 (V).....	146
26. Energieffektivisering, punkt 9 (C).....	147
27. Energieffektivisering, punkt 9 (MP).....	148
28. Biogas, punkt 10 (V, C).....	149
29. Biogas, punkt 10 (MP).....	151
30. Vätgasstrategi, punkt 11 (S, V, C, MP).....	152
31. Övrigt om vätgas och elektrobränslen, punkt 12 (S).....	153
32. Övrigt om vätgas och elektrobränslen, punkt 12 (V).....	154
33. Övrigt om vätgas och elektrobränslen, punkt 12 (MP).....	155
34. Fossila bränslen, punkt 13 (V, C).....	156
35. Fossila bränslen, punkt 13 (MP).....	157
36. Värme och kraftvärme, punkt 14 (S, V).....	158
37. Värme och kraftvärme, punkt 14 (C).....	159
38. Värme och kraftvärme, punkt 14 (MP).....	160
39. Geotermisk energi, punkt 15 (S, V, C, MP).....	160
40. Energitorv, punkt 16 (V, MP).....	161
41. Energisäkerhet och energiberedskap, punkt 17 (S).....	162
42. Energisäkerhet och energiberedskap, punkt 17 (V).....	163
43. Energisäkerhet och energiberedskap, punkt 17 (C).....	164
44. Energisäkerhet och energiberedskap, punkt 17 (MP).....	165
45. Import av fossil energi, punkt 18 (V, C, MP).....	166
46. Övriga internationella energifrågor, punkt 19 (MP).....	167
47. Övriga energipolitiska frågor, punkt 20 (V, C).....	168
48. Övriga energipolitiska frågor, punkt 20 (MP).....	169
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	170
Motioner från allmänna motionstiden 2025/26.....	170

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Energipolitikens inriktning

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:625 av Jamal El-Haj (-) yrkande 1,
2025/26:767 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkandena 1 och 4,
2025/26:1179 av Martina Johansson och Mikael Larsson (båda C) yrkandena 1–3,
2025/26:1437 av Markus Selin m.fl. (S) yrkande 1,
2025/26:1442 av Patrik Lundqvist m.fl. (S) yrkande 4,
2025/26:1447 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 7,
2025/26:1481 av Hanna Westerén (S),
2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4,
2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 1,
2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 7,
2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 36,
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 38 och 39,
2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 86, 92, 102, 131 och 132,
2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 3, 4 och 10,
2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 16 och
2025/26:3789 av Daniel Riazat (-) yrkande 5.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (MP)

2. Allmänt om kärnkraft

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:8 av Robert Stenkvis (SD),
2025/26:36 av Josef Fransson (SD),
2025/26:481 av Jörgen Grubb m.fl. (SD),
2025/26:1514 av Peter Ollén (M),
2025/26:1867 av Ulrika Heindorff m.fl. (M) yrkande 6,
2025/26:2669 av Lars Englund (M) yrkandena 2–4,
2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 138,
2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 17,
2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 34 och
2025/26:3789 av Daniel Riazat (-) yrkandena 1–3.

Reservation 5 (S)

Reservation 6 (V, C)

Reservation 7 (MP) – motiveringen

3. Fusionskraft

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:863 av Magnus Manhammar (S),

2025/26:1878 av Laila Naraghi (S) yrkandena 1–4,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 60,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 140 och

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 23.

Reservation 8 (S, V, C, MP)

4. Vindkraft

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:879 av Magnus Manhammar (S) yrkande 3,

2025/26:1875 av Tomas Kronståhl (S),

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 11,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 15 och 16,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 42, 47 och 48,

2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 42,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 91 och 123,

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 14 och

2025/26:3789 av Daniel Riazat (-) yrkande 6.

Reservation 9 (S)

Reservation 10 (V, C)

Reservation 11 (MP)

5. Vattenkraft

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:64 av Josef Fransson (SD),

2025/26:2302 av Lars Isacson (S),

2025/26:2975 av Dan Hovskär (KD),

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 121 och 122 samt

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 12.

Reservation 12 (S, V)

Reservation 13 (C)

Reservation 14 (MP) – motiveringen

6. Solenergi

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 16,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 11 och 20–22,

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 37 och 38,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 41, 43, 54 och 174,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 130 och

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 16.

Reservation 15 (S)

Reservation 16 (V)

Reservation 17 (C)

Reservation 18 (MP)

7. Biobränslen och biodrivmedel

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:531 av Isak From och Monica Haider (båda S) yrkande 2,

2025/26:914 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkandena 1–3,

2025/26:1050 av Jamal El-Haj (-) yrkande 3,

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 6,

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 51,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 9,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 130, 135 och 152,

2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 36,

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 108,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 21 och 22 samt

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 19 och 20.

Reservation 19 (S)

Reservation 20 (V)

Reservation 21 (C)

Reservation 22 (MP)

8. Ladd- och tankinfrastruktur

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2789 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 3 och

2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 38.

Reservation 23 (V, MP)

9. Energieffektivisering

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:1437 av Markus Selin m.fl. (S) yrkande 2,

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 19,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 24–26 och 32,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 35, 36 och 170,

2025/26:3546 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 5,

2025/26:3547 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkandena 3–7, 12–14 och 16,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 87 och 88 samt

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 18.

Reservation 24 (S)

Reservation 25 (V)

Reservation 26 (C)

Reservation 27 (MP)

10. Biogas

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:326 av Gudrun Brunegård (KD),

2025/26:1145 av Anders Karlsson (C),

2025/26:1314 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S),

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 10 i denna del,

2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 44,

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 109,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 112–115,

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 38 och

2025/26:3728 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 94.

Reservation 28 (V, C)

Reservation 29 (MP)

11. Vätgasstrategi

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2681 av Patrik Lundqvist m.fl. (S) yrkande 2,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 36,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 82 och

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 21.

Reservation 30 (S, V, C, MP)

12. Övrigt om vätgas och elektrobränslen

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:653 av Peder Björk m.fl. (S),

2025/26:767 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkande 5,

2025/26:1447 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 8,

2025/26:2093 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2,

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 10–14,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 10 i denna del och 35,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 137,

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 22 och 25 samt

2025/26:3653 av Aylin Nouri m.fl. (S) yrkande 98.

Reservation 31 (S)

Reservation 32 (V)

Reservation 33 (MP)

13. Fossila bränslen

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 2 och 4,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 24 och 81,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 10 och 83 samt

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 50.

Reservation 34 (V, C)

*Reservation 35 (MP)***14. Värme och kraftvärme**

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:679 av Sanne Lennström (S),

2025/26:2248 av Sten Bergheden (M),

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 31,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 173,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 107 och 108,

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 15 och

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 13.

*Reservation 36 (S, V)**Reservation 37 (C)**Reservation 38 (MP)***15. Geotermisk energi**

Riksdagen avslår motion

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 24.

*Reservation 39 (S, V, C, MP)***16. Energitorv**

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 5 och

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 169.

*Reservation 40 (V, MP)***17. Energisäkerhet och energiberedskap**

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:531 av Isak From och Monica Haider (båda S) yrkande 1,

2025/26:546 av Isak From m.fl. (S) yrkande 5,

2025/26:2368 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5,

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 14 och 54,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 8 och 51,

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 35 och 43,

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 69,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 84, 101 och 119
samt2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 9 och
15.*Reservation 41 (S)**Reservation 42 (V)**Reservation 43 (C)**Reservation 44 (MP)*

18. Import av fossil energi

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 4 och

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 11 och 12.

Reservation 45 (V, C, MP)

19. Övriga internationella energifrågor

Riksdagen avslår motion

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 71 och 78.

Reservation 46 (MP)

20. Övriga energipolitiska frågor

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:1845 av Robert Olesen (S),

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 27,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 37,

2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 33,

2025/26:3547 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 2,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 89 och

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 51.

Reservation 47 (V, C)

Reservation 48 (MP)

Stockholm den 24 februari 2026

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Anders Ådahl (C), Jesper Skalberg Karlsson (M), Monica Haider (S), Josef Fransson (SD), Mattias Jonsson (S), Eric Palmqvist (SD), Isak From (S), Kjell Jansson (M), Birger Lahti (V), Camilla Brodin (KD), Louise Eklund (L), Daniel Vencu Velasquez Castro (S), Mattias Bäckström Johansson (SD), Lars Isacson (S), Anna af Sillén (M) och Amanda Palmstierna (MP).

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlar utskottet 197 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26 som rör olika energipolitiska frågor. I bilagan finns en förteckning över de behandlade förslagen.

Utskottets överväganden

Energipolitikens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. energipolitikens långsiktiga förutsättningar, övergripande mål för planering av elsystemet och tillståndprocesser. Utskottet hänvisar till den förda politiken och pågående arbete.

Jämför reservation 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Motionerna

I partimotion 2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4 framförs att den långsiktiga inriktningen för energisystemet bör innefatta siffrsatta delmål vart femte år, som dessutom följs upp. 12 terawattimmar (TWh) mer el per år och minst 70 TWh till 2030 är motionärernas ingång. För att industrin ska våga satsa på omställningen behöver företagen veta att det finns tillgång till fossilfri el redan 2030.

Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) konstaterar i partimotion 2025/26:3596 att det svenska näringslivet ska vara världsledande i klimatomställningen, vilket gynnar både klimatet och Sverige. I yrkande 16 föreslås därför ett tillkännagivande om att säkerställa att efterfrågan på el tillgodoses enligt den tidslinje efter vilken den gröna industrin byggs ut i Sverige, med målet att Sverige ska bli världsledande i klimatomställningen. Samma förslag finns också i kommittémotion 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C), yrkande 102.

I kommittémotion 2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) framhålls det att långsiktiga och stabila villkor är viktiga för att tillräckliga investeringar inom energisektorn ska komma på plats. För att skapa långsiktighet i elsystemets utveckling behövs det enligt motionärerna en blocköverskridande beredning i form av en energikommission. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om behovet av långsiktighet i energipolitiken. Vidare anser motionärerna att Sverige behöver ett robust elsystem som på sikt klarar av att producera och leverera upp till dubbelt så mycket el som i dag. Investeringar i nya industrier och omställning av befintliga behöver dessutom mer el i närtid. Därför vill motionärerna se mål för mer förnybar fossilfri el redan till 2030 och 2035. I yrkande 4 begär de ett tillkännagivande med den inriktningen. I yrkande 10 föreslår motionärerna vidare ett tillkännagivande om snabbare och effektivare tillståndprocesser. De pekar bl.a. på att den omfattande elektrifiering som samhället står inför ställer stora krav på effektiva och snabba tillståndprocesser inte minst när det gäller de som är förknippade med utbyggnad av elnät och kraftproduktion.

I kommittémotion 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 86 efterfrågar motionärerna planeringsmål även för 2030 och 2035 för ny elproduktion. De anser inte att det räcker med ett mål för energiproduktion till 2045, eftersom Sverige då redan ska ha ställt om. I yrkande 92 framförs utan närmare motivering att regelverken för samhällskritisk infrastruktur bör uppdateras så att även förnybara kraftslags behov inkluderas. Vidare anför motionärerna att länsstyrelsernas uppdrag bör förtydligas för att inkludera målet om att bidra till en ökad energiproduktion av samtliga fossilfria kraftslag. I yrkande 131 förordas därför att regeringen genom en ändring i länsstyrelsernas instruktion förtydligar att de ska verka för ny fossilfri kraftproduktion, oberoende av kraftslag, och i synnerhet fokusera på att öka elproduktionen i områden med under-skott. I yrkande 132 anför också att det av instruktionen bör framgå att länsstyrelserna ska verka för att de energipolitiska mål som fastställts av riksdagen nås och för att möjliggöra etablering av fossilfri kraftproduktion och elektrifiering av samhället i samexistens med livsmedelsproduktion och skogsbruk.

I kommittémotion 2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att det bör införas ett mål om ett 100 procent fossilfritt energisystem till 2035. Motionärerna påpekar att det svenska elsystemet redan är så gott som fossilfritt, men sett till hela energisystemet är Sverige fast i ett tungt fossilberoende.

Katarina Luhr m.fl. (MP) efterfrågar i kommittémotion 2025/26:3282 yrkande 7 ett tillkännagivande om att stärka incitamenten för att bygga ut förnybar energi. Motionärerna ser det som viktigt för att säkerställa industrins omställning och utveckling.

I kommittémotion 2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 36 efterfrågas ett tillkännagivande om att en stor utbyggnad av förnybar energi som vindkraft, solceller och solvärme bör genomföras, särskilt i södra Sverige.

I kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 38 förordas ett tillkännagivande om ett mål om att tillgängliggöra 100 TWh el redan till 2030 samt ytterligare 50 TWh till 2035. Enligt motionärerna kan detta åstadkommas genom en kombination av ny förnybar elproduktion och energieffektiviseringar. Vid sidan av dessa mål ser motionärerna även behov av ett mål för s.k. grön baskraft. I yrkande 39 föreslår de därför ett tillkännagivande om ett planeringsmål för sådan baskraft.

Elpriserna har varit betydligt högre i södra Sverige än i övriga landet, vilket har skapat oro och kostnader för hushåll och företag. Detta slås fast av Joakim Sandell m.fl. (S) i motion 2025/26:767. I yrkande 1 efterfrågas ett tillkännagivande om att säkerställa en långsiktig, grön och trygg energipolitik för hela landet. I yrkande 4 efterfrågas ett tillkännagivande om att stimulera utbyggnaden av förnybar energiproduktion i södra Sverige. Patrik Lundqvist m.fl. (S) har ett liknande förslag om ett tillkännagivande i motion 2025/26:1442 yrkande 4, men där betonas särskilt denna utbyggnads betydelse för att möta industrins behov.

I motion 2025/26:1437 av Markus Selin m.fl. (S) slås det inledningsvis fast att elektrifieringen är ett av de bästa verktygen för att klara klimatutmaningen, stärka industrin och skapa nya jobb. I yrkande 1 efterfrågar motionärerna ett tillkännagivande om att ge regeringen i uppdrag att tillsammans med riksdagens partier verka för att finna långsiktiga och breda politiska överenskommelser om Sveriges energiproduktion som garanterar en robust, kostnadseffektiv och hållbar energiförsörjning tillsammans med de närmaste grannländerna.

Ida Karkiainen m.fl. (S) pekar i motion 2025/26:1447 på behovet av ökad elproduktion och efterfrågar i yrkande 7 ett tillkännagivande till regeringen om att se över hur incitament till lokal produktion av förnybar el, som t.ex. vindkraft, lämpligast kan införas.

En avgörande del för en rättvis och långsiktigt hållbar tillväxt i hela landet är en säker tillgång till hållbar energi. Detta anför Hanna Westerén (S) i motion 2025/26:1481 och efterfrågar ett tillkännagivande med en sådan innebörd.

Martina Johansson och Mikael Larsson (båda C) anför i motion 2025/26:1179 yrkande 1 att regeringen bör utreda hur en övergripande bedömning kan göras vid utbyggnad av förnybar energi och att kommunernas inställning bör komma in tidigare i planeringsprocessen. I yrkande 2 anføres vidare att det bör tillsättas en utredning om hur ersättningen till markägare kan ses över vid större infrastrukturprojekt. En utredning bör även tillsättas när det gäller frågan om hur den lokala, regionala och nationella nivån kan inkludera varandra i planeringen av infrastruktur. Ett tillkännagivande om detta efterfrågas i yrkande 3.

Jamal El-Haj (-) efterfrågar i motion 2025/26:625 ett tillkännagivande om att öka investeringarna i fossilfria energislag i södra Sverige.

I motion 2025/26:3789 av Daniel Riazat (-) yrkande 5 efterfrågas ett tillkännagivande om att intensifiera utbyggnaden av förnybar elproduktion samt att ställa krav på kommuner att installera solenergi på offentliga byggnader.

Bakgrund och pågående arbete

Regeringens proposition om energipolitikens långsiktiga inriktning

Våren 2024 antog riksdagen regeringens proposition Energipolitikens långsiktiga inriktning (prop. 2023/24:105, bet. 2023/24:NU14, rskr. 2023/24:201). I propositionen (som i det följande benämns som den energipolitiska inriktningspropositionen) redovisade regeringen att det övergripande målet för energipolitiken – som beslutades av riksdagen våren 2018 – är att skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt att underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle (prop. 2017/18:228, bet. 2017/18:NU22, rskr. 2017/18:411). Målet bygger på samma tre grundpelare som energisamarbetet i EU och syftar till att förena

- försörjningstrygghet
- konkurrenskraft

- ekologisk hållbarhet.

Vidare uppgavs att målet för energieffektivisering är att 2030 ha 50 procent effektivare energianvändning än 2005, uttryckt i termer av tillförd energi i relation till BNP. Målet för elproduktionens sammansättning var fram till våren 2023 att elproduktionen 2040 skulle vara 100 procent förnybar. Efter beslut av riksdagen efter förslag från regeringen i vårpropositionen våren 2023 ändrades målformuleringen till att avse fossilfri el i stället för förnybar (prop. 2022/23:99, bet. 2022/23:FiU21, rskr. 2022/23:254). Regeringen återgav också det då gällande övergripande målet för forskning och innovation på energiområdet som var att bidra till att uppfylla uppställda energi- och klimatmål, den långsiktiga energi- och klimatpolitiken och energirelaterade miljöpolitiska mål (prop. 2016/17:66, bet. 2016/17:NU9, rskr. 2016/17:164).

Utöver de nyss nämnda övergripande målen påverkas Sveriges energipolitik enligt regeringen i hög utsträckning av andra EU-mål och regelverk inom energiområdet, bl.a. inom ramen för den s.k. energiunionen (se vidare nedan).

I den energipolitiska inriktningspropositionen konstaterade regeringen att Sveriges konkurrenskraft och välfärd bygger på tillgång till fossilfri energi till konkurrenskraftiga priser. För att nå klimatmålen och möjliggöra den gröna omställningen behöver ytterligare steg tas i elektrifieringen av industrin och transportsektorn. Med den elektrifiering som samhället står inför väntas elbehovet i Sverige öka kraftigt. För att kunna möta samhällets ökade behov av el och samtidigt säkerställa god försörjningstrygghet krävs en omfattande utbyggnad av elproduktionskapacitet, elnät och lagringsmöjligheter samt förbättrade möjligheter till flexibilitet. Regeringen slog fast att energisystemet behöver utvecklas samtidigt som det pågår annan viktig samhällsutveckling, exempelvis inom totalförsvaret. Utvecklingen behöver också vara kostnadseffektiv för samhället, med hänsyn till bl.a. hushållens ekonomi. I propositionen tydliggjorde regeringen den långsiktiga inriktningen för energipolitiken och föreslog

- ett planeringsmål om att planeringen av det svenska elsystemet ska ge förutsättningar att leverera den el som behövs för en ökad elektrifiering och för att möjliggöra den gröna omställningen
- ett leveranssäkerhetsmål om att det svenska elsystemet ska ha förmågan att leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd, i den utsträckning det är samhällsekonomiskt effektivt.

Regeringen bedömde vidare att det finns behov av att se över det nuvarande energieffektiviseringsmålet.

Planeringsmålet

I den energipolitiska inriktningspropositionen redovisade regeringen bedömningen att Sverige bör planera för att kunna möta ett elbehov om minst 300 TWh 2045. Det anfördes att behovet av el i olika geografiska områden bör tydliggöras för 2030, 2035, 2040 och 2045 och följas upp vid regelbundna

kontrollstationer, med start 2030. Därför föreslog regeringen ett planeringsmål för energisystemet med innebörden att planeringen av det svenska elsystemet ska ge förutsättningar för att leverera den el som behövs för en ökad elektrifiering och för att möjliggöra den gröna omställningen. Regeringen konstaterade att det behövs en kraftig utbyggnad av elsystemet för att nå klimatmålen och möjliggöra den gröna omställningen och att detta kräver beslut och åtgärder av en rad aktörer i samhället, såsom statliga myndigheter, kommuner, kraftbolag, nätföretag, kunder, utvecklare och finansärer. I propositionen framhölls även att ett planeringsmål med lång- och kortsiktig kvantifiering tydliggör energipolitikens ambition när det gäller elsystemets utveckling och underlättar omställningen genom att minska osäkerheten i samband med investeringsbeslut.

Leveranssäkerhetsmålet

Regeringen föreslog vidare i den refererade propositionen ett leveranssäkerhetsmål som innebär att det svenska elsystemet ska ha förmågan att leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd, i den utsträckning det är samhällsekonomiskt effektivt. Omotiverade hinder i elsystemet ska undanröjas för att skapa förutsättningar för en effektiv marknad som främjar konkurrenskraftiga priser. Vidare bedömde regeringen att Svenska kraftnät bör få ett övergripande ansvar för att göra en regelbunden uppföljning av leveranssäkerhetsmålet och för att vidta eller föreslå nödvändiga åtgärder för att målet ska uppnås. En fördjupad uppföljning bör göras vid regelbundna kontrollstationer med start 2030.

EU:s energipolitik

Övergripande om EU:s energipolitik

Sveriges energipolitik påverkas i hög utsträckning av EU:s mål och regelverk inom den s.k. energiunionen. EU:s energipolitik hänger också nära samman med EU:s klimatpolitik, men även med bl.a. miljö-, närings-, regional-, transport- samt utrikes- och säkerhetspolitiken. Till exempel berörs energiområdet av sektorsövergripande EU-regler för kritisk infrastruktur, cybersäkerhet och annat som kopplar till försörjningstrygghet och säkerhet.

Som en del i kommissionens förslag från 2019 om den s.k. gröna given höjdes ambitionen för EU:s klimatmål. EU antog bindande mål om klimatneutralitet i unionen senast 2050 och ett mål om att nettoutsläppen av växthusgaser 2030 ska ha minskat med minst 55 procent jämfört med 1990 (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet).

För att nå 2030-målet presenterade kommissionen ett stort antal lagförslag i det s.k. 55-procentspaketet, bl.a. förslag om reviderade direktiv om förnybar

energi, energieffektivitet och byggnaders energiprestanda samt förslag till revidering av direktivet och förordningar om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten.

Energimarknaderna påverkades i hög grad av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina i februari 2022. För att snabbare bryta EU:s beroende av rysk fossil energi och säkra försörjningstryggheten presenterade kommissionen i maj 2022 REPowerEU-planen med ytterligare lagförslag för att öka ambitionen i direktiven om förnybar energi, energieffektivitet och byggnaders energiprestanda. Ett flertal krisförordningar för att säkra försörjningstryggheten, skydda EU mot höga energipriser och snabba på energiomställningen har därefter förhandlats och antagits. I mars 2023 presenterade kommissionen även ett förslag om en reform av unionens elmarknad som antogs 2024.

Den 13 juni 2024 trädde EU-förordningen om nettonollindustrin i kraft.¹ Förslaget var en del av den gröna givens industriplan för nettonollåldern som kommissionen presenterade den 1 februari 2023. Förordningen syftar till att främja trygg och hållbar tillgång till nyckeltekniker för den gröna omställningen, s.k. nettonolltekniker såsom batteritekniker, vätgastekniker och kärntekniker, genom att öka unionens tillverkningskapacitet i fråga om dessa tekniker och samtidigt bidra till unionens klimatmål.

Ett nytt europeiskt klimatmål för 2040

Den 6 februari 2024 publicerade kommissionen ett meddelande om ett europeiskt klimatmål för 2040. Kommissionen har utifrån en konsekvensanalys rekommenderat ett mål om 90 procents nettominskning av utsläppen till 2040 jämfört med 1990. I meddelandet framhöll kommissionen att alla energikällor med noll och låga koldioxidutsläpp kommer att behövas för att ställa om energisystemet till 2040, inklusive förnybar energi, kärnkraft, energieffektivitet, avskiljning och lagring av koldioxid samt avskiljning och användning av koldioxid.

I juli 2025 presenterade kommissionen sedan ett förslag till en reviderad europeisk klimatlag med ett nytt klimatmål till 2040 om en 90-procentig minskning av nettoutsläppen till 2040 jämfört med 1990. I december 2025 nådde EU en politisk överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet om ett nytt bindande mellanliggande klimatmål enligt förslaget ovan. Den överenskomna texten ska godkännas formellt av Europaparlamentet och rådet i enlighet med respektive beslutsförfarande. Därefter antas den reviderade klimatlagen slutligt och träder i kraft efter offentliggörandet i EU:s officiella tidning.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724.

Kommissionens meddelande Given för en ren industri – en gemensam färdplan för konkurrenskraft och fossilfrihet

I februari 2025 presenterade kommissionen sitt meddelande Given för en ren industri – en gemensam färdplan för konkurrenskraft och fossilfrihet (COM(2025) 85).

Meddelandet innehöll en övergripande färdplan för att både stärka den europeiska industrins konkurrenskraft och påskynda dess gröna omställning. Kommissionen sa sig ha för avsikt att uppnå målsättningarna i meddelandet bl.a. genom att säkerställa tillgång till energi till överkomliga priser med fokus på att sänka energikostnader, främja ren energi och förbättra elnätens effektivitet för att stödja europeiska industriföretag, särskilt de energiintensiva.

Enligt kommissionen ska meddelandet ses som en färdplan för de centrala politiska strategier som kommissionen anser är nödvändiga för att uppnå en konkurrenskraftig och ren industri i EU. Det uppges även att ett flertal konkreta lagstiftningsförslag och strategier kommer att presenteras inom ramen för meddelandet under de närmaste åren.

I juni 2025 antog kommissionen ett meddelande om en ram för statliga åtgärder till stöd för given för en ren industri (C/2025/3602). Meddelandet anger de villkor under vilka medlemsstaterna kan utforma och genomföra statliga stödåtgärder för att stimulera investeringar i bl.a. förnybar energi, utfasning av fossila bränslen inom industrin och utbyggnad av tillverkningskapacitet för nettonollteknik.

Ett annat initiativ på området är kommissionens förslag om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur (TEN-E) med särskilt fokus på elnäten (COM(2025) 1006). Förslaget lades fram i december 2025 och syftar till att stärka planering, utbyggnad och samordning av elnätsinfrastruktur inom unionen med inriktning på att möjliggöra elektrifiering, integrering av stora mängder förnybar el samt ökad gränsöverskridande handel med elektricitet.

Kommissionens meddelande om en handlingsplan för överkomliga energipriser

I februari 2025 presenterade kommissionen ett meddelande om en handlingsplan för överkomliga energipriser (COM(2025) 79). Meddelandet syftar till att säkerställa en effektiv och ren energi för alla européer till ett överkomligt pris. I meddelandet framhåller kommissionen att de höga energipriserna är ett hot mot EU:s konkurrenskraft, och i handlingsplanen presenteras åtgärder inom fyra s.k. pelare:

- sänkta energikostnader
- fullbordande av energiunionen
- attrahera investeringar
- beredskap för energikriser.

Kommissionen identifierar flera orsaker till de höga energikostnaderna, såsom beroendet av importerade fossila bränslen och ineffektivitet i elnäten. För att

åtgärda detta föreslås åtgärder som att sänka nätkostnaderna, förbättra långsiktig elförsörjning, effektivisera gasmarknaden och öka energieffektiviteten. Vidare föreslås en överenskommelse mellan kommissionen, rådet och Europaparlamentet om investeringar och åtgärder för att säkerställa prisstabilitet och beredskap inför energikriser.

I december 2025 presenterade kommissionen ett förslag till direktiv om att påskynda tillståndsförfaranden för energiinfrastruktur, förnybar energi, energilagring och laddinfrastruktur (COM(2025) 1007). Förslaget syftar till att minska ledtiderna för tillståndsgivning, som enligt kommissionen utgör ett strukturellt hinder för utbyggnad av elnät, integrering av förnybar energi och därmed även överkomliga energipriser. Kommissionen föreslår riktade ändringar i förnybartdirektivet, elmarknadsdirektivet och gasmarknadsdirektivet i syfte att införa kortare och tydligare tidsfrister, stärka de administrativa resurserna hos tillståndsmyndigheter, öka digitaliseringen av tillståndprocesser samt införa principer om tyst godkännande i vissa delar av förfarandet.

Kommissionens arbetsprogram för 2026

I oktober 2025 presenterade kommissionen sitt arbetsprogram för 2026. Under första kvartalet 2026 kommer ett förslag om en elektrifieringsplan att presenteras som väntas innehålla förslag för elektrifiering inom transport, industri och byggnader. Planen kommer även att inkludera en strategi för värme och kyla, med syftet att fasa ut koldioxid från uppvärmnings- och nedkylningsprocesser. Ett initiativ för att stärka EU:s energisäkerhet är också planerat till första kvartalet.

Under andra kvartalet ska ett s.k. omnibuspaket för energi presenteras tillsammans med flera centrala delar av EU:s energilagstiftning som ska uppdateras. Detta paket förväntas vara inriktat på att möta behovet av förenklingar av rapportering, t.ex. uppdaterade regler för förnybar energi och energieffektivitet.

Kommissionens avsikt är sedan att under det tredje kvartalet presentera ett energiunionspaket för det kommande decenniet. Under slutet av året ska energiunionen dessutom ses över i sin helhet och det ska presenteras en klimatplan för utfasning av subventioner till fossila bränslen.

Energipolitikens inriktning i budgetpropositionen för 2026

Under rubriken Politikens inriktning i budgetpropositionen för 2026 konstaterar regeringen att energipolitiken har en tydlig långsiktig inriktning: att steg för steg bygga ett robust, kostnadseffektivt och fossilfritt energisystem som möjliggör klimatomställningen, stärker konkurrenskraften och möter framtidens behov – i vardag, i kris och ytterst i krig (prop. 2025/26:1 utg.omr. 21 Energi).

För att säkerställa en trygg och samhällsekonomiskt effektiv energiförsörjning och energianvändning anser regeringen att det krävs samlade insatser och goda förutsättningar för investeringar i fossilfri elproduktion, förstärkningar

av energiinfrastrukturen, effektivare energianvändning och ett bättre nyttjande av hela energisystemet.

För att uppnå en bättre balans mellan elproduktion och elanvändning i alla delar av Sverige samt en hög och stabil överföringsförmåga behöver utvecklingen av elanvändning, elproduktion, flexibilitet och elnät gå i takt tidsmässigt och geografiskt. Vidare anser regeringen att utbyggnaden av elsystemet och utvecklingen av elmarknaden behöver ta sin utgångspunkt i ett systemperspektiv och genomföras på ett sammanhållet och teknikneutralt sätt för att uppnå en samhällsekonomiskt effektiv och trygg elförsörjning som säkrar elsystemets leveranssäkerhet. Sveriges energisystem behöver enligt regeringen också fortsätta att utvecklas för att stärka försörjningstryggheten såväl i kris-situationer som i händelse av höjd beredskap och ytterst i krig.

Regeringen anger också att den vidtar åtgärder för att hålla nere energikostnaderna, vilket bidrar till att stärka hushållens ekonomi och företagens konkurrenskraft. Bland annat sänks energiskatten på el, och regeringen pekar på vikten av att kundernas nätavgifter är skäliga samtidigt som nätföretagen har förutsättningar att göra omfattande investeringar i näten. Vidare föreslår regeringen att det avsätts medel för att kunna införa ett högkostnadsskydd för hushållen i händelse av en längre period med höga el- och gaspriser.

Regeringen anger också att den ökar takten i energieffektiviseringsarbetet genom att föreslå en förlängd och utvecklad satsning på det nuvarande stödet till energieffektivisering i småhus som även innefattar informations- och kompetenshöjande insatser.

Regeringen anser att det behöver byggas nya kärnkraftsreaktorer i Sverige för att det ska vara möjligt att nå de klimat- och energipolitiska målen, tillgodose framtidens elbehov inklusive anslutningar för industrin, öka leveranssäkerheten i elsystemet och överföringsförmågan i transmissionsnätet, minska prisskillnaderna mellan de svenska elområdena och bidra till konkurrenskraftiga elpriser för elkunderna. Därför har regeringen inlett ett kärnkraftsprogram som innehåller ett flertal initiativ och åtgärder för att möjliggöra ny kärnkraft i Sverige.

Regeringen anser också att elmarknaden behöver utvecklas för att stärka aktörernas incitament att leverera de nyttor som krävs för ett leveranssäkert och effektivt elsystem. Regeringen anger att det pågår beredning inom Regeringskansliet av förslagen i Elmarknadsutredningens betänkande *Spänning i tillvaron – hur säkrar vi vår framtida elförsörjning?* (SOU 2025:47).

Energimyndigheten har fått i uppdrag att tillsammans med Svenska kraftnät beskriva vattenkraftens nyttor och ta fram ett strategiskt stödmaterial, och regeringen föreslår att investeringsstödet för att stärka leveranssäkerheten i elsystemet, det s.k. Kraftflyftet, utökas.

Regeringen konstaterar att fjärr- och kraftvärmen bidrar till en trygg energiförsörjning och den lokala och regionala elförsörjningen, dels genom att minska behovet av el för uppvärmning, dels genom att tillföra lokal och planerbar produktion av el. För att ytterligare stärka konkurrenskraften för fjärr- och kraftvärmen på kort och lång sikt har regeringen gett Energimyndigheten i

uppdrag att genomföra och föreslå åtgärder för att värna och stärka fjärr- och kraftvärmen.

Regeringen föreslår att Energimyndigheten tillförs ytterligare medel för arbetet med cybersäkerhet och att Elsäkerhetsverket tillförs anslagsmedel i syfte att stärka det skadeförebyggande arbetet med elsäkerhet.

Myndighetsgemensam uppföljning av samhällets elektrifiering

I maj 2022 gav regeringen Energimyndigheten, Energimarknadsinspektionen, Svenska kraftnät och Trafikverket i uppdrag att göra en myndighetsgemensam uppföljning under 2022–2024 av samhällets elektrifiering och utvecklingen av elsystemet inklusive elproduktionen.

Uppdraget avrapporterades årligen under perioden 2022–2024. I en uppföljningsrapport som lämnades i mitten av december 2023 (Myndighetsgemensam uppföljning av samhällets elektrifiering – Rapportering 2023) framförde myndigheterna att all fossilfri elproduktion kan och behöver bidra och att det finns en utbyggnadspotential i Sverige för såväl land- som havsbaserad vindkraft, solex och kärnkraft.

Uppdraget slutredovisades sedan i december 2024 (ER 2025:03 Myndighetsgemensam uppföljning av samhällets elektrifiering – Huvudrapport 2024). En slutsats som dras i rapporten är att tilltron till efterfrågan och utbudet av el i framtiden kommer att vara avgörande för hur både produktionen och användningen faktiskt utvecklas. Vidare framhålls vikten av långsiktiga och stabila mål samt en konsekvent och förutsägbar styrning. Ytterligare något som lyfts fram i rapporten är betydelsen av välfungerande och förutsägbara tillståndprocesser. Genom lokal och regional samplanering av olika samhällsintressen kan utbyggnaden av ny elproduktion, överföringskapacitet och lagring effektiviseras och tillståndprocesserna bli mer förutsägbara. Samtidigt ger det möjlighet att skapa högre acceptans för omställningen samt att hitta kompromisser och samexistens mellan olika intressen.

Tillståndprocesser

En mer effektiv miljöprövning

Miljöprövning är ofta en betydande del av de tillståndprocesser som föregår anläggning av kraftinfrastruktur.

Hösten 2024 behandlade riksdagen regeringens proposition Steg på vägen mot en mer effektiv miljöprövning (prop. 2023/24:152, bet. 2024/25: MJU4, rskr. 2024/25:21). Syftet med förslagen i propositionen var att skapa en modernare och mer effektiv miljöprövning och att förenkla regelverket för miljöprövning genom större enhetlighet och tydligare kravnivåer.

Miljö- och jordbruksutskottet ställde sig bakom regeringens samtliga förslag till lagändringar. Utskottet konstaterade bl.a. att det pågår ett antal arbeten i syfte att ytterligare förbättra miljöprövningen. Miljötillståndsutredningen (se vidare nedan) har t.ex. i uppdrag att lämna förslag på hur tillståndsprövningen

enligt miljöbalken kan förenklas och förkortas genom att göra prövningen mer flexibel, effektiv och förutsebar. Utskottet sa sig se positivt på dessa pågående insatser och delade näringsutskottets bedömning i dess yttrande (yttr. 2024/25:NU1y) att det vid den aktuella tidpunkten saknades skäl för riksdagen att rikta tillkännagivanden till regeringen om att återkomma med fler förslag som syftar till att ytterligare förkorta ledtiderna i tillståndprocesserna.

Riksdagen följde utskottets förslag och de nya bestämmelserna trädde i kraft den 1 januari 2025.

Miljötillståndsutredningen

I det s.k. Tidöavtalet, som offentliggjordes i mitten av oktober 2022, anförs att det ska tillsättas en utredning för att förenkla och förkorta miljötillståndsprövningen enligt miljöbalken. Den 8 juni 2023 beslutade regeringen sedermera om direktiv till en särskild utredare (dir. 2023:78) och i slutet av samma månad utsågs huvudsekreteraren och tidigare bygglovschefen Camilla Adolfsson till särskild utredare.

Utredningen antog namnet Utredningen om förenklade och förkortade tillståndprocesser enligt miljöbalken (Miljötillståndsutredningen) och överlämnade ett betänkande till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L) den 21 januari 2025 (SOU 2024:98 En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess). I betänkandet föreslås bl.a. att det ska inrättas en ny prövningsmyndighet för miljöprövningsprocessen som ska ansvara för hela miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocessen. Vidare föreslås en ny samlad reglering av miljöprövning – för att underlätta tillämpningen av regelverket. Därtill föreslår utredningen att det införs en ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess, som motsvarar EU-rättens krav.

I början av februari 2025 skickade regeringen ut utredningens betänkande på en bred remissrunda med sista svarsdag den 15 juni 2025.

I anslutning till överlämnandet av betänkandet beslutade regeringen om tilläggsdirektiv (dir. 2025:2) för utredningen bl.a. med innebörden att den ska

- bedöma möjligheterna att i ett tidigt skede lämna besked om det allmännas grundläggande syn på lämpligheten av en viss verksamhet på en viss plats
- utreda hur handläggningstiden i plan- och byggprocessen kan förkortas genom bl.a. tydligare regler om vilket underlag som ska tas fram i plan-ärenden och förändrad instansordning vid överklagande
- analysera om den totala handläggningstiden för tillståndsprövningen enligt miljöbalken kan förkortas.

I juli 2025 presenterade utredningen delbetänkandet Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten (SOU 2025:88). Delbetänkandet var ute på remiss till den 10 november 2025.

Den 13 januari 2026 överlämnade utredningen ytterligare ett betänkande till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L). I detta tredje betänkande med titeln En kortare instanskedja för mark- och miljöärenden (SOU 2025:122) finns förslag som syftar till att korta den totala handläggningstiden

för mål och ärenden enligt miljöbalken och plan- och bygglagen. Det handlar bl.a. om att instansordningen ändras och att det införs en avgift för att överklaga beslut.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2028. Återstående delar av utredningens uppdrag ska slutredovisas senast den 31 mars 2026.

I budgetpropositionen för 2026 meddelade regeringen att den avser att inrätta en ny miljöprövningsmyndighet under 2027. Den nya myndigheten kommer inledningsvis att ta över de tillståndsprövningar som i dag hanteras av länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer. Längre fram kommer även tillståndsprövningar som mark- och miljödomstolarna i dag prövar som första instans att flyttas till den nya myndigheten. Syftet är att göra miljöprövningen mer samordnad och enhetlig.

I oktober 2025 presenterades en departementspromemoria i vilken de författningsbestämmelser som krävs för att en ny myndighet för miljöprövning ska ta över de ärenden som i dag handläggs av länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer. Promemorian var ute på remiss till den 8 december 2025. Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.

I den propositionsförteckning som regeringen presenterade den 13 januari 2026 anges att en proposition med titeln Ny prövningsmyndighet på miljöområdet kommer att lämnas till riksdagen den 17 mars 2026.

Regeringsprövningsutredningen

I början av februari 2024 överlämnade den s.k. Regeringsprövningsutredningen sitt betänkande Rätt frågor på regeringens bord (SOU 2024:11) till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L). Regeringsprövningsutredningen har övervägt om regeringens roll ska minska i vissa miljöprövningsärenden, samtidigt som den ska öka i andra avseenden. Utredningen har bl.a. sett över prövningsprocessen för verksamheter inom Sveriges ekonomiska zon, såsom havsbaserad vindkraft. Utredningen har också undersökt under vilka omständigheter regeringen bör tillstånds- och tillåtelsepröva vissa verksamheter enligt miljöbalken.

Delar av utredningens förslag var ute på remiss under våren 2024, dock inte delen om havsbaserad vindkraft, vilken i stället överlämnades för fortsatta överväganden till den i betänkandet tidigare omnämnda Utredningen om havsbaserad vindkraft, som presenterade sitt betänkande i december 2024 (SOU 2024:89). Mer om denna utredning finns i avsnittet om vindkraft.

Tillståndsprövning enligt förnybartdirektivet

I början av februari 2026 överlämnade regeringen en proposition med titeln Tillståndsprövning enligt förnybartdirektivet (prop. 2025/26:118) till riksdagen. Ändringarna görs i miljöbalken, plan- och bygglagen och ett antal sektorslagar, däribland ellagen.

De föreslagna ändringarna i miljöbalken innebär bl.a. att den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd för förnybar energi bör ge länsstyrelsen en möjlighet att bedöma samrådsunderlaget innan samråd med övriga

aktörer inleds. Vidare införs bestämmelser som syftar till att ge länsstyrelsens bedömning av vilken omfattning en miljökonsekvensbeskrivning behöver ha för att kunna ligga till grund för miljöbedömningen en ökad betydelse i en senare tillståndsprövningsprocess. Det föreslås också en bestämmelse som syftar till att förenkla bedömningen av om en verksamhet eller en åtgärd som påverkar ett Natura 2000-område kan tillåtas.

Ändringarna i sektorslagarna innebär bl.a. att det inte ska behöva göras en ny specifik miljöbedömning vid en tillståndsprövning i enlighet med någon av dessa lagar, om ärendet avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och det har gjorts en specifik miljöbedömning i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken som omfattar verksamheten eller åtgärden.

Slutligen föreslås att det införs bestämmelser med tidsfrister för handläggningen av vissa ärenden enligt plan- och bygglagen som rör förnybar energi.

I propositionen konstaterar regeringen att Sverige om ingen åtgärd vidtas kommer att brista i sitt genomförande av förnybartdirektivet. Regeringen konstaterar vidare att kommissionen har väckt talan mot Sverige i EU-domstolen om sent genomförande av direktivet.

Riksdagen kommer att behandla förslagen i propositionen senare under våren 2026.

Utredning om ersättning vid rådighetsinskränkningar

I en av motionerna berörs frågor om ersättning till markägare i samband med markintrång. Därför finns det skäl att nämna att regeringen i juli 2025 tillsatte en parlamentarisk kommitté med uppdrag att utreda grundlagsskyddet för rätten till ersättning vid inskränkningar i användningen av mark eller byggnader, s.k. rådighetsinskränkningar. Den nya grundlagskommittén, som består av representanter från samtliga riksdagspartier, ska redovisa sitt uppdrag senast den 17 augusti 2026.

Tidigare riksdagsbehandling

I samband med behandlingen av regeringens energipolitiska inriktningsproposition våren 2024 avstyrkte utskottet motionsyrkanden om bl.a. planeringsmål (prop. 2023/24:105, bet. 2023/24:NU14, rskr. 2023/24:201). Även våren 2025 avstyrkte utskottet yrkanden som på olika sätt gällde energipolitikens inriktning (bet. 2024/25:NU19). Dessa yrkanden liknade eller var identiska med flera av de yrkanden som är aktuella i detta avsnitt. I samband med behandlingen våren 2025 redovisades avvikande uppfattningar i reservationer från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet.

Utskottets ställningstagande

Sveriges konkurrenskraft och välfärd bygger på tillgång till fossilfri energi till konkurrenskraftiga priser. Enligt utskottets uppfattning är det därför viktigt att energipolitiken har en tydlig långsiktig inriktning: att steg för steg bygga ett

robust, kostnadseffektivt och fossilfritt energisystem som möjliggör klimatomställningen, stärker konkurrenskraften och möter framtidens behov. Utskottet vill hävda att Sverige är och även fortsättningsvis kommer att vara ett av de länder som ligger allra längst fram i klimatomställningsarbetet. Enligt utskottets uppfattning saknas det därför behov av ett särskilt mål med den innebörden i linje med vad som efterfrågas i en av motionerna.

Liksom utskottet gjorde i anslutning till sin beredning av budgetpropositionen för 2026 välkomnar det regeringens tydliga ställningstagande att den långsiktiga inriktningen för energipolitiken ligger fast och att den målmedvetet omsätts i praktisk handling.

För att nå klimatmålen och möjliggöra den gröna omställningen behöver dock ytterligare steg tas i elektrifieringen av industrin och transportsektorn. Sveriges energisystem behöver dessutom på ett mer akut sätt än tidigare utvecklas för att stärka försörjningstryggheten såväl i krissituationer som i händelse av höjd beredskap och ytterst i krig. I ljuset av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har värdet av att åstadkomma ett robust och leveranssäkert elsystem blivit än mer påtagligt.

Med den elektrifiering som samhället står inför väntas elbehovet i Sverige öka kraftigt och det behövs bl.a. en omfattande utbyggnad av elproduktionskapacitet, elnät och lagringsmöjligheter. Utvecklingen behöver vara kostnadseffektiv för samhället, med hänsyn till bl.a. hushållens ekonomi. Det handlar bl.a. om att utbyggnaden av elsystemet och utvecklingen av elmarknaden byggs på ett systemperspektiv och genomförs på ett sammanhållet och tekniskt neutralt sätt. Detta kräver i sin tur beslut och åtgärder av en rad aktörer i samhället, såsom statliga myndigheter, kommuner, kraftbolag, nätföretag, kunder, utvecklare och finansörer. För att investeringar i elproduktion, eldistribution och elanvändning ska gå i takt både geografiskt och tidsmässigt behövs en utvecklad energiplanering.

Enligt utskottets bedömning råder det en förhållandevis bred samsyn över blockgränsen när det gäller flera av de mest centrala energipolitiska utmaningarna under de kommande decennierna. Alla riksdagens partier tycks t.ex. ha anslutit sig till uppfattningen att en omfattande elektrifiering är den väg som bör vändas och flera av dem visar upp en betydligt öppnare attityd till ny kärnkraft än vad de har gjort tidigare. Samhällets elektrifiering kommer dock att kräva att många olika energikällor tas till vara. Förnybar kraftproduktion som t.ex. sol- och vindkraft kommer att spela roll i det framtida energisystemet och utskottet ser därför positivt på de insatser som görs för att ge goda förutsättningar för alla fossilfria energislag. Samtidigt vill utskottet påminna om att många förnybara väderberoende produktionsslag har begränsade egenskaper när det exempelvis gäller planerbarhet och att tillhandahålla systemtjänster. Dessa brister måste alltid beaktas så att de inte missgynnar kraftsystemets övergripande förmåga att kontinuerligt leverera el till stabila och konkurrenskraftiga priser.

Utskottet kan konstatera att regeringens energipolitiska arbete löper på i ett högt och målinriktat tempo även utan att det vilar på en bred energipolitisk

uppgörelse. Intensiteten tycks dessutom bli än högre nu mot slutet av valperioden och det förefaller enligt utskottets mening mindre meningsfullt att i ett läge med tydlig parlamentarisk majoritet ödsla värdefull tid på att försöka nå någon form av bred energipolitisk uppgörelse.

Våren 2024 beslutade riksdagen om ett mål med innebörden att Sverige bör planera för att kunna möta ett elbehov om minst 300 TWh 2045. I den proposition som låg till grund för förslaget anförde regeringen att behovet av el i olika geografiska områden bör tydliggöras för 2030, 2035, 2040 och 2045 och följas upp vid regelbundna kontrollstationer, med start 2030. Utskottet har inte ändrat sin syn på detta mål och de uppföljningstidpunkter som har omnämnts utan anser fortfarande att detta planeringsmål är väl avvägt för att det svenska elsystemet ska kunna ge förutsättningar för att leverera den el som behövs för en ökad elektrifiering och för att möjliggöra den gröna omställningen. Utformningen ger även utrymme att ompröva och precisera den kvantitativa bedömningen av målet för att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig politik i linje med planeringsmålet. Det handlar då bl.a. om att beakta de osäkerheter som finns om vilka större industri- eller kraftproduktionsprojekt som verkligen realiseras. Det finns således inga tillräckligt tungt vägande skäl för att utskottet ska förorda mål på kortare tidshorisonter i linje med vad som föreslås i ett par av motionerna.

Utskottet är inte heller berett att ställa sig bakom det förslag om ett mål om grön baskraft som finns i en av motionerna. Utskottet ser det visserligen som angeläget att kunna möta de utmaningar som uppkommer till följd av att andelen väderberoende el ökar i kraftsystemet, men utskottet menar att befintlig kärn- och vattenkraft än så länge kan svara för detta. Med tydligare prissättning av sådana stödtjänster liksom flexibilitet samt den nya kärnkraften och utveckling av olika former av energilagring tillkommer dessutom flera möjligheter att parera den volatila kraftproduktionens svängningar och därigenom säkerställa leveranssäkerheten i kraftsystemet. Ny kärnkraft borgar också för att människor och företag i hela landet kan få en trygg elförsörjning med stabila och konkurrenskraftiga elpriser. Ny kärnkraft styr samtidigt mot det gällande målet om 100 procent fossilfri elproduktion 2040. Utskottet ser således positivt på att regeringen genomför ett kärnkraftsprogram som innehåller flera angelägna initiativ och åtgärder för att göra ny kärnkraft möjlig i Sverige.

Utskottet har vid tidigare tillfällen avfärdat det förslag som finns i en av motionerna om att Sveriges energisystem ska vara helt förnybart till 2035. Utskottet anser fortfarande att en sådan målsättning är orealistisk. Enligt utskottets uppfattning förefaller det t.ex. näst intill omöjligt att på så kort tid helt radera ut det fossila inslaget i form av plast i det avfall som förbränns i värme- och kraftvärmeverk. Även i delar av transportsektorn kommer det att vara en betydande utmaning att helt radera ut de fossila bränslena på bara knappt tio år. Höga målsättningar kan fungera som politisk retorik, men realistiska nivåer ger betydligt bättre utfall i praktiken. Utskottet anser därför att riksdagen bör avslå förslaget även denna gång.

Både regeringen och utskottet har vid flera tidigare tillfällen pekat på att en snabb utveckling av kraftsystemet i fråga om såväl tillkommande produktion som överföringskapacitet är beroende av att de tillståndprocesser som krävs fungerar effektivt. Så vitt utskottet kan bedöma finns det därtill numera en bred politisk samsyn om behovet av detta effektiviseringsarbete. Utskottet har tidigare konstaterat att regeringen har vidtagit, utreder eller överväger en mängd olika åtgärder, inte minst när det gäller att snabba på och därmed förkorta de miljöprövningar som oundvikligen hänger samman med nästan alla typer av investeringar i kraftsystemet. Utskottet har tidigare i betänkandet redogjort för det aktuella läget i flera av de processer som syftar till att effektivisera tillståndsgivningen och kan konstatera att tempot alltså är högt i det arbetet.

Det bör även tilläggas att kommissionen så sent som i december 2025 presenterade ett förslag till direktiv om att påskynda tillståndsförfaranden för energiinфраstruktur, förnybar energi, energilagring och laddinfrastruktur. Förslaget syftar till att minska ledtiderna för tillståndsgivning, som enligt kommissionen utgör ett strukturellt hinder för utbyggnad av elnät, integrering av förnybar energi och därmed även överkomliga energipriser. Fler förslag med inriktning på förenkling är därtill att vänta från kommissionen senare under året.

Sammantaget gör utskottet bedömningen att det saknas tillräckliga skäl för riksdagen att rikta några tillkännagivanden till regeringen om effektivisering av tillståndprocesser.

En effektivare användning av energi liksom en strävan efter att bryta transportsektorns fossilbränsleberoende är andra viktiga energipolitiska områden som berörs närmare längre fram i detta betänkande.

När det avslutningsvis gäller det förslag om ersättning till markägare för sådana intrång i äganderätten som kan vara nödvändiga i samband med utbyggnad av kraftproduktion eller andra energirelaterade anläggningar hänvisar utskottet till att en parlamentarisk kommitté för närvarande ser över grundlagsskyddet för rätten till ersättning vid dylika rådighetsinskränkningar. Kommitténs arbete bör avvaktas innan det finns skäl för riksdagen att agera.

Därmed avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Kärnkraft

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kärnkraft. Utskottet hänvisar bl.a. till det pågående arbetet med att göra det möjligt att bygga ny kärnkraft i Sverige. När det gäller förslag om fusionskraft hänvisar utskottet till att det bedrivs forskning och utveckling på området men att det återstår mycket innan fusionskraft kan betraktas som en lösning på mänsklighetens energiutmaningar.

Jämför reservation 5 (S) och 6 (V, C), motivreservation 7 (MP) och reservation 8 (S, V, C, MP).

Motionerna

Allmänt om kärnkraft

I partimotion 2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 34 begärs ett tillkännagivande om att kärnkraften inte ska subventioneras vid vare sig byggande, drift eller avveckling. Motionärerna ser det som grundläggande att kärnkraften ska stå för sina egna kostnader för säkerhet, avfallshantering och olycksförsäkring och enligt dem ska det därför inte förekomma några särskilda subventioner för kärnkraft, i form vare sig av produktionsstöd, kreditgarantier eller övertagande av avfalls- eller olyckskostnader.

Fredrik Olovsson m.fl. (S) begär i kommittémotion 2025/26:3594 yrkande 17 ett allmänt hållet tillkännagivande om det som anförs i motionen om kärnkraft. Motionärerna anser bl.a. att andra storskaliga fossilfria kraftslag och lösningar än kärnkraft bör få tillgång till subventioner och stöd på lika villkor. De anser vidare att eventuella stödsystem för elproduktion så långt som möjligt bör vara teknikneutrala för att åstadkomma en låg systemkostnad och vara samhällsekonomiskt effektiva. Utöver detta framförs bl.a. synpunkter på lokaliseringen av nya reaktorer och förutsättningarna för förlängning av drifttid för och effekthöjningar i de befintliga reaktorer. Annat som berörs i motionen är ägandet av kärnkraftsreaktorn Oskarshamn 3 och små modulära reaktorer (SMR).

I kommittémotion 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 138 finns ett förslag om ett tillkännagivande om att utreda lönsamhetspotentialen i att livstidsförlänga den befintliga kärnkraften efter 2040 såvida miljö- och säkerhetskrav kan upprätthållas.

Robert Stenkvist (SD) skriver i motion 2025/26:8 att regeringen bör snabbt utreda och eventuellt uppföra en liten modulär reaktor (small modular reactor, SMR) i Botkyrka.

Josef Fransson (SD) anför i sin tur i motion 2025/26:36 att regeringen i sin planering för ny kärnkraft ska överväga att uppföra s.k. micro modular reactors (MMR) i Skaraborg. I motion 2025/26:481 av Jörgen Grubb m.fl. (SD) anförs

att ett nytt modernt kärnkraftverk bör byggas i Barsebäck. Det ska ha tillräcklig effekt för att täcka elbehovet i Skåne de närmaste 50 åren.

Kärnkraftsutbyggnad i Skåne ta även upp i motion 2025/26:1514 av Peter Ollén (M). Motionären efterfrågar ett tillkännagivande om att se över möjligheten att åter bygga kärnkraftverk i Barsebäck. Han framhåller att det redan finns infrastruktur där i form av elledningar och att marken är förberedd för verk 3 och 4.

Behovet av kraftproduktion i Skåne nämns även i motion 2025/26:2388 av Ulrika Heindorff m.fl. (M). I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga att etablera SMR som baskraft i Skåne.

Sedan 1985 har ingen större planerbar baskraft tillkommit i Sverige. Där emot har sex reaktorer stängts på grund av den tidigare förda energipolitiken. Detta slås fast av Lars Englund (M) i motion 2025/26:2669. I yrkande 2 föreslår motionären ett tillkännagivande till regeringen om att överväga att bilda ett kärnkraftsbolag med syftet att återstarta det svenska kärnkraftsprogrammet med kokvattenreaktorer. För att få ny storskalig kärnkraft på plats i Sverige föreslår motionären i yrkande 3 ett tillkännagivande om att den första uppgiften för det nya bolaget är att förvärva Sydkraft Nuclear Power AB som helägs av Uniper, som i sin tur ägs av tyska staten. I Sydkraft Nuclear Power AB:s portfölj finns bl.a. drygt hälften av Oskarshamns kärnkraftverk, OKG AB samt hela Barsebäck Kraft AB. Motionären anser att det på båda dessa platser finns förutsättningar för att bygga nya reaktorer. I yrkande 4 begärs därför ett tillkännagivande till regeringen om att överväga att bygga nya kärnkraftsreaktorer i Barsebäck och Oskarshamn.

I motion 2025/26:3789 yrkande 1 begär Daniel Riazat (-) ett tillkännagivande om att stoppa utbyggnaden av ny kärnkraft i Sverige, och i yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att ta fram en nationell, tidssatt plan för successiv avveckling av den befintliga kärnkraften med bibehållen leveranssäkerhet. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att avskaffa statliga stöd, kreditgarantier och andra subventioner som gynnar ny kärnkraftsbyggnation och i stället styra offentliga medel till förnybart, energieffektivisering och lagring.

Fusionskraft

Fredrik Olovsson m.fl. (S) efterfrågar i kommittémotion 2025/26:3594 yrkande 23 ett tillkännagivande om att dels utreda hur regelverken som rör fusionsenergi och fusionskraftverk kan anpassas för att bättre motsvara fusionsenergins tekniska och riskmässiga förutsättningar, dels upprätta en nationell fusionsstrategi.

Även i kommittémotion 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 140 begärs ett tillkännagivande om att det behövs en översyn av regelverken som rör fusionsenergi och att det bör tas fram en nationell strategi för fusionsenergi. Ett tillkännagivande om en strategi och ett regelverk för fusionskraft efterfrågas också i kommittémotion 2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP)

yrkande 60. I motionen anfördes det att forskningen och utvecklingen av fusionsenergi har tagit viktiga steg framåt den senaste tiden, inte minst genom svenska företag.

I motion 2025/26:863 av Magnus Manhammar (S) efterfrågas ett tillkännagivande om att se fusionsenergi som en möjlig lösning på energifrågan.

Fusionskraftens potential lyfts även fram i motion 2025/26:1878 av Laila Naraghi (S). Motionären anser att detta är ett område där forskning och utveckling tagit stora steg framåt men att det krävs insatser för att Sverige ska behålla sin position på området. Mot bakgrund av detta efterfrågar hon fyra tillkännagivanden om fusionskraft. I yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att se över, uppdatera och anpassa regelverket om fusionsenergi och fusionskraftverk och i yrkande 2 föreslås att regeringen ska ta initiativ till en nationell fusionssamverkan. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska ta fram en nationell fusionsstrategi. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om Simpevarp i Oskarshamns kommun som plats för forskning om och utveckling av svensk fusionskraft.

Bakgrund och pågående arbete

Regeringens syn på kärnkraftens roll i den långsiktiga energipolitiken

I den energipolitiska inriktningspropositionen konstaterade regeringen att kärnkraften står för ca 30 procent av den totala elproduktionen i Sverige och att den kan leverera stora mängder fossilfri energi samt bidra med stödtjänster som gör hela elsystemet mer robust och leveranssäkert. Kärnkraften har enligt regeringen en avgörande roll både i att återupprätta en leveranssäker och trygg elförsörjning och i att åstadkomma en effektiv klimatomställning. I propositionen bedömde regeringen vidare att ny kärnkraft behövs för att tillgodose framtidens elbehov och för att öka leveranssäkerheten i elsystemet. Förutsättningarna för marknadens aktörer att investera i ny kärnkraft bör därmed förbättras så att fler reaktorer byggs.

Regeringen framförde vidare att ny kärnkraft med en total effekt som motsvarar minst två storskaliga reaktorer bör finnas på plats senast 2035 och att det till 2045 behövs en kraftfull utbyggnad som exempelvis skulle kunna motsvara minst tio nya storskaliga reaktorer. Den exakta mängden kärnkraft – antalet storskaliga och små modulära reaktorer (SMR) – som kommer att krävas avgörs av utbyggnadstakten i elsystemet, var ny konsumtion och produktion förläggs i landet, teknikutvecklingen hos ny kärnkraft samt möjligheten till driftstidsförlängning i de befintliga kärnkraftsreaktorerna.

Färdplan för ny kärnkraft

Den 16 november 2023 presenterade regeringsföreträdare och samarbetspartiet Sverigedemokraterna det man betecknar en färdplan för ny kärnkraft i Sverige. Färdplanen omfattar följande fyra huvudpunkter:

- En kärnkraftssamordnare tillsätts.

- Statens finansiella ansvar tydliggörs genom en riskdelningsmodell.
- Ny kärnkraft uppförs med total effekt motsvarande minst två storskaliga reaktorer senast 2035.
- Det görs en massiv utbyggnad av ny kärnkraft till 2045.

Utredning om ny kärnkraft i Sverige

Regeringen beslutade den 6 november 2023 att en särskild utredare ska se över de nuvarande reglerna för att underlätta för ny kärnkraft (dir. 2023:155).

Utredningen, som antog namnet Kärnkraftsprövningsutredningen, överlämnade delbetänkandet Ny kärnkraft i Sverige – effektivare tillståndsprövning och ändamålsenliga avgifter (SOU 2025:7) till regeringen i januari 2025. Förslaget remitterades under våren 2025 och omarbetades inom Regeringskansliet efter synpunkter från remissinstanserna. Omarbetningen syftade till att förtydliga utredningens förslag när det gäller hur prövningen ska gå till och hur den ska förhålla sig till andra regelverk. Det omarbetade förslaget presenterades i en departementspromemoria i maj 2025. Promemorian var ute på remiss till den 13 juni 2025.

I oktober 2025 överlämnade Kärnkraftsprövningsutredningen delbetänkandet Ny kärnkraft – ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall (SOU 2025:104) till regeringen. Utredningen föreslår att en nationell avfallsorganisation bildas där reaktorinnehavarna, och staten i form av ett statligt bolag, är delägare. Organisationen ska ansvara för att ta fram en gemensam strategi för de åtgärder som ska genomföras. Enligt utredaren innebär förslaget ett aktörsdrivet system som skapar förutsättningar för nya aktörer att bygga ny kärnkraft samt att statens uppföljning och styrning förtydligas liksom ansvarsfördelningen mellan staten och olika aktörer.

Betänkandet var ute på remiss till den 5 december 2025.

Den 8 januari 2026 beslutade regeringen om tilläggsdirektiv till utredningen (dir. 2026:2) som bl.a. innebär att utredaren även ska se över frågor relaterade till lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor, innefattande krav på ansvarsförsäkring eller annan ekonomisk säkerhet. Vidare förlängdes utredningstiden. Uppdraget skulle enligt de ursprungliga direktiven redovisas senast den 27 februari 2026. Uppdraget ska nu i stället redovisas senast den 15 juni 2026.

Finansiering och riskdelning vid investeringar i ny kärnkraft

I mars 2025 lämnade regeringen propositionen Finansiering och riskdelning vid investeringar i ny kärnkraft (prop. 2024/25:150) till riksdagen. I propositionen föreslog regeringen en ny lag om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft. Lagen reglerar de grundläggande förutsättningarna och formerna för statligt stöd till företag för sådana investeringar. Stöd får lämnas i form av statliga lån och dubbelriktade differenskontrakt, dvs. ett kontrakt mellan en operatör av en kraftproduktionsanläggning och staten som tillhandahåller både ett minimiersättningskydd och en gräns för överkompensation. Statliga lån

får lämnas för uppförande och provdrift av nya kärnkraftsreaktorer samt för projektering och andra förberedande åtgärder inför uppförandet. Dubbelriktade differenskontrakt får ingås för rutinemässig drift av nya kärnkraftsreaktorer. Stöd ska förenas med villkor som regleras i avtal mellan staten och det företag som får stöd. Stöd får endast lämnas om de nya kärnkraftsreaktorerna är lokaliserade på samma plats och har en sammanlagd installerad elektrisk effekt om minst 300 megawatt (MW). Om det finns särskilda skäl får regeringen besluta om att lämna stöd även om reaktorerna har en sammanlagd installerad elektrisk effekt som understiger 300 MW.

Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag i maj 2025 (bet. 2024/25:NU20, rskr. 2024/25:217) och den nya lagen trädde i kraft den 1 augusti 2025.

I slutet av december 2025 tog regeringen sedan emot den första ansökan om statligt stöd för att bygga ny kärnkraft i Sverige. Det är Videberg Kraft AB som ansökt om stöd för att bygga nya reaktorer på Väröhalvön vid den befintliga kärnkraftsanläggningen Ringhals. Bakom bolaget står Vattenfall AB och flera stora svenska industribolag samlade inom bolaget Industrikraft i Sverige AB. Projektet väntas ge en total elektrisk effekt på ca 1 500 MW.

Moderniserad kärntekniklag

I april 2024 tillsatte klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L) en departementsintern s.k. bokstavsutredning med uppdrag att uppdatera eller ersätta lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen). Syftet är att ge den befintliga kärnkraften tydligare förutsättningar och att möjliggöra framtida kärnkraft som tekniskt kan skilja sig från dagens reaktorer.

Enligt uppgift från utredaren kommer man inom ramen för uppdraget även att redovisa sin syn på om energiproduktion i fusionsanläggningar kan eller bör regleras inom ramen för en uppdaterad kärntekniklag, i strålskyddslagen eller i särskild ordning.

Utredningsuppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2026.

En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar

I oktober 2025 presenterade regeringen en departementspromemoria med ett förslag till en ny process där regeringen, efter en ansökan, får godkänna en kärnteknisk anläggning. Ett sådant godkännande skulle i så fall ersätta den tillåtlighetsprövning som regeringen annars ska göra enligt 17 kap. miljöbalken. En förutsättning för att regeringen ska få godkänna en kärnteknisk anläggning är att regeringen har antagit en plan för kärntekniska anläggningar som omfattar det område och de anläggningar som ansökan avser. Genom planen prövas om det är förenligt med 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken (dvs. delar av miljöbalkens bestämmelser om hushållning med mark och vattenområden) att uppföra en viss typ av kärnteknisk anläggning inom det område som planen avser.

Det föreslås även ändringar när det gäller prövningen av kärntekniska anläggningar enligt lagen om kärnteknisk verksamhet. Det införs en möjlighet till en s.k. förberedande dialog och att få ett förhandsbesked. Vidare föreslås ändringar i miljöbalken som innebär att regeringen i en tillåtlighetsprövning av en kärnteknisk anläggning ska pröva om fördelarna med anläggningen överväger de nackdelar som den kan medföra ur ett strålskyddsperspektiv.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Promemorian var ute på remiss till den 28 november 2025.

I den propositionsförteckning som regeringen presenterade den 13 januari 2026 anges att en proposition med titeln En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar kommer att överlämnas till riksdagen den 17 mars 2026.

Utredning om ersättning vid avveckling av kärnkraft genom politiska beslut

I oktober 2025 tillsatte regeringen en särskild utredare med uppdrag att se över hur kärnkraft som avvecklas efter politiska beslut kan ges rätt till ersättning (dir. 2025:89). En möjlighet till ersättning ska ge större förutsebarhet till ägare och därmed incitament till nya investeringar i svensk kärnkraft.

Utredningen ska bl.a. föreslå

- vem som ska vara berättigad att få ersättning
- vid vilken typ av politiskt beslut det ska finnas rätt till ersättning
- en modell för beräkning av ersättning.

Uppdraget ska delredovisas senast den 29 juni 2026 och slutredovisas senast den 1 december 2026.

Uppdrag till Business Sweden att kartlägga den svenska värdekedjan för ny kärnkraft

I mars 2025 beslutade regeringen att ge Business Sweden i uppdrag att beskriva och främja den svenska värdekedjan för ny kärnkraft. Kartläggningen ska synliggöra de svenska företagens potential att leverera tjänster och produkter för byggandet av nya reaktorer i Sverige. I uppdraget ingick bl.a. att identifiera i vilka delar av värdekedjan det finns leverantörer som är etablerade i Sverige och i vilken utsträckning leverantörer i närliggande länder kan komplettera den svenska värdekedjan.

Business Sweden redovisade uppdraget i september 2025 i rapporten Sweden's nuclear future – mapping the value chain. I rapporten dras följande slutsatser:

- Sverige har starka positioner inom mark- och anläggningsarbeten, byggnation, nätanslutning och industriella system.
- Enbart mark- och anläggningsarbeten kan skapa tusentals arbetstillfällen och långsiktig kapacitet för svenska företag.

- Internationella partnerskap är avgörande för reaktordesign och specialiserad tillverkning.
- Ett samordnat, programbaserat angreppssätt blir kritiskt för att säkra kompetens och attrahera investeringar.

Regeringen gav därefter i februari 2026 Business Sweden ett uppföljande uppdrag som är inriktat på export- och investeringsfrämjande insatser. I detta uppdrag ingår även att kartlägga internationella pågående och planerade kärnkraftsprojekt för att hitta synergier med det svenska kärnkraftsprogrammet. Business Sweden ska också identifiera leverantörer inom branscher som arbetar med mycket stora projekt eller höga kvalitetskrav som kan ha möjlighet att bredda sin verksamhet och bli en del i värdekedjan för ny kärnkraft.

Uppdraget ska redovisas senast den 12 juni 2026.

Förstärkt kärnkraftsforskning

I regeringens energiforskningsproposition som riksdagen behandlade våren 2025 finns en utförlig redovisning av den kärnkraftsforskning som har bedrivits eller pågår i Sverige (prop. 2024/25:72, bet. 2024/25:NU14, rskr. 2024/25:161). Det konstateras inledningsvis att Energimyndighetens insatser inom kärnkraft historiskt har varit kraftigt begränsade men har ökat under senare tid. Kärnkraft ingår också i temaområdet elproduktion och elsystem och omfattar forskning, innovation och affärsutveckling inom kärnkraftens hela livscykel. Huvudkomponenterna är kärnbränsleproduktion, elproduktion i kärnkraftverk och kärnavfallshantering. För en närmare beskrivning av denna forskning hänvisas till den nyssnämnda propositionen.

Här bör dock nämnas att regeringen gjorde bedömningen att prioriterade värdekedjor för elektrifieringen, däribland kärnkraft bör vara ett av de områden som får ett ökat fokus för energiforskningen under perioden 2025–2028. Regeringen konstaterade att för att kärnkraftssektorn ska kunna växa behöver forskning och innovation inom området utökas för att stärka den nationella kompetensen. Bristen på forskningsfinansiering på kärnkraftsområdet har lett till att det endast finns ett fåtal utbildningar och lärosäten med forskning om kärnkraft.

I regleringsbrevet för 2025 tilldelades Energimyndigheten 100 miljoner kronor för att finansiera pilot- och demonstrationsprojekt inom kärnkraftsutveckling.

I april 2025 beslutade regeringen om ändringar i förordningen om statligt stöd till forskning och innovation på energiområdet som gör att fler aktörer kan ansöka om medel för forskning om kärnkraftsutveckling. Ändringarna trädde i kraft den 1 juni 2025.

I oktober 2025 meddelade Energimyndigheten att den har beviljat stöd på totalt ca 178 miljoner kronor till 22 forsknings- och innovationsprojekt för utvecklingen av framtidens kärnkraft. Myndigheten anger att projekten bidrar till att främja forskningsinfrastruktur samt test- och experimentinfrastruktur. Via pilot- och demonstrationsprojekt visas även på olika möjligheter inom

framtidens kärnkraft. Gemensamt för projekten är att de på sikt ska bidra till Sveriges behov av ökad kunskap och kompetens samt även stärka konkurrenskraften inom kärnkraftsområdet. Stödet lämnas inom ramen för forskningsprogrammet Framtidens elsystem.

Forskning om fusionsenergi

Eftersom fusionsenergi berörs i ett par av motionerna kan det nämnas att regeringen i den ovan refererade energiforskningspropositionen, som riksdagen tog ställning till våren 2025, bl.a. redogjorde för forskning och utveckling inom detta område. Regeringen pekade på de framsteg som görs inom fusionskraft internationellt, med privata investeringar i startup-företag som fokuserar på att kommersialisera tekniken. Regeringen framhöll även att Sverige deltar i olika internationella forskningssamarbeten, bl.a. genom Eurofusion där svensk forskning bidrar inom flera olika forskningsfält. Genom EU ingår Sverige även i Iter-samarbetet, där Iter står för internationell termonukleär experimentreaktor. Inom ramen för Internationella energiorganet (IEA) deltar Sverige även i det arbete som syftar till att stärka internationellt tekniksamarbete som bidrar till att påskynda utveckling och spridning av energiteknik, bl.a. inom fusion.

Regeringen lyfte även fram att Energimyndigheten finansierar projekt kopplade till fusion inom Måste (Multidisciplinära Åtaganden Sveriges gen IV-Teknologi och Expertis). Regeringen nämner här projektet Akademi och industri i samarbetet för framtida fusionsenergi vid Uppsala universitet och projektet Samverkansplattform för förverkligandet av fusionsenergireaktorer vid Chalmers tekniska högskola.

Länsstyrelserna samordnar

I regleringsbrevet för 2026 har länsstyrelserna i Halland, Kalmar, Gävleborg, Uppsala, Södermanland, Östergötland, Västra Götaland, Blekinge och Skåne fått i uppdrag att samordna statliga myndigheters, kommuners och vid behov andra aktörers arbete kopplat till initiativ för ny kärnkraft. De ska även stödja kommunerna i deras roll i tillståndprocessen inför etableringen av ny kärnkraft. Inom ramen för uppdraget ska myndigheterna redovisa de insatser som har genomförts för att etablera en regional samordning och samverkan i frågor om ny kärnkraft.

Uppdraget ska i den del som avser förutsättningar för en långsiktig samordning och samverkan i länet redovisas till Regeringskansliet senast den 15 april 2026. Övriga delar av uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2027.

Strålsäkerhetsmyndigheten förstärker

I december 2025 slutredovisade Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) ett flerårigt uppdrag från regeringen som har varit inriktat på att utveckla kompetens, bemanning och organisation för att effektivt kunna hantera framtida tillståndsprövningar om att bygga och driva nya kärnkraftsreaktorer i Sverige.

För att klara sitt utökade uppdrag har SSM dessutom utökat sin personalstyrka från 300 till 400 medarbetare under de senaste två åren. Rekryteringarna har främst fokuserat på kärnteknisk kompetens.

Riksgäldskontoret bistår Regeringskansliet

I oktober 2025 gav regeringen Riksgäldskontoret i uppdrag att bistå Regeringskansliet i arbetet med statligt stöd till företag för investeringar i ny kärnkraft. Myndighetens uppdrag omfattar även att vid behov vidta de åtgärder som behövs för att – efter det att regeringen har beslutat om stöd – kunna ställa ut och förvalta lån till de stödberättigade företagen.

Uppdraget gäller t.o.m. den 31 december 2027.

Kärnkraft vid flera kustnära platser

I oktober 2025 presenterade regeringen departementspromemorian Ny kärnkraft i Sverige – fler möjliga platser vid kusten. I promemorian föreslås ändringar i miljöbalken som möjliggör för ny kärnkraft på fler platser vid kusten. Förslaget innebär att nuvarande förbud mot att etablera nya kärntekniska anläggningar i vissa kustområden tas bort, samtidigt som skyddet för natur- och kulturvärden upprätthålls.

Promemorian var ute på remiss till den 15 december 2025.

I den propositionsförteckning som regeringen presenterade den 13 januari 2026 anges att en proposition med titeln Ny kärnkraft i Sverige – fler möjliga platser vid kusten kommer att överlämnas till riksdagen den 17 mars 2026.

Kärnkraftssamordnarens tredje delrapport

I november 2025 presenterade regeringens nationella kärnkraftssamordnare sin senaste rapport om det pågående arbetet. I rapporten sammanfattas de insatser som regeringen hittills har gjort för att möjliggöra ny kärnkraft i Sverige. Kärnkraftssamordnaren redogör även för det pågående analysarbetet, som kommer att resultera i nya rekommendationer till regeringen i ett senare skede. Kärnkraftssamordnaren gör även en bedömning av aktuell lägesbild i fråga om utvecklingen av ny kärnkraft. Slutligen lyfter kärnkraftssamordnaren behovet av ytterligare ställningstaganden på politisk nivå, vilket aktualiseras när åtgärderna enligt Tidöavtalet som rör kärnkraft i stort har initierats eller genomförts. Sådana övergripande ställningstaganden, samt den fortsatta vägen framåt för ny kärnkraft, kan enligt kärnkraftssamordnaren beskrivas i en nationell kärnkraftsstrategi.

Testreaktor i Oskarshamn

I en av motionerna efterfrågas satsningar på kärnkraftsforskning i Oskarshamn. Det finns därför skäl att nämna att en testreaktor invigdes vid Oskars-

hamns kärnkraftverk i Simpevarp i början av februari 2025. Energimyndigheten har tidigare beviljat 99 miljoner kronor i stöd till projektet i syfte att kunna demonstrera en mindre blykyld reaktor i form av en pilotanläggning.

Kommissionens industrialallians för SMR

Den europeiska industrialalliansen för små modulära reaktorer (SMR) är kommissionens stora samarbetsplattform för att bygga upp en europeisk SMR-industri, stärka leveranskedjorna och möjliggöra kommersiell utbyggnad av SMR i början av 2030-talet. Alliansen lanserades i februari 2024 och samlar industri, forskningsinstitut, medlemsstater, investerare och tillsynsmyndigheter. Syftet med alliansen är bl.a. att stärka Europas strategiska autonomi inom kärnkraft och att stödja utveckling, demonstration och kommersialisering av SMR-teknik.

I september 2025 antog alliansen sin första strategiska handlingsplan vid sin andra generalförsamling. Planen beskriver arbetet de kommande fem åren för att möjliggöra SMR-utbyggnad i Europa under tidigt 2030-tal.

Enligt preliminära uppgifter kommer kommissionen att presentera ett paket för energi i mars 2026 i vilket det väntas ingå ett initiativ på temat framtida utveckling och utbyggnad av SMR i Europa.

Kärnenergibyråns systemkostnadsanalys

Sverige är medlem i Kärnenergibyrån (Nuclear Energy Agency, NEA) som är en samarbetsorganisation för atomenergifrågor inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). NEA genomför bl.a. projekt tillsammans med enskilda medlemsstater, t.ex. om landsaktuella beräkningar av elsystemkostnader. NEA har på initiativ av Energimyndigheten utfört en omfattande systemkostnadsanalysstudie för utvecklingen av svensk kärnkraft. Studien startade i juli 2024 och pågick till december 2025. En rapport väntas inom kort.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2025 avstyrkte utskottet flera motionsyrkanden om kärnkraft som var identiska med eller snarlika flera av de som är aktuella i detta avsnitt. Dessa handlade bl.a. om etablering av kärnanläggningar på olika platser i Sverige, om fusionskraft och om etablering av SMR (bet. 2024/25:NU19). Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet redovisade andra uppfattningar än utskottet i en gemensam reservation.

Även i samband med att riksdagen behandlade regeringens proposition Finansiering och riskdelning vid investeringar i ny kärnkraft våren 2025 avstyrktes ett antal yrkanden i följdmotioner och i motioner från den allmänna motionstiden 2024 om subventionering eller finansiering av ny kärnkraft i Sverige

(prop. 2024/25:150, bet. 2024/25:NU20). Avvikande uppfattningar än utskottets i fråga om de olika förslagen redovisades i reservationer från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet redovisar sina ställningstaganden under följande rubriker:

- Allmänt om kärnkraft
- Fusionskraft.

Allmänt om kärnkraft

Enligt utskottets uppfattning kommer ny kärnkraft att spela en avgörande roll i att möta Sveriges behov av fossilfri el, samtidigt som den bidrar till ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Kärnkraftens förmåga att leverera stabil baskraft behövs inte minst för att det ska vara möjligt att ta till vara väderberoende vind- och solkraft och tillhandahålla klimatvänlig och pålitlig kraftproduktion även när efterfrågan är som störst. Kärnkraften ger förutsättningar för en omfattande elektrifiering av det svenska samhället och därigenom också en ytterligare minskning av Sveriges beroende av fossila bränslen, samtidigt som möjligheterna att nå ambitiösa klimatmål stärks. Ny kärnkraft kan också bidra till att stabilisera elpriserna, vilket gynnar både industrin och hushållen. Dessutom kan statliga investeringar i kärnkraft skapa jobb inom teknik, forskning och energiindustri, vilket stärker den svenska konkurrenskraften.

Mot den bakgrunden har utskottet ställt sig positivt till de åtgärder som regeringen hittills har vidtagit eller föreslagit för att underlätta utbyggnaden av ny kärnkraft. Det handlar bl.a. om att ta bort sådan lagstiftning som under lång tid har begränsat hur många kärnreaktorer som får byggas i Sverige och var de får lokaliseras. Därtill har flera utredningar och myndighetsuppdrag genomförts eller påbörjats för att klargöra förutsättningarna för utbyggnaden av kärnkraften i linje med den tydliga färdplan som vägleder arbetet. Dessa utredningar och uppdrag har dels sett över regelverket för att underlätta tillkomsten av ny kärnkraft, dels analyserat behovet av ändringar i regelverket för finansieringen av omhändertagande av kärnavfall när nya kärnkraftsreaktorer har byggts. Det har även gjorts en viktig kartläggning av den svenska värdekedjan för ny kärnkraft, och finansieringen av kärnenergiforskning har förstärkts. Även SSM:s kapacitet att hantera framtida tillståndsansökningar har utökats. Flera av de utredningar som har redovisats under de senaste åren kommer enligt regeringens propositionsförteckning att utmynna i ett antal kärnkraftsrelaterade propositioner som riksdagen kommer att få ta ställning till under 2026. Det handlar bl.a. om förslag om att kunna etablera kärnkraft på flera platser utefter den svenska kusten och om förslag som ska säkerställa en mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar.

Utöver detta pågår flera ytterligare utredningar och initiativ – både i Sverige och inom EU – som kommer att redovisas senare under 2026. Bland dessa kan nämnas ett energipaket från kommissionen i vilket det väntas ingå ett initiativ på temat framtida utveckling och utbyggnad av SMR i Europa.

Parallellt med detta pågår ett intensivt arbete hos de aktörer som har visat intresse för att bygga ny kärnkraft i Sverige. Utskottet kan konstatera att regeringen i december 2025 tog emot den första ansökan om statligt stöd för en sådan satsning. Det är Videberg Kraft AB som ansökt om stöd för att bygga nya reaktorer på Väröhalvön vid den befintliga kärnkraftsanläggningen Ringhals. Bakom bolaget står Vattenfall AB och flera stora svenska industribolag samlade inom bolaget Industrikraft i Sverige AB. Projektet väntas ge en total elektrisk effekt på ca 1 500 MW.

Utskottet ser fram emot att dessa aktörer ska kunna gå vidare med detta projekt så snart regelverk, finansieringsförhandlingar, leverantörsväl, tillståndprocesser och andra nödvändiga förutsättningar har kommit på plats.

Sammantaget är utskottets bedömning att det pågår en efterlängtd omsvängning i synen på kärnkraftens roll i det framtida svenska energisystemet. Utskottet välkomnar det intensiva arbete som pågår på flera olika plan i Sverige och anser inte att de förslag som finns i de nu aktuella motionerna bör leda till några åtgärder från riksdagens sida.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Fusionskraft

Utskottet har vid flera tillfällen under de senaste åren behandlat motioner som gäller sådan kärnkraftsproduktion som till skillnad från kärnklyvning (fission) bygger på att atomkärnor slås samman, dvs. fusion. Även i år har det väckts förslag med inriktning på fusion.

Utskottet vidhåller den uppfattning som det har framfört tidigare, dvs. att det tyvärr återstår mycket innan fusionskraft kan betraktas som en lösning på mänsklighetens energiutmaningar. Utskottet välkomnar emellertid den forskning som bedrivs på området och vill särskilt understryka vikten av internationella forskningssamarbeten när det gäller fusionskraft bl.a. eftersom den nödvändiga forskningsinfrastrukturen vanligen är mycket kostnadskrävande.

Utskottet anser liksom tidigare att en nationell strategi för fusionsenergi kan anses vara aktuell först när forskningsfronten har flyttats längre fram och fusionskraften kan ses som ett realistiskt svar på de energiförsörjningsutmaningar som världen står inför. Utskottet ser det inte heller som nödvändigt med en översyn av det regelverk som gäller för kärnenergiproduktion med särskilt fokus på bestämmelsernas eventuella begränsningar av fusionskraftens utvecklingsmöjligheter i Sverige. Här är utskottets uppfattning att det finns skäl att avvakta utfallet av den utredning som för närvarande ser över kärntekniklagen och som inom ramen för det arbetet även kommer att redovisa sin syn på om och i så fall hur energiproduktion i fusionsanläggningar lämpligen bör regleras.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Vindkraft

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som på olika sätt rör vindkraft. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående utredningar, till beredning av förslag från redan avslutade utredningar och till aviserade förslag från regeringen som gäller vindkraft.

Jämför reservation 9 (S), 10 (V, C) och 11 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 14 efterfrågas ett tillkännagivande som innehåller en rad olika förslag som rör vindkraft. Bland annat framhåller motionärerna att Sverige behöver fullfölja utbyggnaden av den havsbaserade vindkraften. Det handlar bl.a. om att regeringen behöver fatta beslut i väntande tillståndsärenden som rör havsbaserade vindkraftsparkar och presentera ett konkret förslag för den aviserade inriktningen om ersättning till kommunerna.

Mikael Larsson m.fl. (C) efterfrågar i kommittémotion 2025/26:2822 yrkande 11 ett system av villkorade tillstånd för vindkraften. Syftet är att möjliggöra snabbare och enklare tillståndprocesser och underlätta för samexistens mellan vindkraft och försvarets intressen.

Även i kommittémotion 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) berörs samma tema. I yrkande 91 föreslås ett tillkännagivande om ett nytt uppdrag för att ta fram villkorade tillstånd för att stärka samexistensen mellan försvarets intressen och övriga samhällsintressen inklusive energiförsörjningen. I motionen efterfrågas också i yrkande 123 ett tillkännagivande om en handlingsplan för att ersätta äldre vindkraftverk med nya större verk (s.k. repowering).

I kommittémotion 2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 15 begär motionärerna ett tillkännagivande om att ge närboende till vindkraft rätt till ersättning från vindkraftsbolagen, och i yrkande 16 begärs ett tillkännagivande om att ge närboende till vindkraft rätt till andelsägande.

Önskemål om tillkännagivanden med liknande innebörd om ersättning till närboende samt om att ge närboende rätt till andelsägande av vindkraft finns även i yrkandena 47 och 48 i kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP). Vidare efterfrågar motionärerna i yrkande 42 ett tillkännagivande om att Sverige bör sätta upp mål för att bygga ut den havsbaserade vindkraften med 150 TWh senast till 2040.

Emma Nohrén m.fl. (MP) föreslår i kommittémotion 2025/26:3428 yrkande 42 ett tillkännagivande om att ge närboende möjlighet att bli delägare i vindkraftsprojekt och rätt till arrende från bolagen.

Ett tillkännagivande om en översyn av regelverket för havsbaserad vindkraft för att undersöka möjligheten att samordna tillståndsförfarandet efterfrågas i motion 2025/26:879 av Magnus Manhammar (S) yrkande 3. För att säkerställa att den havsbaserade vindkraften utvecklas på ett väl sammanhållet sätt är det enligt motionären viktigt att se över regelverket och tillståndsförfarandet.

Tomas Kronståhl (S) föreslår i motion 2025/26:1875 ett tillkännagivande till regeringen om att införa ersättning till närboende vid vindkraftsetableringar.

Även Daniel Riazat (-) berör frågan om ersättning till de som berörs av vindkraftsetableringar. Han föreslår i motion 2025/26:3789 yrkande 6 ett tillkännagivande till regeringen om att införa intäktsdelning till kommuner och markägare vid vindkraftsetableringar för att stärka den lokala nyttan och acceptansen.

Bakgrund och pågående arbete

Regeringens syn på vindkraftens roll i den långsiktiga energipolitiken

I den energipolitiska inriktningspropositionen redovisade regeringen bedömningen att vindkraften på kort sikt kan stå för majoriteten av den tillkommande elproduktionen. Samtidigt konstaterade regeringen att vindkraftens väderberoende och höga andel av elproduktionen gör att den i ökad utsträckning också behöver bidra med förmågor för ett leveranssäkert elsystem. Regeringen upp gav att fler åtgärder bör vidtas för att förbättra förutsättningarna för en effektiv utbyggnad av vindkraft. Regeringen konstaterade vidare att en fortsatt vindkraftsutbyggnad är särskilt viktig för att inte tappa tempo i elektrifieringen på kort sikt. Kravet på kommunal tillstyrkan är ofta en anledning till att det inte beviljas tillstånd till ny vindkraft. En lokal acceptans är även framgent en viktig förutsättning för att vindkraften ska kunna byggas ut.

För att stärka kommunernas incitament att medverka till utbyggnaden av vindkraft, i syfte att klara klimatomställningen och den ökade elektrifieringen av samhället, tillsattes det under 2022 en särskild utredare. Utredarens uppdrag var bl.a. att föreslå system för att kompensera dem vars omgivning påtagligt påverkas av vindkraftsutbyggnad (se vidare nedan).

Regeringen konstaterade också att många olika intressen har anspråk på samma områden som vindkraften, vilket betyder att det kan uppstå intressekonflikter mellan vindkraften och andra samhällsintressen. De senaste åren har ett flertal olika uppdrag som rör samexistens mellan vindkraften och andra samhällsintressen därför getts till de berörda myndigheterna, bl.a. Forsvarsmakten. Vidare har Energimyndigheten haft i uppdrag att tillsammans med andra berörda myndigheter peka ut nya områden som är lämpliga för energiutvinning, t.ex. vindkraft, till havs (M2022/00276). Myndigheterna skulle verka för samexistens och samverkanslösningar mellan energiutvinning och andra samhällsintressen. Uppdraget redovisades i mars 2023. Havs- och vattenmyndigheten (HaV) fick utifrån detta underlag i uppgift att lämna förslag

till ändrade havsplaner senast i december 2024 (se vidare nedan). Regeringen har även gett berörda länsstyrelser i uppdrag att bereda ansökningar om tillstånd för havsbaserade vindkraftsparker enligt lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon.

Utredning om prövning av havsbaserad vindkraft

I maj 2023 beslutade regeringen om direktiv till en särskild utredare (chefsrådmannen Magnus Hermansson) att analysera hur regelverket för användning av havsområden vid etablering av vindkraft kan förbättras och hur tillståndsprövningen av vindkraft i Sveriges ekonomiska zon kan bli mer effektiv och tydlig (dir. 2023:61). I utredningsdirektivet slogs det bl.a. fast att det krävs anslutning till elnätet för att kunna ta vara på den el som produceras genom havsbaserad vindkraft. Förutsättningarna för elanslutning har följaktligen stor påverkan på vilket projekt som kan etableras inom ett visst område och inom vilken tidsrymd.

Utredningen presenterade sitt resultat i december 2024 i betänkandet Vindkraft i havet – En övergång till ett auktionssystem (SOU 2024:89). I betänkandet finns bl.a. överväganden med koppling till de kostnader som en anslutning av havsbaserad vindkraft till stamnätet medför. Betänkandet var ute på remiss under våren 2025. I ett svar på en skriftlig fråga (fr. 2025/26:452) från Birger Lahti (V) daterat den 11 februari 2026 meddelade energi- och näringsminister Ebba Busch (KD) att förslaget alltså bereds inom Regeringskansliet.

Det finns även skäl att nämna att regeringen i regeringsförklaringen hösten 2025 meddelade avsikten att lägga fram ett vindkraftspaket med stärkta incitament för kommuner och kompensation för närboende.

Reviderade havsplaner

De nu gällande havsplanerna beslutades av regeringen i februari 2022. Samtidigt gav regeringen Energimyndigheten i uppdrag att tillsammans med andra berörda myndigheter peka ut nya områden som är lämpliga för energiutvinning så att ytterligare 90 TWh årlig elproduktion ska kunna möjliggöras till havs. Dessutom fick HaV i uppdrag att föreslå de ändringar i havsplanerna som Energimyndighetens underlag ger anledning till. HaV redovisade sina förslag till ändrade planer i januari 2025. I ett frågesvar (fr. 2025/26:300) till Rickard Nordin (C) i december 2025 angav klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L) att förslagen till ändrade planer alltså bereds inom Regeringskansliet.

Incitamentsersättning för vindkraft till kommunerna

I budgetpropositionen för 2025 föreslog regeringen ett stöd till kommunerna baserat på fastighetsskatten för vindkraftsanläggningar (prop. 2024/25:1 utg.omr. 21 Energi). För ändamålet föreslog regeringen att riksdagen skulle avsätta 340 miljoner kronor att fördela till kommuner där det finns vindkraft och att dessa medel skulle betalas ut under 2025.

I ett skriftligt frågesvar till Anne-Li Sjölund (C) daterat den 5 november 2025 (fr. 2025/26:129) framförde energi- och näringsminister Ebba Busch (KD) att alla kommuner som har vindkraft kommer att få del av den ersättning som beslutades av riksdagen enligt ovan. Vidare anförde ministern att Regeringskansliet bereder en förordning med den utbetalningsmodell som behövs för att fördela medlen till kommunerna. Regeringen avser att återkomma i frågan i närtid. Den myndighet som ska göra utbetalningarna kommer sedan att fördela 2025 års ersättning retroaktivt till kommunerna.

Ministern upprepade sedan samma svar i en interpellationsdebatt den 5 december 2025 (ip. 2025/26:144) och framhöll därtill att regeringen arbetar med att ta fram ett vindkraftspaket, som syftar till att förbättra förutsättningarna för en effektiv utbyggnad av vindkraft genom stärkta incitament och ökad acceptans. Stödet till kommunerna är det första steget i detta paket. Därutöver förbereder regeringen insatser för att genomföra de tre kompensationsförslag som presenterades i betänkandet Värdet av vinden (SOU 2023:18). Om de förslagen genomförs kommer lokalsamhället att kunna få del av intäkterna från en vindkraftspark, de närboende att få rätt till en andel av intäkten och ägare av intilliggande fastigheter att få rätt att inlösa fastigheten till ett pris som motsvarar vad den hade varit värd om parken inte hade uppförts.

Den 18 februari 2026 meddelade regeringen att den genom en ändring i Energimyndighetens regleringsbrev har gett myndigheten i uppdrag att betala ut de utlovade medlen till kommuner med vindkraftverk inom sina kommungränser. Utbetalningarna ska göras före den sista mars respektive sista april i år.

Regeringen anger att ersättningen är avsedd att vara långsiktig och att det därför bereds en förordning som gör det möjligt att betala ut de medel som beräknas för kommande budgetår.

Uppdrag att stärka vind- och solkraftens roll i elsystemet

I december 2024 fattade regeringen beslut om två gemensamma uppdrag till Energimyndigheten, Svenska kraftnät och Energimarknadsinspektionen. Uppdragen syftade till att stärka den intermittenta kraftproduktionens bidrag till resurstillräckligheten i elsystemet. De tre myndigheterna skulle inom ramen för det ena uppdraget (KN2024/02494) föreslå eller besluta om nya regler för att intermittent kraftproduktion på ett bättre sätt ska ha förutsättningar att bidra till driftssäkerhet och effekttillräcklighet. Det uppdraget skulle samordnas av Svenska kraftnät. Inom ramen för det andra uppdraget (KN2024/02495) skulle myndigheterna föreslå incitament för effekt vid rätt tidpunkt. Syftet var att skapa incitament som med utgångspunkt i en helhetssyn på elsystemet förbättrar den intermittenta kraftproduktionens bidrag till elsystemets driftssäkerhet och resurstillräcklighet.

Uppdragen redovisades i december 2025. I rapporten Incitament för bättre effektbidrag från intermittent kraftproduktion – Redovisning av regeringsupp-

drag KN2024/02494 (ER 2025:37) redovisade Energimyndigheten bedömningen att det inte finns behov av att i nuläget införa nya eller förändrade incitament för intermittent kraftproduktion eftersom flera reformer nyligen har genomförts eller är under införande på elmarknaden.

Kompletterande promemoria till betänkandet Värdet av vinden

I början av november 2025 presenterades departementspromemorian Intäktsdelning från vindkraftsanläggningar – Kompletterande promemoria till betänkandet Värdet av vinden (SOU 2023:18). I promemorian föreslås en ny lag om intäktsdelning från vindkraftsanläggningar som innebär att de som bor nära sådana anläggningar ges rätt till ett belopp motsvarande en andel av de årliga intäkterna från en vindkraftsanläggning (vindkraftsersättning). Storleken på vindkraftsersättningen föreslås bero på avståndet till anläggningen.

Förslaget innebär t.ex. att rätten till intäktsdelning ska omfatta närboende inom åtta vindkraftverkshöjder från ett vindkraftverk, till skillnad från det förslag om tio vindkraftverkshöjder som lämnades i utredningsbetänkandet.

Den nya lagen och lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Det bör nämnas att det i utredningsbetänkandet även föreslogs en möjlighet till inlösen av fastigheter i närheten av en vindkraftsanläggning samt en ersättning till lokalsamhället i form av ett finansieringsvillkor. Dessa förslag behandlas dock inte i den här refererade promemorian.

Promemorian var ute på remiss till den 18 december 2025. I den propositionsförteckning som regeringen presenterade den 13 januari 2026 anges att en proposition med titeln Vindkraft i kommuner kommer att överlämnas till riksdagen den 17 mars 2026.

Miljötillståndsutredningen om tidiga besked

Här bör även den tidigare i betänkandet refererade Miljötillståndsutredningen nämnas. I tilläggsdirektiv beslutade i februari 2025 (dir. 2025:2) har utredningen bl.a. fått i uppgift att bedöma möjligheterna att i ett tidigt skede lämna besked om det allmännas grundläggande syn på lämpligheten av en viss verksamhet på en viss plats. Det kan t.ex. handla om vindkraftsanläggningar.

I juli 2025 presenterade utredningen delbetänkandet Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten (SOU 2025:88), som var ute på remiss till den 10 november 2025.

Energimyndigheten om riksintressen för vindkraft

I mars 2024 gav regeringen Energimyndigheten i uppdrag att se över riksintresseanspråk för fossilfri energiproduktion och energidistribution samt att redovisa sin syn på vilka områden som är särskilt lämpliga för dessa ändamål. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 25 mars 2026.

Som ett i led i arbetet har Energimyndigheten tagit fram nya riksintresseanspråk för bl.a. vindkraft. Dessa förslag var ute på samråd under hösten 2025. I det nya förslaget för vindkraft pekar Energimyndigheten ut 643 områden på

land och 31 områden till havs. Det är en stor ökning sedan den senaste uppdateringen av riksintressena för vindkraft som gjordes 2013. Riksintressena för vindkraft fungerar som en vägledning för kommunernas fysiska planering och som ett stöd för tillståndsgivande myndigheter.

Samexistens mellan vindkraft och försvarets intressen

Med anledning av motionsyrkandena som gäller samexistens mellan vindkraft och försvarets intressen bör det nämnas att Försvarsmakten har deltagit i det ovan omnämnda arbetet med att ta fram nya havsplaner och då bl.a. analyserat hur byggande av vindkraft i ett stort antal olika havsområden skulle påverka riksintressen för totalförsvarets militära del och utifrån den analysen identifierat områden där vindkraft kan byggas utan påtaglig skada för försvarsintressen.

Eftersom frågor om villkorade tillstånd berörs i några av motionerna i samband med frågor om vindkraft och försvarsintressen kan det nämnas att försvarsutskottet under förra riksmötet behandlade ett motionsyrkande om villkorade tillstånd för ny vindkraft från Försvarsmakten och om att Försvarsmakten i dessa bör redogöra för vad som krävs för ett godkännande (bet. 2024/25:FöU5). Försvarsutskottet avstyrkte yrkandet och underströk bl.a. vikten både av fortsatt dialog och av en fortsatt metodutveckling i fråga om underlättad samexistens mellan totalförvarsintresset och andra intressen och såg inte behov av att rikta ytterligare tillkännagivanden inom området till regeringen. Riksdagen beslutade i enlighet med försvarsutskottets förslag.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2025 tog utskottet ställning till ett antal motionsyrkanden om vindkraft, varav flera var snarlika eller likalydande med de nu aktuella (bet. 2024/25:NU19). Utskottet avstyrkte förslagen med hänvisning bl.a. till pågående utredningar och till beredning av förslag från redan avslutade utredningar. Avvikande uppfattningar framfördes i reservationer från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet.

Utskottets ställningstagande

Sverige behöver en kraftfull utbyggnad av ny fossilfri elproduktion, inklusive av vindkraft. Vindkraft kan byggas förhållandevis snabbt och därmed möta en ökad efterfrågan på el på relativt kort sikt. Samtidigt är det ett faktum att vindkraftsanläggningar påverkar människors och djurs livsmiljöer och innebär ingrepp i landskapsbilden. Den lokala acceptansen för vindkraft är därmed mycket betydelsefull, vilket också lyfts fram i flera av de motioner som behandlas i detta avsnitt. I motionerna efterfrågas bl.a. tillkännagivanden om att lokalsamhället på olika sätt bör få ersättning när vindkraftsanläggningar etableras. Även utskottet anser att det behövs fler åtgärder för att stärka den lokala

acceptansen för vindkraftsanläggningar. Förutom den ersättning till kommuner som utgår från den fastighetsskatt som anläggningarna betalar och som regeringen för närvarande håller på att utforma kan det handla om att se över möjliga incitament eller kompensationer till kommuner och närboende för de ingrepp i miljön som vindkraften medför eller för den el den genererar.

Utskottet ser därför positivt på att regeringen för närvarande arbetar för att utforma kompensationsförslag med utgångspunkt i de förslag som finns i betänkandet Värdet av vinden (SOU 2023:18) samt de kompletteringar av det betänkandet som presenterades i en departementspromemoria i november 2025. Om dessa förslag genomförs kommer lokalsamhällena att kunna få del av intäkterna från en vindkraftspark, de närboende att få rätt till en andel av intäkten och ägare av intilliggande fastigheter att få rätt att inlösa fastigheten till ett pris som motsvarar vad den hade varit värd om parken inte hade uppförts. En proposition med titeln Vindkraft i kommuner kommer att överlämnas till riksdagen i mars 2026 och utskottet ser ingen anledning för riksdagen att föregripa denna genom att rikta några tillkännagivanden till regeringen på temat vindkraft och kompensation.

Vidare vill utskottet påminna om att det för närvarande pågår ett arbete med att ta fram nya riksintresseanspråk för bl.a. vindkraft. Riksintressena för vindkraft kommer att fungera som en vägledning för kommunernas fysiska planering och som ett stöd för de tillståndsgivande myndigheterna. De nya riksintresseanspråken kommer att beslutas av Energimyndigheten under 2026.

När det gäller utbyggnad av havsbaserad vindkraft förordas i några motioner tillkännagivanden om ett statligt planeringsmål för utbyggnaden av detta kraftslag. I linje med vad utskottet har anfört tidigare när liknande förslag har varit aktuella upprepar utskottet uppfattningen att mål som är avgränsade till särskilda produktionsformer eller stöd som inte är teknikneutrala i möjligaste mån bör undvikas för att inte mindre kostnadseffektiva lösningar ska väljas.

I flera motioner som behandlas i detta avsnitt framhålls vikten av samordning mellan myndigheter för att snabba på utbyggnaden av vindkraft. Utskottet kan konstatera att flera olika uppdrag med koppling till frågor om samexistens mellan vindkraften och andra samhällsintressen har getts till berörda myndigheter liksom uppdrag att peka ut områden till havs som är lämpliga för vindkraftsetableringar. En utredare har dessutom analyserat hur regelverket för användning av havsområden vid etablering av vindkraft i Sveriges ekonomiska zon kan bli mer effektivt och tydligt.

I en av motionerna förordas tillkännagivanden som tar sikte på regeringens prövning av ansökningar om tillstånd för havsbaserade vindkraftsparker. Utskottet anser på ett allmänt plan och i linje med bestämmelserna i regleringsformen att riksdagen ska avhålla sig från att blanda sig i denna process eftersom det tillhör regeringens exklusiva befogenhet att fatta beslut i dessa tillståndsärenden. Utskottet utgår dock från att regeringen behandlar sådana ansökningar med nödvändig skyndsamhet och utan att rättssäkerheten eftersätts.

Utskottet kan dessutom konstatera att regeringen för närvarande bereder de förslag om en ordnad prövning för havsbaserad vindkraft som en särskild utredare lämnade i betänkandet Vindkraft i havet – En övergång till ett auktionssystem (SOU 2024:89).

Sammanfattningsvis och med hänvisning till det anförda är utskottets uppfattning att det saknas tillräckliga skäl att föreslå att riksdagen ska bifalla de motionsförslag som är aktuella i detta avsnitt.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Vattenkraft

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om vattenkraft. Utskottet hänvisar bl.a. till genomförda åtgärder, tillsatta utredningar och den pågående omprövningen av vattenkraftens miljövillkor.

Jämför reservation 12 (S, V) och 13 (C) samt motivreservation 14 (MP).

Motionerna

Vattenkraften är ryggraden i det svenska elsystemet och behöver tas till vara och utvecklas. Det framhåller Fredrik Olovsson m.fl. (S) i kommittémotion 2025/26:3594. I yrkande 12 finns ett allmänt hållet yrkande om ett tillkännagivande till regeringen om vattenkraft. Enligt motivtexten önskar motionärerna bl.a. effekthöjningar, möjligheter att utnyttja pumpkraft och att pausade miljöprövningar återupptas. Motionärerna efterfrågar vidare en statlig utredning som bl.a. ska kartlägga alla de större kraftproducerande vattendragens potential.

Rickard Nordin m.fl. (C) begär i kommittémotion 2025/26:3582 yrkande 121 ett tillkännagivande om att lyfta fram vattenkraftens avgörande bidrag till det svenska energisystemet genom minskat regelkrångel, respekt för äganderätten samt effektiva och proportionerliga miljöåtgärder till rimliga kostnader. Motionärerna vill också att det tas fram en nationell strategi för att nyttja vattenkraftens maxkapacitet och för att öka effektuttaget. De ser också ett värde i att undersöka om det är möjligt att öka lagringskapaciteten i den svenska vattenkraften, både för att kunna öka energiproduktionen och för att bättre kunna hantera extremväder. En begäran om ett tillkännagivande med den innebörden finns i yrkande 122.

Genom att snabbt anpassa produktionen efter variationer i elanvändningen kan vattenkraftsbolagen säkerställa en jämn och effektiv energiförsörjning, framhåller Lars Isacson (S) i motion 2025/26:2302. Han efterfrågar ett tillkännagivande om att regeringen bör vidta åtgärder för att öka förutsättningarna för korttidsreglering av vattenkraften.

Josef Fransson (SD) konstaterar i motion 2025/26:64 att vattenkraften i Sverige fungerar som baskraft såväl som reglerkraft och har tjänat Sverige väl. Motionären begär ett tillkännagivande till regeringen om att ge Energimyndigheten i uppdrag att utreda möjligheter och konsekvenser av att utöka magasineringsskapaciteten för svensk vattenkraft.

I motion 2025/26:2975 förordar Dan Hovskär (KD) ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda möjligheten att bygga en turbin från Vänern till Bohuskusten. En sådan lösning skulle enligt motionären bidra till en stabilare energiförsörjning i västra Sverige.

Bakgrund och pågående arbete

Regeringens syn på vattenkraftens roll i den långsiktiga energipolitiken

I den energipolitiska inriktningspropositionen, som riksdagen antog våren 2024, anförde regeringen att vattenkraften spelar en central roll för Sveriges fossilfria elförsörjning, både som produktionskälla och som reglerkraft. Vattenkraften producerar under ett normalår 68 TWh, dvs. ca 45 procent av Sveriges totala elproduktion. I propositionen framhöll regeringen att den befintliga vattenkraftens regler- och produktionsförmågor behöver bevaras och utvecklas, med hänsyn till natur- och kulturmiljöintressen. Som grund för sin bedömning redovisade regeringen bl.a. att alla vattenkraftstillstånd med villkor som var äldre än 40 år enligt gällande lagstiftning skulle omprövas, med start den 1 februari 2022.

I januari 2023 tog regeringen beslut om att den tid när en ansökan om prövning för moderna miljövillkor senast ska ha lämnats in senareläggs med ett år för samtliga prövningsgrupper. Det innebar att den nationella planen för omprövningen pausades, och regeringen har därefter beslutat om ytterligare förlängning av denna paus. Syftet med pausen är att ge mer tid åt att analysera behovet av ändringar i det nuvarande prövningssystemet och att genomföra de förändringar som analysen kan komma att leda till. En av de delar som är av vikt att analysera under pausen är omprövningens konsekvenser för elsystemet.

Regeringen gav därför den 16 februari 2023 Svenska kraftnät i uppdrag att tillsammans med Energimyndigheten och HaV kartlägga de konsekvenser för elsystemet som en omprövning av vattenkraften kan medföra. Uppdraget redovisades den 29 september 2023.

I propositionen anförde regeringen vidare att behovet av reglerförmåga kommer att öka i takt med ökad produktion av vind- och solkraft. För att möta det behovet analyserar flera företag förutsättningarna för att höja effekten vid befintliga vattenkraftverk.

I ett elsystem med hög andel sol- och vindkraft krävs goda möjligheter att balansera produktion och förbrukning av el. Regeringen framförde att utöver

bl.a. batteri- och flexibilitetslösningar kan ytterligare pumpkraft bidra till detta. Regeringen sa sig därför se ett behov av att analysera potentialen hos och förutsättningarna för ytterligare pumpkraft i Sverige.

Bättre förutsättningar för vattenkraftens omprövning

Regeringskansliet tog i augusti 2024 fram promemorian Bättre förutsättningar för vattenkraftens omprövning (KN2024/01642). I promemorian föreslås ändrade bestämmelser av betydelse för avvägningen mellan å ena sidan behovet av åtgärder som förbättrar vattenmiljön och å andra sidan behovet av en nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel vid fastställande av moderna miljövillkor för vattenkraftverk och dammar. Ändringarna syftar till att säkerställa att de berörda verksamheterna provas mot rätt kravnivå och till att det utrymme EU-rätten tillåter när det gäller att säkra en fortsatt nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel i samband med miljöanpassningen av verksamheterna utnyttjas fullt ut.

Promemorian remitterades under hösten 2024. Efter beaktande av remissutfallet beslutade regeringen i maj och juni 2025 om ett flertal förordningsändringar. Ändringarna syftar till att säkerställa att omprövningarnas påverkan på vattenkraften blir acceptabel ur ett elsystemperspektiv. Omprövningen av vattenkraften återupptogs sedan den 1 juli 2025.

Regeringen har även gett i uppdrag åt HaV att, tillsammans med Svenska kraftnät och Energimyndigheten, se över de s.k. HARO-värdena² samt utarbeta en vägledning om hur intresset av en nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel ska beaktas inom ramen för vattenförvaltningen (KN2025/01118). HaV skulle ha redovisat uppdraget senast den 16 januari 2026, men genom beslut på regeringens sammanträde den 8 januari 2026 förlängdes utredningstiden till den 31 mars 2026.

I den propositionsförteckning som regeringen presenterade den 13 januari 2026 anges att en proposition med titeln Undantag från krav enligt art- och habitatdirektivet vid vattenkraftens omprövning kommer att lämnas till riksdagen den 17 mars 2026.

Vattenkraftens betydelse för elförsörjningen undersöks

I augusti 2025 gav regeringen Energimyndigheten och Svenska kraftnät i uppdrag att tydliggöra vattenkraftens betydelse för elförsörjningen på lokal, regional och nationell nivå. Uppdraget omfattar även mindre vattenkraftsanläggningar och ska resultera i ett stödmaterial som hjälper kommuner och regioner att stärka sin energi- och beredskapsplanering.

Bland regeringens motiv till uppdraget anges att vattenkraftens förmågor är centrala för elsystemet och beredskapen inom elförsörjningen. Vattenkraftverk går snabbt att starta och har god reglerbarhet, vilket ofta gör dem lämpliga

² HARO-värde är ett riktvärde för hur mycket vattenkraftsproduktion (i TWh per år) som får förloras i ett visst huvudavrinningsområde när vattenkraften anpassas till moderna miljövillkor.

för s.k. dödnätsstart och ödrift, dvs. förmågan för produktionsanläggningen att starta även om det yttre nätet är strömlöst, respektive att inom ett begränsat område producera och distribuera el utan koppling till överliggande elnät. Andra egenskaper är bidrag till rotationsenergi, effekt under höglasttimmar samt ett minskat behov av att överföra el över längre sträckor.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2026.

Energiforsk om hållbar vattenkraft och korttidsreglering

I februari 2025 presenterade Energiforsk rapporten Hållbar vattenkraft i framtidens energisystem – Slutrapport från Häven-projektet (rapport 2025:1082). I rapporten berörs bl.a. s.k. korttidsreglering – som även tas upp i en av motionerna. Korttidsreglering innebär att vattenkraften balanserar snabba variationer i elproduktionen och stabilitet i elnätet. En vanlig definition är förändringar i flöden och vattenstånd på tidsskalor kortare än ett dygn. Behovet av regleringar inom ett dygn förväntas bli allt större i takt med att både andelen intermittent elproduktion och effekterna av klimatförändringarna ökar. Korttidsreglering kan förekomma vid både små- och storskalig vattenkraft och påverkar nedströms vattendrag genom snabba och återkommande naturliga variationer i vattenflödet.

Korttidsreglering kan ha negativa effekter på ekosystemen i rinnande vatten eftersom snabba och kraftiga vattenståndsvariationer är svåra att hantera för många organismer. Korttidsreglering sägs även bidra till ökad erosion.

Vattenkraft och flexibilitet

Sedan november 2024 bedriver Luleå tekniska universitet ett forskningsprojekt som ska analysera vattenkraftens roll i det framtida fossilfria energisystemet. Projektet syftar till att identifiera hur vattenkraftens flexibilitet kan förändras för att balansera den ökade elproduktionen från sol- och vindkraft. Att öka vattenkraftens flexibilitet ställer dock krav på noggranna avvägningar för att inte ekosystemen i och kring älvarna ska skadas.

Projektet löper till slutet av 2027 och målet är att projektets resultat ska kunna användas både för nationell planering och som underlag i miljötillståndsprocesser där energibehovet vägs mot påverkan på naturen.

Uppdrag till Energimyndigheten om pumpkraft

I en av motionerna omnämns pumpkraft. Därför bör det noteras att Energimyndigheten i regleringsbrevet för 2026 har fått i uppdrag att kartlägga och beskriva förutsättningarna för och utmaningarna med att etablera mer pumpkraft i Sverige. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 30 november 2026.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2025 avstyrkte utskottet ett antal motionsyrkanden om vattenkraft (bet. 2024/25:NU19). Utskottet framhöll bl.a. att det pågick en analys av behovet av ändringar i det nuvarande prövningssystemet och att omprövningarnas påverkan på vattenkraften behöver bli acceptabel ur ett elsystemperspektiv.

Olika uppfattningar om vattenkraften framfördes i reservationer från Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid flera olika tillfällen pekat på vattenkraftens centrala roll i det svenska energisystemet. Detta synsätt tycks dessutom delas brett över riksdagens partier. Vattenkraften ger inte bara stabil elproduktion utan är också reglerbar på ett sätt som blir alltmer betydelsefullt i ett kraftsystem där den väderberoende produktionens andel ökar. Möjligheterna att säsongslagra vatten i stora magasin är också en av vattenkraftens värdefulla egenskaper.

För att det ska vara möjligt att även fortsättningsvis ta till vara vattenkraftens fördelar på ett så effektivt sätt som möjligt är det viktigt att den omprövning av vattenkraftens miljövillkor som pågår genomförs på ett klokt sätt. Det handlar bl.a. om att noggrant analysera omprövningens konsekvenser för elsystemet, vilket bl.a. har gjorts av HaV i samråd med Energimyndigheten. Det har även tagits fram en departementspromemoria i vilken det föreslogs ändrade bestämmelser för att säkerställa att berörda verksamheter provas mot rätt kravnivå och att det utrymme som EU-rätten ger vid miljöanpassning av verksamheterna att säkra en fortsatt nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel utnyttjas fullt ut. Flera förordningsändringar har därefter gjorts och omprövningsarbetet löper nu vidare. Parallellt med detta genomför HaV för närvarande en översyn av de i sammanhanget viktiga s.k. HARO-värdena, dvs. de riktvärden för hur mycket vattenkraftsproduktion (i TWh per år) som får förloras i ett visst huvudavrinningsområde när vattenkraften anpassas till moderna miljövillkor.

I en av motionerna efterfrågas en kartläggning av alla de större kraftproducerande vattendragens potential. Här vill utskottet i första hand hänvisa till Svenska kraftnäts pågående uppdrag att tydliggöra vattenkraftens betydelse för elförsörjningen på lokal, regional och nationell nivå. När detta uppdrag är slutfört under första halvåret 2026 kan det möjligen finnas skäl att överväga behovet av ytterligare kartläggningar i linje med förslaget i motionen eller att överväga någon form av nationell strategi för att nyttja vattenkraftens maxkapacitet samt för att öka effektuttaget så som det föreslås i en annan av motionerna.

I en av motionerna omnämns pumpkraft som en ytterligare möjlighet att utnyttja vattenkraft. Här vill utskottet påminna om att regeringen i den energipolitiska inriktningspropositionen pekade på ett behov av att ytterligare ana-

lysera potentialen hos och förutsättningarna för ytterligare pumpkraft i Sverige. Ett uppdrag med den inriktningen har därefter lämnats till Energimyndigheten. Uppdraget kommer att redovisas mot slutet av 2026.

Inte heller förslaget om korttidsreglering bör föranleda någon åtgärd från riksdagen. Visserligen kan behovet av regleringar inom ett dygn förväntas bli större i takt med att både andelen intermittent elproduktion och effekterna av klimatförändringarna ökar, men korttidsreglering kan även ha negativa effekter på den biologiska mångfalden och bidra till ökad erosion. Utskottet förutsätter att ett eventuellt behov av korttidsreglering beaktas inom ramen för den pågående omprövningen av vattenkraftens miljövillkor. Detsamma gäller frågor om att öka lagringskapaciteten i vattenmagasinen.

Avslutningsvis avfärdar utskottet också förslaget i en av motionerna om en turbin från Väneren till västkusten. Utskottet saknar underlag för att kunna bedöma realismen i detta till synes omfattande infrastrukturprojekt och ser det därför inte som rimligt att ställa sig bakom förslaget om ett tillkännagivande.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Solenergi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om solenergi. Utskottet hänvisar bl.a. till en översyn av väderberoende kraftslags bidrag till resurstillräckligheten i elsystemet och till ökade krav på användning av solenergi i EU:s reviderade energiprestandadirektiv.

Jämför reservation 15 (S), 16 (V), 17 (C) och 18 (MP).

Motionerna

I partimotion 2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) slås det fast att Vänsterpartiet vill se en kraftfull utbyggnad av solenergin i Sverige. För att ge branschen och hushållen en tydlig signal om att det är värt att satsa på solenergi vill motionärerna att det inrättas nationella planeringsmål för sol och solvärme. Ett tillkännagivande med den innebörden efterfrågas i yrkande 16.

Solkraften har förutsättningar att bidra mer till den svenska elproduktionen, anför Fredrik Olovsson m.fl. (S) i kommittémotion 2025/26:3594. I dag hämmas dock utvecklingen både av regelverket för att uppföra storskaliga markbaserade anläggningar och av möjligheterna att ansluta dem till nätet. I yrkande 16 anföras därför att regeringen bör ta fram nationella riktlinjer för länsstyrelserna så att prövningen kan gå snabbt och vara likvärdig över landet. Energimarknadsinspektionen bör få i uppdrag att ta fram regelverk som kortar ledtiderna och säkerställer rimliga kostnader för anslutning till elnätet.

Rickard Nordin m.fl. (C) pekar i kommittémotion 2025/26:3582 på att det finns en stor potential att öka den svenska produktionen av sol i närtid, efter-

som det är ett av de kraftslag som går snabbast att bygga ut. Samtidigt framhåller motionärerna betydelsen av enklare regler för att kunna etablera storskaliga solcellsparker. I yrkande 130 förordas ett tillkännagivande om att Energimyndigheten bör få i uppdrag att tillsammans med relevanta myndigheter förenkla och förtydliga regelverken för storskaliga solcellsparker, inte minst vid etablering på jordbruksmark.

Även i kommittémotion 2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) finns ett antal yrkanden som gäller solenergi. Motionärerna anser att det offentliga bör gå före genom att installera solceller på alla lämpliga offentliga byggnader. Ett tillkännagivande med den innebörden föreslås i yrkande 11. Samma förslag finns även i kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 43.

För att ytterligare underlätta för nya solparker pekar motionärerna i ovan nämnda kommittémotion 2025/26:3273 (MP) yrkande 20 på behovet av att förtydliga länsstyrelsernas roll i tillståndprocessen. Detta förslag finns även i kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 54.

I tidigare refererade kommittémotion 2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) framhålls också att regelverket bör ses över så att modeller för solcellsparker som ökar den biologiska mångfalden och kombinerar produktion av solex och mat premieras samt att ett stöd bör ges för ”naturpositiva” solcellsparker. I yrkande 21 efterfrågas ett tillkännagivande med den innebörden. Vidare ser motionärerna storskalig solvärme som något som kan ersätta bioenergi och avfallsförbränning i fjärrvärmenäten. För att främja den utvecklingen behövs det enligt motionärerna emellertid initialt ett investeringsstöd. I yrkande 22 begär de därför ett tillkännagivande till regeringen om att utreda ett investeringsstöd för storskalig solvärme. Detta förslag finns även i snarlik lydelse i kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 174. I den sistnämnda motionen är förslaget emellertid formulerat så att tillkännagivandet har innebörden att ett stöd ska införas och inte enbart utredas.

Decentraliserad elproduktion i form av bl.a. solex kan, rätt hanterad, bli en mycket robust hörnsten i framtidens hållbara samhälle. Detta framhålls i kommittémotion 2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP). I yrkande 37 efterfrågas ett tillkännagivande om att underlätta för lokal produktion av förnybar energi som solex och solvärme. Motionärerna vill även se en nationell strategi för solenergi för produktion av el och värme och begär därför i yrkande 38 ett tillkännagivande med den innebörden.

Katarina Luhr m.fl. (MP) förordar i kommittémotion 2025/26:3422 yrkande 41 ett tillkännagivande till regeringen om att anta ett planeringsmål för 30 TWh solenergi till 2030. Motionärerna anser att den förnybara energiproduktionen måste byggas ut och el som kan ersätta den importerade fossilbränslebaserade energin behöver frigöras för att det ska vara möjligt att klara klimatomställningen.

Bakgrund och pågående arbete

Solcell i Sverige

I budgetpropositionen för 2026 redovisar regeringen att solkraften under 2024 stod för drygt 4 TWh, vilket var en ökning jämfört med 2023 med knappt 34 procent (prop. 2025/26:1 utg.omr. 21 Energi). Vid slutet av 2024 fanns det ca 293 000 elnätsanslutna solcellsanläggningar i Sverige, vilket är en ökning med ca 41 000 anläggningar (+18 procent) jämfört med antalet anläggningar året före.

Regeringens syn på solkraftens roll i den långsiktiga energipolitiken

Våren 2024 framhöll regeringen i den energipolitiska inriktningspropositionen att solkraftens roll för Sveriges elförsörjning har potential att växa i form av både små anläggningar och stora solcellsparker. Solkraften behöver dock byggas ut på ett säkert sätt och i ökad utsträckning bidra med förmågor för ett leveranssäkert elsystem.

Regeringen anförde att vissa styrmedel som har varit riktade specifikt till solkraft har varit motiverade för att bygga upp kunskap och kompetens i branschen men att solkraft på sikt bör byggas på marknadsmässiga grunder. I nästa fas av utbyggnaden kan det enligt regeringen finnas behov av att successivt fasa ut stöd som riskerar att påverka marknadens funktion negativt, och regeringen anförde att den avser att analysera hur denna utfasning kan åstadkommas.

Vidare angavs i propositionen att den senaste utvecklingen inom solkraftsområdet behöver följas upp, utmaningarna behöver belysas och behovet av åtgärder för att underlätta en samhällsekonomiskt effektiv utbyggnad av solkraft behöver analyseras.

Ändrade skattesubventioner för solceller och mikroproduktion av el

I mars 2025 lämnade regeringen propositionen Förändrade skattesubventioner för solceller och mikroproduktion av el (prop. 2024/25:109) till riksdagen. I propositionen föreslog regeringen att subventionsgraden för installation av solceller inom ramen för skattereduktionen för grön teknik skulle sänkas från 20 till 15 procent, vilket är den subventionsgrad som gällde före 2023, och att skattereduktionen för mikroproduktion av förnybar el skulle avskaffas.

Propositionen behandlades av riksdagen i maj 2025 (bet. 2024/25:SkU17, rskr. 2024/25:199). Riksdagen ställde sig bakom regeringens förslag och den sänkta subventionsgraden för installation av solceller trädde i kraft den 1 juli 2025. Skattereduktionen för mikroproduktion av förnybar el som matas ut på nätet avskaffades den 1 januari 2026.

Om solenergi i direktivet om byggnaders energiprestanda

I maj 2024 trädde EU:s s.k. energiprestandadirektiv i kraft.³ Direktivet innebär bl.a. att alla nya byggnader ska vara förberedda för att optimera potentialen för solenergiproduktion. För offentliga byggnader och byggnader som används för offentligt bruk, inklusive lokalbyggnader, finns det ett konkret krav på att de senast den 31 december 2026 ska vara utrustade med solenergiinstallationer, förutsatt att golvytan är större än 250 kvadratmeter. Denna bestämmelse gäller både nya byggnader och sådana som genomgår större renoveringar. När det gäller nya bostadsbyggnader är målet att dessa ska vara utrustade med solenergiinstallationer senast den 31 december 2028. Medlemsländerna har efter att direktivet trädde i kraft två år på sig att införa regelverket i den nationella lagstiftningen.

I juni 2024 gav regeringen Boverket i uppdrag att ta fram vissa underlag för Sveriges genomförande av artikel 10 i energiprestandadirektivet som gäller solenergi i byggnader. Boverket delredovisade uppdraget i februari 2025 i rapporten Metoder, definitioner och krav inom solenergi i direktivet om byggnaders energiprestanda – Förslag på författningsändringar, delredovisning av regeringsuppdrag (rapport 2025:3) och slutredovisade därefter uppdraget i juni 2025 i rapporten Metoder, definitioner och krav på solenergi i direktivet om byggnaders energiprestanda – Slutredovisning av regeringsuppdrag (rapport 2025:16).

I rapporterna konstaterar Boverket att det inte finns några krav på solenergiinstallationer på byggnader i nuvarande svensk reglering, men att det räcker med att en bestämmelse införs i plan- och byggförordningen (2011:338) för att tillgodose detta.

Den förstnämnda rapporten var ute på remiss till den 16 juni 2025.

Här bör det även noteras att det i den propositionsförteckning som regeringen presenterade den 13 januari 2026 anges att en proposition med titeln Nytt mål för effektiv energianvändning och genomförande av det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda kommer att överlämnas till riksdagen den 3 mars 2026.

Energimyndighetens kartläggning av områden med solenergipotential

Energimyndigheten har kartlagt Sveriges territorium och ekonomiska zon för att identifiera områden med potential för fossilfri energiproduktion och tillhörande energidistribution (KN2024/00663). Kartläggningen visar att det finns stora möjligheter att möta ett ökat behov av fossilfri el till 2050 och att solenergi är ett av de energislag som har störst potential.

Samtidigt konstaterar myndigheten att solenergianläggningar i form av solfångare och solcellspaneler har olika förutsättningar i Sverige. Elproduktion från sol i form av anläggningar med solceller har ökat kraftigt de senaste åren och kommer troligtvis att fortsätta öka. Däremot är solvärme från solfångare

³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 av den 24 april 2024 om byggnaders energiprestanda (omarbetning), det s.k. energiprestandadirektivet.

en marknad som till stor del har avstannat i Sverige. En förklaring till utvecklingen är att investeringsstödet sedan 2011 inriktades på att enbart stödja installation av solceller och inte av solfångare.

I rapporten redovisas underlag som kan användas i det fortsatta arbetet för att peka ut s.k. accelerationsområden enligt bestämmelserna i EU:s förnybartdirektiv. Det anges att det finns många möjliga typer av områden som kan pekas ut för solenergiproduktion. Stora ytor finns t.ex. i kategorierna nedlagda sluttäckta deponier, befintliga och nedlagda flygplatser, parkeringsytor, industriområden och lantbruk. Det finns också stor potential i befintliga takytor för olika typer av byggnader, vilket dock ger mindre och icke sammanhängande områden, men dessa kan summeras till en stor total yta med potential för förnybar energiutvinning.

Uppdrag om intermittent kraftproduktion

I december 2024 gav regeringen Energimyndigheten tillsammans med Energi-marknadsinspektionen och Svenska kraftnät två gemensamma uppdrag som syftar till att skapa bättre förutsättningar för intermittent elproduktion som t.ex. sol- och vindkraft att bidra i elsystemet. Det ena uppdraget handlade om incitament för bättre effektbidrag från sådan kraftproduktion, och det andra uppdraget handlade om regelverk och metoder för utformning och integrering av intermittent elproduktion i elsystemet.

Uppdragen redovisades i december 2025 och utfallet har refererats kortfattat i avsnittet om vindkraft.

Strategi för anslutning av solkraft

I juli 2025 presenterade Svenska kraftnät en samlad strategi för anslutning av solkraft till stamnätet. Strategin innebär bl.a. att Svenska kraftnät har uppdaterat sin vägledning för anslutning till stamnätet. Vidare har fokus varit på principer för en effektiv kapacitetstilldelning snarare än på en separat solkraftsstrategi.

Arbete har därefter bedrivits vidare i samverkan med regionnäten. De slutliga principerna förväntas fastställas och publiceras under det första kvartalet 2026.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2025 behandlade och avstyrkte utskottet ett antal motionsyrkanden som gällde solenergi (bet. 2024/25:NU19). Flera av yrkandena var identiska med eller snarlika de som är aktuella i detta betänkande. Utskottet sa sig bl.a. vara tveksamt till att sätta upp mål för enskilda kraftslag och såg inte behov av någon nationell solenergistrategi. Utskottet pekade också på att flera nyligen omarbetade EU-direktiv kunde komma att påverka politiken på solenergiområdet. Andra uppfattningar framfördes i reservationer av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet.

Utskottets ställningstagande

Solkraften har under lång tid varit en förhållandevis marginell företeelse i den svenska energimixen. Under de senaste åren har antalet installerade solceller dock ökat runt om i landet, liksom därmed även produktionen av solel. Utskottets grundläggande syn – som i huvudsak sammanfaller med regeringens – är att solkraftens roll för Sveriges elförsörjning har potential att växa i form av både små anläggningar och stora solcellsparkar. Samtidigt är det viktigt att solkraften byggs ut på ett säkert sätt och att den i större utsträckning än tidigare bidrar med förmågor som stärker leveranssäkerheten i elsystemet. Väderberoende kraftproduktion kan ha negativa effekter på elsystemets funktion, vilket måste beaktas noggrant innan solkraftsproduktionen tillåts växa i för stor omfattning. Här vill utskottet påminna om att Energimyndigheten, Svenska kraftnät och Energimarknadsinspektionen har redovisat ett uppdrag om att stärka den intermittenta kraftproduktionens bidrag till resurstillräckligheten i elsystemet. Syftet är bl.a. att väderberoende kraftslag, såsom solkraft, på ett bättre sätt ska ha förutsättningar att bidra till driftssäkerhet och effekttillräcklighet.

Utskottet delar också den uppfattning som regeringen tidigare har redovisat att vissa styrmedel riktade till solkraft har varit motiverade för att bygga upp kunskap och kompetens i branschen men att solkraften på sikt bör byggas ut på marknadsmässiga grunder. Regeringen har därefter valt att sänka subventionsgraden för installation av solceller inom ramen för skattereduktionen för grön teknik samt att helt avskaffa skattereduktionen för mikroproduktion av förnybar el.

I den energipolitiska inriktningspropositionen anförde regeringen att den senaste utvecklingen inom solkraftsområdet behöver följas upp, utmaningarna behöver belysas och behovet av åtgärder för att underlätta en samhällsekonomiskt effektiv utbyggnad av solkraft behöver analyseras.

Utskottet kan vidare konstatera att det finns ett ökat fokus på solenergi i EU:s reviderade energiprestandadirektiv. Direktivet innebär bl.a. att alla nya byggnader ska vara förberedda för att optimera potentialen för solenergiproduktion. För offentliga byggnader och byggnader som används för offentligt bruk, inklusive lokalbyggnader, finns det ett konkret krav på att de ska vara utrustade med solenergiinstallationer. Boverket har haft i uppdrag att ta fram vissa underlag för Sveriges genomförande av energiprestandadirektivet i de delar som gäller solenergi i byggnader, och regeringen har meddelat avsikten att överlämna en proposition till riksdagen med titeln Nytt mål för effektiv energianvändning och genomförande av det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda till riksdagen i början av mars 2026.

Med hänvisning till det ovan redovisade pågående arbetet är utskottet inte berett att i dagsläget förorda några nationella målsättningar för solenergens utbyggnad eller någon typ av statligt stöd för detta ändamål. Vidare anser utskottet att det finns skäl att invänta den uppföljning av utvecklingen inom solkraftsområdet som regeringen har aviserat innan det kan anses vara lämpligt att förorda en särskild strategi för detta energislag.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks därmed.

Biobränslen och biodrivmedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som på olika sätt gäller biobränslen och biodrivmedel. Utskottet hänvisar bl.a. till nya krav i EU:s reviderade förnybartdirektiv och till arbete som har utförts eller som pågår för att på olika sätt stärka utvecklingen, produktionen och användningen av biobränslen och biodrivmedel i Sverige.

Jämför reservation 19 (S), 20 (V), 21 (C) och 22 (MP).

Motionerna

I partimotion 2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) framhålls att investeringsstöd för utbyggnad av biogas och andra hållbara drivmedel stärker möjligheterna att producera biodrivmedel i Sverige och därmed att uppnå en högre grad av nationell självförsörjning av fossilfria drivmedel. I yrkande 6 efterfrågas ett tillkännagivande om att regeringen bör ta fram ytterligare styrmedel för att öka den inhemska produktionen av biogas och biodrivmedel.

Daniel Helldén m.fl. (MP) efterfrågar i partimotion 2025/26:3548 yrkande 108 i sin tur ett tillkännagivande om ett produktionsstöd för avancerade biodrivmedel. Sådana drivmedel tillverkas av vätgas och infångad biogen koldioxid och kommer enligt motionärerna att fylla viktiga funktioner i framtidens transport- respektive energisystem.

Fredrik Olovsson m.fl. (S) konstaterar i kommittémotion 2025/26:3594 att användningen av fossil energi inom transportsektorn fortfarande är hög och står för en stor del av utsläppen. Motionärerna anser dock att regeringens politik medför att Sverige, trots i grunden goda förutsättningar, tappar investeringar i biodrivmedel. I yrkande 19 efterfrågas ett tillkännagivande om hållbara fossilfria transporter och i yrkande 20 ett om biodrivmedel där det bl.a. påpekas att det är av största vikt att marknadens aktörer får stabila förutsättningar för produktion av sådana drivmedel i Sverige.

Även i kommittémotion 2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 51 efterfrågas åtgärder för en ökad inhemsk produktion av biodrivmedel. Därmed är det möjligt att minska beroendet av rysk olja samtidigt som den nationella självförsörjningsgraden stärks.

Produktionen av hållbara drivmedel behöver öka framhåller Rickard Nordin m.fl. (C) i kommittémotion 2025/26:3582. Detta kan förutom klimatnytta skapa nya jobb tillfällen och ökade resurser till landsbygden. I yrkande 21 begär motionärerna ett tillkännagivande om att säkerställa att bioenergi från hållbara källor ses som en viktig lösning i övergången till ett mer hållbart samhälle både på kort och på lång sikt. I yrkande 22 begärs ett tillkännagivande om att reduktionsplikten skyndsamt ska revideras så att bioenergi från hållbara källor inte trängs ut vid ökad elanvändning utan används som ett komplement för att uppnå större utsläppsminskningar.

I kommittémotion 2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 9 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att införa ett mål om att Sverige ska vara självförsörjande på förnybara bränslen 2030, samtidigt som elektrifieringen och ett minskat trafikarbete minskar efterfrågan på bränslen inom vägtransportområdet. Motsvarande förslag finns också i kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 130. I den sistnämnda motionen yrkande 152 föreslås även ett tillkännagivande om att säkerställa att Sverige är självförsörjande på hållbart producerade biobränslen senast 2030. I motionen slås det fast att den största potentialen för stora utsläppsminskningar i närtid finns inom just transportsektorn. Det konstateras vidare att alternativa och förnybara drivmedel kommer att behöva stödjas på olika sätt för att det ska vara möjligt att fasa ut fossila drivmedel ur den befintliga fordonsflottan. I yrkande 135 föreslår motionärerna därför ett tillkännagivande om att införa riktad stöd för produktion av avancerade biodrivmedel och elektrobränslen.

Det yrkande 152 som nämns i det föregående stycket finns även i motsvarande lydelse i kommittémotion 2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 36. I motivtexten konstateras bl.a. att lantbrukets fossilberoende gör näringen sårbar för instabila oljepriser och försvårar klimatomställningen.

Isak From och Monica Haider (båda S) konstaterar inledningsvis i motion 2025/26:531 att Sveriges försörjningsberedskap är starkt beroende av importerade fossila bränslen. Genom att tillvarata restprodukter från skog, jordbruk och avfall kan Sverige öka sin egen produktion och därmed minska detta importberoende. I yrkande 2 begär motionärerna ett tillkännagivande om stöd till inhemsk produktion av avancerade biodrivmedel och elektrobränslen baserade på svenska råvaror, för att öka självförsörjningsgraden.

Även Ida Karkiainen m.fl. (S) pekar i motion 2025/26:914 på behovet av en ökad produktion av biodrivmedel i Sverige. Motionärerna menar att detta är nödvändigt för att minska beroendet av externa aktörer och för att EU och Sverige ska kunna uppnå sina mål om nollutsläpp inom transportsektorn senast 2050 och samtidigt skydda sina medborgare från höga bränslepriser. I yrkande 1 efterfrågar motionärerna därför ett tillkännagivande till regeringen om att överväga att främja innovation inom biodrivmedelsproduktion och stödja utvecklingen av nya biodrivmedelsanläggningar. Ett tillkännagivande till regeringen om att överväga att främja biodrivmedelsanläggningar i hela landet föreslås i yrkande 2. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att överväga att svenska staten ska bistå med stöd till kommunala reningsverk för att möjliggöra produktion av biodrivmedel och stärka den inhemska produktionen.

Klimatkrisen kräver att transportsektorn snabbt minskar sina utsläpp. Detta slås fast i motion 2025/26:1050 av Jamal El-Haj (-). I yrkande 3 efterfrågas ett tillkännagivande om att stöd bör ges till utveckling av klimatneutrala bränslen för tunga transporter.

Bakgrund och pågående arbete

Regeringens syn på bioenergens roll i den långsiktiga energipolitiken

I den energipolitiska inriktningspropositionen från våren 2024 konstaterade regeringen att bioenergin är av stor betydelse för Sveriges energiförsörjning, både för fossilfrihet och för en hög grad av försörjningstrygghet. En hållbar, konkurrenskraftig och växande bioekonomi där bioenergi i olika former ingår bör fortsätta att utvecklas, anförde regeringen. Potentialen att uppnå negativa koldioxidutsläpp från användning av bioenergi bör tas till vara på ett effektivt sätt. Regeringen framhöll vidare att god tillgång till kostnadseffektiva biobränslen och ett väl utvecklat fjärrvärmnät är viktiga anledningar till Sveriges låga användning av fossila bränslen, särskilt inom el- och värmeproduktionen.

Biodrivmedel, kompletterade med fossilfria elektrobränslen, behöver enligt regeringen framöver användas för vissa tyngre fordon, fartyg, flyg och inom delar av industrin. Biobränslen får stort förädlingsvärde och bidrar till minskade utsläpp av koldioxid när de ersätter fossila bränslen inom väg-, sjö- och lufttransportsektorerna. Detsamma gäller när biomassan ersätter fossila kolatomer i produkter som plast. Bioenergi kan också bidra till negativa utsläpp genom bio-CCS (dvs. avskiljning och lagring av koldioxid från förbränning av förnybara bränslen), vilket blir särskilt viktigt när Sverige och världen efter 2045 ska nå negativa utsläpp. Bioenergi går dessutom att lagra och bidrar till planerbar el- och värmeproduktion. Planerbarheten och stor inhemsk bränsleproduktion gör att bioenergi spelar en viktig roll för försörjningstryggheten. Hänsyn behöver samtidigt tas till andra samhälls- och miljömål vid framställning och uttag av biobränsle. Det kan röra sig om konkurrens om mark för livsmedelsproduktion, om att skogsbruket påverkar den biologiska mångfalden och om att växande skogar tar upp koldioxid.

När det gäller flytande drivmedel konstaterade regeringen att utsläppen av växthusgaser från inrikes transporter behöver vara i princip noll senast 2045 för att Sverige ska kunna nå det långsiktiga klimatmålet. Målet borde i huvudsak uppnås genom en elektrifiering av transportsektorn, men även genom ökad användning av fossilfria drivmedel och ökad transporteffektivitet. Regeringen framförde att det behövs en väl avvägd politik som tar hänsyn till både klimatmål och andra samhällsekonomiska effekter. Regeringen avsåg därför att arbeta för en successiv utfasning av fossil bensin och diesel. På längre sikt, och i takt med en ökad elektrifiering och att produktionen av fossilfria bränslen ökar, sa sig regeringen se större möjligheter att uppnå en fullständig utfasning av fossil bensin och diesel.

I propositionen anfördes vidare att fossilfria drivmedel kommer att spela en viktig roll för de kategorier av fordon, fartyg och flygplan där klimatomställningen ännu inte kommit lika långt och där särskilda svårigheter finns i fråga om elektrifiering. För att möjliggöra en successiv utfasning av fossila bränslen i Sverige behöver produktionen av fossilfria bränslen öka, slog regeringen fast.

Regeringen ansåg att politiken ska fortsätta att främja utveckling och produktion av nya fossilfria bränslen och meddelade avsikten att analysera denna fråga vidare.

Regeringen konstaterade också att den svenska drivmedelsberedskapen bör vidareutvecklas och även inkludera fossilfria drivmedel. Mer om detta återfinns i avsnittet Energisäkerhet och energiberedskap längre fram i detta betänkande.

Bioekonomiutredningen

Den 17 juni 2022 beslutade regeringen att tillsätta en utredning (dir. 2022:77) med uppdrag att ta fram förslag till en strategi för en hållbar, konkurrenskraftig och växande svensk bioekonomi. Det tidigare statsrådet Lena Ek förordnades som särskild utredare fr.o.m. den 15 augusti 2022.

Utredningsdirektivet innefattade två delar. Den första var att analysera genomförbarheten och, om utredaren bedömde det lämpligt, föreslå åtgärder som främjar effektiv produktion av flytande biodrivmedel baserat på inhemska råvaror i Sverige, inklusive förslag till långsiktigt produktionsstöd för ökad produktion av flytande hållbara förnybara drivmedel.

I mars 2023 överlämnade utredaren delbetänkandet Förnybart i tanken – Ett styrmedelsförslag för en stärkt bioekonomi (SOU 2023:15) till regeringen. I betänkandet föreslogs bl.a. att ett kompletterande, flexibelt och långsiktigt styrmedel införs i form av intäktsgarantier för tillkommande inhemsk produktion av flytande förnybara drivmedel och mellanprodukter. Uppdraget i övrigt redovisades den 1 december 2023 i betänkandet En hållbar bioekonomistrategi – för ett välmående fossilfritt samhälle (SOU 2023:84). Båda betänkandena har remissbehandlats.

I början av januari 2026 besvarade landsbygdsminister Peter Kullgren (KD) en skriftlig fråga (fr. 2025/26:350) från Åsa Westlund (S) om varför regeringen ännu inte har gått vidare med Bioekonomiutredningens förslag och lagt fram en nationell bioekonomistrategi.

Ministern konstaterade att regeringen har gått vidare med flera av utredningens förslag. Det gäller bl.a. att en s.k. bokstavsutredare har fått i uppdrag att främja tillgången till hållbara, fossilfria och koldioxidsnåla drivmedel för sjöfart och luftfart (se närmare beskrivning av detta uppdrag längre fram i detta betänkande). Enligt ministern bereds Bioekonomiutredningens övriga förslag vidare inom Regeringskansliet.

Uppdrag att stärka Sveriges beredskap för flytande drivmedel.

I slutet av oktober 2025 gav regeringen Energimyndigheten i uppdrag att redovisa myndighetens planering för försörjningstrygghet för flytande drivmedel i en handlingsplan. I handlingsplanen ska åtgärder som Energimyndigheten planerar att vidta och förutsättningarna för dessa redovisas. Särskilt fokus ska vara på beredskapslagring och planering av ransonering av flytande drivmedel. Drivmedelslager anges vara viktiga för att säkerställa nödvändig försörjning

av de viktigaste samhällsfunktionerna och därmed möjliggöra det civila försvarets stöd till det militära försvaret.

Åtgärderna ska omfatta såväl fossila som fossilfria flytande drivmedel och eventuella andra olje- eller drivmedelsrelaterade produkter som myndigheten bedömer bör inkluderas. I den mån förslagen avser upprätthållande av produktionskapacitet snarare än lager av färdiga produkter ska nödvändiga råvaror och insatsvaror, för både fossila och fossilfria drivmedel, beaktas.

I motiven till regeringens beslut anges bl.a. att drivmedel från fossil olja i allt större utsträckning kommer att ersättas av förnybara produkter eller att elektrifieras, exempelvis genom användning av batterier och bränsleceller. De förnybara bränslena kan i viss mån vara inhemskt producerade men kan ändå vara beroende av importerade råvaror. Det noteras vidare att de fossilfria drivmedlen har olika lagringsegenskaper beroende på vilken produkt det rör sig om.

Uppdraget ska redovisas senast den 15 januari 2027.

Uppdrag till Energimyndigheten för att påskynda sjö- och luftfartens omställning till fossilfrihet

I januari 2025 gav regeringen Energimyndigheten i uppdrag att analysera behovet av stöd för att påskynda omställningen till en fossilfri sjö- och luftfart. Energimyndigheten skulle även föreslå hur utformningen av sådana stöd ska se ut. Regeringen konstaterar att sjö- och luftfarten spelar en avgörande roll i transportsystemet, för såväl person- som godstransporter. För att klara Sveriges klimatmål om nettonollutsläpp senast 2045 behöver inrikes transporter nå klimatneutralitet med nettonollutsläpp till dess.

För att påskynda sjöfartens och luftfartens omställning på ett effektivt sätt anser regeringen att det behövs både ökad elektrifiering och en bredd av olika nya fossilfria lösningar.

För flyget skulle Energimyndigheten därför också analysera om stöd till luftfartssektorn bör inkludera luftfartyg med vätgasdrift. Myndigheten skulle även analysera hur forskning och innovation om fossilfritt flyg kan stödjas. För sjöfarten breddades uppdraget till att inkludera inte bara eldrift, utan också behovet av stöd till andra fossilfria lösningar.

Uppdraget redovisades den 2 februari 2026 i två separata rapporter: Styrmedel för en fossilfri sjöfart – Åtgärder och stöd för sjöfartens omställning (ER 2026:03) och Framtidens fossilfria luftfart – Åtgärder och stöd för luftfartens omställning (ER 2026:04).

Forskning och utveckling om bioenergi

I den energiforskningsproposition som riksdagen behandlade våren 2025 (prop. 2024/25:72. bet. 2024/25:NU14, rskr. 2024/25:161) slog regeringen fast att bioenergi är ett viktigt verktyg för att nå klimatmålen. Tillgången till hållbara biodrivmedel är enligt regeringen avgörande för omställningen av vägtrafiken, sjöfarten och flyget. Inom temaområdet bioenergi finns forsknings- och

innovationsprogrammet Bio plus, flera kompetenscentrum, det strategiska innovationsprogrammet Bioinnovation som drivs tillsammans med Vinnova och Formas, liksom pilot- och demonstrationsaktiviteter.

I maj 2025 beslutade Energimyndigheten att förlänga forskningsprogrammet Bio plus till 2030 för att möta de växande utmaningarna i omställningen av energisystemet. Bio plus spelar en viktig roll i att utveckla hållbara och flexibla energilösningar. Målet är att bioenergi ska bidra till trygg energiförsörjning, stärka svensk konkurrenskraft och minska beroendet av importerad energi. Programmet ska ge underlag för att hantera komplexa målkonflikter och säkerställa att bioenergi används där den gör mest nytta.

Genom beslutet sköt Energimyndigheten till ytterligare 195 miljoner kronor till Bio plus för perioden 2026–2030. Det innebär att programmet totalt omfattar 706 miljoner kronor mellan 2021 och 2030.

Tidigare riksdagsbehandling

Förslag i motioner om biobränslen och biodrivmedel behandlades av utskottet våren 2025 (bet. 2024/25:NU19). Av dessa har flera upprepats i identisk eller snarlik form även under innevarande riksmötes allmänna motionstid. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena och konstaterade bl.a. att det ligger i Sveriges intresse att ställa om till fossilfrihet och minska sitt beroende av exportörer av fossila bränslen. Vidare framhöll utskottet att en ökad nationell självförsörjning av biobränslen minskar beroendet av såväl fossila motsvarigheter som handel med länder som kan medföra olika säkerhetsmässiga konsekvenser.

I reservationer från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet framfördes olika motiveringar till att de aktuella motionsyrkandena skulle tillstyrkas.

Utskottets ställningstagande

Sverige har goda förutsättningar att tillföra biobränslen till energisystemet. Precis som regeringen har framhållit är bioenergin av stor betydelse för Sveriges energiförsörjning, både för fossilfrihet och för en hög grad av försörjningstrygghet. Utskottet delar också regeringens uppfattning att en hållbar, konkurrenskraftig och växande bioekonomi där bioenergi i olika former ingår bör fortsätta att utvecklas. Att biobränslen dessutom ger möjligheter att på sikt uppnå negativa koldioxidutsläpp gör denna energikälla än mer attraktiv, inte minst inom kraft- och värmeproduktionen.

Klimatskäl för att fasa ut fossila bränslen är övertygande, och med ett osäkert omvärldsläge blir det allt tydligare att det även är högst motiverat att öka den svenska självförsörjningsgraden av sådana förnybara bränslen som kan ersätta de fossila. Därigenom kan Sverige även bryta eller åtminstone begränsa handelsförbindelserna med sådana fossilbränsleexporterande länder i vilka det finns en hel del övrigt att önska när det bl.a. gäller synen på demokrati och mänskliga rättigheter.

Med hänvisning till det anförda vill utskottet hävda att det i huvudsak delar de grundtankar som genomsyrar flera av motionerna, dvs. att Sverige ska ta vara på sina goda förutsättningar att producera biobränslen och biodrivmedel till gagn för strävan bort från ett osunt fossilbränsleberoende. Det är därför också utskottets uppfattning att politiken ska fortsätta att främja utveckling och produktion av fossilfria bränslen. Utskottet ser således positivt på att även regeringen har denna inställning och att den har meddelat sin avsikt att analysera frågan vidare.

Även om det är angeläget att minska beroendet av fossila bränslen är det nödvändigt att beakta de negativa konsekvenser som en hastig och dåligt genomtänkt omställning kan få för enskilda individer, företagens konkurrenskraft eller de grundläggande levnadsbetingelserna i de delar av landet där avstånden är långa mellan hem och arbetsplatser samt till både offentlig och kommersiell service. Utskottet välkomnar det förhållningssätt som regeringen har haft till dessa frågor, bl.a. i samband med den justering av reduktionsplikten som gjordes efter att bränslepriserna sköt i höjden.

I anslutning till detta vill utskottet nämna att en särskild utredare för närvarande har i uppgift att analysera om styrmedel kan utformas för att fasa ut fossila bränslen ur de sektorer som omfattas av EU:s s.k. ansvarsfördelningsförordning, dvs. inrikes transporter (exklusive flyg), vägtrafik, jordbruk, småskalig industri och avfall, och vilka styrmedel det i så fall bör vara. Syftet med utredningen är att säkerställa dels att åtagandena nås utan att hushåll och näringsliv drabbas av orimligt höga kostnader, dels att fossila bränslen fasas ut på ett säkert och acceptabelt sätt som gör att Sveriges och näringslivets konkurrenskraft kan bibehållas och stärkas och som inte leder till hämmande regelverk eller får skadliga effekter för delar av landet eller samhället. Utredaren ska bl.a. föreslå hur reduktionsplikten ska utvecklas samt analysera vilka andra styrmedel som tillsammans med andra åtgärder på ett kostnadseffektivt och samhällsekonomiskt effektivt sätt säkerställer att Sveriges klimatåtaganden i EU nås och som bidrar till en utfasning av fossila bränslen senast 2045. Utskottet förutsätter att en ökad tillgång och användning av förnybara alternativ är ett av huvudspåren inom kategorin andra åtgärder. Uppdraget ska redovisas senare i vår.

Utskottet vill även påminna om att den s.k. Bioekonomiutredningen hade i uppdrag att föreslå åtgärder som främjar en effektiv produktion av flytande biodrivmedel baserat på inhemska råvaror i Sverige, inklusive förslag till långsiktigt produktionsstöd för ökad produktion av flytande hållbara förnybara drivmedel. Utskottet kan konstatera att regeringen har gått vidare med flera av utredningens förslag. Bland annat har det tillsatts en utredare med uppgift att främja tillgången till hållbara, fossilfria och koldioxidsnåla drivmedel för sjöfart och luftfart. Övriga förslag från Bioekonomiutredningen bereds alljämt inom Regeringskansliet.

Utskottet vill även nämna att Energimyndigheten för närvarande har i uppdrag att redovisa sin planering för försörjningstrygghet i fråga om flytande drivmedel i en handlingsplan.

Det är vidare viktigt att komma ihåg att bestämmelser om biobränslen till stor del regleras på EU-nivå. I det uppdaterade förnybartdirektivet (RED III) finns det bl.a. krav på användning av avancerade biobränslen eller förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung. Dessutom ska medlemsstaterna enligt direktivet sträva efter att höja andelen förnybart inom industrin. Den uppdaterade versionen av förnybartdirektivet trädde i kraft hösten 2023 och många av de nya kraven började gälla den 1 juli 2025, men vissa växthusgasrelaterade krav trädde i kraft den 1 januari 2026.

Avslutningsvis vill utskottet understryka vikten av att nya biobaserade bränslen utvecklas, och utskottet ser därför positivt på det arbete som bedrivs inom bl.a. forskningsprogrammet Bio plus och det strategiska innovationsprogrammet Bioinnovation.

Sammantaget anser utskottet att det arbete som har utförts eller som pågår för att på olika sätt stärka utvecklingen, produktionen och användningen av biobränslen och biodrivmedel i Sverige kan ligga till grund för att utskottet ska föreslå att riksdagen avslår förslagen i motionerna.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks därmed.

Ladd- och tankinfrastruktur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ladd- och tankinfrastruktur för arbetsmaskiner. Utskottet hänvisar till arbete som nyligen har genomförts eller som pågår med inriktning på just detta.

Jämför reservation 23 (V, MP).

Motionerna

I partimotion 2025/26:2789 refererar Nooshi Dadgostar m.fl. (V) till Naturvårdsverket som har redovisat att utsläppen från arbetsmaskiner ökar och numera är lika omfattande som utsläppen från tunga lastbilar. Myndigheten konstaterar vidare att en fungerande ladd- och tankinfrastruktur för arbetsmaskiner är en viktig komponent i arbetet med att ställa om till fossilfria alternativ. I yrkande 3 begär motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag på utformning och finansiering av ett riktat investeringsstöd för finansiering av laddinfrastruktur och energilager för arbetsmaskiner.

Jordbruket står för en betydande del av Sveriges utsläpp men har också stor potential att bli en motor i klimatomställningen. Detta framhålls i kommittémotion 2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP). För att ta vara på denna potential föreslår motionärerna bl.a. att det utvecklas riktade stöd för ladd- och tankinfrastruktur samt för hantering av batterier till arbetsmaskiner. Ett tillkännagivande med den innebörden föreslås i yrkande 38.

Bakgrund och pågående arbete

Stöd till ladd- och tankinfrastruktur

För att underlätta elektrifieringen av fordonsflottan stöder Energimyndigheten utbyggnaden av ladd- och tankinfrastruktur för tunga fordon. Stödet finansieras genom anslaget 1:8 Laddinfrastruktur i statsbudgeten, inom utgiftsområde 21 Energi.

Elektrifiering av arbetsmaskiner

Utredningen om elektrifierade transporter överlämnade sitt slutbetänkande Mot en effektiv elektrifiering av transportsystemet (SOU 2024:97) i januari 2025.

När det gäller elektrifiering av arbetsmaskiner som tas upp i motionerna noterade utredningen att merparten av de arbetsfordon och anläggningsmaskiner som används inom entreprenad är dieseldrivna. Vidare konstaterade utredningen att utvecklingen till eldrift inom entreprenadområdet inte har kommit lika långt som för personbilar. Mindre arbetsmaskiner är i högre grad elektrifierade än större och mer specialiserade arbetsmaskiner. Flera leverantörer erbjuder också möjlighet att konvertera befintliga dieseldrivna maskiner till eldrift. Även tillverkare av sådana fordon sägs kunna tillhandahålla lösningar för sådan konvertering. De elektrifierade arbetsmaskiner som finns att tillgå i dag använder sig främst av tekniker som kabeldrift, strömvtagare eller batteridrift för att förse maskinen med den nödvändiga energin. Därmed är det platsen där maskinen används som blir avgörande för om ett elektriskt fordon kan användas eller inte.

Betänkandet remitterades under våren 2025 med sista svarsdatum den 14 maj.

Utredning om åtgärder för att minska klimatutsläppen från arbetsmaskiner

I regeringens klimathandlingsplan (skr. 2023/24:59) slogs det fast att en fungerande ladd- och tankinfrastruktur för arbetsmaskiner är en viktig komponent i omställningen till arbetsmaskiner med låga utsläpp eller nollutsläpp. Höga batterivikter och svårigheter att ansluta till stationära laddpunkter i elnätet är särskilda hinder för elektrifiering av arbetsmaskiner som har stora kraftbehov och som används över större geografiska områden. Det bidrar till mindre kommersiell efterfrågan på tunga elektriska maskiner. Vidare konstaterade regeringen att arbetsmaskiner förutom laddstationer även kan behöva stöd för system för batteribyte och transport av batterier samt infrastruktur i form av el för direktdrift, vilket är en skillnad jämfört med laddinfrastruktur för fordon inom vägtrafiken. En annan skillnad är att laddinfrastrukturen kan vara tillfällig t.ex. vid ett väg- eller tunnelbygge.

Under 2023 stod arbetsmaskiner för drygt 6 procent av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser. Tunga maskiner såsom traktorer, hjullastare, bandgrävare och skördare står för en stor andel av utsläppen.

Naturvårdsverket fick i april 2024 i uppdrag av regeringen att analysera och vid behov föreslå åtgärder för att främja ladd- och tankinfrastruktur för arbetsmaskiner samt underlätta förutsättningarna för byte och transport av batterier till arbetsmaskiner. Uppdraget redovisades i februari 2025 i skrivelsen Förslag på åtgärder för att främja ladd- och tankinfrastruktur för arbetsmaskiner – Redovisning av ett regeringsuppdrag. Myndigheten föreslår ett antal åtgärder för att minska utsläppen från arbetsmaskiner. Förslagen syftar till att minska investeringsriskerna, påskynda teknikutvecklingen, öka efterfrågan och skapa bättre incitament för företag att ställa om. Det handlar bl.a. om ett riktat investeringsstöd, forskning och innovation samt tydligare regelverk och snabbare elanslutningar.

Uppdrag till Energimyndigheten att utveckla stödet till vissa arbetsmaskiner

I slutet av december 2025 gav regeringen sedan Energimyndigheten i uppdrag att utveckla stödet för elektriska och fossilfria arbetsmaskiner så att användningen ökar snabbare. Regeringen konstaterar att stödsystemen för arbetsmaskiner och tillhörande ladd- och energiförsörjningslösningar är uppdelade på flera myndigheter och stödförordningar, vilket leder till en osäker och krånglig ansökningsprocess som bedöms bromsa omställningstakten i sektorn.

Energimyndigheten ska utveckla stödet för elektriska och fossilfria arbetsmaskiner för att öka konkurrenskraften och snabba på marknadsintroduktionen av sådana maskiner. Uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2026.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att arbetsmaskiner – ofta dieseldrivna – är en inte obetydlig källa till klimatutsläpp och att det innebär särskilda utmaningar att elektrifiera detta segment av den svenska fordonsflottan.

Därför välkomnar utskottet det arbete som har genomförts eller som pågår med inriktning på att komma till rätta med just dessa utmaningar. Utredningen om elektrifierade transporter och Naturvårdsverket har bidragit med värdefull kunskap, och Energimyndigheten fick så sent som i december 2025 i uppdrag att bl.a. utveckla stödet för elektriska och fossilfria arbetsmaskiner så att användningen ökar snabbare. Uppdraget ska redovisas i juni 2026.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet inte att det är påkallat för riksdagen att vidta några åtgärder med anledning av förslagen i de aktuella motionerna.

Därmed avstyrks dessa i de berörda delarna.

Energieffektivisering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som på olika sätt gäller energieffektivisering. Utskottet hänvisar bl.a. till att regeringen har aviserat att en proposition med titeln Nytt mål för effektiv energianvändning och genomförande av det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda kommer att överlämnas till riksdagen i mars 2026. Under våren 2026 kommer riksdagen även att få ta ställning till en proposition om genomförandet av EU:s reviderade energieffektiviseringsdirektiv.

Jämför reservation 24 (S), 25 (V), 26 (C) och 27 (MP).

Motionerna

Det är både möjligt och nödvändigt att ställa om till en mer effektiv energianvändning. Genom ny teknik och energibesparingar kan Sverige göra betydande energieffektiviseringar. Detta framhålls i partimotion 2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V). I yrkande 19 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör ta fram en nationell plan för energibesparing och energieffektivisering.

Fredrik Olovsson m.fl. (S) begär i kommittémotion 2025/26:3594 yrkande 18 ett tillkännagivande med referens till det som framförs i motionen om energieffektivisering. Bland annat framhålls att det finns behov av ytterligare insatser för att nå det riksdagsbundna målet om 50 procent effektivare energianvändning 2030 och att Energimyndigheten även fortsättningsvis bör arbeta med att stötta energieffektivisering inom småhus, flerbostadshus och industrin. Motionärerna vill också att arbetet med att ta fram ett förslag om ett kvotpliktssystem på energieffektiviseringsområdet återupptas.

I kommittémotion 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 87 efterfrågas ett tillkännagivande om att det nya mål för energieffektivisering som ska tas fram bör ta fasta på den enorma potential för lönsam energieffektivisering som Energimyndigheten har framhållit. Målet ska också kopplas till relevanta och effektiva styrmedel för effektivare nyttjande av både energi och effekt. Motionärerna anser även enligt yrkande 88 att EU bör anta ett energieffektiviseringsmål om 50 procent effektivare energianvändning till 2030.

Energieffektiviseringar är det snabbaste, billigaste och mest miljövänliga sättet att minska kostnaderna för och miljöpåverkan av energi. Denna uppfattning framförs i kommittémotion 2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP). För att öka graden av effektiviseringar förordar motionärerna flera tillkännagivanden. I yrkande 24 föreslås ett tillkännagivande om att det bör tas fram ett långsiktigt system för omfattande energieffektiviseringar. Det kan enligt motionärerna vara en kvotplikt, ett auktionssystem eller liknande. I yrkande 25

föreslås ett tillkännagivande om ett långsiktigt statligt stöd för energieffektivisering med 60 procent av kostnaderna för åtgärder som effektiviserar energianvändningen för hushåll och fastighetsägare. I yrkande 26 efterfrågas ett tillkännagivande om ett stöd till näringslivets energieffektiviseringar. Här nämns ett återinförande av det s.k. Energisteget som ett alternativ. Motionärerna anser också att fastighetsägare ska ges rätt att ta del av förbrukningsstatistik för all energi som levereras till fastigheten, inklusive hyresgästers förbrukning av uppvärmningsenergi, komfortkyla samt hushålls- och verksamhetsel på aggregerad nivå, med hänsyn till den personliga integriteten. I yrkande 32 föreslås ett tillkännagivande med den innebörden.

Yrkande 35 i kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) överensstämmer med det yrkande 24 som refereras i det föregående stycket. Yrkande 36 är likalydande med det i samma stycke refererade yrkande 26 och yrkande 170 har samma lydelse som yrkande 25 i den ovan refererade motion 2025/26:3273 (MP).

Den mest miljövänliga kilowattimmen är den som inte produceras, framhålls det i kommittémotion 2025/26:3546 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP). Motionärerna menar att potentialen att minska och effektivisera energianvändningen är stor inom alla samhällssektorer och de föreslår därför i yrkande 5 att riksdagen ska rikta ett tillkännagivande till regeringen om att öka energieffektiviteten.

Amanda Palmstierna m.fl. (MP) föreslår även ett antal tillkännagivanden på temat energieffektiviseringar i kommittémotion 2025/26:3547. I yrkande 3 anförs att energiförvaltningen i flerbostadshus bör förenklas genom både informationsinsatser och enklare tillgång till stöd för driftoptimering. I likhet med vad som föreslås i den ovan refererade kommittémotion 2025/26:3273 (MP) föreslår motionärerna i yrkande 4 att fastighetsägare bör ges rätt att ta del av förbrukningsstatistik för all energi som levereras till fastigheten, inklusive hyresgästers förbrukning av uppvärmningsenergi, komfortkyla samt hushålls- och verksamhetsel på aggregerad nivå. Det behövs vidare, enligt yrkande 5, ett nytt statligt energieffektiviseringsstöd som löper över en flerårsperiod, och regeringen bör se till att alla typer av byggnader ska omfattas av ett statligt stöd för energieffektivisering. Det sistnämnda framgår av yrkande 6. Motionärerna menar också att regeringen bör utreda och införa ett långsiktigt system för omfattande energieffektiviseringar. Ett tillkännagivande med denna innebörd efterfrågas i yrkande 7. Vidare anser motionärerna att statliga byggnader bör energieffektiviseras. I yrkande 12 efterfrågas ett tillkännagivande med den inriktningen. Som ett led i att effektivisera statliga byggnader anser motionärerna att det bör tas fram ett belysningsprogram för statliga byggnader. Programmet ska enligt yrkande 13 fokusera på att spara energi med rätt belysning vid rätt tillfälle, ökad trygghet och minskade ljusföroreningar. En annan åtgärd som motionärerna förordar är att ställa krav på s.k. gröna hyresavtal inom offentlig förvaltning som innebär att hyresvärden och den som hyr delar på energikostnaderna. Ett tillkännagivande med denna inriktning föreslås i yrkande 14. Utöver detta föreslår motionärerna i yrkande 16 ett tillkännagivande till

regeringen om att genomföra en samlad planering för fler smarta byggnader, lokaler och parkeringar som kan bidra till effektstyrning av elanvändningen för att energin ska användas där – och när – den behövs.

I motion 2025/26:1437 av Markus Selin m.fl. (S) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att ge regeringen i uppdrag att verka för breda energieffektiviseringar i syfte att frigöra el och kapacitet till nya industrier och samtidigt sänka elkostnaderna för både hushållen och företagen.

Bakgrund och pågående arbete

Regeringens syn på energieffektiviseringens roll i den långsiktiga energipolitiken

I den energipolitiska inriktningspropositionen våren 2024 anförde regeringen att resurseffektivitet bidrar till konkurrenskraft och ett hållbart samhälle. Det uppgavs i propositionen även gälla för energianvändningen, som är grundläggande för samhällets funktion och utveckling. En effektiv energianvändning kan enligt regeringen bidra till alla delar av det övergripande målet för energipolitiken som syftar till att förena försörjningstrygghet, konkurrenskraft och ekologisk hållbarhet.

Riksdagen godkände 2018 ett energieffektiviseringsmål om att Sverige ska ha 50 procent effektivare energianvändning 2030 än 2005. Målet uttrycks i termer av tillförd energi i relation till BNP. Enligt regeringens bedömning i den energipolitiska inriktningspropositionen bör detta mål ses över i syfte att tydligare främja en samhällsekonomiskt effektiv användning av energi och ett effektivt nyttjande av energisystemet som bidrar till den gröna omställningen.

Regeringen ansåg att målet inte är anpassat för industrins gröna omställning genom elektrifiering eller till målet om 100 procent fossilfri elproduktion 2040. Vidare anförde regeringen att den nationella politiken för energieffektivisering behöver anpassas till EU-direktiv som har omarbetats eller där omarbetning pågår. Regeringen konstaterade också att målet riskerar att stå i konflikt med Sveriges klimatmål om nettonollutsläpp senast 2045, och att det inte är anpassat vare sig till elektrifieringen som förväntas bli omfattande eller till det nya energipolitiska målet om 100 procent fossilfri elproduktion till 2040.

Regeringen meddelade avsikten att återkomma till riksdagen om en revidering av energieffektiviseringsmålet (se vidare nedan).

EU:s energieffektiviseringsdirektiv

EU:s energieffektiviseringsdirektiv trädde i kraft 2012 men har omarbetats på senare år. Direktivet fastställer en gemensam ram för att främja energieffektivitet inom EU och innehåller bl.a. EU-mål för minskad energianvändning samt bestämmelser som syftar till att undanröja hinder och marknadsmisslyckanden som hindrar effektivitet i tillförsel och användning av energi. Det finns krav på energieffektivitet och åtgärder inom samtliga delar av energisystemet, från energiomvandling via transmission och distribution till slutlig användning

i alla sektorer. Det omarbetade direktivet syftar till att höja medlemsländernas insatser för att minska den slutliga energianvändningen, spara energi och minska sårbarheten vid höga energipriser. Detta görs t.ex. genom höjda årliga nationella energisparkrav och skarpare krav för att minska energianvändningen. Det reviderade energieffektiviseringsdirektivet antogs i juli 2023 och trädde i kraft den 10 oktober 2023. Bestämmelserna i direktivet skulle vara införlivade i den svenska lagstiftningen senast den 11 oktober 2025, men arbetet pågår alltjämt. Den 21 november 2025 beslutade kommissionen om att inleda ett formellt överträdelseärende mot bl.a. Sverige för bristande anmälan av fullständigt införlivande av direktivet.

I den propositionsförteckning som regeringen presenterade den 13 januari 2026 anges att en proposition med titeln Genomförande av delar av det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet kommer att lämnas till riksdagen i maj 2026.

Direktivet om byggnaders energiprestanda

Den 28 maj 2024 trädde Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 av den 24 april 2024 om byggnaders energiprestanda, energiprestandadirektivet, i kraft. Direktivet är en del av 55-procentspaketet, som syftar till att EU senast 2050 ska nå klimatneutralitet.

I energiprestandadirektivet fastställs bl.a. ett mål till 2050 att hela byggnadsbeståndet ska uppnå de s.k. nollutsläppsbyggnadskriterierna. Det fastslås också krav på medlemsländerna att säkerställa en viss renovering av befintliga lokal- och bostadsbyggnader till 2030 och framåt. Utöver krav på renoveringar av byggnader innehåller direktivet särskilda bestämmelser om solenergi, laddinfrastruktur, energiklassning, energideklarationer, gemensamma kontaktpunkter, renoveringspass, smarthetsindikatorer för byggnader, finansiering och kompetensförsörjning.

I den propositionsförteckning som regeringen presenterade den 13 januari 2026 anges att en proposition med titeln Nytt mål för effektiv energianvändning och genomförande av det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda kommer att överlämnas till riksdagen den 3 mars 2026.

Om energieffektivisering i budgetpropositionen för 2026

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 21 Energi) redovisar regeringen att Boverket och länsstyrelserna har fördelat ett bidrag för energieffektivisering riktat till småhus som värms med direktverkande el eller gas. Syftet med detta var att minska sårbarheten hos hushåll bl.a. till följd av höga energipriser. Energimyndigheten har dessutom genomfört informations- och kompetenshöjande främjandeinsatser riktade till relevanta aktörer inom samhällets samtliga sektorer. Dessa insatser har finansierats med anslaget 1:2 Insatser för energieffektivisering inom utgiftsområde 21 Energi. Det gäller särskilt inom områden som energieffektiv drift och energirenovering av byggnader. Kommuner kan dessutom ansöka om medel från Energimyndigheten för

att bedriva kommunal energi- och klimatrådgivning till hushåll, organisationer och mindre företag (finansieras av anslaget 1:5 Energiplanering). Regeringen anger att rådgivningen bidrar till att öka kunskapen hos hushåll och företag bl.a. om energibesparande åtgärder. För att främja förbättrad energieffektivitet i stora företag ska dessa genomföra energikartläggningar minst vart fjärde år.

Regeringen gör dock den sammantagna bedömningen att de vidtagna åtgärderna inte är tillräckliga för att med befintliga styrmedel uppnå det nationella energieffektiviseringsmålet till 2030. Regeringen anser på nytt att målet behöver anpassas till den pågående energi- och klimatomställningen (se vidare nedan).

Under rubriken Politikens inriktning konstaterar regeringen att arbetet med att främja en samhällsekonomiskt effektiv användning av energi och ett effektivt nyttjande av energisystemet behöver öka i omfattning för att hålla nere kostnaderna för hushåll och företag samt för att bidra till ett robust energisystem med låg påverkan på hälsa, miljö och klimat. Regeringen föreslog därför en förlängd och utvecklad satsning på det tidigare omnämnda stödet till energieffektivisering i småhus som även innefattar informationsinsatser och kompetenshöjande insatser. Bidraget har funnits sedan 2023 och utökas med 300 miljoner kronor per år fram till slutet av 2030.

I oktober 2025 angav regeringen att den analyserar hur bidraget kan utvecklas för att fler småhusägare ska kunna ansöka om bidrag.

Förslag om ett nytt mål för energieffektivisering

I november 2025 presenterades departementspromemorian Ett energipolitiskt mål för en effektiv energianvändning. I promemorian föreslås att det nya målet för energieffektivisering ska vara att energianvändningen i Sverige ska vara effektiv och bidra till stärkt motståndskraft, konkurrenskraftiga energipriser, ett resurseffektivt energisystem och samhällets elektrifiering. En effektiv energianvändning ska innebära god hushållning med energiresurser, utjämning av effektoppar samt ökad förmåga till efterfrågefleksibilitet och energilagring.

Förslaget vilar på bedömningen att effektiv energianvändning kännetecknas av att den ger stor nytta i relation till de resurser som används. Det innebär att bränslen, anläggningar, installationer och infrastruktur används på ett så effektivt sätt som möjligt, för att ge nytta till både användaren och energisystemet som helhet. Vägledande för den politiska inriktningen bör vara att identifiera och åtgärda hinder och marknadsmisslyckanden för att på så sätt bidra till att uppfylla de energi- och klimatpolitiska målen.

Promemorian har varit ute på remiss med sista svarsdatum den 23 december 2025.

Som har nämnts ovan avser regeringen att överlämna en proposition till riksdagen den 3 mars 2026 med titeln Nytt mål för effektiv energianvändning och genomförande av det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda.

Uppdrag till Energimyndigheten om energieffektivisering

I Energimyndighetens regleringsbrev för 2025 fick myndigheten i uppdrag att genomföra insatser för ökad energieffektivitet i enlighet med direktiven om energieffektivitet och byggnaders energiprestanda. Arbetet skulle fokusera på utveckling av insatser såsom nätverksaktiviteter samt informations- och kompetenshöjande insatser om energieffektivitet i syfte att använda resurser på ett effektivt sätt, öka den privata finansieringen till energieffektiviseringsåtgärder samt bidra till ett hållbart samhälle och konkurrenskraft. Myndigheten fick sedan ett liknande uppdrag i regleringsbrevet för 2026. Det uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 1 november 2026.

Styrmedel för energieffektivisering inom industrin

I en analys av industrins nuläge och förutsättningar för omställning som Energimyndigheten presenterade i slutet av december 2025 lyfts en effektiv energianvändning fram som ett viktigt övergripande huvudspår i arbetet med att nå en hållbar utveckling för klimatet, stärka industrins konkurrenskraft och skapa utrymme för samhällets omställning och elektrifiering. Det refereras också till en utredning av Energimyndigheten från 2024 där det konstaterades att det om den stora omställning som väntas inom industrin förvaltas väl finns möjligheter till effektiviseringar i samband med de nyinvesteringar i produktionskapacitet och teknikuppggraderingar som behöver göras. Nyetableringar kan också skapa förutsättningar för industriella samarbeten kring energiflöden.

I den förstnämnda rapporten slås det fast att det i dagsläget inte finns några ekonomiska stöd att söka för att vidta energieffektiviserande åtgärder i industrin. De styrmedel som direkt syftar till att uppnå en mer effektiv energianvändning i företag är lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag och lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet. Båda lagarna genomför EU:s energieffektiviseringsdirektiv i svensk rätt, och de står nu inför en revidering som en följd av att direktivet har omarbetats.

Gröna hyresavtal

I en av motionerna nämns s.k. gröna hyresavtal, ett verktyg som kan användas när varken hyresgäst eller fastighetsägare ensam har full rådighet över fastighetens totala miljöpåverkan och när samverkan om dessa frågor är nyckeln. Branschorganisationen Fastighetsägarna Sverige har tillsammans med fastighetsföretag, myndigheter och organisationer inom fastighetsbranschen tagit fram en s.k. grön bilaga för bl.a. kontors- och handelslokaler. Ett grönt hyresavtal skapas när en grön bilaga bifogas till Fastighetsägarnas lokalhyresavtal.

Belysning i statliga byggnader

I en av motionerna efterfrågas ett belysningsprogram för statliga byggnader. I anslutning till detta bör det nämnas att offentliga byggnader i Sverige omfattas

av både EU-krav och nationella riktlinjer som styr energianvändning, renoveringstakt och upphandling. EU:s reviderade energieffektiviseringsdirektiv kräver bl.a. att medlemsstaterna säkerställer en årlig energibesparing på 1,9 procent i verksamheter som administreras av offentliga myndigheter och som finansieras till minst hälften av dessa. Kravet gäller statliga, regionala och kommunala verksamheter och innebär bl.a. att dessa aktörer behöver kartlägga sin energianvändning, genomföra kostnadseffektiva åtgärder och rapportera resultatet till nationella myndigheter.

I sammanhanget kan det även noteras att belysning i bostäder och lokaler står för en relativt liten andel – ungefär 1,5–3 procent av Sveriges årliga totala slutliga energianvändning. I lokaler (t.ex. kontor, butiker och skolor) kan belysning stå för en större andel av elförbrukningen än i bostäder, ofta i storleksordningen 10–20 procent av lokalernas el beroende på verksamhet och driftstider.

För att kunna sammanställa mer detaljerad statistik över energianvändning för olika användningsområden och ändamål i lokaler genomför Energimyndigheten inventeringar och mätningar över hela Sverige under perioden 2023–2030. Myndigheten vill därigenom kunna ge en tydligare bild av hur användningen av värme, kyla, fastighetsel och verksamhetsel ser ut i hela landet. I rapporten Detaljerad energistatistik för kontor – En del av den tredje undersökningen av statistik i lokaler (STIL3) från november 2025 konstaterar myndigheten att elanvändningen för belysning har minskat signifikant under de senaste decennierna tack vare nya ljuskällor, närvarogivare, ljusstyrning och moderna styrsystem.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2025 behandlade och avstyrkte utskottet ett flertal motionsyrkanden om energieffektivisering (bet. 2024/25:NU19). Många av dessa yrkanden var snarlika eller identiska med de som behandlas i detta avsnitt. Utskottet hänvisade bl.a. till att regeringen avser att se över de nuvarande målen för energieffektivisering i syfte att tydligare främja en samhällsekonomiskt effektiv användning av energi och ett effektivt nyttjande av energisystemet som bidrar till den gröna omställningen. Vidare redovisade utskottet att den nationella politiken för energieffektivisering behöver anpassas till de EU-direktiv som då nyligen hade omarbetats eller där omarbetning alltjämt pågick.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet framhöll andra uppfattningar i reservationer.

Utskottets ställningstagande

Resurseffektivitet bidrar till konkurrenskraft och ett hållbart samhälle. Detta gäller även för energianvändningen, som är grundläggande för samhällets funktion och utveckling. Utskottet delar här regeringens uppfattning att en effektiv energianvändning kan bidra till alla delar av det övergripande målet

för energipolitiken som syftar till att förena försörjningstrygghet, konkurrenskraft och ekologisk hållbarhet. Utskottet noterar också att även oppositionspartierna tycks instämma i att den el som produceras ska användas på ett effektivt sätt. Att regeringen ökar takten i arbetet med att stimulera åtgärder som bidrar till detta bör därför kunna anses ha ett brett stöd. Exempel på sådana åtgärder är en utvecklad energiplanering, stöd till klimatrådgivning och en förlängd och utvecklad satsning på det nuvarande stödet till energieffektivisering i småhus som även innefattar informations- och kompetenshöjande insatser.

Att effektivisera användningen av energi, effekt och resurser eller att flytta användningen i tid är förhållandevis snabba sätt att minska och optimera energianvändningen. Om användningen av el kan effektiviseras blir behovet av att bygga ut elproduktionen och elnätet mindre liksom resursanvändningen och de negativa miljöeffekterna. Att minska effekttoppar genom en effektivare energianvändning kan också bidra till att underlätta en snabb elektrifiering. Kartläggningar visar att det finns en energieffektiviseringspotential inom alla samhällssektorer.

I likhet med regeringen anser utskottet att det finns skäl att se över det nationella mål från 2018 som gäller energieffektivisering. Målet uttrycks i termer av tillförd energi i relation till BNP, vilket inte på ett tillräckligt tydligt sätt främjar en samhällsekonomiskt effektiv användning av energi och ett effektivt nyttjande av energisystemet som bidrar till den gröna omställningen. Utskottet ser det således som positivt att regeringen har utlovat att en proposition med titeln Nytt mål för effektiv energianvändning och genomförande av det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda kommer att överlämnas till riksdagen i mars 2026.

I anslutning till detta kan det finnas skäl att nämna att utöver förslag som gäller genomförandet av det nyssnämnda direktivet om byggnaders energiprestanda kommer riksdagen under våren 2026 även att få ta ställning till en proposition om genomförandet av EU:s reviderade energieffektiviseringsdirektiv. Direktivet innehåller bl.a. ett höjt energieffektiviseringsmål på EU-nivå och nya regler för medlemsländernas indikativa bidrag liksom höjda årliga energisparkrav på medlemsstatsnivå.

Här finns också skäl att påminna om att Energimyndigheten har i uppdrag att genomföra insatser för ökad energieffektivitet i enlighet med direktiven om energieffektivitet och byggnaders energiprestanda. Arbetet ska fokusera på utveckling av insatser så som nätverksaktiviteter samt informationsinsatser och kompetenshöjande insatser om energieffektivitet i syfte att använda resurser på ett effektivt sätt, öka den privata finansieringen av energieffektiviseringsåtgärder samt bidra till ett hållbart samhälle och konkurrenskraft.

I flera av motionerna finns förslag som rör såväl systemnivå som konkreta åtgärder för att spara eller effektivisera användningen av energi. Det handlar t.ex. om att införa stöd till energieffektiviseringsåtgärder inom industrin, kvotpliktssystem, belysningsprogram i statliga byggnader eller ökad användning av s.k. gröna hyresavtal. Utskottet ser det inte som motiverat att riksdagen ska

vidta några åtgärder med anledning av dessa förslag innan den har haft möjlighet att ta ställning till regeringens bedömningar och förslag i de två nyss nämnda propositionerna. Det är onekligen så att den nationella politiken för energieffektivisering måste förhålla sig till dessa EU-bestämmelser, vilka har omarbetats i relativt stor utsträckning.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Energigaser och elektrobränslen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om energigaser som t.ex. vätgas och biogas. Utskottet hänvisar bl.a. till de stöd som redan finns för biogasproduktion, till att det har genomförts eller pågår ett antal processer med koppling till både vätgasproduktion och vätgasinfrastuktur samt till att det pågår ett arbete med att samla regleringar på gasområdet i ett nytt gemensamt regelverk.

Jämför reservation 28 (V, C), 29 (MP), 30 (S, V, C, MP), 31 (S), 32 (V) och 33 (MP).

Motionerna

Biogas

Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) konstaterar i partimotion 2025/26:3596 att biogasen spelar en särskild roll för jordbruket, eftersom den kan vara en naturlig restprodukt av gödselhantering, och har stor potential att driva transporter, traktorer och andra jordbruksmaskiner. I yrkande 38 efterfrågar motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen i förhandlingar med kommissionen bör verka för att biogas garanteras långsiktig skattefrihet samtidigt som stödet till biogasproduktion byggs ut kraftigt.

Sverige har stor potential att öka produktionen av biogas samtidigt som efterfrågan på biogas – både som drivmedel och från industrin – är stor. Detta framhålls i partimotion 2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP). För en starkare politisk styrning och en långsiktighet för biogasproducenter vill motionärerna se ett nationellt mål för biogasproduktionen om 10 TWh till 2030 och att ett ytterligare mål sätts för 2040. I yrkande 109 föreslås ett tillkännagivande med den innebörden.

Rickard Nordin m.fl. (C) pekar i kommittémotion 2025/26:3582 på fördelarna med biogas. De menar att tillverkning och användning av biogas spelar en betydande roll i omställningen till ett fossilfritt samhälle och bidrar till ökad resurseffektivitet eftersom tillverkningsprocessen i huvudsak nyttjar restprodukter. Motionärerna anser att biogasen kan och bör användas i fler tillämpningsområden; därför vill de riva hinder för och stödja ökad produktion såväl

som användning av biogas genom att utveckla gröngasprincipen. I yrkande 112 föreslås därför ett tillkännagivande om att se över möjligheten att utveckla gröngasprincipen i syfte att öka andelen biogas i de befintliga gasnäten och i yrkande 113 ett tillkännagivande om att ta fram en handlingsplan för hur biogas kan vidareutvecklas till fler användningsområden. Ett tillkännagivande om att anta ett produktionsmål för biogas i syfte att möjliggöra mer långsiktiga förutsättningar för branschen efterfrågas i yrkande 114. Motionärerna anser också att Sverige bör vara drivande för att ändra statsstödsreglerna på EU-nivå så att anläggningar oberoende av storlek kan få stöd till biogasproduktion i Sverige och EU. Ett tillkännagivande med den inriktningen efterfrågas i yrkande 115.

Utan närmare motivering föreslår Ulrika Heie m.fl. (C) i kommittémotion 2025/26:3728 yrkande 94 ett tillkännagivande till regeringen om att överväga att skyndsamt genomföra Biogasmarknadsutredningens (SOU 2019:63) andra stödpaket.

Utan närmare motivering föreslår Emma Nohrén m.fl. (MP) i kommittémotion 2024/25:3071 yrkande 44 ett tillkännagivande om att införa kompensation för gödselgasens högre produktionskostnad jämfört med fossila alternativ.

I kommittémotion 2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) refereras uttalanden i regeringens energipolitiska inriktningsproposition om en tydlig ambition att ersätta fossilgas med nationellt producerad biogas. Motionärerna menar dock att det saknas ett mål och åtgärder för att öka produktionen. Därför föreslår de i yrkande 10 ett tillkännagivande till regeringen om att föreslå ett planeringsmål om 10 TWh biogasproduktion per år senast 2030.

Per-Arne Håkansson m.fl. (S) lyfter i motion 2025/26:1314 fram biogasens fördelar och det begärs ett tillkännagivande om behovet av en översyn av biogasens potential för att stärka den cirkulära ekonomin.

Anders Karlsson (C) skriver i motion 2025/26:1145 att möjligheterna till mer biogasproduktion måste förbättras och begär ett tillkännagivande med den innebörden. Motionären framhåller bl.a. komplexa beslutsprocesser och avsaknad av politiska beslut som skäl till att inte fler producerar biogas.

Vätgasstrategi

Vätgas kommer att få en ökad betydelse inte minst som en förutsättning för industrins omställning. Det framhåller Fredrik Olovsson m.fl. (S) i kommittémotion 2025/26:3594. För att underlätta och samordna detta arbete anser motionärerna att Sverige behöver en nationell strategi och plan för vätgasutbyggnad och vätgasinfrastruktur, som behöver samplaneras med infrastrukturen för el. I yrkande 21 föreslås ett tillkännagivande om att det bör tas fram en nationell strategi för vätgas.

I kommittémotion 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) efterfrågas en vätgasstrategi. Motionärerna framhåller att vätgas gör det möjligt att integrera

stora mängder förnybar elproduktion på ett kostnadseffektivt sätt genom energilagring och systembalansering liksom att minska kapacitetsutmaningarna och sårbarheten i elsystemet. I yrkande 82 begärs ett tillkännagivande om att påskynda genomförandet av den vätgasstrategi som regeringen har gett Energimyndigheten i uppdrag att ta fram för att därigenom säkerställa vätgasens potential att bidra till samhällsekonomiska fördelar såsom utsläppsminskningar såväl som för att möjliggöra ett fossilfritt energisystem.

I kommittémotion 2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 36 efterfrågas ett tillkännagivande till regeringen om att ta fram en vätgasstrategi och att ge Svenska kraftnät ett uppdrag att planera för vätgasinfrastruktur. Motionärerna anser att det behövs ett proaktivt arbete på detta område eftersom elbehoven till industrins utfasning av fossilt kol i stor utsträckning kommer att gå till produktion av vätgas. I takt med att industrin elektrifieras kan vätgaslagrar bidra till ytterligare flexibilitet och energilagring.

Ett tillkännagivande om att fastställa en nationell vätgasstrategi med tydliga och ambitiösa mål för produktion och användning av grön vätgas efterfrågas i motion 2025/26:2681 av Patrik Lundqvist m.fl. (S) yrkande 2. Motionärerna anser att grön vätgas har stor potential att användas som ett komplement till el i många industriprocesser och för att balansera elsystemet.

Övrigt om vätgas och elektrobränslen

I partimotion 2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) anför det att vätgasen har en nyckelroll för att Sverige ska uppnå EU-mål och nationella mål på klimat- och energiområdena till 2030 och att vätgas har en rad olika användningsområden. I yrkande 10 efterfrågas ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag på hur vätgasproduktion, energilagring i vätgas och distribution av vätgas kan organiseras för bästa möjliga samhälls- och klimatnytta i hela landet.

Vidare anser motionärerna att regeringen bör återkomma med ett förslag på långsiktig finansiering av forskning och innovation om vätgas och dess användning i olika samhällssektorer. Ett tillkännagivande med den innebörden föreslås i yrkande 11.

I yrkande 12 förordas ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag på hur staten kan ge stöd till eller finansiera vätgasinvesteringar i hela landet. I yrkande 13 framhålls att regeringen bör verka för att vätgasproduktionen inom EU ska vara förnybar och att EU-stöd endast ska gå till förnybar produktion. Motionärerna anser även att regeringen bör ge Vattenfall i uppdrag att utveckla energilagring i vätgas i samband med investeringar i förnybar energi, vilket framgår av yrkande 14.

Fredrik Olovsson m.fl. (S) framhåller i kommittémotion 2025/26:3594 att vätgas kommer att få en ökad betydelse inte minst som en förutsättning för industrins omställning. I yrkande 22 föreslås ett tillkännagivande om att en statlig vätgasinfrastruktur ska ingå i en nationell strategi för vätgas. I yrkande

25 anføres också att Svenska kraftnät bör utses till systemoperatör för vätgas (en s.k. TSO).

Ett förslag om ett tillkännagivande om grön vätgas och elektrobränslen finns i kommittémotion 2025/26:3653 av Aylin Nouri m.fl. (S) yrkande 98. Motionärerna anser att det behövs både tankställen och ökad inhemsk klimatvänlig produktion av dessa drivmedel.

I kommittémotion 2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 10 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om ett produktionsmål om 33 TWh fossilfri vätgas till 2030. Vidare konstaterar motionärerna att Sverige har goda förutsättningar för att producera elektrobränslen. För att snabba på utvecklingen vill de se ett introduktionsstöd samt snabbt möjliggöra för elektrobränslen att, som en övergångslösning, inräknas i reduktionsplikten i väntan på full elektrifiering av fordonsparken. I yrkande 35 föreslås ett tillkännagivande med den innebörden.

Katarina Luhr m.fl. (MP) pekar i kommittémotion 2025/26:3422 på att den största potentialen för stora utsläppsminskningar i närtid finns inom transportsektorn. För att ta vara på denna potential föreslås i yrkande 137 ett tillkännagivande om att införa ett introduktionsstöd för elektrobränslen och att snabbt göra det möjligt för elektrobränslen att ingå i reduktionsplikten.

I motion 2025/26:653 framhåller Peder Björk m.fl. (S) att elektrobränslen – framställda av förnybar vätgas och infångad koldioxid – är särskilt lämpade för sektorer som är svåra att elektrifiera, såsom flyg, sjöfart och tung industri. Motionärerna efterfrågar ett tillkännagivande om en översyn av behovet av introduktionsstöd för produktion av elektrobränslen.

För att minska behovet av nya elledningar planeras vätgasledningar som är mer yteffektiva än elledningar. Detta slås fast i motion 2025/26:1447 av Ida Karkiainen m.fl. (S). Samtidigt konstaterar motionärerna att det eftersom Sverige har begränsat med gasledningar i offentliga miljöer saknas moderna regelverk om var dessa ledningar får förläggas. I yrkande 8 föreslås därför ett tillkännagivande om att det bör tas fram en standard på nationell nivå för en framtida infrastruktur för lagring och rörledningar för vätgas tillsammans med en plan för utbyggnaden.

Vätgaslagring kan jämna ut skillnader mellan hög och låg produktion av el, och vätgasen kan användas i industrin och transportsektorn och för att lagra energi över tid. Detta betonas i motion 2025/26:767 av Joakim Sandell m.fl. (S). I yrkande 5 begärs därför ett tillkännagivande om att främja utvecklingen och användningen av energilagring samt grön vätgas.

I motion 2025/26:2093 av Sten Bergheden (M) framförs att vätgas kan vara en särskilt viktig del av lösningen för att minska EU:s koldioxidutsläpp med minst 55 procent till 2030. Motionären anför i yrkande 1 att möjligheten att ge Energimarknadsinspektionen i uppdrag att utforma en tydlig vätgasreglering bör övervägas. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att Energimyndigheten bör få i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att säkerställa att det finns tillräckligt med el för vätgasproduktion.

Bakgrund och pågående arbete

Regeringen om energigasens roll i den långsiktiga energipolitiken

Biogas

I den energipolitiska inriktningspropositionen redovisade regeringen bedömningen att metangas kommer att fortsätta att spela en viktig roll i Sveriges energiförsörjning. Enligt regeringen bör biogas användas för att ersätta fossilgas (även kallad naturgas) i syfte att uppnå en fossilfri energigasförsörjning i linje med klimatmålen och för att stärka den nationella försörjningstryggheten. Användning och produktion av biogas bör därför främjas, anförde regeringen. Regeringen konstaterade vidare att utbyggnaden av storskalig biogasproduktion för nätanslutning eller förvätskning i Sverige är i ett tidigt skede. En förutsättning för att utbyggnaden ska komma tillstånd är att marknaden kan få stabila förutsättningar för de stödsystem som gäller för biogasen.

Vätgas

När det gäller vätgas bedömde regeringen i den energipolitiska inriktningspropositionen att fossilfri vätgas kommer att vara en viktig del av Sveriges framtida energisystem, är en förutsättning för utfasning av fossila bränslen i industrin och kommer att vara viktig för att minska utsläppen från bl.a. tunga transporter. Svensk produktion av fossilfri vätgas förutsätter en stor utbyggnad av fossilfri elproduktion. Regelverk finns redan för att pröva vätgasledningar i Sverige, men andra regelverk och styrmedel behöver ses över och utvecklas i takt med att användningen av vätgas ökar i samhället.

Industrins vätgassatsningar kan öka Sveriges elbehov med 22–100 TWh till 2050 enligt Energimyndighetens scenarier (ER 2023:07). Både EU:s vätgasstrategi och Energimyndighetens förslag till nationell vätgasstrategi (ER 2021:34) lyfter därför fram att vätgas främst bör stödjas och användas där det saknas energi- och kostnadseffektiva lösningar såsom direkt elektrifiering för att minska koldioxidutsläppen.

Vidare konstaterade regeringen att det svenska regelverket för rörledningar inte är ett hinder mot att bygga vätgasinfrastruktur, och regeringen bedömer därför att det i nuläget inte finns behov av att ändra regelverket men att det är viktigt att fortsätta att följa utvecklingen för att säkerställa att infrastrukturen för vätgas kan byggas ut på ett effektivt sätt.

Regeringen anförde vidare att nedanstående principer ska styra utvecklingen på vätgasområdet:

- Användningen av fossilfri vätgas ska bidra till omställningen till fossilfria energisystem och industriprocesser.
- Vätgasanvändningen ska fokusera på samhällsekonomiskt nyttiga tillämpningar där mer resurs- och kostnadseffektiva alternativ saknas.
- Vätgasproduktionen ska integreras effektivt med el- och värmesystem och bidra till en trygg energiförsörjning i Sverige.

- Vätgasinfrastruktur ska byggas ut på ett sätt som underlättar klimatomställningen och värnar Sveriges konkurrenskraftiga energipriser.

Det anges också att dessa principer bör följas upp löpande så att de kan justeras utifrån förändrade förutsättningar och behov.

Uppdrag om översyn av försörjningstryggheten på gasmarknaderna

I januari 2024 gav regeringen Energimyndigheten i uppdrag att beskriva vilka skyldigheter och rättigheter olika aktörer på gasmarknaderna omfattas av och vid behov föreslå nya eller ändrade författningar eller anslag för att stärka försörjningstryggheten på gasmarknaderna. Beskrivningarna och förslagen skulle avse aktörer längs det västsvenska naturgassystemet, på Stockholms gasnät och på marknaderna för flytande naturgas och vätgas.

Uppdraget slutredovisades i september 2025 i rapporten Försörjningstrygghet på gasmarknaderna i Sverige – Slutrapportering av uppdrag om översyn av försörjningstryggheten på gasmarknaderna (ER 2025:11).

Uppdrag om vätgas och vätgasinfrastruktur i det svenska energisystemet

I mars 2024 presenterade Energimyndigheten rapporten Vätgas och vätgasinfrastruktur i det svenska energisystemet (ER 2024:07). Rapporten var en delredovisning av ett uppdrag att samordna arbetet med vätgas i Sverige som regeringen gav myndigheten i mars 2023. Uppdraget innebar att Energimyndigheten skulle samordna Sveriges arbete med vätgas, genom att verka för en nära och koordinerad samverkan, dialog och kunskapsspridning mellan statliga myndigheter och företag, branschorganisationer och andra offentliga aktörer inklusive regionerna och akademien. I rapporten konstaterades bl.a. att det saknas ett grundläggande regelverk för vätgasmarknaden och att det är angeläget att så snart som möjligt få ett uppdaterat, utvecklat och sammanhängande regelverk på plats. Det minskar osäkerheten för aktörer och investerare.

I december 2024 slutredovisade Energimyndigheten uppdraget i rapporten Vätgas för energi- och klimatomställning (ER 2024:25). I rapporten lämnade myndigheten en rad olika åtgärdsförslag och framhöll bl.a. att det är avgörande att återstående hinder för tillståndprocesser och lagstiftning löses ut för att en vätgasmarknad ska kunna växa fram.

Uppdrag för utbyggd vätgasinfrastruktur

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 21) anförde regeringen att den hade beslutat om en samlad strategi för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län. Ett av strategins målområden är säkrad energiförsörjning och regeringen bedömde att fossilfri vätgas kommer att vara en viktig del av Sveriges framtida energisystem. Regeringen angav också att den hade gett Svenska kraftnät i uppdrag att föreslå hur el- och vätgasinfrastruktur kan samplaneras och att redovisa en plan för

utbyggnad av el- och vätgasinfrastruktur på transmissionsnivå under perioden 2024–2033 (KN2024/01431).

Uppdraget redovisades i augusti 2025 i rapporten Förslag till hur el- och vätgasinfrastruktur kan samplaneras i Norrbottens och Västerbottens län – Rapportering av regeringsuppdrag. I rapporten föreslår Svenska kraftnät en fullt integrerad samplanering som utgår från att en aktör ensamt ansvarar för planering och har beslutsansvaret för både el- och vätgasinfrastruktur på transmissionsnivå. Svenska kraftnät menar att man genom att integrera el- och vätgassystemet i en och samma planeringsprocess möjliggör en mer effektiv och hållbar energiomställning.

Svenska kraftnät föreslår även en plan för utbyggnaden av el- och vätgasledningar under perioden 2026–2035 i Norrbottens och Västerbottens län. Planen innehåller bl.a. två vätgasledningar, en från Skellefteå till Luleå och en från Porjus till Gällivare.

Gröngasprincipen

Den s.k. gröngasprincipen omnämns i en av motionerna. Denna skattefördelningsprincip syftar, enkelt uttryckt, på möjligheten att samdistribuera fossilgas och biogas i rörledning på ett rationellt sätt utan att skatt betalas för den fysiskt levererade gassammansättningen. Gröngasprincipen gör det möjligt för en biogasproducent att sluta avtal om leverans med en förbrukare om 100 procent biogas – inklusive de skatterättsliga fördelar detta tidigare gav – även om förbrukaren i praktiken får en blandning av bio- och naturgas. Biogas som omfattas av gröngasprincipen klassas dessutom som hållbar enligt lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och biobränslen, förutsatt att biogasen uppfyller hållbarhetskriterierna.

Stöd till biogasproduktion och biogasanvändning

Förordningen (2022:225) om statligt stöd till produktion av viss biogas medger tre olika stöd för biogas. För det första för produktion av biogas som uppgraderas till biometan, för det andra för biogas som uppgraderas och sedan omvandlas till vätskeform och för det tredje för produktion av biogas som produceras av stallgödsel. De två första stöden betalas ut för processer som innebär en förädling av rågas, så att den kan användas exempelvis i fordon eller få sådan kvalitet att den kan matas in på gasnätet. Det tredje stödet avser endast biogas som härrör från stallgödsel och motiveras av merkostnaden av att producera sådan biogas, samtidigt som produktionen har flera nyttor, främst att den minskar metangasutsläppen från gödsel och bidrar till produktionen av förnybart bränsle som kan ersätta fossila bränslen i exempelvis ett fordon. Även biogas som produceras genom förgasning, och inte genom rötning, är stödberättigad. Stöden finansieras genom anslaget 1:9 Biogasstöd inom statsbudgetens utgiftsområde 21 Energi.

Biogas åtnjuter även skattebefrielse i lagen (1994:1776) om skatt på energi. När biogas förbrukas som bränsle för uppvärmning medges, under vissa villkor, befrielse från energiskatt med 100 procent och från koldioxidskatt med 100 procent. För biogas som en skattskyldig har förbrukat eller sålt som motorbränsle får, under vissa villkor, avdrag göras för energiskatt med 100 procent och för koldioxidskatt med 100 procent.

I februari 2025 presenterades departementspromemorian Moderniserad beskattning av gaser. I promemorian föreslogs en ändrad energiskattemässig definition av biogas, skattebefrielse för biogas som blandas in i andra bränslen i vissa fall och beskattning av gasformiga bränslen utifrån energiinnehåll.

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 finansplanen) föreslog regeringen sedan en ny bredare definition av biogas i lagen om skatt på energi. Riksdagen hade inga invändningar mot detta förslag och lagändringen träder i kraft den 1 juli 2026 (bet. 2025/26:FiU1).

I december 2025 beslutade regeringen även om en särskild satsning i Naturvårdsverkets regleringsbrev som innebär att det återigen blir möjligt att under 2026 bevilja stöd från det s.k. Klimatklivet till sådan gårdsbaserad biogas som används för att producera el eller värme.

Genomförandet av EU:s gasmarknadspaket

I december 2023 gav regeringen Energimarknadsinspektionen i uppdrag att lämna förslag till genomförande av EU:s gasmarknadspaket, som bl.a. innehåller ett marknadsregelverk för vätgas.

Uppdraget avrapporterades i juni 2025 i rapporten Vätgas i systemet – en gasmarknad i omställning. Genomförande av EU:s gasmarknadspaket (Ei R2025:10). Bestämmelserna i gasmarknadspaketet syftar till att underlätta en ökad användning av förnybara och koldioxidsnåla gaser i energisystemet, möjliggöra en övergång från naturgas till förnybar gas och göra det möjligt för dessa nya gaser att spela sin nödvändiga roll så att EU:s mål om klimatneutralitet 2050 uppnås.

I rapporten föreslår Energimarknadsinspektionen bl.a. att en ny gasmarknadslag och gasmarknadsförordning ersätter naturgaslagen och naturgasförordningen. Lagen och förordningen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2026. Den nya lagen föreslås omfatta naturgas, biogas och vätgas.

I slutet av oktober 2025 skickade regeringen ut rapporten på remiss med sista svarsdatum den 26 februari 2026.

Ökat fokus på forskning om fossilfri vätgas

I regeringens energiforskningsproposition som riksdagen behandlade våren 2025 listas ett antal områden som regeringen anser bör få ett ökat fokus under perioden 2025–2028. Bland dessa märks området prioriterade värdekedjor för elektrifiering inom vilket bl.a. vätgas lyfts fram.

Regeringen konstaterar att fossilfri vätgas kommer att vara en viktig del av Sveriges framtida energisystem och är en förutsättning för att kunna fasa ut

fossila bränslen i industrin. Fossilfri vätgas kommer att vara viktig för att minska utsläppen från bl.a. tunga transporter. Som komponent i fossilfria syntetiska bränslen är den viktig för utfasningen av de fossila bränslena. Den behövs också som insatsråvara, inte minst inom kemiindustrin och för tillverkning av konstgödsel. Vätgas som energibärare kan också bidra med flexibilitet och robusthet i energisystemet.

Regeringen framhåller att det behövs forskning och innovation för att vidareutveckla metoder för framställning, distribution och lagring. Det kan gälla tekniska komponenter som t.ex. elektrolysörer och bränsleceller, ekonomiska frågor samt hur vätgasen kan integreras i energisystemet ur både ett tekniskt och ett regelmässigt perspektiv.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2025 avstyrkte utskottet motionsyrkanden om såväl biogas som vätgas och elektrobränslen (bet. 2024/25:NU19). Utskottet hänvisade bl.a. till att det pågår många viktiga aktiviteter på vätgasområdet och till sin allmänt positiva inställning till en fortsatt och om möjligt även ökad produktion och användning av biogas i Sverige.

Reservationer framfördes av Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet redovisar sina ställningstaganden under följande rubriker:

- Biogas
- Vätgasstrategi
- Övrigt om vätgas och elektrobränslen.

Biogas

Utskottet delar den syn på biogasens roll i det svenska energisystemet som redovisades i den energipolitiska inriktningspropositionen. Utskottet anser därmed att biogas bör användas för att ersätta fossilgas (även kallad naturgas) i syfte att uppnå en fossilfri energigasförsörjning i linje med klimatmålen och för att stärka den nationella försörjningstryggheten. Vidare är det utskottets uppfattning att användning och produktion av biogas därför bör främjas. Det är således positivt att biogasproduktion kan få stöd, och användning av biogas är i de flesta fall helt skattebefriad. Här bör också nämnas att en ny bredare skattemässig definition av biogas kommer att träda i kraft den 1 juli 2026, vilken kommer att gynna fler biogasproducenter. Därtill kommer det under 2026 återigen att vara möjligt för Naturvårdsverket att bevilja stöd från det s.k. Klimatklivet till sådan gårdsbaserad biogas som används för att producera el eller värme.

Eftersom det tycks råda en förhållandevis bred politisk enighet om biogasens förtjänster förutsätter utskottet att regeringen agerar med pregnans på EU-nivå för att denna viktiga förnybara energibärares produktions- och marknadsförutsättningar ska bli så gynnsamma som möjligt. Det handlar då bl.a. om att verka för att EU:s statsstödsregelverk inte ska sätta käppar i hjulen för de stödformer som Sverige vill använda, t.ex. produktionsstöd eller skattebefrielse i användarledet. Utskottet ser det inte som nödvändigt att riksdagen riktar en uppmaning till regeringen om detta.

Utskottet har vid flera tidigare tillfällen avstyrkt förslag om att den s.k. Biogasmarknadsutredningens andra stödpaket ska införas. Utskottet har då bl.a. pekat på att utredningens förslag i dessa delar endast är översiktligt beskrivna och behöver utredas ytterligare. Med hänvisning till detta ser utskottet det som mindre lämpligt att riksdagen uttalar stöd för ett genomförande av dessa förslag. Det bör även tilläggas att det har gått mer än sex år sedan utredningen slutfördes och att mycket har hänt därefter både på biogasområdet och på ett mer allmänt plan som gör att det vore oklokt av utskottet att rekommendera riksdagen att bifalla förslaget i motionen. Utskottet är inte heller berett att biträda förslaget om ett specifikt mål för biogasproduktionen i Sverige.

Utskottet har vid flera tillfällen även tagit ställning till förslag liknande de nu aktuella om att stimulera biogasproduktionen genom att utveckla användningen av den s.k. gröngasprincipen. Gröngasprincipen är en skattemässig konstruktion som på ett administrativt sätt underlättar samdistribution i rörledning av skattepliktig naturgas och skattebefriad biogas. Utskottet har tidigare påpekat att det inte framgår av motionerna på vilket sätt denna princip ska utvecklas för att gynna biogasen och inte heller denna gång går det att få någon närmare klarhet i detta genom att läsa motionens motivtext. Förslaget bör därför återigen lämnas utan vidare åtgärd av riksdagen.

Sammantaget innebär detta att utskottet avstyrker samtliga yrkanden som behandlas i detta avsnitt.

Vätgasstrategi

Fossilfri vätgas har potential att bli en viktig del av Sveriges framtida energisystem och är sannolikt en förutsättning för utfasning av fossila bränslen i industrin. Vätgas framställd på ett hållbart sätt kan också komma att bli betydelsefull för att minska utsläppen från bl.a. tunga transporter.

Utskottet kan konstatera att regeringen i den energipolitiska inriktningspropositionen slog fast att en svensk produktion av hållbar vätgas förutsätter en stor utbyggnad av fossilfri elproduktion samt att det finns behov av att se över och utveckla regelverk och styrmedel i takt med att användningen av vätgas ökar i samhället.

Regeringen har bl.a. med utgångspunkt i den vätgasstrategi som Energimyndigheten har föreslagit listat ett antal principer för utvecklingen på vätgasområdet. Regeringen anger också att dessa principer bör följas upp löpande så

att de kan justeras utifrån förändrade förutsättningar och behov. Sådana förändrade förutsättningar kan t.ex. handla om att större vätgasberoende industrisatsningar tillkommer, omprövas eller uteblir.

Utöver detta har Energimyndigheten sett över frågor om vätgas och vätgasinfrastruktur i det svenska energisystemet. Därtill bör det nämnas att Svenska kraftnät har utrett hur el- och vätgasinfrastruktur kan samplaneras i Norrbottens och Västerbottens län, dvs. i de län där det planeras eller byggs större industrisatsningar där avsikten är att vätgas ska spela en viktig roll. Utskottet vill också påminna om att Energimyndigheten har lämnat förslag på hur EU:s gasmarknadspaket ska införas i den svenska lagstiftningen och föreslagit att en ny gasmarknadslag och gasmarknadsförordning ska ersätta naturgaslagen och naturgasförordningen. Den nya lagen föreslås omfatta naturgas, biogas och vätgas.

Med hänvisning till att det har slagits fast övergripande principer för vätgasens roll i det svenska energisystemet och har genomförts eller initierats flera olika åtgärder som på olika sätt gäller vätgas i Sverige anser utskottet att det i dagsläget inte finns skäl för riksdagen att ställa sig bakom de motionsförslag i vilka det efterfrågas en nationell vätgasstrategi.

Därmed avstyrks yrkandena.

Övrigt om vätgas och elektrobränslen

Utskottet har i det föregående redovisat en positiv grundsyn på vätgasens roll i det framtida svenska energisystemet. Vidare har utskottet redogjort för att det har genomförts eller pågår ett antal processer med koppling både till vätgasproduktion och till utbyggnad av den infrastruktur som behövs för att vätgas ska komma till användning på ett effektivt sätt. Det pågår också ett arbete med att samla regleringar på gasområdet i ett nytt gemensamt regelverk.

Mot bakgrund av detta anser utskottet inte att det finns skäl för riksdagen att göra några allmänt hållna uttalanden om vätgasproduktion eller om hur vätgas bör distribueras eller regleras i linje med vad som föreslås i flera av de här aktuella motionerna. Utskottet anser inte heller att det finns skäl att införa ett särskilt mål för produktionen av vätgas i Sverige eller ge i uppdrag åt Vattenfall att utveckla energilagring i vätgas i samband med investeringar i förnybar energi. Beträffande det sistnämnda förutsätter utskottet att regeringen styr Vattenfall i enlighet med de principer som gäller för styrningen av de statligt ägda bolagen. Det är därmed bolaget och dess ledning, och inte riksdagen, som ska ta beslut om forskning och utveckling på området energilagring i vätgas som på sikt kan möta de krav på affärsmässighet som gäller för aktiebolag i allmänhet och därmed även för de statliga bolagen.

När det gäller forskning om vätgas vill utskottet även påminna om att ett av de områden som lyftes fram i den energiforskningsproposition som riksdagen behandlade våren 2025 betecknades prioriterade värdekedjor för elektrifieringen, inklusive den roll som vätgas kan spela i det sammanhanget. Regeringen pekade på att det behövs forskning och innovation kring vätgas för att

vidareutveckla metoder för bl.a. framställning, distribution och lagring. Med hänvisning till detta anser utskottet inte att det är nödvändigt för riksdagen att rikta ett tillkännagivande till regeringen om vätgasforskning.

I en av motionerna förordas ett produktionsstöd för elektrobränslen och att elektrobränslen ska kunna ingå i reduktionsplikten. Här anser utskottet att det finns skäl att avvakta resultatet av den pågående utredningen om styrmedel för att bidra till en utfasning av fossila bränslen och nå Sveriges klimatåtaganden i EU. Utredningen kommer att avrapportera sitt uppdrag i maj 2026.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Fossila bränslen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som på olika sätt gäller utfasning av fossila bränslen. Utskottet hänvisar bl.a. till att det pågår en utredning om vilka styrmedel som kan utformas för att fasa ut fossila bränslen ur de utsläppssektorer som inte omfattas av EU:s handel med utsläppsrätter (EU-ETS). Utskottet nämner också att Energimyndigheten nyligen har avrapporterat ett uppdrag om att analysera behovet av stöd för att påskynda omställningen till en fossilfri sjö- och luftfart.

Jämför reservation 34 (V, C) och 35 (MP).

Motionerna

I partimotion 2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) talas det om utfasning av fossila bränslen. Motionärerna anser att de lägst hängande frukterna är att helt fasa ut fossila bränslen i energisektorn. I yrkande 50 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen i förhandlingar ska säkerställa utfasningen av samtliga fossila bränslen och införa ett förbud mot all användning av fossila bränslen för energiproduktion från 2035 samt öka takten i utfasningen av fossila material. Ett näst intill likalydande förslag om ett tillkännagivande finns också i kommittémotion 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 10. I den sistnämnda motionen förordar motionärerna i yrkande 83 att förnybartdirektivet bör justeras så att det även inkluderar aktörer som tillhandahåller fossila bränslen. Därigenom ställs likvärdiga krav på de som tillhandahåller fossila respektive förnybara bränslen.

I kommittémotion 2025/26:3273 framhåller Linus Lakso m.fl. (MP) att det behövs en nationell plan för utfasning av fossil energi, inklusive ett slutdatum för användning. I yrkande 2 efterfrågas ett tillkännagivande med den inriktningen. Motionärerna anser också att planen behöver vara inriktad på att alla fossila subventioner ska fasas ut. Ett tillkännagivande med denna innebörd efterfrågas i yrkande 4.

De två yrkandena i den nyssnämnda motionen finns även i kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 24 respektive yrkande 81.

Bakgrund och pågående arbete

Fossila bränslen i Sverige

Fossila bränslen har i stor utsträckning fasats ut i värmeförsörjningen. Sverige importerar dock stora mängder fossila bränslen i form av både råolja och färdiga drivmedel. Den råolja som importeras används som råvara i svenska raffinaderier för att tillverka bl.a. bensen och diesel. Av de fossila drivmedel som tillverkas i Sverige exporteras den största delen, men mycket används också i Sverige där fossila bränslen fortfarande är dominerande i transportsektorn. Fossila bränslen används också i industrin, bl.a. för järn- och stålproduktion, i raffinaderierna och i cement- och mineralindustrin.

Regeringens syn på fossila bränslens roll i den långsiktiga energipolitiken

I regeringens energipolitiska inriktningsproposition från våren 2024 anfördes att en förutsättning för att klimatarbetet ska lyckas är att kol, olja och gas fasas ut som bränslen såväl som råvara. Det innebär en stor förändring av energisystemen. Sveriges el- och värmeförsörjning är i huvudsak fossilfri, men drivmedlen är fortfarande till stor del baserade på olja. Vidare angav regeringen att en långtgående elektrifiering av industrin och transportsektorn är nödvändig för att fasa ut kolet, oljan och fossilgasen. Regeringen konstaterade också att en god tillgång till kostnadseffektiva biobränslen och ett väl utvecklat fjärrvärmenät är viktiga anledningar till Sveriges låga användning av fossila bränslen, särskilt i el- och värmeproduktionen.

Regeringen sa sig se starka synergier mellan ökad materialåtervinning och minskade utsläpp i energisektorn. Regeringen angav också att utsläppen av växthusgaser från inrikes transporter behöver vara i princip noll senast 2045 för att Sverige ska kunna nå det långsiktiga klimatmålet. Det bör i huvudsak ske genom en elektrifiering av transportsektorn, men även genom ökad användning av fossilfria drivmedel och ökad transporteffektivitet. Mot bakgrund av detta avsåg regeringen att arbeta för en successiv utfasning av fossil bensen och diesel. Samtidigt angav regeringen att det är viktigt att politiken för inblandning av hållbara fossilfria bränslen utgår från det tuffa ekonomiska läge som hushållen och företagen står inför.

Utredning om styrmedel för att bidra till en utfasning av fossila bränslen och nå Sveriges klimatåtaganden i EU

I oktober 2024 beslutade regeringen att en särskild utredare (dir. 2024:98) ska analysera om och i så fall vilka styrmedel som kan utformas för att fasa ut fossila bränslen ur de sektorer som omfattas av EU:s ansvarsfördelningsför-

ordning. Det som avses är de utsläppssektorer som inte omfattas av EU:s handel med utsläppsrätter (EU-ETS), dvs. inrikes transporter (exklusive flyg), vägtrafik, jordbruk, småskalig industri och avfall.

Syftet med utredningen är att säkerställa dels att åtagandena nås utan att hushåll och näringsliv drabbas av orimligt höga kostnader, dels att fossila bränslen fasas ut på ett säkert och acceptabelt sätt som gör att Sveriges och näringslivets konkurrenskraft kan bibehållas och stärkas och som inte leder till hämmande regelverk eller får skadliga effekter för delar av landet eller samhället. Utredaren ska bl.a.

- föreslå hur reduktionsplikten ska utvecklas
- analysera om och i så fall vilka andra styrmedel som på ett kostnadseffektivt och samhällsekonomiskt effektivt sätt tillsammans med andra åtgärder säkerställer att Sveriges klimatåtaganden i EU nås och som bidrar till en utfasning av fossila bränslen senast 2045
- övergripande kartlägga hur jämförbara EU-medlemsstater planerar att gå till väga för att minska användningen av bränslen och drivmedel
- föreslå hur fossila bränslen till 2045 ska kunna fasas ut på ett acceptabelt sätt som inte får skadliga effekter för delar av landet eller samhället.

Uppdraget ska redovisas senast den 4 maj 2026.

Uppdrag till Energimyndigheten för att påskynda sjö- och luftfartens omställning till fossilfrihet

Som har redovisats tidigare i detta betänkande fick Energimyndigheten i januari 2025 i uppdrag av regeringen att analysera behovet av stöd för att påskynda omställningen till en fossilfri sjö- och luftfart. Uppdraget redovisades den 2 februari 2026 i två separata rapporter: Styrmedel för en fossilfri sjöfart Åtgärder och stöd för sjöfartens omställning (ER 2026:03) och Framtidens fossilfria luftfart Åtgärder och stöd för luftfartens omställning (ER 2026:04).

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2025 behandlade och avstyrkte utskottet motionsyrkanden om fossila bränslen (bet. 2024/25:NU19). Flera av dessa yrkanden var likalydande med de som behandlas i detta betänkande. Utskottet hänvisade bl.a. till den ovan nämnda utredning som bl.a. ska föreslå hur reduktionsplikten ska utvecklas samt till pågående arbete på EU-nivå om ett stopp för import av rysk energi. Reservationer framfördes av företrädare i utskottet för Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis slå fast att det delar motionärernas grundläggande inställning att fossila bränslen ska fasas ut i så stor utsträckning som bara är

möjligt inom alla samhällssektorer där sådana bränslen används. Detta är nödvändigt av klimatskäl, men också för att Sverige ska stå fritt från osunda beroendeförhållanden till länder som bedriver invasionskrig eller som har ett allmänt tveksamt förhållningssätt till grundläggande demokratiska värderingar.

Samtidigt vill utskottet betona att utfasningen av fossila bränslen kommer att innebära en del utmaningar av flera olika skäl. Vissa industriella processer använder t.ex. naturgas som uppvärmningsbränsle, vilket kan vara svårt att ersätta om utbudet av biogas är otillräckligt. En effektiv utsortering av fossil plast ur det avfall som förbränns i fjärr- eller kraftvärmeproduktionen är en annan nöt att knäcka. Därtill är det enligt utskottets uppfattning viktigt att utfasningen inte genomförs på ett sådant sätt att vissa grupper av konsumenter får göra oproportionerligt stora uppoffringar. Utskottet anser exempelvis inte att utfasningen bör forceras fram på ett sådant sätt att det blir ekonomiskt omöjligt att leva, bo och verka på landsbygden till följd av att bränslet till bilen eller jordbruksmaskinen blir orimligt dyrt.

Mot denna bakgrund ser utskottet positivt på att en särskild utredare för närvarande har i uppgift att analysera om och i så fall hur styrmedel kan utformas för att fasa ut fossila bränslen ur de sektorer som omfattas av EU:s ansvarsfördelningsförordning, dvs. de utsläppssektorer som inte omfattas av EU-ETS. Det handlar om inrikes transporter (exklusive flyg), vägtrafik, jordbruk, småskalig industri och avfall. Syftet med utredningen är att säkerställa dels att åtagandena nås utan att hushåll och näringsliv drabbas av orimligt höga kostnader, dels att fossila bränslen fasas ut på ett säkert och acceptabelt sätt som gör att Sveriges och näringslivets konkurrenskraft kan bibehållas och stärkas och som inte leder till hämmande regelverk eller får skadliga effekter för delar av landet eller samhället. Utöver detta vill utskottet nämna att Energimyndigheten nyligen har avrapporterat ett uppdrag om att analysera behovet av stöd för att påskynda omställningen till en fossilfri sjö- och luftfart.

Avslutningsvis vill utskottet nämna det arbete som pågår på EU-nivå med att fasa ut unionens beroende av att importera fossil energi från Ryssland. Utskottet återkommer emellertid till denna fråga i ett särskilt avsnitt längre fram i betänkandet.

Med hänvisning till det som har anförts ovan är utskottets sammantagna bedömning att riksdagen bör avslå de motionsyrkanden som är aktuella i detta avsnitt.

Således avstyrks samtliga dessa yrkanden.

Kraftvärme- och värmefrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om värme och kraftvärme. Utskottet hänvisar bl.a. till Energimyndighetens pågående uppdrag att föreslå åtgärder för att stärka fjärr- och kraftvärmen. Inom ramen för uppdraget ska bl.a. myndighetens tidigare presenterade fjärrvärme- och kraftvärmestrategi tas vidare.

Jämför reservation 36 (S, V), 37 (C), 38 (MP) och 39 (S, V, C, MP).

Motionerna

I partimotion 2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 13 begär motionärerna ett tillkännagivande om att se över möjligheten att sätta upp ett mål om att inga permanentus ska värmas upp enbart med direktverkande el eller olja efter 2026. Energimyndigheten bör få i uppdrag att samordna och följa arbetet med att nå detta mål samt att föreslå eventuella ytterligare åtgärder som behöver genomföras för att nå det.

I kommittémotion 2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) framförs att fjärrvärmen har en avgörande betydelse i det svenska energisystemet. Motionärerna framhåller bl.a. att Svenska kraftnät bör ges i uppdrag att säkerställa att fler investeringar kan göras i anläggningar som är viktiga för ett mer robust elsystem. Den fjärrvärme- och kraftvärmestrategi som den tidigare regeringen gav Energimyndigheten i uppdrag att ta fram behöver tas vidare till beslut. Ett tillkännagivande med denna inriktning efterfrågas i yrkande 15.

Motionärerna konstaterar också att EU nyligen har beslutat om att utveckla en strategi för geotermisk energi och uppmanat medlemsstaterna att öka investeringar, förenkla tillstånd och bygga kompetens på detta område. Därför anser motionärer att det behöver initieras ett arbete med mål, pilotanläggningar, kartläggning av leverantörskedjor och kompetensbehov samt behov och utformning av regelverk, tillståndprocesser och incitament. Såväl Sveriges geologiska undersökning (SGU) som Energimyndigheten behöver få uppdrag med målsättningen att få fram underlag för en strategi på området. I yrkande 24 föreslås ett tillkännagivande om inriktning av arbetet med geotermisk energi.

Kraftvärmen beskrivs i kommittémotion 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) som en fantastisk tillgång i Sveriges energisystem. Motionärerna anför att kraftvärmen är ett stabilt och reglerbart kraftslag som kompletterar den variabla sol- och vindenergin och avlastar elsystemet genom att nyttja annan energi för uppvärmning. I yrkande 107 efterfrågar motionärerna därför ett tillkännagivande till regeringen om att ta fram förslag på en sammanhållen strategi för att stärka konkurrenskraften för kraftvärmen, som syftar till att fasa ut den sista fossila andelen. Motionärerna vill också att regeringen skyndsamt

ska genomföra förslagen i Energimyndighetens fjärrvärme- och kraftvärme-strategi i syfte att öka effektuttaget. I yrkande 108 föreslås därför ett tillkännagivande med den innebörden.

Linus Lakso m.fl. (MP) anför i kommittémotion 2025/26:3273 att det finns en betydande potential att utnyttja spillvärme mer effektivt, men då behövs planering, samordning och incitament. Ett förslag till tillkännagivande om att utnyttja spillvärme mer effektivt finns i yrkande 31. Ett identiskt förslag framförs av Katarina Luhr m.fl. (MP) i kommittémotion 2025/26:3422 yrkande 173.

I motion 2025/26:679 av Sanne Lennström (S) hävdas det att kraftproduktion inom industrin i form av s.k. industriellt mottryck sällan omnämns i energidebatten. Motionären föreslår därför ett tillkännagivande till regeringen om att överväga att kartlägga möjligheten till elproduktion inom fjärrvärme som industriellt mottryck.

Att vara beroende av el för att klara uppvärmning är känsligt, anser Sten Bergheden (M) i motion 2025/26:2248. Motionären efterfrågar därför en översyn av hur det ska vara möjligt att uppmuntra att fler installerar vedpannor, vedspisar eller vedkaminer i sina hus för att bli mindre känsliga för strömavbrott. I motionen föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att införa stöd och subventioner för vedeldning.

Bakgrund och pågående arbete

Allmänt om uppvärmning i Sverige

Fjärrvärme är det dominerande uppvärmningssättet i flerfamiljshus och står för mer än hälften av energin för uppvärmning och varmvatten i bostäder och lokaler. Det följs av elvärme (inklusive värmepumpar) med 27 procent och biobränsle med 12 procent. Resterande är låga andelar olja och gas med omkring 1 procent vardera.

Regeringens syn på kraftvärmens roll i den långsiktiga energipolitiken

I den energipolitiska inriktningspropositionen konstaterade regeringen att Energimyndighetens förslag till fjärrvärme- och kraftvärme-strategi (I2022/01373) innehåller ett antal förslag för att bl.a. bättre ersätta kraftvärmens för dess bidrag till energisystemet. Vidare angav regeringen att rapporten vid den aktuella tidpunkten våren 2024 bereddes inom Regeringskansliet samt att regeringen skulle fortsätta att verka för en hållbar utveckling av fjärrvärme-sektorn som gynnar elektrifieringen och en trygg energiförsörjning. Regeringen redovisade också att kraftvärmeproducenters intresse av att delta på stödtjänstmarknaderna ökar enligt Svenska kraftnät.

För att minska utsläppen av växthusgaser från fjärrvärmeproduktionen bör dock utsorteringen av plastavfall från restavfall öka så att den fossila delen i

avfallsförbränningen kan minska. Fossila utsläpp från energiåtervinning här-
rör till ca 90 procent från förbränning av plast.

Åtgärder för att stärka fjärr- och kraftvärmen

I augusti 2025 gav regeringen Energimyndigheten i uppdrag att genomföra och föreslå åtgärder för att stärka fjärr- och kraftvärmen (KN2025/01566). Uppdraget syftar bl.a. till att ta vidare förslag från Energimyndighetens fjärr-
värme- och kraftvärmestrategi (ER 2023:27).

Inom ramen för uppdraget ska Energimyndigheten bl.a. analysera konsekvenserna av en kraftig minskning av fjärrvärmeleveranserna till 2050 samt kvantifiera och kommunicera nyttan av fjärrvärmen för elsystemet. Myndigheten har också i uppdrag att främja en transparent och ändamålsenlig redovisning av utsläpp från avfallsförbränning samt underlätta jämförbarhet mellan olika uppvärmningsalternativ.

Uppdraget ska redovisas senast den 15 augusti 2026.

Tillvaratagande av spillvärme

Energimyndighetens ovannämnda förslag till fjärrvärme- och kraftvärmestrategi (ER 2023:27), som presenterades i december 2023, berör även frågor om spillvärme och dess roll i ett framtida energisystem. Energimyndigheten framhåller bl.a. att det i och med industrins omställning kan uppstå stora mängder spillvärme som kan nyttjas för uppvärmning.

Mot bakgrund av den roll som vätgasen kan få som energibärare i framtidens energisystem ägnas särskilt fokus i rapporten åt vätgasens möjlighet att stärka fjärrvärmen. Energimyndighetens redovisning utmynnar bl.a. i ett förslag om en uppdatering av lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet, där det anges att fjärrvärme- och industriaktörer ska göra en kostnads-nyttoanalys för att ta reda på om det är lönsamt att ta vara på spillvärme i ett fjärrvärmenät när de planerar för en ny anläggning eller ett nytt nät. Lagen kommer att behöva revideras i enlighet med de ovannämnda nya kraven i det reviderade energieffektiviseringsdirektivet till att omfatta fler aktörer samt lägre trösklar. I samband med denna revidering anser Energimyndigheten att lagen bör kompletteras med en lokaliseringsaspekt för att aktörer även ska behöva ta hänsyn till om de kan lokalisera sig på en "bättre" geografisk plats för att maximera avsetningen för eller inköp av spillvärme.

Vidare framför myndigheten att en förutsättning för att kunna tillvarata så mycket spillvärme som möjligt är tidig samverkan mellan energibolag och industrier samt andra aktörer som kan nyttja spillvärmen. I de fall samverkan kan ske redan på etableringsstadiet, eller vid ombyggnad, kan det öka den ömsesidiga förståelsen för respektive process och eventuella anpassningar göras för att kunna ta till vara spillvärmen.

Förstärkt kundskydd på fjärrvärmemarknaden och mer om spillvärme

I mars 2024 gav regeringen Energimarknadsinspektionen i uppdrag att analysera behovet av ett förstärkt kundskydd på fjärrvärmemarknaden och att föreslå och göra insatser för att stärka fjärrvärmekundernas ställning (KN2024/00724). I uppdraget ingick även att utifrån EU:s energieffektiviseringsdirektiv utreda hur det reglerade tillträdet för tredje part till fjärrvärmenäten fungerar, i syfte att förbättra potentialen för nyttjande av spillvärme.

Uppdraget om spillvärme redovisades i en delrapport i februari 2025 (Informationsåtgärder för kundskydd och analys av tredjepartstillträde på fjärrvärmemarknaden – En delredovisning av regeringsuppdrag (KN2024/00724) att analysera behovet av ett förstärkt kundskydd på fjärrvärmemarknaden (Ei R2025:05). I rapporten redovisas att det är vanligt att ta emot spillvärme på den svenska fjärrvärmemarknaden. De huvudsakliga spillvärmeleverantörerna är tillverkande företag, men även avloppsreningsverk, detaljhandelsföretag och forskningsanläggningar. Under 2023 var den totala användningen av spillvärme ca 4,5 TWh och motsvarande siffra för den totala energianvändningen för värme och varmvatten var under samma period ca 45,8 TWh. Energimyndigheten uppskattar den framtida potentialen för spillvärme till 90–140 TWh.

Energimarknadsinspektionen gjorde bedömningen att tredjepartstillträde och de faktiska samarbetena mellan fjärrvärmeföretag och spillvärmeleverantörer fungerar väl. Det är främst fjärrvärmeföretagen som är drivande i samarbeten om spillvärme. De hinder som framförs för att öka utnyttjande av spillvärme är dess låga temperatur, potentiella spillvärmeleverantörers ointresse och höga transaktionskostnader. De möjliga lösningar som Energimarknadsinspektionen ser på detta är kommunala värmeplaner och ett ökat samarbete mellan olika aktörer.

Energimarknadsinspektionen ansåg inte att det fanns behov av någon ytterligare reglering av spillvärme i fjärrvärmelagen utöver de krav som följer av energieffektiviseringsdirektivet. Bedömningen överensstämmer med det som framförts av fjärrvärmeföretag och spillvärmeleverantörer. Parterna framhåller att båda parter kan förhandla på lika villkor, att tredjepartstillträdet bygger på samarbete och att mer reglering inte skulle förbättra förutsättningarna för ökad spillvärmeanvändning.

I december 2025 slutredovisade Energimarknadsinspektionen uppdraget i rapporten Förstärkt kundskydd på fjärrvärmemarknaden (Ei R2025:16). Av rapporten framgår att kundskyddet behöver stärkas på fjärrvärmemarknaden. I rapporten föreslår myndigheten ett åtgärds paket i form av en ny funktion för tvistlösning, en plattform för ökad insyn i fjärrvärmeverksamheten samt ett utökat informationsansvar för fjärrvärmeföretagen. Vidare vill myndigheten förstärka tillsynen av fjärrvärmemarknaden genom en avgift för fjärrvärmeverksamhet.

Stärkt leveranssäkerhet inom fjärrvärme- och kraftvärmesektorn

Energimyndigheten fick i regleringsbrevet för 2025 i uppdrag att analysera förutsättningarna för och lämna förslag på åtgärder som staten kan vidta för att stärka leveranssäkerheten inom fjärrvärme- och kraftvärmesektorn. Åtgärderna ska stärka det civila försvaret och därmed bidra till en högre samlad förmåga inom totalförsvaret. Uppdraget ska inkludera förutsättningarna för en kostnadseffektiv och uthållig bränsle- och spillvärmeförsörjning, utvecklad bränsleberedskap, inklusive fysiskt skydd, och en ökad branschsamverkan. Även kraftvärmens bidrag till planerbarhet och trygg energiförsörjning ska beaktas. Uppdraget omfattar hela hotskalan inklusive fredstida normalläge, fredstida krissituationer och höjd beredskap samt att identifiera situationer när föreslagna åtgärder är tillämpliga. För dimensioneringen av åtgärder ska totalförsvarets behov vara styrande. Analysen ska bygga vidare på myndighetens redovisning av regeringsuppdraget om energiförsörjning för totalförsvaret (KN2024/00038) samt myndighetens fjärrvärme- och kraftvärmestrategi (ER 2023:27) och ska beakta sektorskopplingar inom energisektorn. Uppdraget ska slutredovisas senast den 28 maj 2026.

Geoenergi och geotermi

Geoenergi är samlingsnamnet för tekniker där värme och kyla från markens översta 400 meter tas till vara. Det finns ett flertal sådana tekniker som genererar bergvärme, grundvattenvärme och jordvärme. Geotermi är en annan teknik där värme från radioaktivt sönderfall i jordskorpan och värmeledning från jordens inre tas till vara på ett stort djup (vanligtvis mer än 800 meter).

Vissa projekt inom geotermi har beviljats stöd av Energimyndigheten. Enligt Energimyndigheten har dessa resulterat i en mängd lärdomar och bidragit till att höja kunskapsnivån i Sverige om de nyckelfaktorer som är nödvändiga för att utveckla relevant teknik på området. Ett projekt i Göteborg utmynnade emellertid i slutsatsen att det under nuvarande förutsättningar inte verkar finnas någon rimlig möjlighet att använda EGS-teknik (engineered geothermal system) i Göteborg. Även 2022 beviljades stöd för ett projekt för djupgeotermi. Projektet ska kombinera kända väl fungerande tekniker till en innovativ systemlösning för prospektering och börning efter samt utvinning av djupgeotermisk energi. I juli 2023 genomfördes en seismisk undersökning som ett första steg inför byggandet av en geotermisk anläggning.

Skriftlig fråga om geotermisk energi

I oktober 2025 besvarade energi- och näringsminister Ebba Busch (KD) en skriftlig fråga (fr. 2025/26:44) från Rickard Nordin (C) om hur hon och regeringen avser att agera för att säkerställa att den geotermiska energins möjligheter och behov inkluderas i Energimyndighetens arbete.

I sitt svar konstaterade ministern att det i det ovan nämnda uppdraget till Energimyndigheten att genomföra och föreslå åtgärder för att stärka fjärr- och kraftvärmens inte finns något som utesluter att geotermisk energi kan ingå i den

analys som ska göras. Vidare konstaterade ministern att finansiering av geotermiprojekt inom värme och kyla kan fås inom ramen för Energimyndighetens forsknings- och innovationsprogram Termo. Utöver detta nämnde ministern att medel har betalats ut till provborrningar i exempelvis Göteborg och Malmö samt att det pågår projekt som bl.a. gäller geotermiska lösningar för lågtemperaturnät samt drift och styrning av geotermisk energi. Geotermiska energilösningar kan även ingå i de värme- och kylplaner som större kommuner behöver ta fram i enlighet med energieffektiviseringsdirektivet och i den energiplanering som utformas lokalt och regionalt och som regeringen stöder genom statsbudgeten.

Spillvärme från kärnkraft

Under rubriken Mål och återrapporteringskrav i Energimyndighetens regleringsbrev för 2026 anges att myndigheten ska redovisa vilka åtgärder den har genomfört för att bidra till regeringens plan för ny kärnkraft i Sverige. Redovisningen ska bl.a. innehålla en beskrivning av hur förutsättningarna ser ut för att nyttja spillvärme från kärnkraft.

Tillvaratagande av spillvärme som en del av genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet

I juli 2025 presenterades departementspromemorian Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. I promemorian lämnas förslag som huvudsakligen syftar till att genomföra delar av EU:s omarbetade energieffektivitetsdirektiv. Det föreslås bl.a. en skyldighet för nya och ombyggda datacenter att utnyttja spillvärme eller vidta åtgärder för att säkerställa återvinning av spillvärme, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Promemorian var ute på remiss till den 4 november 2025.

Som har redovisats tidigare i betänkandet anger regeringen i den propositionsförteckning som presenterades den 13 januari 2026 att en proposition med titeln Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet kommer att lämnas till riksdagen i maj 2026.

Kartläggning av restvärme

Våren 2025 presenterade konsultföretaget Profu en kartläggning av restvärme-flöden på uppdrag av Fossilfritt Sverige. I rapporten slås det fast att omkring 6,5 TWh restvärme används i den svenska fjärrvärmeproduktionen – merparten från industriella processer – vilket motsvarar ca 8 procent av den tillförda energin i fjärrvärmenäten. Kartläggningen visar att det finns ytterligare 16 TWh restvärme att tillgå. Hälften av den värmen utgörs av högtempererad restvärme (över 90 grader). Denna restvärme kan oftast användas direkt i fjärrvärmenät och kommer från exempelvis stålverk, massa- och pappersbruk och petrokemisk industri.

Att restvärmen inte tas till vara i större utsträckning anges ha flera olika orsaker. Det kan t.ex. bero på att en del av den högt tempererade restvärmen finns tillgänglig på sommarhalvåret, när inte värmebehovet är så stort, eller att många restvärmekällor ligger på platser där värmebehovet inte är så stort. Det kan också handla om att avståndet till närmaste fjärrvärmesystem är för långt.

I rapporten anges att stärkt finansiering för att underlätta investeringar i infrastruktur kan göra investeringar i restvärme lönsamma och därmed möjliga.

Uppvärmning med direktverkande el eller olja

I en av motionerna efterfrågas ett tillkännagivande om att se över möjligheten att sätta upp ett mål om att inga permanenthus ska värmas upp enbart med direktverkande el eller olja efter 2025. När motsvarande motion behandlades av riksdagen våren 2024 (bet. 2023/24:NU14) redovisade utskottet bl.a. följande:

Energimyndighetens statistik visar att olja under 2022 svarade för ca 1 procent av energianvändningen för uppvärmning och varmvattenproduktion i småhus med permanentboende. Motsvarande andel för flerbostadshus var ca 0,1 procent. Direktverkande el kan användas både i kombination med andra uppvärmningskällor och som den enda uppvärmningskällan. I de fall enbart direktverkande el används motsvarar det ca 7,5 procent av den totala energianvändningen i småhus med permanentboende. Myndigheten har inga uppgifter om uppvärmning med direktverkande el i flerbostadshus.

Om industriellt mottryck

I en av motionerna omnämns industriellt mottryck. Industriellt mottryck används i Sverige för att producera el som en biprodukt av ångdrivna industriprocesser, bl.a. i massa- och pappersbruk. Denna kraft används ofta internt och bidrar därmed till att sänka energikostnaden för industrin. Enligt Statistiska centralbyråns preliminära uppgifter svarade industriellt mottryck för ca 5 300 gigawattimmar under 2025, vilket motsvarar ungefär 3,9 procent av den totala elproduktionen.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om värme och kraftvärme behandlades av utskottet våren 2025 (bet. 2024/25:NU19). Identiska och liknande yrkanden har väckts även detta riksmöte. Vid behandlingen våren 2025 avstyrkte utskottet yrkandena och redovisade bl.a. uppfattningen att fjärr- och kraftvärme är mycket viktiga delar i det svenska energisystemet som kan bidra till att underlätta övergången till en mer kostnadseffektiv och hållbar energiförsörjning i Sverige. Utskottet hänvisade även till den då pågående beredningen av Energimyndighetens förslag till fjärrvärme- och kraftvärmestrategi.

Reservationer begärdes av företrädarna i utskottet för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet redovisar sina ställningstaganden under följande rubriker:

- Värme och kraftvärme
- Geotermisk energi.

Värme och kraftvärme

Utskottet kan inledningsvis konstatera att det så sent som våren 2025 behandlade flera motionsyrkanden om värme och kraftvärme som är identiska med eller liknar de som behandlas nu. Med det sagt är det utskottets uppfattning att fjärr- och kraftvärme är mycket viktiga delar i det svenska energisystemet samt värdefulla tillgångar som kan bidra till att underlätta övergången till en mer kostnadseffektiv och hållbar energiförsörjning i Sverige.

Mot bakgrund av denna positiva hållning till fjärr- och kraftvärme välkomnar utskottet att Energimyndigheten har fått i uppdrag att genomföra och föreslå åtgärder för att stärka denna produktion. Uppdraget ska bl.a. ta vidare förslag från Energimyndighetens tidigare presenterade fjärrvärme- och kraftvärmestrategi och kommer att redovisas i augusti 2026. Utskottet anser att det med hänvisning till det pågående arbetet saknas skäl för riksdagen att bifalla förslag i motioner som gäller att stärka kraft- och fjärrvärmerna (inklusive förslaget om att använda mottrycksteknik inom fjärrvärmeområdet) eller som gäller genomförandet av Energimyndighetens fjärrvärme- och kraftvärmestrategi.

När det gäller förslag om att ta vara på s.k. spill- eller restvärme hänvisar utskottet – liksom det gjorde våren 2025 – till att både Energimyndigheten och Energimarknadsinspektionen har tittat närmare på detta. Utskottet anser därför att yrkandet kan lämnas utan åtgärd. Det gäller även yrkandet i en motion om ett särskilt mål för avveckling av direktverkande el och olja för uppvärmning av permanentbostadshus. Även detta yrkande har behandlats vid flera tidigare tillfällen av utskottet. Förslaget motiverar utskottet att återigen påminna om att dessa uppvärmningsalternativ blir alltmer marginella företeelser i Sverige som en följd av ett allt större fokus på effektiv energianvändning och förnybara energikällor, och detta trots att det inte finns något särskilt mål för avvecklingen av dylika alternativ för uppvärmning.

Eftersom kundskyddet på fjärrvärmemarknaden berörs i en av motionerna vill utskottet avslutningsvis påminna om Energimarknadsinspektionen så sent som i december 2025 slutredovisade ett regeringsuppdrag att se över just denna fråga. Utskottet anser att det saknas skäl för riksdagen att vidta några åtgärder innan regeringen har haft möjlighet att bereda myndighetens förslag.

Sammanfattningsvis anser utskottet att det saknas skäl för riksdagen att vidta några åtgärder i linje med motionsyrkandena. Därmed avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Geotermisk energi

I en av motionerna efterfrågas satsningar på geotermisk energi. Här vill utskottet först klargöra det faktum att Sverige är framgångsrikt när det gäller geoenergi, dvs. tekniker där värme och kyla från markens översta 400 meter tas till vara. Geotermi är en annan teknik där värme från radioaktivt sönderfall i jordskorpan och värmeledning från jordens inre tas till vara på ett stort djup (vanligtvis mer än 800 meter), och här har man ännu inte kommit lika långt.

Däremot finns det såvitt utskottet kan bedöma inget som hindrar att Energimyndigheten inom ramen för sitt uppdrag att stärka fjärr- och kraftvärmen även berör den geotermiska energins roll i ett framtida uppvärmningssystem. Geotermiska energilösningar kan även ingå i de värme- och kylplaner som större kommuner behöver ta fram i enlighet med energieffektiviseringsdirektivet och i den energiplanering som utformas lokalt och regionalt. Stöd till forskning och utveckling av geotermiska lösningar går även att få från de forskningsanslag som Energimyndigheten fördelar, bl.a. inom ramen för forskningsprogrammet Termo. Utskottet ser positivt på att det pågår geotermiska pilotprojekt och forskning på området för att utreda potentialen och för att övervinna ekonomiska och tekniska hinder. För att geotermi ska bli mer attraktiv krävs det bl.a. lägre borrkostnader och att andra tekniska utmaningar kan bemästras. Svårare att göra något åt är det faktum att Sveriges geologi tyvärr inte är optimal för utvinning av geotermisk energi eftersom den s.k. geotermiska gradienten är låg på många platser.

Utskottet ser inget behov av att riksdagen i dagsläget uppmanar regeringen att vidta några särskilda åtgärder på temat geotermi. Det motionsyrkande i vilket detta föreslås bör därför avslås av riksdagen.

Energitorv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om energitorv. Utskottet hänvisar bl.a. till torvens mycket begränsade betydelse i den svenska energimixen. Samtidigt noterar utskottet att ett instabilt omvärldsläge kastar ett nytt ljus över energitorvens roll som ett inhemskt bränsle som kan få ökad betydelse under höjd beredskap, kris och ytterst krig.

Jämför reservation 40 (V, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) framförs att uppvärmningssektorn behöver bli helt fossilfri för att nå miljömålet om begränsad klimatpåverkan, och då måste även torven fasas ut helt. I yrkande 5 begär motionärerna därför ett tillkännagivande om att klassa torv som ett fossilt bränsle

och avveckla brytning och användning av torv för energiproduktion. Ett likalydande förslag till tillkännagivande finns i kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 169.

Bakgrund och pågående arbete

Energitorv i Sverige 2024

Omkring 15 procent av Sverige är täckt av torvmark. Denna mark används i begränsad omfattning för att utvinna energitorv, som under vissa perioder har spelat en viktig roll i energiförsörjningen. Mest energitorv producerades under slutet av 1980-talet och under 1990-talet, med en topp 1994.

I juli 2025 publicerade Sveriges geologiska undersökning (SGU) de senaste uppgifterna om energitorv i Sverige. Där framgår att produktionen av energitorv i Sverige under 2024 uppgick till ca 172 000 kubikmeter, vilket motsvarar ca 8 procent av all torv som bröts i landet under året. Uttaget av energitorv minskade med ca 78 000 kubikmeter jämfört med 2023. Detta innebär att trenden mot ett minskat uttag av torv för energiändamål fortsätter. Samtidigt har uttaget av odlingstorv ökat, vilket har resulterat i att det totala uttaget av torv har varit relativt oförändrat i Sverige sedan slutet av 1980-talet, dock med en tendens mot minskade uttag under de senaste 20 åren. Energiinnehållet i den energitorv som producerades under 2024 motsvarar ca 0,18 TWh, vilket i sin tur är cirka en halv promille av Sveriges totala årliga energianvändning.

Den övervägande delen torv som bryts numera är s.k. odlingstorv, dvs. sådan torv som bl.a. används som bas i planteringsjord, för förkultivering av plantor och i yrkesmässig växthusodling.

I Energimyndighetens förslag till fjärrvärme- och kraftvärmestrategi som presenterades i december 2023 angavs det att det 2002 fanns 35 anläggningar som helt eller delvis var konstruerade och typgodkända för torvförbränning. Vid tidpunkten för rapporten var endast 12 av dessa kvar och i samtliga dessa brändes torven tillsammans med andra biobränslen. Torven anses ha vissa egenskaper som gynnar förbränningsprocessen och som till viss del förklarar att den alltjämt används i kraft- och värmeproduktionen.

I Energimyndighetens förslag till fjärrvärme- och kraftvärmestrategi berördes även frågor om torvens roll som beredskapsbränsle. Myndigheten konstaterar att bränsleberedskapen bör bestå av en kombination av ökad produktionsförmåga av inhemska bränslen och av beredskapslager av inhemska bränslen som är tillgängliga med mycket kort varsel. Energimyndigheten bedömer primärt att rundved och torv är de två bränslen som i första hand är lämpliga för beredskapslagring.

Bestämmelser om torvutvinning

Sedan den 1 januari 2017 gäller samma regelverk för utvinning av energitorv som för utvinning av odlingstorv enligt miljöbalken. Tidigare särregler för energitorv, som definierades i den s.k. torvlagen, upphörde vid denna tidpunkt.

Numera krävs tillstånd för torvutvinning enligt enhetliga kriterier, där det läggs särskild vikt vid miljöbedömningar och skydd av områden med höga naturvärden.

Regeringens syn på torvens roll i den långsiktiga energipolitiken

I den energipolitiska inriktningspropositionen från våren 2024 konstaterade regeringen att användningen av torv för energiändamål har minskat kraftigt på senare år. Enligt regeringen beror minskningen bl.a. på ökade priser på utsläppsrätter och minskade intäkter från elcertifikatssystemet när torv används för elproduktion. I propositionen konstaterade regeringen att torv kan bidra till försörjningstrygghet även om användningen i dag är låg.

Miljömålsberedningen om begränsningar av torvtäkt

I februari 2025 redovisade den parlamentariskt sammansatta Miljömålsberedningen sitt förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (SOU 2025:21). Beredningen föreslår bl.a. att möjligheten att söka nytt eller förlängt tillstånd till torvtäkt fr.o.m. den 1 januari 2026 ska begränsas till de fall då det bedöms nödvändigt för totalförsvarets behov av energitorv som beredskapsbränsle. Utredningens förslag var ute på remiss till den 7 juni 2025.

I ett svar på en skriftlig fråga (fr. 2025/26:395) från Rebecca Le Moine (MP) daterat den 21 januari 2026 konstaterade klimat- och miljöminister Romaina Pourmokhtari (L) att förslagen bereds inom Regeringskansliet.

Utredning om åtgärder för att begränsa climateffekterna av odlingstorv

Regeringen beslutade i mars 2025 att en särskild utredare ska utreda ändamåls-enliga åtgärder för att begränsa climateffekterna av odlingstorv (dir. 2025:29). Syftet är att identifiera sådana åtgärder och att ta fram underlag för att kunna införa åtgärderna.

Efter beslut om tilläggsdirektiv i december 2025 förlängdes utredningstiden till den 12 mars 2026 (dir. 2025:107).

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2025 behandlade och avstyrkte utskottet motionsyrkanden om torv (bet. 2024/25:NU19). Utskottet hänvisade bl.a. till torvens mycket begränsade betydelse i den svenska energimixen, men noterade samtidigt att torvens potential som beredskapsbränsle har fått ökad uppmärksamhet i ljuset av den ryska fullskaliga invasionen av Ukraina och den senaste tidens geopolitiska utveckling.

Företrädarna i utskottet för Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet framförde andra uppfattningar än utskottet i reservationer.

Utskottets ställningstagande

Sverige är ett torvrikt land. I likhet med vad utskottet anförde när det senast behandlade förslag om begränsade möjligheter att bryta torv för energiutvinningsändamål, vill utskottet dock på nytt påpeka att denna utvinning är begränsad och därtill på nedåtgående i Sverige. Samtidigt kan utskottet konstatera att ett instabilt omvärldsläge kastar ett nytt ljus över energitorvens roll som ett inhemskt bränsle som kan få ökad betydelse under höjd beredskap, kris och ytterst krig. Det sistnämnda understryks också av att Miljömålsberedningen – som föreslår begränsade möjligheter att få tillstånd för torvtäkt – anser att det även framgent bör vara möjligt att få sådana tillstånd i de fall då det bedöms nödvändigt för totalförsvarets behov av energitorv som beredskapsbränsle. Miljömålsberedningens förslag bereds inom Regeringskansliet.

Utskottet noterar också att det pågår en utredning om utvinning av s.k. odlingsstorv – den helt dominerande torvutvinningen – som kommer att presentera sina förslag senare i vår.

Med hänvisning till pågående beredning av förslag om energitorvutvinning och utredning av andra torvutvinningsfrågor anser utskottet inte att det finns skäl för riksdagen att vidta några åtgärder med anledning av förslagen i motionerna. Därmed avstyrks dessa.

Energisäkerhet och energiberedskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner som på olika sätt gäller energisäkerhet eller energiberedskap. Utskottet hänvisar bl.a. till att regeringen har meddelat att den höjer ambitionsnivån för energi- och elberedskap till följd av det förändrade säkerhetspolitiska läget och den återupptagna totalförvarsplaneringen. Därtill ställer det svenska Nato-medlemskapet särskilda krav på energiförsörjningen.

Jämför reservation 41 (S), 42 (V), 43 (C) och 44 (MP).

Motionerna

Klimatomställningen kräver utfasning av fossil olja och gas, och det minskar även Sveriges beroende av import från diktaturer. Detta slås fast i partimotion 2025/26:2368 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V). I yrkande 5 efterfrågas ett tillkännagivande om att Sverige ska fasa ut sitt beroende av fossil olja och gas i syfte att stärka Sveriges säkerhet.

I partimotion 2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) anfördes det att självförsörjningen av svenskt biodrivmedel bör gynnas. I yrkande 9 begärs därför ett tillkännagivande om att detta bör ske genom att så konkurrenskraftigt som möjligt upphandla en omfattande beredskapsproduktion av inhemskt biobränsle som skapar en inhemsk produktionsbas, och där det finns

incitament och krav på att sälja denna upphandlade produktion billigt i Sverige. Vidare slås det fast att Sverige står inför ett nytt säkerhetspolitiskt läge. I yrkande 15 begär motionärerna ett tillkännagivande om att säkerställa att elproduktionen byggs ut förenligt med Sveriges energipolitiska mål i syfte att också stärka Sveriges motståndskraft i ett nytt säkerhetsläge.

Peter Hultqvist m.fl. (S) begär i kommittémotion 2025/26:3556 yrkande 69 ett tillkännagivande om ökad beredskap i energisektorn. Motionärerna menar att den allmänna säkerhetspolitiska utvecklingen visar att energiproduktionsanläggningar kan vara aktiva mål för en antagonist. Utan tillförlitliga energikällor blir störningar i samhällets funktionalitet dessutom snabbt mycket omfattande, anför motionärerna.

Mikael Larsson m.fl. (C) anför i kommittémotion 2025/26:2822 att det kan finnas ett behov av att inkludera etanol, biogas och andra förnybara bränslen i beredskapslagringen av drivmedel. I yrkande 14 förordas ett tillkännagivande om att ansvarig myndighet bör få i uppdrag att beakta ett sådant behov. Vidare konstaterar motionärerna att energisektorn i EU och Sverige har attackerats digitalt i närtid och att det finns en stor och befogad oro inom sektorn både för hotbilden och för avsaknaden av förmågor att stå emot hoten. Motionärerna begär i yrkande 54 att tillsynsverksamheten i energisektorn skärps för att säkra kontinuitet vid attacker.

I takt med att andelen etanol, biodrivmedel och andra förnybara bränslen ökar finns det skäl att beredskapslagra dessa drivmedel, med krav på lagring för minst 90 dagars behov. Denna uppfattning redovisas i kommittémotion 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C). I yrkande 84 föreslås ett tillkännagivande med den innebörden i syfte att stärka den svenska motståndskraften. Vidare anser motionärerna att motståndskraften på elsidan bör stärkas så att det blir möjligt att i ett nytt säkerhetsläge tillgodose en ökad efterfrågan på el. I yrkande 101 begärs därför ett tillkännagivande om att säkerställa att elproduktionen byggs ut i enlighet med Sveriges energipolitiska mål i syfte att stärka Sveriges motståndskraft i ett nytt säkerhetsläge. Motionärerna pekar också på att Sveriges elproduktion i dag är sårbar och att vattenkraften, såväl den storskaliga som den småskaliga, är en viktig resurs. Vattenkraftverk kan startas snabbt och vid behov kan vatten sparas i dammar och användas när behovet är som störst, t.ex. vid en kris eller under kalla vintrar. Vattenkraftverken är dessutom byggda för att fungera även under extrema förhållanden. I yrkande 119 begär motionärerna ett tillkännagivande om att Svenska kraftnäts uppdrag kring vattenkraften i elberedskapen bör ändras så att även den småskaliga vattenkraften inkluderas, vilket stärker elberedskapen i större geografiska områden, och att detta även bör vägas in innan det tas beslut om utrivningar.

Kriget i Ukraina har gjort det tydligt att elförsörjningen är ett troligt första-handsmål för en angripare. Detta framhålls i kommittémotion 2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP). För att säkra både klimatomställningen och industrins konkurrenskraft samt för att anpassa energisystemet till ett nytt säkerhetspolitiskt läge föreslår motionärerna i yrkande 8 att riksdagen ska rikta ett

tillkännagivande till regeringen om ett mål för energisäkerhet. Vidare understryker motionärerna att transportsektorns energiförsörjning måste planeras på ett sådant vis att inhemskt producerad förnybar energi och inhemskt producerat förnybart bränsle kan användas i kris och krig. Ett tillkännagivande med den innebörden föreslås i yrkande 51. Samma förslag med liknande motivering som de två senast omnämnda finns även i kommittémotion 2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 35 respektive 43.

Energiförsörjning och transporter är några av de mest kritiska delarna av den svenska totalförsvars- och krisberedskapen. Detta synsätt framhålls i motion 2025/26:531 av Isak From och Monica Haider (båda S). Sveriges försörjningsberedskap är dock starkt beroende av import av fossila bränslen, och för att minska sårbarheten anser motionärerna att Sverige måste bygga upp en mångfald av inhemskt producerade och hållbara energialternativ. I yrkande 1 efterfrågar de ett tillkännagivande om biodrivmedel som en del av landets beredskapsstrategi och att HVO och andra flytande förnybara drivmedel ska ingå i beredskapslagren.

Även i motion 2025/26:546 av Isak From m.fl. (S) framhålls behovet av att ur beredskapssynpunkt säkerställa att det produceras stora volymer hållbara biodrivmedel från jord, skog och avfall. Ett förslag om ett tillkännagivande med den innebörden finns i yrkande 5.

Bakgrund och pågående arbete

Om energiberedskap i den energipolitiska inriktningspropositionen

Allmänt

I den energipolitiska inriktningsproposition som riksdagen tog ställning till våren 2024 redovisade regeringen bedömningen att Sveriges energisystem bör fortsätta att utvecklas för att möta ambitionshöjningen inom totalförsvarsområdet. Ett välfungerande elsystem är en av regeringens prioriteringar, men energisystemet omfattar förutom el också drivmedel, värme och kyla samt gas. Regeringens ambition att utveckla och trygga energiförsörjningen avser samtliga dessa områden, inklusive kopplingar mellan dem.

Regeringen konstaterade vidare att ett Natomedlemskap också kommer att ställa krav på energiförsörjningen. I propositionen angav regeringen att den därför höjer ambitionsnivån för energi- och elberedskap till följd av det förändrade säkerhetspolitiska läget och den återupptagna totalförsvarsplaneringen.

Elberedskap

När det gäller elberedskap slog regeringen fast att det i ett alltmer elektrifierat samhälle och med ökande beroende av el är av stor vikt att säkerställa en robust elförsörjning som kan tillgodose samhällets behov av el. Även vid fredstida kriser och höjd beredskap ska samhällets viktigaste funktioner kunna förses med el.

Vidare redovisade regeringen bl.a. uppfattningen att elsystemets försörjningstrygghet även bör omfatta tillräcklig regional förmåga till ödrift samt kapacitet att snabbt återställa systemet efter störning. Regeringen refererade också till att Försvarsberedningen i rapporten Kraftsamling från december 2023 understrukt att det är av stor vikt att upprätthålla planerbar energiproduktion, inklusive kärnkraft, även vid höjd beredskap. Rättsliga och tekniska förutsättningar för att driva svensk kärnkraft under höjd beredskap behöver skapas eller klargöras.

Värmeberedskap

I propositionen redovisade regeringen bedömningen att fjärrvärmens förmåga att upprätthålla värmeförsörjningen även under höjd beredskap är betydelsefull för samhällets motståndskraft. Detta beror bl.a. på att fjärrvärme är det dominerande uppvärmningssättet i flerfamiljshus och står för mer än hälften av energin för uppvärmning och varmvatten i bostäder och lokaler.

Regeringen konstaterade vidare att Energimyndigheten i sitt förslag till fjärrvärme- och kraftvärmestrategi (ER 2023:27) har lyft fram fjärrvärmens roll för beredskapen i Sverige. Ur ett totalförsvarsperspektiv är det viktigt att värme- och kraftvärmeverk har en förmåga att upprätthålla en värmeförsörjning, även under höjd beredskap.

Drivmedelsberedskap

I den energipolitiska inriktningspropositionen (prop. 2023/24:105) redovisade regeringen bedömningen att en trygg drivmedelsberedskap behövs även när fordonsflottan i allt högre grad elektrifieras. Den svenska drivmedelsberedskapen bör därför vidareutvecklas och även inkludera fossilfria drivmedel. Särskilt bör möjligheten till inhemsk produktion av fossilfria bränslen tas till vara. Här nämnde regeringen särskilt att fossilfria e-bränslen och biobränslen som tillverkas genom inhemsk produktion har en positiv inverkan på den nationella drivmedelsberedskapen, samtidigt som de möjliggör en utfasning av fossilbränslen. Energimyndigheten har det samordnande ansvaret för den övergripande försörjningstryggheten inom energiområdet i händelse av brist-situationer, bl.a. inom drivmedelsförsörjningen.

Åtgärder för stärkt beredskap

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 21) konstaterar regeringen att energisystemet behöver kunna leverera energi till samhället under samtliga förhållanden, dvs. ett fredstida normalläge, fredstida krissituationer och höjd beredskap. Regeringen redovisar bl.a. att Energimyndigheten har påbörjat en kartläggning av behovet av drivmedel för samhällsviktig verksamhet på nationell nivå och att lokal kraftvärme kan bidra till att möjliggöra ödrift i elsystemet, vilket är av stor vikt för leveranssäkerheten och för beredskapen i energisystemet. Regeringen nämner också att den har gett Energimyndigheten i uppdrag att analysera förutsättningarna för och lämna förslag på åtgärder som

staten kan vidta för att stärka leveranssäkerheten inom fjärrvärme- och kraftvärmesektorn.

I budgetpropositionen redovisar regeringen också att Energimyndigheten genom pilotprojektet Robust kommun har fördelat 25 miljoner kronor till tio kommuner för att finansiera åtgärder som syftar till att trygga energiförsörjningen i kommunal samhällsviktig verksamhet (anslaget 1:10 Energiberedskap).

Av Energimyndighetens regleringsbrev för 2025 framgår det att myndigheten har i uppdrag att analysera och föreslå lämpliga åtgärder för att ransonera el för att stärka det civila försvaret. Uppdraget ska redovisas senast den 1 september 2026.

Under 2024 beslutade Svenska kraftnät om en strategi för elberedskap som innehåller mål för arbetet inom elberedskap till 2030 inom områdena robusthet, reparationsberedskap och ödrift. Svenska kraftnät strävar efter att skapa uthållighet för minst tre månaders elförsörjning under höjd beredskap under vintertid.

Regeringen konstaterar att samhällets elektrifiering och beroende av energi, i kombination med allvarliga hot mot Sveriges säkerhet och klimatförändringarnas effekter, innebär att störningar i energiförsörjningen kan få omfattande konsekvenser för stora delar av samhället. Behovet av att stärka samhällets förmåga att hantera störningar i energiförsörjningen har därmed ökat. Sveriges energisystem behöver därför fortsätta att utvecklas för att stärka försörjningstryggheten såväl i krissituationer som i händelse av höjd beredskap och då ytterst krig.

Uppdrag att stärka Sveriges beredskap för flytande drivmedel

Energimyndigheten har det samordnande ansvaret för den övergripande försörjningstryggheten inom olje- och drivmedelsförsörjningen. I det arbetet ingår det att ta fram strategier och åtgärdspaket för att hantera drivmedelsstörningar. Det handlar även om att se över systemet för beredskapslagring samt verktyg för prioritering av drivmedel.

Under perioden 2020–2025 drev Energimyndigheten programmet Utveckling av Sveriges drivmedelsberedskap, med syftet att ta ett samlat grepp om de arbeten som sedan flera år genomförs vid myndigheten för att utveckla drivmedelsberedskapen. Avsikten var att möta näringslivets och den offentliga sektorns efterfrågan på inriktningar och styrningar på detta område. I arbetet ingick att beakta den pågående omställningen av drivmedel till fossilfria alternativ.

I slutet av oktober 2025 gav regeringen Energimyndigheten i uppdrag att redovisa myndighetens planering för försörjningstrygghet för flytande drivmedel i en handlingsplan. I handlingsplanen ska Energimyndigheten redovisa de åtgärder som planeras och förutsättningarna för att genomföra dessa. Det ska ske genom att myndigheten tar fram och redovisar en handlingsplan för

prioriterade åtgärder. Särskilt fokus ska vara på beredskapslagring och planering av ransonering av flytande drivmedel. Drivmedelslager anges vara viktiga för att säkerställa nödvändig försörjning av de viktigaste samhällsfunktionerna och därmed möjliggöra det civila försvarets stöd till det militära försvaret.

Åtgärderna ska omfatta såväl fossila som fossilfria flytande drivmedel och eventuella andra olje- eller drivmedelsrelaterade produkter som myndigheten bedömer bör inkluderas. I den mån förslagen avser upprätthållande av produktionskapacitet snarare än lager av färdiga produkter ska nödvändiga råvaror och insatsvaror beaktas, för både fossila och fossilfria drivmedel.

I motiven till regeringens beslut anges bl.a. att utvecklingen går mot att där det i dag används drivmedel från fossil olja kommer det i allt större utsträckning att användas förnybara produkter eller el, exempelvis batterier och bränsleceller. De förnybara bränslena kan i viss mån vara inhemskt producerade men kan ändå vara beroende av importerade råvaror. Det noteras vidare att de fossilfria drivmedlen har olika lagringsegenskaper beroende på vilken produkt det rör sig om.

Uppdraget ska redovisas senast den 15 januari 2027.

Förutsättningarna för drift av kärnkraftverk under höjd beredskap

I slutet av april 2025 gav regeringen Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) och Svenska kraftnät i uppdrag att utreda förutsättningarna för drift av kärnkraftverk under höjd beredskap. Regeringen menar att det förändrade omvärldsläget gör att de rättsliga förutsättningarna för att kunna driva kärnkraftsreaktorer behöver utredas så att reaktorerna kan fortsätta att producera el även under höjd beredskap. Uppdraget är en del av regeringens arbete med att bygga upp totalförsvaret.

SSM delredovisade uppdraget den 15 februari 2026, och kommer att slutredovisa det den 30 november 2026.

Nationell strategi för cybersäkerhet 2025–2029

I mars 2025 lämnade regeringen skrivelsen Nationell strategi för cybersäkerhet 2025–2029 (skr. 2024/25:121) till riksdagen. Skrivelsen innehöll en ny nationell strategi för cybersäkerhet som beskriver regeringens inriktning för arbetet med frågor av betydelse för Sveriges cybersäkerhet.

Strategin utgår från nationella behov och från EU:s s.k. NIS 2-direktiv (2022/2555) som sätter minimiregler för cybersäkerhet inom unionen och för samarbete mellan medlemsländerna. Verksamheter som ska följa NIS 2 finns inom 18 olika sektorer, däribland energisektorn. Den omfattar i sin tur delsektorerna elektricitet, fjärrvärme eller fjärrkyla, olja, gas och vätgas, och i strategin uppges att Energimyndigheten kommer att ha tillsynsansvaret för energisektorn. Riksdagen behandlade skrivelsen i juni 2025 (bet. 2024/25:FöU8).

Under rubriken Mål och återrapporteringskrav i Energimyndighetens regleringsbrev för 2026 anges att myndigheten ska redovisa hur den har utvecklat

sitt arbete inom cybersäkerhet för att säkerställa ett effektivt och rättssäkert arbete för en hög cybersäkerhet inom energisektorn.

Något om Energimyndighetens uppdrag på området energiberedskap

Energimyndigheten har det samordnande ansvaret för den övergripande försörjningstryggheten inom energiområdet i händelse av bristsituationer. Sedan den 1 oktober 2022 är Energimyndigheten dessutom sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn energiförsörjning. Myndighetens uppgift är att stärka samordningen mellan ett antal myndigheter, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och stärka samhällets motståndskraft. I beredskapssektorn energiförsörjning ingår också Energimarknadsinspektionen, Svenska kraftnät och SSM.

Beredskapsmyndigheterna inom sektorn energiförsörjning ska kontinuerligt analysera hot, sårbarheter och risker inom sitt ansvarsområde. Myndigheterna har sammanställt den gemensamma hot- och riskbilden inom sektorn och ett gemensamt inriktningsdokument som tillsammans syftar till att skapa förutsättningar för att förebygga, motstå och hantera störningar och avbrott i energiförsörjningen på ett strukturerat sätt.

Det svenska Natomedlemskapet påverkar också Energimyndighetens arbete och ansvar som sektorsansvarig myndighet. Nato lyfter fram energiförsörjningen som ett av flera prioriterade områden för att stärka det civila försvaret.

Sedan januari 2020 är Energimyndigheten även behörig myndighet enligt EU:s riskberedskapsförordning för elsektorn (2019/941). Den syftar till en bättre samordning inom EU kring elkriser.

Uppdrag till Energimyndigheten om civilt försvar

I regleringsbrevet för 2026 har Energimyndigheten fått i uppdrag av regeringen att vidta åtgärder för att stärka samhällets förmåga att upprätthålla och om nödvändigt anpassa energiförsörjningen under höjd beredskap och ytterst krig. Åtgärderna ska syfta till att utveckla och stärka det civila försvaret och därmed bidra till en högre samlad förmåga inom totalförsvaret. De ska även syfta till att stärka samhällets förmåga att tillhandahålla en trygg energiförsörjning och användares förmåga att hantera störningar i energiförsörjningen samt utveckla och stärka det civila försvaret i hela hotskalan, där höjd beredskap och ytterst krig är dimensionerande. Myndigheten ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits inom el, gas, flytande drivmedel respektive värme och kyla samt hur åtgärder och resultat förhåller sig till relevanta krisnivåer inom energisektorn och höjd beredskap. Myndigheten ska också redovisa hur den arbetat med att inkludera perspektiven försörjningstrygghet och totalförsvaret i verksamheten i stort.

Uppdraget ska redovisas senast den 22 februari 2027.

EU:s ministerråd diskuterar sambandet mellan energi och säkerhet

Vid energiministerrådets möte den 15 december 2025 fördes en diskussion om sambandet mellan energi och säkerhet. Bakgrunden var att kommissionen väntas presentera ett förslag till revidering av förordning (EU) 2017/1938 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och förordning (EU) 2019/941 om riskberedskap inom elsektorn under första kvartalet 2026.

Enligt återrapporten från mötet välkomnade medlemsstaterna generellt ett ökat fokus på säkerhetsaspekter i energifrågorna och ett utökat utbyte med Nato om detta.

Forskning om ett resilient och robust energisystem

I den energiforskningsproposition som riksdagen behandlade våren 2025 slogs det fast att ett av de områden som bör få ett ökat fokus under perioden 2025–2028 är ett resilient och robust energisystem (prop. 2024/25:72, bet. 2024/25:NU14, rskr. 2024/25:161).

Regeringen konstaterade att under de senaste åren har även det osäkra världsläget, tydligt illustrerat av Rysslands invasion av Ukraina, visat på vikten av att EU och Sverige så snabbt som möjligt fasar ut beroendet av import av fossil energi, särskilt från Ryssland, men även på vikten av ökad energiberedskap. Även Nato-medlemskapet ställer ökade krav på en högre grundläggande förmåga inom energiförsörjning. Regeringen konstaterar att det därför finns ett mycket stort behov av riktade insatser för att säkerställa energisystemets robusthet och resiliens. Detta medför också ett ökat behov av forskning och innovation för att identifiera, förstå och hantera risker och hotbilder för energiförsörjningen i såväl krig som fred.

Viktiga områden för forskning och innovation kan handla om teknik och system för att öka beredskapen i elsystemet, diversifiering av energitillförsel samt robusthet och resiliens i energisystemet. Regeringen konstaterar också att energisystem är potentiella måltavlor för antagonistiska handlingar, och en växande andel av energimarknadernas aktörer utsätts för oönskad påverkan av främmande makt. Här identifierar regeringen ett behov av riktade forskningsinsatser i samverkan med dessa aktörer. Eftersom flera relaterade utmaningar inom energiområdet är delvis nya och ökar snabbt bedömde regeringen att forskningsinsatserna inom området behöver förstärkas.

Utskottets ställningstagande

Sedan den ryska fullskaliga invasionen av Ukraina i februari 2022 har säkerhetsläget förvärrats och det har blivit alltmer angeläget att ur ett brett perspektiv överväga frågor om försörjningstrygghet, krisberedskap och ett förstärkt försvar av anläggningar som av olika skäl måste fungera i händelse av kris eller i värsta fall krig. Inom energisektorn är dessa frågor i allra högsta grad mycket kritiska och kräver inte bara väl genomtänkta ställningstaganden utan även konkret handling i närtid. I ett alltmer elektrifierat samhälle är det

av stor vikt att säkerställa en robust elförsörjning som kan tillgodose samhällets behov av el inte bara under fred utan också under fredstida kriser och ytterst under krig. Otillförlitliga kraftleveranser kan få mycket stora konsekvenser för viktig basindustri och andra elberoende företag och hota människors välbefinnande, hälsa och i värsta fall liv. Även drivmedelsförsörjningen och kapaciteten att tillhandahålla värme under ansträngda förhållanden är viktiga frågor.

I flera av motionerna berörs dessa utmaningar, och utskottet har i grunden ingen annan syn än motionärerna på betydelsen av att situationen tas på allvar. Utskottet kan också konstatera att ett välfungerande elsystem är en av regeringens prioriteringar, och regeringen har därför meddelat att den höjer ambitionsnivån för energi- och elberedskap till följd av det förändrade säkerhetspolitiska läget och den återupptagna totalförsvarsplaneringen. Det svenska Natomedlemskapet ställer dessutom särskilda krav på energiförsörjningen. Nato lyfter bl.a. fram energiförsörjningen som ett av flera prioriterade områden för att stärka det civila försvaret.

Energimyndigheten är sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn energiförsörjning. Myndighetens uppgift är att stärka samordningen mellan olika myndigheter, att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och att stärka samhällets motståndskraft. Energimyndigheten har dessutom i uppdrag att analysera och föreslå lämpliga åtgärder för att ransonera el för att stärka det civila försvaret, och myndigheten har också lyft fram att värme- och kraftvärmeverk har en förmåga att upprätthålla en värmeförsörjning, även under höjd beredskap, vilket är mycket betydelsefullt ur ett totalförsvarsperspektiv. Energimyndigheten har dessutom under en femårsperiod drivit ett program för att utveckla Sveriges drivmedelsberedskap, och myndigheten fick i oktober 2025 i uppdrag av regeringen att redovisa en handlingsplan för flytande drivmedel. Särskilt fokus ska vara på beredskapslagring och planering av ransonering av flytande drivmedel. Åtgärderna ska omfatta såväl fossila som fossilsfria flytande drivmedel.

Det finns också skäl att nämna att Energimyndigheten har i uppdrag att vidta åtgärder för att stärka samhällets förmåga att upprätthålla och om nödvändigt anpassa energiförsörjningen under höjd beredskap och ytterst krig. Åtgärderna ska syfta till att utveckla och stärka det civila försvaret och därmed bidra till en högre samlad förmåga inom totalförsvaret.

Utskottet välkomnar också att regeringen i den energiforskningsproposition som riksdagen behandlade våren 2025 slog fast att ett resilient och robust energisystem är ett av de områden som bör få ett ökat fokus under perioden 2025–2028.

Utöver detta vill utskottet även påminna om att Sveriges energipolitik berörs av sektorsövergripande EU-regler som bl.a. rör försörjningstrygghet och säkerhet, bl.a. kritisk infrastruktur och cybersäkerhet. Så sent som i december 2025 välkomnande ministerrådet för energi ett ökat fokus på säkerhetsaspekter i energifrågorna och ett utökat utbyte med Nato om detta.

Cybersäkerhetsfrågorna är en förhållandevis ny företeelse som måste tas på stort allvar. När tekniken inom energisektorn blir alltmer digital ökar också risken för att den utsätts för digitala hot. Energimyndigheten ska för övrigt redovisa hur den har utvecklat sitt arbete för att säkerställa ett effektivt och rättssäkert arbete för en hög cybersäkerhet inom energisektorn. Myndigheten har även fått extra tillskott av medel för detta arbete.

Utskottets sammantagna bedömning är att det finns en bred samsyn över hela den politiska skalan om vikten av att energisäkerhetsfrågorna ges hög prioritet. Enligt utskottets bedömning ger det omfattande arbete som pågår på detta område vid handen att så också är fallet. Därför anser utskottet inte att det finns skäl för riksdagen att vidta några åtgärder med anledning av de motionsförslag som är aktuella i detta avsnitt.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Vissa internationella energifrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om vissa internationella energifrågor. Utskottet hänvisar bl.a. till arbetet på EU-nivå för att fasa ut importen av energi från Ryssland och till att det s.k. energistadgefördraget har reviderats.

Jämför reservation 45 (V, C, MP) och 46 (MP).

Motionerna

Import av fossil energi

I kommittémotion 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) konstateras det att stora mängder fossil kol, olja och gas importeras från Ryssland till EU, vilket bekostar Rysslands krig i Ukraina. I yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om att Sverige omedelbart ska stoppa all import av fossila bränslen från Ryssland och andra diktaturer, och i yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska verka för ett skyndsamt totalstopp för import av fossila bränslen från Ryssland i hela EU.

Liknande tankegångar förs fram i kommittémotion 2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP). Europeiska kommissionens plan är att importen av rysk naturgas ska vara avslutad i slutet av 2027, vilket motionärerna anser vara alldeles för sent. I yrkande 4 begär de därför ett tillkännagivande om att Sverige ska verka för att EU snarast ska upphöra med att importera rysk energi.

Övriga internationella energifrågor

I kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 71 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att verka internationellt och inom EU för att stoppa utvinningen av fossila bränslen. Motionärerna understryker

att det blir alltmer akut att stoppa denna utvinning. I motionen berörs även det s.k. energistadgefördraget, som motionärerna menar hämmar klimatomställningen. Motionärerna anser att Sverige som enskild part snarast ska dra sig ur energistadgefördraget efter EU:s beslut våren 2024 om frånträde. Ett förslag med den innebörden finns i yrkande 78.

Bakgrund och pågående arbete

Tillkännagivande om import av rysk energi

Våren 2022 tillkännagav riksdagen för regeringen det som utskottet anförde om Sveriges energiförsörjning och import av rysk energi (bet. 2021/22:NU27, rskr. 2021/22:311). Utskottet framförde bl.a. att regeringen tydligt och med kraft ska fortsätta att driva linjen i EU att det europeiska beroendet av rysk energi, inte minst fossil energi, snarast praktiskt möjligt ska upphöra och att det behöver vidtas åtgärder så att Sverige upphör med import av rysk energi, inte minst fossila bränslen som naturgas och olja.

I budgetpropositionen för 2024 angav regeringen att den ansåg att tillkännagivandet var slutbehandlat med hänvisning bl.a. till att regeringen i förhandlingar inom EU har drivit och fortsättningsvis kommer att driva de frågor som omfattas av tillkännagivandet och som berör frågeställningar som hanteras inom EU (prop. 2023/24:1 utg.omr. 21). Det handlar bl.a. om att regeringen kommer att verka för att ta fram gemensamma åtgärder som kommer att stärka försörjningstryggheten, sänka importen av fossil energi från Ryssland och sänka energipriserna. Vidare konstaterade regeringen att beroendet av rysk gas i EU, och därmed även Sverige, har minskat kraftigt sedan den ryska invasionen av Ukraina.

I ett yttrande till konstitutionsutskottet delade näringsutskottet regeringens bedömning att tillkännagivandet var slutbehandlat (yttr. 2023/24:NU3y) och konstitutionsutskottet gjorde ingen annan bedömning (bet. 2023/24:KU21).

EU:s arbete för att stoppa importen av rysk energi

EU har efter ett förslag från kommissionen antagit en plan, REPowerEU. Planen syftar till att minska EU:s beroende av ryska fossila bränslen och påskynda den gröna omställningen genom att spara energi, investera i förnybara energikällor och diversifiera energiförsörjningen.

EU-kommissionen presenterade därefter i maj 2025 en färdplan för utfasningen av rysk energi. Planen innehåller nio åtgärder och EU:s medlemsländer förväntas bl.a. förbereda nationella planer för ändamålet under 2025.

Vid mötet med rådet för transport, telekommunikation och energi den 16 juni 2025 meddelade kommissionen avsikten att lägga fram lagförslag i linje med färdplanens målsättningar, dvs. att etablera ett ramverk för stärkt övervakning och transparens av energiimport, nationella planer för utfasning av rysk energi samt förbud mot import av rysk gas, både flytande naturgas (LNG) och genom rörledning.

Som ett led i arbetet med att snabbt omsätta färdplanen i konkreta åtgärder presenterade EU-kommissionen sedan i juni 2025 ett förslag till en förordning om utfasning av import av rysk naturgas. Förslaget innebär ett förbud mot import av rörbunden naturgas och LNG från Ryssland från den 1 januari 2026, med förslag till vissa undantag som rör senare datum för ikraftträdande av förbud. Förslaget innehåller även nya mekanismer för att öka transparensen, övervakningen och spårbarheten för rysk gas på EU:s marknader. Enligt färdplanen ska medlemsstaterna, utöver att fasa ut gasimporten, även ta fram nationella diversifieringsplaner för gas och olja senast den 1 mars 2026. Kommissionen ska därefter bedöma planerna och vid behov utfärda rekommendationer för att säkerställa en samordnad och effektiv utfasning.

Förordningen beslutades sedan den 3 december 2025 genom en överenskommelse mellan ministerrådet och Europaparlamentet. Europaparlamentet godkände därefter överenskommelsen den 17 december 2025. Förordningen antogs sedan formellt i slutet av januari 2026.

I samband med den politiska överenskommelsen framhöll kommissionen, via ett pressmeddelande, att förordningen om utfasning av rysk naturgas är en del av ett bredare åtagande att permanent upphöra med unionens import av rysk energi. Kommissionen meddelar att den har för avsikt att återkomma med ett separat lagstiftningsförslag om förbud mot import av rysk olja, i syfte att säkerställa ett fullständigt upphörande av återstående oljeimport senast vid utgången av 2027. I färdplanen anges vidare att beroenden inom kärnenergisektorn, inklusive kärnbränsle, anrikningstjänster och andra kärnrelaterade produkter, kräver särskilda åtgärder och att eventuella initiativ på detta område behöver hanteras fristående från gasförordningen.

Energistadgefördraget

Energistadgefördraget (Energy Charter Treaty, ECT) är ett internationellt avtal från 1990-talet som skyddar investeringar i energisektorn – särskilt fossila bränslen – och ger utländska investerare rätt att stämma stater i internationella skiljeförfaranden. Europeiska unionens råd beslutade emellertid den 30 maj 2024 att EU och Euratom ska lämna ECT eftersom fördraget anses vara oförenligt med dagens klimatmål. Samtidigt slogs det fast att de EU-medlemsländer – inklusive Sverige – som vill förbli fördragsslutande parter efter EU:s och Euratoms utträde kan rösta för de förändringar av fördraget som EU har varit med och förhandlat fram. Vid fördragskonferensen den 3 december 2024 antogs sedan dessa förändringar.

EU:s och Euratoms frånträde ur fördraget notifierades formellt den 27 juni 2024 och enligt fördraget träder frånträdet i kraft ett år efter att depositarien mottagit notifieringen. EU och Euratom lämnade således fördraget formellt den 28 juni 2025.

Utöver moderniseringen av fördraget som alltså beslutades i december 2024 slöt EU:s medlemsstater i september 2025 en intern överenskommelse

om att ECT ska tolkas som att det inte kan uppkomma några tvister mellan EU:s investerare och unionens medlemsstater.

Totalt är 17 av EU:s medlemsstater alltså anslutna till ECT, däribland Sverige.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2025 behandlade utskottet motionsyrkanden om vissa internationella energifrågor, däribland ett om det s.k. energistadgefördraget (bet. 2024/25:NU19). Utskottet avstyrkte yrkandena och hänvisade bl.a. till att EU och Euratom har beslutat sig för att lämna detta fördrag.

Reservationer begärdes av företrädare i utskottet för Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet redovisar sina ställningstaganden under följande rubriker:

- Import av fossil energi
- Övriga internationella energifrågor.

Import av fossil energi

Utskottet vill inledningsvis upprepa sin tidigare redovisade uppfattning att Sverige måste frigöra sig från ett osunt beroende av fossila bränslen. Skälen till detta är flera, men ett av dem är en tydlig strävan efter att bryta eller åtminstone begränsa handelsrelationer med länder som inte lever upp till grundläggande demokratiska värderingar eller som är rena diktaturer. Om länder med demokratiunderskott dessutom väljer att invadera sina fredliga grannländer blir det än mer angeläget att Sverige agerar kraftfullt för att tillsammans med likasinnade stater i så stor utsträckning som möjligt bryta relationerna med dessa länder. Det handlar både om att därigenom stärka den egna nationella säkerheten, eftersom energi på ett alltmer påtagligt sätt har börjat användas som ett påtryckningsmedel i konfliktsituationer, och om att energiimport indirekt finansierar ett helt orättfärdigt invasionskrig.

Utskottet vill också påminna om att riksdagen redan för ett antal år sedan och på initiativ från utskottet riktade ett enhälligt tillkännagivande till regeringen om att den tydligt och med kraft ska fortsätta att driva linjen i EU att det europeiska beroendet av rysk energi, inte minst fossil sådan, snarast praktiskt möjligt ska upphöra och att det behöver vidtas åtgärder så att Sverige upphör med import av rysk energi, inte minst fossila bränslen som naturgas och olja. Regeringen har därefter i förhandlingar inom EU drivit och kommer fortsättningsvis att driva de frågor som omfattas av tillkännagivandet. Det handlar bl.a. om att regeringen kommer att verka för att ta fram gemensamma åtgärder

som stärker försörjningstryggheten, minskar importen av fossil energi från Ryssland och sänker energipriserna.

Utskottet vill här särskilt understryka vikten av ett koordinerat agerande från EU för att åtgärderna ska få nödvändig effekt. Därför ser utskottet positivt på att kommissionen har presenterat en färdplan för utfasningen av rysk energi. Kommissionen föreslog även under 2025 en förordning om utfasning av import av rysk naturgas som innebär ett förbud mot import av rörbunden naturgas och LNG från Ryssland från den 1 januari 2026. Enligt färdplanen ska medlemsstaterna, utöver att fasa ut gasimporten, även ta fram nationella diversifieringsplaner för gas och olja senast den 1 mars 2026. Förordningen om utfasning av rysk naturgas är en del av ett bredare åtagande att permanent upphöra med unionens import av rysk energi. Kommissionens avsikt är att återkomma med ett separat lagstiftningsförslag om förbud mot import av rysk olja, i syfte att säkerställa ett fullständigt upphörande av återstående oljeimport senast vid utgången av 2027.

Enligt utskottets uppfattning pågår ett intensivt arbete både i Sverige och på EU-nivå med att begränsa och på sikt helt stoppa importen av fossila bränslen från Ryssland. Glädjande nog har beroendet av rysk gas i EU, och därmed även Sverige, minskat kraftigt sedan den fullskaliga ryska invasionen av Ukraina. Samtidigt är utskottet medvetet om att Sveriges import av ryska fossila bränslen har varit förhållandevis begränsad jämfört med många länder i Kontinentaleuropa. I dessa länder innebär omställningen betydligt större utmaningar än i Sverige, vilket är en delförklaring till att det är svårt för EU att gå ännu fortare fram. Det är viktigt att Sverige har förståelse för detta och att man gör vad man kan för att underlätta dessa länders frigörelse från den tvångströja som ett beroende av energiimport från Ryssland innebär.

Utskottet anser med hänvisning till det anförda att det inte finns skäl för riksdagen att vidta några åtgärder med anledning av förslagen i motionerna. Därför avstyrks dessa förslag.

Övriga internationella energifrågor

Utskottet har redan vid flera tidigare tillfällen i detta betänkande ställt sig bakom ambitionen att fasa ut fossila bränslen ur den svenska energimixen. Eftersom klimathotet är globalt anser utskottet att det faller sig naturligt att Sverige i olika internationella sammanhang verkar för att användningen – och därmed även utvinningen – av sådana bränslen begränsas och på sikt även upphör helt. Utskottet ser emellertid ingen poäng i att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen med den innebörden i linje med vad som föreslås i motionen.

När det gäller det s.k. energistadgefördraget anser utskottet att den modernisering som gjordes under 2025 tillsammans med den överenskommelse som har slutits mellan EU:s medlemsstater om att det inte kan uppkomma några tvister mellan EU:s investerare och unionens medlemsstater, talar för att Sverige bör kvarstå som avtalspart.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Övriga energipolitiska frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden om övriga energipolitiska frågor. Dessa handlar bl.a. om ursprungsgarantier för el, den kommunala energi- och klimatrådgivningen och bioraffinaderier. Utskottet hänvisar bl.a. till den förda politiken och pågående arbete. Jämför reservation 47 (V, C) och 48 (MP).

Motionerna

Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) konstaterar i partimotion 2025/26:3596 att det när allt fler konsumenter och industrier ser hur mycket koldioxid deras inköp resulterar i skapas en möjlighet att bättre matcha utbud och efterfrågan av förnybar produktion, vilket motionärerna i sin tur anser kommer att kraftigt kunna stimulera utbyggnaden av förnybar energiproduktion. I yrkande 51 begär de därför ett tillkännagivande om att se över möjligheten att stärka kundkraften och koldioxidtransparensen, exempelvis genom att justera systemet med ursprungsgarantier så att de redovisas året om, timme för timme. Samma förslag finns också i kommittémotion 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 89.

I kommittémotion 2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) pekas på behovet av fler kommunala energirådgivare. Motionärerna anser att alla som vill ska kunna få rådgivning, och för att säkerställa det vill motionärerna kraftigt öka antalet kommunala energirådgivare. Ett tillkännagivande med den inriktningen efterfrågas i yrkande 27.

Fler energirådgivare efterfrågas även i kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP). I yrkande 37 efterfrågas ett tillkännagivande om att antalet energirådgivare ska fördubblas och i kommittémotion 2025/26:3547 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att stärka Energimyndighetens arbete med energi- och klimatrådgivare.

Emma Nohrén m.fl. (MP) anför i kommittémotion 2025/26:3428 att det är viktigt att stödja svensk växtförädling, utvecklingen av växtproteinförädling, etableringen av bioraffinaderier och satsningar på forskning och innovation. I yrkande 33 föreslås ett tillkännagivande om att stödja etableringen av bioraffinaderier för lokal produktion och förädling.

Klimatförändringarna leder till allt fler extrema väderhändelser och ställer högre krav på ett robust och hållbart elnät. Enligt vad som anförts i motion 2025/26:1845 av Robert Olesen (S) kan trästolpar spela en viktig roll i anslutning till detta. Motionären konstaterar att trä är ett klimatsmart material som bidrar till minskade koldioxidutsläpp jämfört med traditionella stolpar i betong

eller stål. I motionen begärs därför ett tillkännagivande om att öka användningen av elnätsstolpar i trä, som ett led i att stärka Sveriges robusthet och göra den mer hållbar och motståndskraftig mot framtida utmaningar.

Bakgrund och pågående arbete

Kommunal energi- och klimatrådgivning

Kommuner kan ansöka om medel från Energimyndigheten för att bedriva kommunal energi- och klimatrådgivning till hushåll, organisationer och mindre företag (utgiftsområde 21 Energi, anslaget 1:5 Energiplanering). Stödgivningen regleras i förordningen (2016:385) om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning. Bidrag kan ges till en kommun eller flera kommuner i samarbete för energi- och klimatrådgivning och till regionala energikontor för samordning och utveckling av kommunal energi- och klimatrådgivning.

Rådgivningen syftar till att öka kunskapen hos hushåll och företag om energibesparande åtgärder och energianvändningens klimatpåverkan. Under 2024 handlade ungefär hälften av alla rådgivningar om solceller, elbilsladdning, energilagring, effektbalansering och närliggande frågor.

Med tre omarbetade EU-direktiv som utgångspunkt fick Energimyndigheten i uppdrag av regeringen att se över den kommunala energi- och klimatrådgivningen, och i september 2024 lämnades ett förslag på utveckling av densamma. Energimyndigheten föreslog bl.a. att den nuvarande rådgivningen omarbetas och delas upp i en nationell rådgivning som hanterar inkommande frågor och en kommunal rådgivning som arbetar mer strategiskt uppsökande. Energimyndigheten bedömde att förslaget är ett kostnadseffektivt sätt att både uppnå de omarbetade direktivens krav och öka rådgivningens bidrag till energieffektivisering.

Förändringar i regelverket om ursprungsgarantier

I det omarbetade förnybartdirektivet finns regler om s.k. ursprungsgarantier för energi från förnybara energikällor. Syftet med ursprungsgarantier är att garantera elens ursprung för slutkunderna. Det är en europeisk standard som fastställer tekniska krav och bidrar till att underlätta standardiseringsprocessen för ursprungsgarantier. Standarden har hittills varit frivillig för medlemsstaterna i EU att följa, men genom omarbetningen av förnybartdirektivet blir standardens innehåll tvingande.

I maj 2025 trädde det reviderade förnybartdirektivet (RED III) i kraft. Som en följd av detta har regeringen föreslagit ändringar i regelverket för ursprungsgarantier. Lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för energi trädde i kraft den 1 januari 2026 och ersatte då lagen om ursprungsgarantier för el. Lagen möjliggör utfärdande av ursprungsgarantier för el, gas, värme och kyla.

Under våren 2025 remitterades även en ny förordning om ursprungsgarantier liksom föreskrifter från Energimyndigheten. Förordningen (2025:1258)

trädde i kraft den 1 januari 2026 och Energimyndighetens föreskrifter om ursprungsgarantier för energi trädde i kraft den 1 februari 2026. Ändringarna i regelverket syftar till att svenska ursprungsgarantier ska följa de krav som finns i RED III och den ovannämnda standarden som RED III hänvisar till.

Bioraffinaderier

Bioraffinaderier nämns i en av motionerna. Ett bioraffinaderi är en anläggning för produktion av produkter (kemikalier, material, bränsle och energi) från en biobaserad råvara. Många olika biomaterial kan användas som råvara i ett bioraffinaderi och bioraffinaderisystemen kan klassificeras utifrån råvaror, typ av teknik eller typ av mellanprodukt.

Här kan nämnas att regeringens särskilda utredare, det tidigare statsrådet Lena Ek, inom ramen för Bioekonomiutredningens uppdrag bl.a. skulle se över frågor om förbättrade förutsättningar för en konkurrenskraftig och resurseffektiv produktion och vidareförädling av biobaserade produkter och bioenergi i hela landet (dir. 2022:77). I utredningsdirektivet konstaterade regeringen att s.k. bioraffinaderier kan producera olika biobaserade produkter och bioenergi vid en och samma enhet.

I december 2023 överlämnade Bioekonomiutredningen sitt slutbetänkande En hållbar bioekonomistrategi – för ett välmående fossilfritt samhälle (SOU 2023:84) till regeringen. I betänkandet anfördes bl.a. att en utveckling av befintliga, eller skapandet av nya, bioraffinaderier är ett sätt att åstadkomma en effektivare användning av bioråvaran och på så sätt öka tillgången. Moderna bioraffinaderier kan producera drivmedel, kemikalier, energi m.m., ofta med en hög effektivitet och ett högt resursutnyttjande av råvaran. Vidare noterades att det har byggts fler bioraffinaderier och det har bildats fler initiativ som tillämpar någon form av industriell symbios, där företag effektiviserar resursanvändningen av biomassa genom att nyttja varandras restströmmar och energioverskott.

Som har redogjorts för tidigare i betänkandet har landsbygdsminister Peter Kullgren (KD) i ett svar på en skriftlig fråga (fr. 2025/26:350) i början av 2026 meddelat att delar av utredningen fortfarande bereds inom Regeringskansliet.

Forsknings- och innovationsprogram om bioekonomi

I den forsknings- och innovationspolitiska proposition som regeringen presenterade i december 2024 (prop. 2024/25:60, bet. 2024/25:UbU15, rskr. 2024/25:219) föreslogs bl.a. ett nytt forsknings- och innovationsprogram med fokus på cirkulär bioekonomi i hela landet. Programmet ska bidra till grön omställning och beredskap samt stärka den svenska industrins konkurrenskraft. I anslutning till förslaget slog regeringen fast att den gröna cirkulära bioekonomin är essentiell för Sveriges försörjningsförmåga och export. Vidare noterades att restströmmar från jordbruket och livsmedelsindustrin är en viktig råvara och att dessa kan användas som råvara i bioraffinaderier.

Rise arbete med bioraffinaderier

Research Institutes of Sweden (Rise) är ett statligt helägt forskningsinstitut som under 2021 och 2022 fick 350 miljoner kronor från det s.k. Industriklivet för att stärka arbetet med bioraffinaderier. Rise har bl.a. med hjälp av detta stöd byggt upp en av Sveriges starkaste forsknings- och innovationsmiljöer för bioraffinaderier – med allt från avancerade testbäddar och pilothallar till forskning om nya biobaserade produkter och värdekedjor.

I oktober 2024 invigde Rise en ny pilothall för ett bioraffinaderi i Örn-sköldsvik som tillsammans med moderniserade anläggningar på andra orter kan användas av företag som vill utveckla bioekonomiska innovationer.

Skriftlig fråga om beredskapslagring av elstolpar

Den 5 mars 2025 besvarade energi- och näringsminister Ebba Busch (KD) en skriftlig fråga från Tobias Andersson (SD) om huruvida ministern hade för avsikt att vidta några åtgärder för att säkerställa ett framtida beredskapslager av elstolpar i trä (fr. 2024/25:832). Ministern angav bl.a. att elsystemet måste kunna leverera el till samhället i fredstida normalläge, i fredstida krissituationer, under höjd beredskap och ytterst i krig. Vidare redogjorde ministern för ansvarsprincipen och anförde att det i ansvaret ingår att vidta de åtgärder som krävs för att kunna förebygga, motstå, hantera, återställa och lära från olyckor och kriser och därigenom skapa både robusthet och krishanteringsförmåga, vilket då även inkluderar lagring. Ministern påminde även om att riksdagen på regeringens förslag i budgetpropositionen för 2025 avsatte ca 8,5 miljarder kronor under 2025 för det civila försvaret. Genom budgetpropositionen för 2025 och totalförsvarspropositionen har regeringen dessutom angett att beredskapssektorn energiförsörjning är ett särskilt prioriterat område för det civila försvaret (prop. 2024/25:1 utg.omr. 21 och prop. 2024/25:34).

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2025 avstyrkte utskottet motionsyrkanden som i flera fall överensstämde med de som är aktuella i detta avsnitt. Det gäller bl.a. förslag om den kommunala energirådgivningen, om ursprungsgarantier och om elstolpar i trä (bet. 2024/25:NU19). De motionsyrkanden som då var aktuella gav upphov till reservationer från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet.

Utskottets ställningstagande

I en av motionerna framförs förslag om förändringar i regelverket för ursprungsgarantier för energi från förnybara energikällor. Här vill utskottet påminna om att det omarbetade förnybartdirektivet (RED III) trädde i kraft i maj 2025 och att det svenska regelverket för ursprungsgarantier därefter har reviderats. En ny lag om ursprungsgarantier samt en förordning trädde i kraft så

sent som den 1 januari 2026 och föreskrifter den 1 februari. Ändringarna i regelverket syftar till att svenska ursprungsgarantier ska följa de krav som finns i RED III och den standard för ursprungsgarantier som direktivet hänvisar till. Med tanke på att regelverket alldeles nyligen har förändrats ser utskottet det som mindre ändamålsenligt att redan nu förorda ytterligare revideringar i linje med vad som föreslås i en av motionerna.

När det gäller förslag om att förstärka stödet till den kommunala klimat- och energirådgivningen kan utskottet konstatera att rådgivningen har setts över av Energimyndigheten och att myndigheten har föreslagit en del förändringar av den. Innan regeringen har tagit ställning till Energimyndighetens förslag anser utskottet inte att riksdagen bör ställa sig bakom ett uttalande om att den nuvarande formen ska förstärkas t.ex. i form av ett utökat antal rådgivare. Det är enligt utskottets uppfattning inte givet att just en sådan förstärkning är den mest kostnadseffektiva.

Beträffande förslaget i en av motionerna om satsningar på bioraffinaderier instämmer utskottet med regeringen i att den gröna cirkulära bioekonomin är essentiell för Sveriges försörjningsförmåga och export. Den s.k. Bioekonomiutredningen har dessutom pekat på att moderna bioraffinaderier kan producera drivmedel, kemikalier, energi m.m., ofta med en hög effektivitet och ett högt resursutnyttjande av råvaran. Utredningen menar att en utveckling av befintliga, eller skapandet av nya, bioraffinaderier är ett sätt att åstadkomma en effektivare användning av bioråvaran och på så sätt öka tillgången. Delar av utredningen bereds fortfarande inom Regeringskansliet. Det kan även tilläggas att det statliga forskningsinstitutet Rise har fått ett antal hundra miljoner kronor i stöd från det s.k. Industriklivet för att stärka arbetet med bioraffinaderier. Sammantaget ser utskottet ingen anledning för riksdagen att göra ett uttalande till förmån för bioraffinaderier i linje med vad som förordas i en av motionerna.

Avslutningsvis anser utskottet att det inte finns skäl för riksdagen att ställa sig bakom förslaget om elstolpar i trä. Utskottet vill hävda att trästolpar är vanliga på lägre spänningsnivåer av elnätet och att förutsättningarna för att använda stolpar av detta material på de högre nivåerna är begränsade. Om försörjningen av elstolpar i trä händelsevis är att betrakta som ett problem ur beredskapsperspektiv förutsätter utskottet att detta tas om hand inom ramen för det intensifierade arbetet inom den prioriterade beredskapssektorn energiförsörjning.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Reservationer

1. Energipolitikens inriktning, punkt 1 (S)

av Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Isak From (S), Daniel Vencu Velasquez Castro (S) och Lars Isacson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 3, 4 och 10 samt avslår motionerna

2025/26:625 av Jamal El-Haj (-) yrkande 1,

2025/26:767 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkandena 1 och 4,

2025/26:1179 av Martina Johansson och Mikael Larsson (båda C) yrkandena 1–3,

2025/26:1437 av Markus Selin m.fl. (S) yrkande 1,

2025/26:1442 av Patrik Lundqvist m.fl. (S) yrkande 4,

2025/26:1447 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 7,

2025/26:1481 av Hanna Westerén (S),

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 1,

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 7,

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 36,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 38 och 39,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 86, 92, 102, 131 och 132,

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 16 och

2025/26:3789 av Daniel Riazat (-) yrkande 5.

Ställningstagande

Energisystemet lägger grunden för det moderna samhället och är centralt för ett lands utveckling. Sverige har påbörjat ett skifte – en ytterligare elektrifiering – där transporter, industriella processer och andra verksamheter byter fossila råvaror mot el. En framgångsrik elektrifiering är avgörande för att öka tillväxten, skapa välstånd och samtidigt nå de nationella klimatmålen om nettonollutsläpp 2045.

Billig el kommer att vara en central konkurrensfördel för svenska företag framöver, och för att ekonomin ska fungera för vanligt folk krävs tillgång till el som inte gräver djupa hål i hushållsekonomin. För att möta denna utveckling

behövs det mer el från många olika källor: vatten-, vind-, sol- och kärnkraft samt biobränslebaserad kraftvärme.

Sverige behöver kunna använda alla konkurrenskraftiga fossilfria möjligheter som står till buds och öka utbyggnadstakten för den fossilfria elproduktionen redan i närtid. Det svenska elnätet behöver byggas ut snabbare men kostnadseffektivt. Säkerhetsläget i Sverige och Europa har försämrats drastiskt under de senaste åren, vilket också har synliggjort hur central en robust energiförsörjning är för hela samhället. Självförsörjningen i hela Europa behöver stärkas och beroendet av fossila energikällor minska snabbare. Sverige är nettoexportör av el och ska fortsätta att spela en viktig roll genom export av fossilfri el till våra grannländer.

Under dessa förutsättningar är vi övertygade om att det finns mycket att vinna på att etablera en solid politisk grund för energipolitiken som kan garantera den långsiktighet som behövs och som inte minst näringslivet efterfrågar. Energipolitiska beslut som riskerar att rivas upp efter varje val ger inte den stabilitet som behövs för långsiktiga investeringar i kostnadskrävande produktionsanläggningar eller i nödvändig infrastruktur. Vi anser därför att regeringen bör agera för att uppnå dessa förutsättningar genom att skapa en blocköverskridande beredning i form av en energikommission.

För att ytterligare understryka vikten av att tempot och riktningen blir de rätta i det arbete som behövs vill vi se en mer precis energipolitisk målstruktur. Eftersom investeringar i nya industrier och omställningen av de befintliga kräver mer el i närtid anser vi att det behövs mål för mer förnybar fossilfri el redan under det kommande decenniet. Enligt vår uppfattning bör det tillkomma ytterligare minst 60 TWh fossilfri kraft till 2030, och det bör även preciseras ett mål till 2035. Även här ser vi ett stort värde i om dessa mål kan få en bred politisk förankring.

Ytterligare något som bör ses över för att den omfattande elektrifieringen ska bli verklighet så snabbt som det är nödvändigt är de tillståndsprocesser som omgärdar alla typer av mer omfattande investeringar i större produktionsanläggningar eller i elnätsutbyggnad. Det handlar bl.a. om fysisk planering och olika typer av miljöprövningar. En reformering av ramverken i form av lagstiftning och andra regelverk samt en översyn av hur regelverken tillämpas är en viktig del för att Sverige ska få bättre fungerande tillståndsprocesser. Detta skulle påtagligt underlätta nyindustrialisering och att förverkliga den så nödvändiga klimatomställningen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Energipolitikens inriktning, punkt 1 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4 och avslår motionerna

2025/26:625 av Jamal El-Haj (-) yrkande 1,

2025/26:767 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkandena 1 och 4,

2025/26:1179 av Martina Johansson och Mikael Larsson (båda C) yrkandena 1–3,

2025/26:1437 av Markus Selin m.fl. (S) yrkande 1,

2025/26:1442 av Patrik Lundqvist m.fl. (S) yrkande 4,

2025/26:1447 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 7,

2025/26:1481 av Hanna Westerén (S),

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 1,

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 7,

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 36,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 38 och 39,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 86, 92, 102, 131 och 132,

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 3, 4 och 10,

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 16 och

2025/26:3789 av Daniel Riazat (-) yrkande 5.

Ställningstagande

Klimatkrisen är akut och det behövs ett systemskifte för att snabbt ställa om Sverige och minska utsläppen. För att åstadkomma detta måste betydande delar av samhället elektrifieras. Sverige behöver en stabil och förutsägbar elmarknad, energiproduktion och eldistribution för att klara klimatomställningen och elektrifieringen av industrin och transportsektorn. Sannolikt innebär denna process den största utbyggnaden av produktion och distribution av el i modern tid i Sverige.

För att detta ska vara möjligt behövs det långsiktiga och välgrundade energipolitiska beslut som ger stabila förutsättningar för de investeringar som krävs. Ett led i detta är enligt min uppfattning en ambitiös målbild som inte enbart tar sikte på önskvärda förhållanden i en avlägsen framtid, där ny kärnkraft tycks vara regeringens lösning på allt. Regeringens fixering vid 2045 som målgår gör att investeringar skjuts på framtiden och nödvändigheten i åtgärder här och nu förbleknar. Till skillnad från regeringen anser jag att det behövs tydliga delmål för hur mycket el som måste tillkomma. Jag anser därför att det behövs tydliga, siffrsatta delmål: 12 TWh per år och med täta uppföljningar – gärna oftare än vart femte år – och minst 70 TWh till 2030.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3. Energipolitikens inriktning, punkt 1 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 86, 92, 102, 131 och 132 samt

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 16 och avslår motionerna

2025/26:625 av Jamal El-Haj (-) yrkande 1,

2025/26:767 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkandena 1 och 4,

2025/26:1179 av Martina Johansson och Mikael Larsson (båda C) yrkandena 1–3,

2025/26:1437 av Markus Selin m.fl. (S) yrkande 1,

2025/26:1442 av Patrik Lundqvist m.fl. (S) yrkande 4,

2025/26:1447 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 7,

2025/26:1481 av Hanna Westerén (S),

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 1,

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 7,

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 36,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 38 och 39,

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 3, 4 och 10 samt

2025/26:3789 av Daniel Riazat (-) yrkande 5.

Ställningstagande

Klimatomställningen är vår tids kanske största globala utmaning. Beroendet av fossil energi måste därför brytas en gång för alla. Utöver denna nödvändighet för att skona klimatet gör det nya ansträngda säkerhetsläget i Europa det än mer angeläget att minska beroendet och importen av fossil energi från rena diktaturer och regimer med tvivelaktigt rykte.

Enligt min uppfattning måste hoten mot klimatet mötas med en snabb elektrifiering som bygger på gröna och hållbara energilösningar. Här har Sverige goda förutsättningar. Den svenska energiproduktionen måste dock byggas ut i en helt annan takt än vad som tidigare har förutsetts. Det handlar bl.a. om att säkerställa att efterfrågan på el tillgodoses enligt den tidslinje efter vilken den gröna industrin byggs ut i Sverige, med målet att Sverige ska bli världsledande i klimatomställningen. Vidare måste tillståndprocesser effektiviseras och ekonomiska styrmedel tillkomma och det måste skapas förutsättningar för en

cirkulär ekonomi, där material och produkter återvinns. Fler måste också få bättre möjligheter att vara en del i produktionen av energi, lagra och inte minst spara eller effektivisera konsumtionen av el och andra energiformer.

Utöver detta behöver regelverken för samhällskritisk infrastruktur uppdateras så att de även omfattar förnybara kraftslags behov. Det handlar bl.a. om att förbättra förutsättningarna för samexistens mellan olika angelägna samhällsintressen, t.ex. mellan försvarets intressen och olika former av förnybar kraftproduktion.

Jag anser att energipolitiken behöver ses över för att öka den fossilfria energiproduktionen, förbättra överföringen inom Sverige och till Europa, energi-effektivisera och satsa på energilagring samt smart och flexibel användning. Det räcker inte att som regeringen föreslå mål för energiproduktion till 2045, eftersom Sverige vid den tidpunkten redan ska och måste ha ställt om. För att understryka behovet av mer kraftproduktion på kortare sikt behövs det planeringsmål för ny elproduktion även till 2030 och 2035, dvs. under den period då elanvändningen väntas öka som mest.

Avslutningsvis anser jag att det finns skäl att förstärka statens regionala engagemang genom att förtydliga länsstyrelsernas instruktion så att det tydligt framgår att dessa ska verka för ny fossilfri kraftproduktion, oberoende av kraftslag, och i synnerhet fokusera på att öka elproduktionen i områden med underskott. Den nyssnämnda instruktionen bör även kompletteras med en bestämmelse om att länsstyrelserna ska verka för att nå de energipolitiska mål som riksdagen har fastställt och möjliggöra etablering av fossilfri kraftproduktion och elektrifiering av samhället i samexistens med livsmedelsproduktion och skogsbruk.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Energipolitikens inriktning, punkt 1 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 1,

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 7,

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 36 och

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 38 och 39 samt

avslår motionerna

2025/26:625 av Jamal El-Haj (-) yrkande 1,

2025/26:767 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkandena 1 och 4,

2025/26:1179 av Martina Johansson och Mikael Larsson (båda C) yrkandena 1–3,
2025/26:1437 av Markus Selin m.fl. (S) yrkande 1,
2025/26:1442 av Patrik Lundqvist m.fl. (S) yrkande 4,
2025/26:1447 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 7,
2025/26:1481 av Hanna Westerén (S),
2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4,
2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 86, 92, 102, 131 och 132,
2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 3, 4 och 10,
2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 16 och
2025/26:3789 av Daniel Riazat (-) yrkande 5.

Ställningstagande

Min grundläggande syn på samhället är att det måste vara resurseffektivt och bygga på ett ansvarsfullt tillvaratagande av jordens tillgångar. Resurseffektivitet kan tillämpas i allt från hur samhället utformar bebyggelse till livsmedelssystem, transporter och energisystem. Cirkulär ekonomi är ett verktyg för att uppnå en mer resurseffektiv ekonomi och för att på sikt kunna nå både miljömål och de 20 globala hållbarhetsmålen.

Att bränna fossila energitillgångar går definitivt inte ihop med detta tanke-sätt. För att bli av med beroendet av fossila bränslen behövs det stora satsningar på produktion av förnybar energi och på elektrifiering av betydande delar av det svenska samhället. Sverige behöver kraftfulla investeringar i förnybar och billig energiproduktion och det behövs strategier och konkreta mål för ökad produktion av vind- och solkraft. Energin behöver också användas mer effektivt.

Mer vind- och solkraft skapar dessutom en mer decentraliserad elproduktion som, rätt hanterad, kan bli en mycket robust hörnsten i framtidens hållbara samhälle. I Sveriges fall innebär det bl.a. att vindkraft, solel och solvärme behöver byggas ut i södra Sverige, samtidigt som elnätet förstärks och automatiseras.

Det är också viktigt att industrins energiförsörjning säkerställs, eftersom en osäkerhet om pris och tillgång till effekt, el och andra energislag, både i närtid och på längre sikt, kan fördröja, eller i värsta fall sätta stopp för, omställning och utveckling. Det är således ytterligare ett viktigt skäl för politiken att vidta åtgärder för att påskynda investeringar både i det befintliga elnätet och i utbyggnaden av mer förnybar energi. Samtidigt är det angeläget att understryka att ökad elproduktion inte i sig leder till minskade utsläpp av växthusgaser. För att bidra till klimatomställning måste den ökade elproduktionen ersätta fossil energianvändning och inte bara bli ett tillskott.

I Sverige finns de fossila bränslena företrädesvis inom industrin, transportsektorn och värmeproduktionen där plast är ett inslag i det avfall som bränns. Sverige har däremot sedan länge ett elsystem med en väldigt låg andel fossil

energi. Över 98 procent av den el som produceras i Sverige är fossilfri. Regeringens mål om ett fossilfritt elsystem till 2040 kan därför nästan ses som löjväckande. För Sveriges del vore det betydligt mer relevant med ett mål om att hela energisystemet ska bli fossilfritt. Om Sverige ska klara klimatomställningen behöver detta hända redan till 2035. Jag anser därför att det behöver beslutas om ett mål om ett hundra procent fossilfritt energisystem till senast 2035. Vidare förordar jag att det beslutas om ett planeringsmål för 100 nya TWh till 2030 och ytterligare 50 TWh till 2035 genom en kombination av energieffektivisering och ny förnybar elproduktion. Det som behövs är grön baskraft i form av energilagring, gasturbiner med förnybart bränsle, höjd effekt i vattenkraften, mer flexibilitet och effekt från kraftvärmen samt smart styrning av värmepumpar och laddinfrastruktur.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

5. Allmänt om kärnkraft, punkt 2 (S)

av Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Isak From (S), Daniel Vencu Velasquez Castro (S) och Lars Isacson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 17 och avslår motionerna

2025/26:8 av Robert Stenkvist (SD),

2025/26:36 av Josef Fransson (SD),

2025/26:481 av Jörgen Grubb m.fl. (SD),

2025/26:1514 av Peter Ollén (M),

2025/26:1867 av Ulrika Heindorff m.fl. (M) yrkande 6,

2025/26:2669 av Lars Englund (M) yrkandena 2–4,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 138,

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 34 och

2025/26:3789 av Daniel Riazat (-) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Energisystemet lägger grunden för det moderna samhället och är centralt för ett lands utveckling. I Sverige är kraftsystemet den viktigaste delen av energisystemet, och en fortsatt framgångsrik elektrifiering av fler samhällssektorer kommer att vara avgörande för att öka tillväxten, skapa välstånd och samtidigt nå de nationella klimatmålen om nettonollutsläpp 2045. El till låg kostnad kommer att vara en central konkurrensfördel för svenska företag framöver,

men att det finns tillgång till billig el är också nödvändigt för att många hushåll ska få ihop sin ekonomi.

För att bibehålla och om möjligt även förbättra denna situation krävs åtgärder i syfte att kunna möta den kraftigt ökade elanvändning som förutspås under de kommande decennierna. Enkelt uttryckt behövs det mer el från en mängd olika källor, såväl fossilfria som förnybara. Det handlar inte minst om vatten-, vind-, sol- och kärnkraft liksom om biobränslebaserad kraft.

När det gäller den svenska kärnkraften är vår uppfattning att den under lång tid framöver kommer att vara en viktig del av elsystemet. Tillsammans med vattenkraften ger den goda möjligheter till balansering och stabilitet i en elförsörjning som i allt större utsträckning baseras på väderberoende förnybara energislag som vind- och solkraft.

Vi är öppna för att det byggs ny kärnkraft i Sverige men har avvisat regeringens modell för hur ny kärnkraft ska finansieras. Vi anser bl.a. att den typ av kraftfulla statliga subventioner som regeringen har förordat även ska kunna gå till annan fossilfri kraftproduktion. Utöver detta har vi också vänt oss mot att nya kärnenergianläggningar ska få tillkomma på andra platser än de där de svenska kärnkraftverken finns i dag. Vi ser det som betydligt mer effektivt att använda den infrastruktur, inklusive kraftnätsanslutningar, som redan finns på plats, kompetent personal samt – inte minst – en redan välförankrad acceptans för den här typen av anläggningar i det omgivande lokalsamhället. Staten behöver ha kontroll och ett ansvar för säkerheten, för att elbehoven möts och för att kärnkraft byggs där det är mest effektivt, vilket enligt vår uppfattning är på de platser där det redan produceras kärnkraft.

Om nya kärnkraftsreaktorer ska byggas i Sverige kommer de inte att kunna leverera någon el än på många år. Eftersom det behövs mer el långt dessförinnan anser vi att mer kraft ska läggas på att ta till vara de möjligheter som finns i de redan befintliga kärnanläggningarna. Det handlar bl.a. om effekthöjningar och om åtgärder som möjliggör förlängningar av drifttiden.

Vi anser vidare att det finns skäl för staten att ta ett större ansvar för ägandet av de svenska kärnkraftverken. Vattenfall har redan i dag en stor ägarandel i kärnanläggningarna i Ringhals och Forsmark, men staten bör även verka för att ta över ägandet av kärnkraftverket i Oskarshamn där Sveriges största och nyaste reaktor finns. I dagsläget ägs denna anläggning ytterst av den tyska staten genom hundra procentigt ägande av ett kraftbolag. Tyska staten har åtagit sig att avveckla sin kärnkraft och är även skyldig att avyttra sin del i detta bolag. Detta kan sammantagas ses som en risk för att man inte vidtar de åtgärder som behövs för att säkerställa en långsiktig drift av anläggningen i Oskarshamn eller att anläggningen säljs till någon – ur den svenska statens perspektiv – mindre lämplig aktör.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

6. Allmänt om kärnkraft, punkt 2 (V, C)

av Anders Ådahl (C) och Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 138 och

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 34 och

avslår motionerna

2025/26:8 av Robert Stenkvis (SD),

2025/26:36 av Josef Fransson (SD),

2025/26:481 av Jörgen Grubb m.fl. (SD),

2025/26:1514 av Peter Ollén (M),

2025/26:1867 av Ulrika Heindorff m.fl. (M) yrkande 6,

2025/26:2669 av Lars Englund (M) yrkandena 2–4,

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 17 och

2025/26:3789 av Daniel Riazat (-) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Kärnkraften har spelat en viktig roll i det svenska kraftsystemet under det senaste halvsekle och kommer att ha betydelse under många år till. Vi är inte på ett principiellt plan emot att det byggs ny kärnkraft i Sverige, men är däremot mycket kritiska till de omfattande statliga subventioner som regeringen anser behövs för att deras drömmar om ny kärnkraft ska förverkligas. Vi menar att det är oansvarigt att genom dessa subventioner riktade till ett enda dyrt kraftproduktionslag öka Sveriges statsskuld med hundratals miljarder kronor när det i stället hade varit fullt möjligt att stärka Sveriges energiförsörjning till en fjärdedel av priset och dessutom på betydligt kortare sikt. För oss är det uppenbart att de ensidigt kärnkraftsfokuserade subventionerna innebär att andra kraftslag missgynnas kraftigt. Vi anser att kärnkraften inte ska subventioneras vid vare sig byggande, drift eller avveckling och ser det som grundläggande att kärnkraften står för sina egna kostnader för säkerhet, avfallshantering och olycksförsäkring. Det ska inte heller förekomma några särskilda subventioner för kärnkraft, vare sig i form av produktionsstöd, kreditgarantier eller övertagande av avfalls- eller olyckskostnader.

Enligt vår uppfattning bör mer kraft läggas på att öka effekten i de befintliga kärnreaktorerna och på att säkerställa möjligheterna att förlänga drifttiden i dessa. Effekthöjningar och livstidsförlängningar bör vara lönsamma i ljuset av elprisutvecklingen, till skillnad från ny kärnkraft som är olönsam under de rå-

dande marknadsförutsättningarna. Det finns således goda skäl att utreda lönsamhetspotentialen i att livstidsförlänga den befintliga kärnkraften efter 2040 under förutsättning att miljö- och säkerhetskrav kan upprätthållas. Samtidigt vill vi peka på den påtagliga risken att de kraftfulla subventionerna till ny kärnkraft även äventyrar dessa livstidsförlängningar, trots att de senare är betydligt mer kostnadseffektiva än nya reaktorer.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

7. Allmänt om kärnkraft, punkt 2 – motiveringen (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Ställningstagande

Jag och det parti jag representerar är de enda i riksdagen som i grunden ifrågasätter regeringens och dess stödpartis envisa påstående att det behövs ny kärnkraft för att möta hotet mot klimatet.

Jag menar att detta kan betraktas som en ren bluff och hävdar att en kraftfull utbyggnad av förnybar elproduktion i kombination med energilagring och flexibilitetstjänster – grön baskraft – ger mycket goda förutsättningar att möta de ökade elbehoven med förnybar energi och därmed även klimathotet. Jag beklagar att regeringens enögda kärnkraftspolitik och kärnkraftsretorik bidrar till att försena den nödvändiga omställningen. Den långa tid det tar att få ny kärnkraft på plats betyder att Sverige ska fortsätta att förbränna fossila bränslen i minst 20 år till. Regeringens politik tränger undan investeringar i förnybar elproduktion, som går betydligt snabbare att få på plats, vilket leder till att elektrifieringen av samhället försenas. Med gigantiska subventioner till ny kärnkraft blir det dessutom svårare för förnybar kraft att konkurrera och avsevärt mycket dyrare för skattebetalarna.

Med hänvisning till det anförda avstyrker jag samtliga yrkanden.

8. Fusionskraft, punkt 3 (S, V, C, MP)

av Anders Ådahl (C), Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Isak From (S), Birger Lahti (V), Daniel Vencu Velasquez Castro (S), Lars Isacson (S) och Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:1878 av Laila Naraghi (S) yrkandena 1 och 3,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 60,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 140 och

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 23 och avslår motionerna
 2025/26:863 av Magnus Manhammar (S) och
 2025/26:1878 av Laila Naraghi (S) yrkandena 2 och 4.

Ställningstagande

Forskningen om och utvecklingen av fusionsenergi och fusionskraft går framåt. Även i Sverige finns forskare och företag som kommit långt i ett internationellt perspektiv. Samtidigt finns det tecken på att det nuvarande regelverket inte är utformat på ett sådant sätt att det möter de särskilda utmaningar som är förknippade med utvecklingen och en framtida användning av fusionskraft.

Vi anser därför att det finns skäl att utreda hur regelverket för fusionsenergi och fusionskraftverk kan uppdateras och anpassas för att bättre motsvara fusionsenergins tekniska och riskmässiga förutsättningar. Dagens regelverk är anpassat för traditionell kärnkraft – alltså fissionsbaserad – samtidigt som driften av ett fusionskraftverk kommer att medföra helt andra förutsättningar när det gäller risker och säkerhetsutmaningar. Vi instämmer i Strålsäkerhetsmyndighetens (SSM) uppfattning att det är angeläget att utreda hur regelverket för fusionsenergi och fusionskraftverk kan uppdateras och anpassas för att bättre motsvara fusionsenergins särskilda förutsättningar.

Utöver en sådan utredning ser vi även ett behov av att det tas fram en nationell fusionsstrategi där staten ger en tydlig politisk signal om ett engagemang för fusionskraftens potential som en framtida fossilfri kraftkälla i Sverige. Inom ramen för strategin bör bl.a. infrastrukturfrågor, kompetensförsörjning, investeringar och samarbeten på både nationell och internationell nivå beröras. Strategin bör inte utesluta stöd för forskning, utveckling och kommersialisering av fusionskraft i syfte att göra Sverige till en ledande nation på området.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

9. Vindkraft, punkt 4 (S)

av Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Isak From (S), Daniel Vencu Velasquez Castro (S) och Lars Isacson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 14 och avslår motionerna
 2025/26:879 av Magnus Manhammar (S) yrkande 3,

2025/26:1875 av Tomas Kronståhl (S),
2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 11,
2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 15 och 16,
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 42, 47 och 48,
2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 42,
2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 91 och 123 samt
2025/26:3789 av Daniel Riazat (-) yrkande 6.

Ställningstagande

Den omfattande elektrifieringen av det svenska samhället kräver att många olika kraftslag bidrar. För att nå mål på nivåer som skapar förutsättningar för elektrifiering, omställning och nyindustrialisering till 2030 och 2035 krävs stora satsningar på förnybar energi, främst vindkraft. Vindkraften kan byggas ut förhållandevis snabbt och därmed säkerställa tillgången till el inom ett betydligt kortare tidsperspektiv än vad t.ex. ny kärnkraft kan.

En betydande potential finns i den havsbaserade vindkraften. Detta kraftslag är särskilt intressant eftersom det på relativt kort tid skulle kunna bidra med ett angeläget krafttillskott i södra Sverige, dvs. i den del av landet där det emellanåt råder underskott i elproduktionen. Vi beklagar att regeringen förhindrar den havsbaserade vindkraftens tillväxt genom att inte längre låta Svenska kraftnät svara för kostnaderna för anslutning av havsbaserad vindkraft. Ur vårt perspektiv vore det dessutom högst rimligt att även den havsbaserade vindkraften får ta del av en sådan finansierings- och riskdelningsmodell som man har beslutat om för ny kärnkraft. Vidare anser vi det vara nödvändigt att samverka mellan Försvarsmakten och andra relevanta myndigheter stärks för att underlätta etableringen av havsvindparker.

Det är även vår uppfattning att det kommunala vetot mot vindkraftsetableringar måste reformeras. De förslag med denna inriktning som regeringen har valt att inte gå vidare med anser vi bör genomföras. Det är mycket angeläget att kommunala ställningstaganden om vindkraft slås fast tidigt i processen och vi anser också att det behövs lokala incitament som kan bidra till att öka acceptansen för nya vindkraftsanläggningar, både på land och till havs. Här vill vi särskilt peka på betydelsen av att regeringen förverkligar löftet om ett konkret regelverk för den sedan tidigare aviserade inriktningen om ersättning till kommunerna motsvarande fastighetsskatten. Denna process har varit mer än lovligt segdragen och de berörda kommunerna har väntat länge nog på de medel som har utlovats.

Avslutningsvis anser vi att det är viktigt att uppmuntra tidigare negativt inställda kommuner att ompröva sin syn på nya vindkraftsanläggningar. Därför bör riksdagen genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att förorda en särskild bonus till de kommuner som ändrar ett tidigare veto till ett nytt positivt beslut under 2026.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

10. Vindkraft, punkt 4 (V, C)

av Anders Ådahl (C) och Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 11 och

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 91 och 123 samt

avslår motionerna

2025/26:879 av Magnus Manhammar (S) yrkande 3,

2025/26:1875 av Tomas Kronståhl (S),

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 15 och 16,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 42, 47 och 48,

2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 42,

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 14 och

2025/26:3789 av Daniel Riazat (-) yrkande 6.

Ställningstagande

Sverige behöver öka sin elproduktion, och det snabbt. Här kan vindkraften onekligen svara för ett värdefullt bidrag. Vindkraft är det energislag som tillsammans med solen går snabbast att bygga ut och som dessutom kan producera el till låga priser. Innan spaden kan sättas i marken för en ny vindkraftsetablering krävs det dock ett antal olika tillstånd som inte sällan sinkar tillkomsten på ett i många fall svårbegripligt och onödigt sätt. Därför ser vi det som angeläget att alla relevanta myndigheter och intressenter ser över all relevant lagstiftning, regelgivning samt genomförandet av EU-regler, för att möjliggöra snabbare och enklare tillståndsprocesser. Det här är ett arbete som vi anser skulle kunna kombineras med ett nödvändigt arbete med villkorade tillstånd. Möjligheterna att använda sådana tillstånd bör utredas inte minst för att underlätta samexistensen mellan försvarets intressen och övriga samhällsintressen inklusive energiförsörjningen i allmänhet och kanske särskilt den havsbaserade vindkraften. De svårigheter som har visat sig när det gäller att förena vindkraftsbolagens och försvarets intressen talar enligt vår uppfattning för att det kan vara motiverat att inrätta en nationell arbetsgrupp för samexistens mellan vindkraft och Försvarsmaktens intressen men också för att titta närmare på möjligheten till villkorade tillstånd och vissa tekniska lösningar.

Avslutningsvis vill vi även framhålla betydelsen av innovativt tänkande när det gäller synen på äldre vindkraftverk. Sådana platser som redan har tagits i anspråk för vindkraftsproduktion bör kunna "återanvändas" på ett enklare sätt nu när den snabba tekniska utvecklingen gör det attraktivt att investera i nya,

mer effektiva verk. Vi ser således positivt på det som brukar kallas repowering, dvs. att mindre vindkraftverk med sämre effektivitet ersätts av större verk med modern teknik. Enligt vår uppfattning finns det starka skäl som talar för att det bör tas fram en handlingsplan för att ersätta äldre vindkraftverk med nya större verk och att det införs ett snabbspår i tillståndsprocesserna för den här typen av uppgraderingsansökningar.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

11. Vindkraft, punkt 4 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 15 och 16,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 42, 47 och 48 samt

2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 42 och
avslår motionerna

2025/26:879 av Magnus Manhammar (S) yrkande 3,

2025/26:1875 av Tomas Kronståhl (S),

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 11,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 91 och 123,

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 14 och

2025/26:3789 av Daniel Riazat (-) yrkande 6.

Ställningstagande

För att Sverige ska bli kvitt beroendet av fossila bränslen behövs massiva satsningar på grön omställning och på att elektrifiera stora delar av samhället genom att öka produktionen från hållbara källor.

Här har vindkraften enligt min uppfattning en självklar roll att spela eftersom vindkraft på land i dag är den billigaste energikällan och bedöms om inte redan så i alla fall snart kunna bidra med mer energi än den kärnkraft som produceras i Sverige.

För att tydliggöra vindkraftens betydelse anser jag att Sverige bör sätta upp ett mål om att bygga ut den havsbaserade vindkraften med 150 TWh senast till 2040. För att vindkraften ska kunna bidra än mer i framtiden behöver regeringen dessutom snabba på sin beredning av tillståndsansökningar – detta är särskilt angeläget när det gäller redan väl utredda stora satsningar på havsvindparker – och det kommunala vetot behöver reformeras.

Det är också viktigt att stärka den lokala acceptansen för vindkraftsanläggningar, bl.a. genom att ge de som bor nära sådana anläggningar rätt till någon form av ersättning (t.ex. arrende eller någon variant av vinstbaserad återföring) från vindkraftsbolagen alternativt rätt att äga andelar i dessa bolag. Enligt min uppfattning är det rimligt att de som får sin närmiljö påverkad på ett negativt sätt av vindkraftverk också ska kunna få direkt del av den nytta som vindkraften skapar.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

12. Vattenkraft, punkt 5 (S, V)

av Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Isak From (S), Birger Lahti (V), Daniel Vencu Velasquez Castro (S) och Lars Isacson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 12 och avslår motionerna

2025/26:64 av Josef Fransson (SD),

2025/26:2302 av Lars Isacson (S),

2025/26:2975 av Dan Hovskär (KD) och

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 121 och 122.

Ställningstagande

Vattenkraften är ryggraden i det svenska elsystemet. Dess tillförlitlighet, lagringskapacitet och reglerbarhet är en särskilt viktig del i energisystemet som kan väntas bli än mer betydelsefull i takt med att den väderberoende förnybara kraftproduktionen byggs ut. Mot bakgrund av vattenkraftens centrala roll i det svenska kraftsystemet beklagar vi att regeringens agerande har skapat en betydande osäkerhet kring arbetet med att ompröva vattenkraftens miljövillkor. Här måste processtempot öka för att vattenkraftsbolagen ska få besked om vad som gäller för den framtida produktionen.

Vi ser goda möjligheter att ytterligare utveckla vattenkraften. För att bidra med ytterligare effekt skulle vattenkraftens reglerbarhet behöva öka. Det kan åstadkommas genom att nya vattenkraftverk eller dammar anläggs i redan utbyggda vattensystem, men framför allt genom att utöka produktionen och reglerförmågan i de befintliga anläggningarna. Reglerbarheten kan också öka genom att nätkapaciteten förstärks så att sådan reglerförmåga som i dag är ”inlåst” inom vissa områden kan tas till vara. Reglerkapaciteten kan också ökas genom att större volymer tillåts i vattenmagasinen eller genom att vatten

magasineras på nya platser. Befintliga kraftverk kan även kompletteras med pumpkraftanläggningar. Vidare ser vi det som angeläget att regeringen vidtar åtgärder för att optimera driften i de vattensystem där kraftstationerna har olika ägare. Det kan t.ex. handla om att stimulera eller ställa tydliga krav på samverkansåtgärder som leder till största möjliga nytta av nya investeringar för både samhället och de berörda kraftproducenterna.

Avslutningsvis anser vi att det bör tas ett samlat grepp om de större kraftproducerande vattendragens potential. Vi efterfrågar en statlig utredning med denna inriktning som ska utmynna i förslag som undanröjer hinder och driver på processen för att ta till vara vattenkraftens möjligheter.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

13. Vattenkraft, punkt 5 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 121 och 122 samt avslår motionerna

2025/26:64 av Josef Fransson (SD),

2025/26:2302 av Lars Isacson (S),

2025/26:2975 av Dan Hovskär (KD) och

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 12.

Ställningstagande

Vattenkraften står för nästan hälften av Sveriges elproduktion. Den spelar således en central roll i Sveriges energisystem och gör det möjligt att introducera stora mängder väderberoende förnybar kraft. Genom lagstiftning som företrädare för mitt parti har varit med och förhandlat fram har det skapats enklare regler och rimliga krav som förenar miljöåtgärder med långsiktig lönsamhet för vattenkraften och därmed också ökade möjligheter till större produktion av vind- och solkraft.

Mot denna bakgrund ser jag det som bekymmersamt att det inte har gjorts några större investeringar i den svenska vattenkraften på över 30 år. Vind- och solkraft har byggts ut kraftigt, samtidigt som vattenkraftens kapacitet har varit i stort sett oförändrad sedan 1990 trots att studier visar på en stor potential till effekttökningar i vattenkraften och dessutom till en bråkdel av vad ny kärnkraft kan väntas kosta. Jag anser att det behövs en nationell strategi för att nyttja

vattenkraftens maxkapacitet samt för att öka effektuttaget och lagringskapaciteten.

Tyvärr hämmas utvecklingen av den betydande osäkerhet som omgärdar den pågående översynen av vattenkraftens miljövillkor. Jag ser i grunden positivt på att regeringen pausade denna process för att klargöra en del grundläggande förutsättningar och välkomnar dessutom flera av de förslag som hittills har kommit ut. Däremot anser jag att det behövs fler förslag som gynnar vattenkraften. För min del är det mycket angeläget att man i det fortsatta arbetet med att reformera vattenlagstiftningen och vattenförvaltningen lyfter fram vattenkraftens avgörande bidrag till det svenska energisystemet genom minskat regelkrångel, respekt för äganderätt samt effektiva och proportionerliga miljöåtgärder till rimliga kostnader.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage före regeringen.

14. Vattenkraft, punkt 5 – motiveringen (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Ställningstagande

Vattenkraften är en central del av Sveriges elsystem. Eftersom den är reglerbar bidrar den med viktiga egenskaper som bl.a. gör det möjligt att ansluta mer väderberoende förnybar elproduktion till kraftsystemet. En annan av vattenkraftens fördelar är möjligheten att lagra stora mängder energi i vattenmagasin över en längre tid.

Jag står bakom det förslag om grön baskraft som företrädare för Miljöpartiet har presenterat. I begreppet grön baskraft inryms alla kraftkällor och tekniker där det är möjligt att reglera effektuttaget snabbt och att lagra energi. Det handlar bl.a. om höjd effekt i vattenkraften och s.k. pumpkraft. I Sverige finns bara några få pumpkraftverk i drift i dagsläget, men i ett system som tillförs mer billig variabel energi kan sådan kraftproduktion bli en viktig komponent, dels genom möjligheterna att lagra energi, dels för att jämna ut energipriser.

Jag anser att det finns goda möjligheter att med nödvändig miljöhänsyn ytterligare öka reglerförmågan i den svenska vattenkraften genom att höja effekten. Detta kan göras genom att modernisera befintliga anläggningar men framför allt genom att bygga fler turbiner i befintliga vattenkraftverk. Enligt min uppfattning finns det utmärkta förutsättningar att miljöanpassa vattenkraften och därmed öka den biologiska mångfalden, ge möjlighet till fiske, turism och landsbygdsutveckling samtidigt som vattenkraftens bidrag i form av reglerbar effekt till energisystemet tas till vara.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

15. Solenergi, punkt 6 (S)

av Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Isak From (S), Daniel Vencu Velasquez Castro (S) och Lars Isacson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 16 och
avslår motionerna

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 16,
2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 11 och 20–22,
2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 37 och 38,
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 41, 43, 54 och 174 samt
2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 130.

Ställningstagande

Solkraften har goda förutsättningar att bidra mer till den svenska elproduktionen. Den tekniska utvecklingen går snabbt och det finns ett stort intresse för solkraft hos hushållen, som ett sätt att balansera höga elkostnader och minska beroendet av andra, inte minst fossila, kraftslag. För att ta vara på denna potential behöver solkraften dock en ökad tydlighet och ett mer ändamålsenligt regelverk. Särskilt storskalig solkraftsproduktion i större markbaserade anläggningar hämmas både av regelverket för uppförande av anläggningarna och av möjligheterna att ansluta dem till nätet. Därför anser vi att regeringen ska ta fram nationella riktlinjer för hur de berörda länsstyrelserna ska tolka lagstiftningen så att prövningen kan gå snabbt och bli likvärdig över landet. Utöver detta bör Energimarknadsinspektionen få i uppdrag att ta fram regelverk som förkortar ledtiderna, tydliggör var det finns tillgänglig anslutningskapacitet och gör att kostnaderna för att ansluta till elnätet blir rimliga.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

16. Solenergi, punkt 6 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 16 och avslår motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 11 och 20–22,

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 37 och 38,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 41, 43, 54 och 174,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 130 och

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 16.

Ställningstagande

Omställningen av samhället i hållbar riktning kommer att kräva en anse- nlig ökning av den svenska elproduktionen. I stället för att som regeringen låsa sig vid den flerdimensionellt problemfyllda och ofantligt kostsamma idén om att bygga ny kärnkraft bör mer göras för att ta vara på alla de förnybara energire- surser som går att utvinna i Sverige. Enligt min uppfattning finns det en bety- dande risk för att det ensidiga fokuset på kärnkraft hotar viljan att investera i förnybara kraftslag som t.ex. vind- och solkraft.

Sverige har tämligen bra förutsättningar för att producera solel eftersom solcellerna mår bra av ett lite kyligare klimat och soltimmarna är jämförbara med förhållandena i t.ex. Tyskland. Solkraftens effektivitet har dessutom ökat markant på kort tid. Jag ser stora möjligheter till en kraftfull utbyggnad av solel i Sverige, men det behövs ökad tydlighet när det gäller statens syn på solkraftens roll i det svenska energisystemet. Det krävs politisk vilja och hand- lingskraft för att öka produktionen av solenergi.

Jag vill se en kraftfull utbyggnad av solenergin i Sverige. Som ledstjärna för detta anser jag att det behövs tydliga mål. Därför bör regeringen ta fram ett planeringsmål för solel och solvärme. Med ett sådant mål får branschen och hushållen en tydlig signal om att det är värt att satsa på solenergi.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

17. Solenergi, punkt 6 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 130 och avslår motionerna

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 16,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 11 och 20–22,

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 37 och 38,
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 41, 43, 54 och 174 samt
2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 16.

Ställningstagande

Det finns en stor potential att öka den svenska produktionen av solcell i närtid, eftersom det är ett av de kraftslag som går snabbast att bygga ut. Solkraften kan på kort sikt pressa de höga elpriser som drabbar både företag och hushåll och bidra med ökad elproduktion, inte minst i södra Sverige. Mer elproduktion i dessa delar av landet möjliggör också fortsatt elexport till kontinenten, vilket i sin tur minskar Europas beroende av fossila bränslen i allmänhet och av rysk olja och gas i synnerhet.

Tyvärr finns det besvärande svagheter i regelverket som bromsar denna utveckling. Det gäller inte minst för den som vill etablera en solcellspark på jordbruksmark. Det behövs onekligen mer ändamålsenliga regler som ökar såväl tillväxten av solkraft som möjligheterna att effektivt integrera solenergiproduktion med jordbruksproduktion. Aktören måste t.ex. bevisa att inte vindkraft är ett bättre alternativ på den aktuella marken. Detta skapar en olycklig hierarki mellan de förnybara kraftslagen som missgynnar utvecklingen. En annan hämmande företeelse är att klassningen av den aktuella marken som jordbruksmark måste ändras till att den tas varaktigt ur bruk när den tas i anspråk för solkraftsproduktion. Detta anser jag är helt onödigt eftersom det ofta går att kombinera solkraftsanläggningar med att marken brukas för vallproduktion, bete eller annan odling. Det går dessutom enkelt att plocka bort solcellerna och därefter åter bedriva ett mer skötselintensivt jordbruk på den aktuella marken.

I linje med det anförda anser jag att regeringen bör ge Energimyndigheten i uppdrag att tillsammans med relevanta myndigheter förenkla och förtydliga regelverken för storskaliga solkraftsanläggningar, särskilt när det gäller etablering på jordbruksmark.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

18. Solenergi, punkt 6 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 11 och 20–22,
2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 37 och 38 samt

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 41, 43, 54 och 174 samt avslår motionerna

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 16,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 130 och

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 16.

Ställningstagande

Samhället står inför en omfattande elektrifiering, vilket sannolikt innebär att elanvändningen kommer att fördubblas till 2045. Det kräver inte bara en större energiproduktion utan även en effektivare energianvändning och ett elnät som kan hantera både en kraftigt ökad elanvändning och mer volatila flöden.

Jag vill se en satsning på förnybar och billig energiproduktion. Vindkraft på land är i dag den billigaste energikällan, men det finns även en betydande potential i solkraften. Solceller på villatak och flerfamiljshus samt större markbaserade solparker kan producera mycket el.

Enligt min uppfattning finns det tungt vägande skäl för att ta ett samlat grepp om solenergens fortsatta utveckling i Sverige. Detta skulle kunna inkludera en nationell strategi för produktion av sol och solvärme. Strategin bör i sin tur vägledas av ett planeringsmål med innebörden att det ska produceras 30 TWh solenergi till 2030.

För att snabba på utvecklingen ytterligare och för att visa på solenergens möjligheter anser jag att offentliga aktörer bör gå före genom att installera solenergianläggningar (för sol- eller solvärmeproduktion) på alla lämpliga offentliga byggnader. Med storskalig solvärme är det möjligt att ersätta bioenergi och den förbränning av avfall som förekommer i värmeproduktionen. För att främja denna utveckling kan det initialt behövas ett investeringsstöd, och jag anser därför att regeringen bör utreda frågan om ett sådant stöd för storskalig solvärme.

Ett sätt att stimulera framväxten av storskalig solkraftsproduktion vore därtill att förtydliga länsstyrelsernas roll i tillståndprocessen så att modeller för etablering som ökar den biologiska mångfalden premieras eller där solkraftsproduktionen kan kombineras med livsmedelsproduktion på jordbruksmark.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

19. Biobränslen och biodrivmedel, punkt 7 (S)

av Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Isak From (S), Daniel Vencu Velasquez Castro (S) och Lars Isacson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 19 och 20 samt avslår motionerna

2025/26:531 av Isak From och Monica Haider (båda S) yrkande 2,

2025/26:914 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkandena 1–3,

2025/26:1050 av Jamal El-Haj (-) yrkande 3,

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 6,

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 51,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 9,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 130, 135 och 152,

2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 36,

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 108 och

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 21 och 22.

Ställningstagande

Sverige har påbörjat ett nödvändigt skifte med inriktning på en omfattande elektrifiering – där transporter, industriella processer och andra verksamheter byter fossila bränslen mot el.

Denna omställning är en särskild utmaning för stora delar av transportsektorn eftersom fossilbränsleberoendet där alltjämt är betydande. För att bryta detta beroende behövs det flera åtgärder inklusive en övergång till hållbara förnybara drivmedel. Dagens fossildrivna fordon kommer att fortsätta att rulla under många år, och även i framtiden kommer sannolikt förbränningsmotorer att förekomma, om än då drivna av förnybara bränslen som t.ex. biogas, grön vätgas, bioetanol, biodiesel eller något elektrobränsle.

Regeringens tvivelaktiga hantering av reduktionsplikten har skapat en betydande osäkerhet bland de som tillverkar eller saluför biodrivmedel som riskerar att hämma utvecklingen på området. Vi ser en klar risk för att Sverige förlorar investeringar i biodrivmedelsanläggningar, trots att de grundläggande förutsättningarna för sådan produktion är goda i vårt land. Detta är ett problem i klimatomställningsarbetet och negativt för det svenska näringslivets möjligheter att konkurrera på detta område. Vi anser därför att det är av största vikt att marknadens aktörer får mer stabila förutsättningar för svensk produktion av biodrivmedel.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

20. Biobränslen och biodrivmedel, punkt 7 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 6 och avslår motionerna

2025/26:531 av Isak From och Monica Haider (båda S) yrkande 2,

2025/26:914 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkandena 1–3,

2025/26:1050 av Jamal El-Haj (-) yrkande 3,

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 51,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 9,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 130, 135 och 152,

2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 36,

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 108,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 21 och 22 samt

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 19 och 20.

Ställningstagande

Klimatkrisen är akut och det behövs ett systemskifte för att minska utsläppen av växthusgaser och öka försörjningstryggheten. För att lyckas med detta inom transportsektorn anser jag att självförsörjningen av fossilfria drivmedel måste öka i Sverige. Enligt min uppfattning behövs det ett stöd för investeringar i anläggningar för produktion av biogas och andra hållbara drivmedel. Ett sådant stöd skulle förbättra möjligheterna att producera biodrivmedel i Sverige och därmed bidra till att uppnå en högre grad av nationell självförsörjning av fossilfria drivmedel till gagn för klimatomställningen och för att Sverige ska kunna frikoppla sig från osunda beroendeförhållanden till oljeexporterande länder med tvivelaktigt rykte. Jag vill dock påpeka att biodrivmedel måste produceras på ett sätt som inte minskar naturliga kolsänkor eller äventyrar den biologiska mångfalden. I linje med detta anser jag att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på ytterligare styrmedel för att öka den inhemska produktionen av biogas och biodrivmedel.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

21. Biobränslen och biodrivmedel, punkt 7 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 51 och

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 21 och 22 samt avslår motionerna
2025/26:531 av Isak From och Monica Haider (båda S) yrkande 2,
2025/26:914 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkandena 1–3,
2025/26:1050 av Jamal El-Haj (-) yrkande 3,
2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 6,
2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 9,
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 130, 135 och 152,
2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 36,
2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 108 och
2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 19 och 20.

Ställningstagande

För att lyckas med omställningen till ett hållbart samhälle krävs det en betydande energiproduktion som inte hotar klimatet. Därför måste den svenska fossilfria elproduktionen öka. Detta räcker dock inte. Biodrivmedel och biobränslen som kan ersätta fossila bränslen som kol, olja och fossilgas kommer också att vara viktiga byggstenar i omställningsarbetet. För att gynna produktionen av biobaserade alternativ måste skatteregler ses över, samtidigt som olika former av subventioner till smutsiga fossilbränslen måste tas bort. Hållbara biobränslen behövs också för att det ska vara möjligt att snabbt fasa ut beroendet av rysk energi och fossilbränsleimport från andra länder med auktoritära regimer.

När allt fler länder ställer om sin fordonsflotta kommer den internationella efterfrågan på biodrivmedel att öka. Detta ger Sverige en gyllene möjlighet, eftersom Sverige i sina gröna näringar har en enorm potential att producera hållbar bioenergi. Förutom klimatnytta och ökad självförsörjningsgrad kan detta skapa värdefulla jobbtillfällen och ökade resurser till landsbygden.

För att understryka vikten av åtgärder för att ta vara på bioenergens potential anser jag att riksdagen bör uppmana regeringen att säkerställa att bioenergi från hållbara källor ses som en viktig lösning i övergången till ett mer hållbart samhälle både på kort och på lång sikt. Vidare anser jag att reduktionsplikten skyndsamt ska revideras så att bioenergi från hållbara källor inte trängs ut vid ökad elanvändning utan används kompletterande för att uppnå större utsläppsminskningar.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

22. Biobränslen och biodrivmedel, punkt 7 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 9,
 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 130, 135 och 152,
 2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 36 och
 2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 108 och
 avslår motionerna
 2025/26:531 av Isak From och Monica Haider (båda S) yrkande 2,
 2025/26:914 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkandena 1–3,
 2025/26:1050 av Jamal El-Haj (-) yrkande 3,
 2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 6,
 2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 51,
 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 21 och 22 samt
 2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 19 och 20.

Ställningstagande

Ett energisystem baserat på förnybara energikällor, kompletterat med energilagring och smarta elnät, är inte bara bra för klimatet utan är dessutom en säkerhetspolitisk nödvändighet. Sverige är i dagsläget kraftigt beroende av import av energi, företrädesvis fossila bränslen som används inom industrin och transportsektorn. Detta är en allvarlig sårbarhet för Sverige. Därför anser jag att den inhemska produktionen av biobränslen och biodrivmedel måste öka. För att tydliggöra ambitionerna på detta område anser jag att det bör beslutas om ett mål om att Sverige ska vara självförsörjande inom hållbart producerade förnybara bränslen till 2030, samtidigt som uttaget ur den svenska skogen måste vara hållbart.

Den största potentialen till utsläppsminskningar på kort sikt finns inom transportsektorn. Utvecklingen av mer avancerade biodrivmedel eller andra förnybara drivmedel behöver dock stimuleras för att det ska vara möjligt att fasa ut fossila drivmedel ur den befintliga fordonsflottan. Jag efterfrågar därför ett riktat stöd för produktion av avancerade biodrivmedel och elektrobränslen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

23. Ladd- och tankinfrastruktur, punkt 8 (V, MP)

av Birger Lahti (V) och Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2789 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 3 och
2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 38.

Ställningstagande

Sverige måste ställa om i hållbar riktning, och då är det nödvändigt att rikta ljuset mot den alltjämt fossilbränsleberoende transportsektorn. Inrikes transporter är en betydande källa till de svenska utsläppen av klimatskadliga gaser. Arbetsmaskiner svarade under 2023 för mer än 6 procent av detta, med de tunga maskinerna som den största boven.

Tyvärr saknas det en fungerande ladd- och tankinfrastruktur för arbetsmaskiner, och utvecklingen av eldrivna arbetsmaskiner bromsas av höga kostnader, bristande efterfrågan och krångliga regelverk. Eftersom vi anser att omställningen till fossilfria arbetsmaskiner bör prioriteras bör regeringen återkomma med förslag på hur man kan utforma och finansiera ett riktat investeringsstöd för finansiering av laddinfrastruktur och energilager för arbetsmaskiner.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

24. Energieffektivisering, punkt 9 (S)

av Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Isak From (S), Daniel Vencu Velasquez Castro (S) och Lars Isacson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 18 och
avslår motionerna

2025/26:1437 av Markus Selin m.fl. (S) yrkande 2,

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 19,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 24–26 och 32,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 35, 36 och 170,

2025/26:3546 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 5,

2025/26:3547 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkandena 3–7, 12–14 och
16 samt

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 87 och 88.

Ställningstagande

Sverige ska ha mycket och billig energi, samtidigt som det är nödvändigt att den används mer effektivt. En mer effektiv energianvändning kan bidra till att

stärka Sveriges konkurrenskraft, minska klimat- och miljöpåverkan samt stärka försörjningstryggheten på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt. Enligt vår uppfattning finns det behov av ytterligare insatser för att nå det riksdagsbundna målet om 50 procent effektivare energianvändning 2030. Vi menar också att det behövs ett effektiviseringsmål för att bättre kunna ta ställning till det nu beslutade planeringsmålet för elanvändningen 2045 på 300 TWh.

Vi anser att Energimyndigheten ska fortsätta arbetet med energieffektivisering och stötta energieffektiviseringsåtgärder i både småhus och flerbostadshus liksom inom industrin. Vi vill att rotavdraget ska möjliggöra en 50-procentig subventionsgrad som riktas till energieffektivisering och vi anser att det finns skäl att ifrågasätta regeringens val att utesluta flerbostadshus från möjligheterna att få stöd för energieffektiviseringsåtgärder.

Det är också vår uppfattning att det är viktigt att hörsamma Energimyndighetens slutsats om betydelsen av någon form av kvotpliktssystem för att Sveriges kostnadseffektivt ska kunna uppnå EU:s krav på energieffektiviseringsområdet. Vi beklagar att regeringen på oklara grunder avbröt det arbete som en utredare hade påbörjat med att analysera ett kvotpliktssystem för energieffektivisering (s.k. vita certifikat). Ett sådant marknadsbaserat och kostnadseffektivt styrmedel hade kunnat öka takten i energieffektiviseringsarbetet, bidra till att de energi- och klimatpolitiska målen nås samt underlätta en snabb, smart och samhällsekonomiskt effektiv elektrifiering av samhället. Vi anser därför att arbetet med att utarbeta ett förslag om ett styrmedel med denna inriktning bör återupptas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

25. Energieffektivisering, punkt 9 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 19 och avslår motionerna

2025/26:1437 av Markus Selin m.fl. (S) yrkande 2,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 24–26 och 32,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 35, 36 och 170,

2025/26:3546 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 5,

2025/26:3547 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkandena 3–7, 12–14 och 16,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 87 och 88 samt

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 18.

Ställningstagande

Det svenska samhället är i betydande utsträckning beroende av el. Omställningen från fossila bränslen till förnybar energi och övergången till att i möjligaste mån elektrifiera industrin och transportsektorn kommer att öka elbehovet. Därför är det nödvändigt att elen produceras på ett hållbart sätt. Hur omfattande utbyggnaden av förnybara energikällor behöver vara beror i sin tur till stor del på hur mycket energi som kan sparas eller i vilken utsträckning den energi som produceras används på ett effektivt sätt.

Även om Sverige i dag har ett elöverskott är det viktigt att energieffektiviseringen sker i en så pass hög takt att behovet av el i nya sektorer kan tillgodoses. Jag anser att det därför behövs genomgripande åtgärder för att få samhället att använda energi på ett effektivare sätt. Utöver de betydande budgetsatsningar på energieffektiviseringsåtgärder som Vänsterpartiet har föreslagit inom bostadssektorn – som jag står bakom – anser jag att regeringen bör återkomma med en nationell plan för energibesparing och energieffektivisering.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

26. Energieffektivisering, punkt 9 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 87 och 88 samt avslår motionerna

2025/26:1437 av Markus Selin m.fl. (S) yrkande 2,

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 19,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 24–26 och 32,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 35, 36 och 170,

2025/26:3546 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 5,

2025/26:3547 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkandena 3–7, 12–14 och 16 samt

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 18.

Ställningstagande

Energipolitiken behöver ses över, och i en sådan översyn är det viktigt att frågor om en effektivare energianvändning uppmärksammas. Energisektorn står för en betydande del av utsläppen internationellt, även om den svenska

elenergiproduktionen har låga utsläpp. En effektivare energianvändning medför tydliga fördelar för både samhällsekonomin och klimatet och bör därför vara en av ledstjärnorna för omställningsarbetet. Inte mindre än var sjätte kilowattimme kan effektiviseras bort och det nya mål för energieffektivisering som regeringen har aviserat bör därför ta fasta på den stora potential som finns i lönsam energieffektivisering. Målet bör också kopplas till relevanta och effektiva styrmedel för effektivare nyttjande av både energi och effekt. Effektiviseringsåtgärder behövs inom flera samhällssektorer, inte minst inom industrin och i den byggda miljön. Jag anser också att det är viktigt att regeringen är drivande för att EU:s energieffektiviseringsmål ska vara 50 procent effektivare energianvändning inom unionen till 2030.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

27. Energieffektivisering, punkt 9 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 24–26 och 32,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 35, 36 och 170,

2025/26:3546 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 5 och

2025/26:3547 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkandena 3–7, 12–14 och 16 samt

avslår motionerna

2025/26:1437 av Markus Selin m.fl. (S) yrkande 2,

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 19,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 87 och 88 samt

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 18.

Ställningstagande

Den mest miljövänliga kilowattimmen är den som inte produceras. Att använda energi effektivt är det snabbaste och billigaste sättet att minska energiproduktionens miljöpåverkan. Energieffektiviseringsåtgärder är också ett bra sätt för hushållen och företagen att minska sina energikostnader. Tyvärr har denna potential inte alltid fått den uppmärksamhet den förtjänar, och jag anser att det därför finns skäl att belysa en del möjligheter.

För det första anser jag att det bör tas fram ett långsiktigt system för omfattande energieffektiviseringar. Det kan exempelvis handla om en kvotplikts-

baserad modell, ett auktionssystem eller liknande. Dessutom bör det genomföras en samlad planering för fler smarta byggnader, lokaler och parkeringar som kan bidra till effektstyrning av elanvändningen för att energin ska användas där – och när – den behövs.

Jag anser också att staten ska ta en mer aktiv roll när det gäller att stötta hushållen i arbetet med att ta vara på energieffektiviseringens potential. Därför vill jag se ett stöd där staten under en inledande period tar 60 procent av kostnaden för alla åtgärder som effektiviserar energianvändningen för hushåll och fastighetsägare. Därigenom blir de energieffektiviserande åtgärderna snabbare lönsamma. Stödet bör löpa över en flerårsperiod och alla typer av byggnader ska omfattas.

Jag anser vidare att energiförvaltningen i flerbostadshus bör förenklas genom både informationsinsatser och enklare tillgång till stöd för driftsoptimering. Det kan t.ex. handla om att fastighetsägare får rätt att ta del av förbrukningsstatistik för all energi som levereras till fastigheten, inklusive hyresgästers förbrukning av uppvärmningsenergi, komfortkyla samt hushålls- och verksamhetsel på aggregerad nivå – självklart dock med vederbörlig hänsyn till integritetsaspekter.

Utöver detta ser jag stor potential i att effektivisera energianvändningen inom industrin. För att stimulera detta arbete anser jag att det finns goda skäl att införa någon form av stöd, t.ex. något som liknar det stöd som tidigare gavs inom ramen för det s.k. Energisteget.

Staten har goda möjligheter att gå före i energieffektiviseringsarbetet genom att vidta energieffektiviseringsåtgärder i det statliga fastighetsbeståndet. Som ett led i det arbetet anser jag att det bör utarbetas ett belysningsprogram med inriktning på att spara energi genom användning av rätt belysning vid rätt tillfälle. Staten kan också bidra genom att ställa krav på gröna hyresavtal inom den offentliga förvaltningen, vilket innebär att hyresvärden och den som hyr delar på energikostnaderna.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

28. Biogas, punkt 10 (V, C)

av Anders Ådahl (C) och Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 112–115,
2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 38 och
2025/26:3728 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 94 och
avslår motionerna

2025/26:326 av Gudrun Brunegård (KD),
2025/26:1145 av Anders Karlsson (C),
2025/26:1314 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S),
2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 10 i denna del,
2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 44 och
2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 109.

Ställningstagande

Produktion och användning av biogas bidrar med många viktiga samhällsnyttor och kan därför spela en betydande roll i omställningen till ett fossilfritt samhälle. Eftersom biogas produceras från restprodukter som matavfall, avloppsrester och gödsel bidrar den dessutom till ökad resurseffektivitet genom att kretslopp sluts och ett mer cirkulärt förhållningssätt växer fram.

Särskilt påtagligt är detta inom de delar av jordbruket där stallgödselhantering ger upphov till betydande klimatskadliga utsläpp av metan. Både ur ett klimatperspektiv och för den enskilda lantbrukarens ekonomi är det bättre att förbränna denna resurs för att skapa el och värme eller för att använda den som drivmedel. Om biogasen dessutom ersätter fossila bränslen blir effekten dubbelt positiv.

Omställningen av transportsektorn är en betydande utmaning. Elektrifiering är en viktig pusselbit, men förbränningsmotorer kommer att vara ett betydande inslag i transportsystemet under lång tid. Därför är det viktigt att flytande eller gasformiga biodrivmedel har gynnsamma villkor. Alla förnybara bränslen kommer att behövas för att klara klimatmålen, och vi ser ett tydligt behov av att biogasens förutsättningar bevakas i det sammanhanget. Det handlar bl.a. om att – inte minst på EU-nivå – värna möjligheterna att även fortsättningsvis skattebefria biogasen eftersom den är bra för både landsbygden, jordbruket, självförsörjningen av energi och klimatet. Enligt vår uppfattning bör Sverige driva på för att ändra statsstödsreglerna på EU-nivå så att anläggningar kan få stöd till biogasproduktion i Sverige och EU oberoende av storlek.

För att ytterligare stimulera en ökad produktion och användning av biogas anser vi att regeringen bör ta fram en handlingsplan för hur biogas kan komma till användning inom fler områden. Denna handlingsplan bör vägledas av ett produktionsmål för biogas om minst 10 TWh till 2030. Ett mål och en handlingsplan skapar nödvändig trygghet för kommande biogasinvesteringar. Utöver detta anser vi att regeringen bör överväga att skyndsamt genomföra Biogasmarknadsutredningens (SOU 2019:63) andra stödpaket. Ytterligare ett sätt att göra det lättare för biogasen är att utveckla användningen av den s.k. grön-gasprincipen för att därigenom kunna göra det lättare att distribuera biogas via rörledningar. Sammantaget bör dessa åtgärder kunna resultera i att det produceras och används mer biogas i Sverige till gagn för klimatet, naturresurserna, företagen och samhällsekonomin.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

29. Biogas, punkt 10 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 10 i denna del,

2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 44 och

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 109 och

avslår motionerna

2025/26:326 av Gudrun Brunegård (KD),

2025/26:1145 av Anders Karlsson (C),

2025/26:1314 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S),

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 112–115,

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 38 och

2025/26:3728 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 94.

Ställningstagande

Jag vill se ett energisystem som bygger på förnybara energikällor, kompletterat med energilagring och smarta elnät. Ett sådant system är inte bara bra för klimatet utan är dessutom en säkerhetspolitisk nödvändighet. En viktig del i detta är en väl utbyggd inhemsk produktion av icke fossila bränslen och att fossilgas ersätts med nationellt producerad biogas. Sverige har stor potential att öka produktionen av biogas, samtidigt som efterfrågan på biogas är stor, både som drivmedel och från industrin. Tyvärr saknas det en tydlig styrning från regeringens sida för att en sådan utveckling ska komma till stånd. Detta är ju särskilt märkligt i ljuset av att regeringen i sin energipolitiska inriktningsproposition uttalar en tydlig ambition att ersätta fossilgas med nationellt producerad biogas. För att omsätta ord i handling och för att visa på en tydlig inriktning anser jag att det bör beslutas om ett nationellt planeringsmål om att 10 TWh biogas ska produceras årligen senast 2030.

Jag anser också att de stöd som i dagsläget riktas till biogasproduktion ska ses över så att svenska bönder kompenseras för gödselgasens högre produktionskostnad jämfört med fossila alternativ. Detta skulle främja lantbrukarnas självförsörjningsförmåga, vilket är något som blir allt viktigare under instabila omvärldsförhållanden.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

30. Vätgasstrategi, punkt 11 (S, V, C, MP)

av Anders Ådahl (C), Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Isak From (S), Birger Lahti (V), Daniel Vencu Velasquez Castro (S), Lars Isacson (S) och Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 36,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 82 och

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 21 och
bifaller delvis motion

2025/26:2681 av Patrik Lundqvist m.fl. (S) yrkande 2.

Ställningstagande

Sverige står inför en omfattande klimatomställning, där elektrifieringen av både industrin och transportsektorn är avgörande för att nå klimatmålen. Vätgas är också en viktig del av framtidens energisystem. Grön vätgas har stor potential som insatsråvara, reduktionsmedel och uppvärmningsbränsle i industriella processer där fossila bränslen som olja, kol, och naturgas används i dag. Vätgas fungerar dessutom som lagringsmedium för förnybar väderberoende el, vilket ökar flexibiliteten i kraftsystemet. Vätgas kommer således att få en ökad betydelse inte minst för delar av den tunga basindustrins omställning. Samtidigt är vätgas ett utmärkt drivmedel som kan komplettera den långtgående elektrifiering som är huvudspåret i omställningen av vägtransportsektorn.

För att det ska bli fart på vätgasproduktionen i Sverige behövs det enligt vår uppfattning en nationell vätgasstrategi som bl.a. tydligt visar på hur statmakterna ser på när, var och hur vätgas ska produceras i Sverige och vilken infrastruktur som behövs för att distribuera gasen. Här kan ett alternativ vara att regeringen påskyndar genomförandet av den vätgasstrategi som regeringen sedan tidigare har gett Energimyndigheten i uppdrag att ta fram.

Vem eller vilka som bör ansvara för eller äga den nya vätgasinfrastrukturen behöver också klargöras. Här anser vi att regeringen inledningsvis bör ge Svenska kraftnät i uppdrag att samplanera vätgasinfrastruktur och elnät i hela landet, men det behövs alltså också en målsatt strategi för vätgasutbyggnaden liksom en ny reglering.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

31. Övrigt om vätgas och elektrobränslen, punkt 12 (S)

av Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Isak From (S), Daniel Vencu Velasquez Castro (S) och Lars Isacson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 22 och 25 samt

2025/26:3653 av Aylin Nouri m.fl. (S) yrkande 98 och
avslår motionerna

2025/26:653 av Peder Björk m.fl. (S),

2025/26:767 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkande 5,

2025/26:1447 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 8,

2025/26:2093 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2,

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 10–14,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 10 i denna del och 35
samt

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 137.

Ställningstagande

Omställningen av den svenska basindustrin är en nyckel till framgång i kampen mot klimatförändringarna. Nära sammankopplat med de stora investeringarna i en grön industriell revolution är en ökad användning av vätgas för olika ändamål. Samtidigt har vätgas också andra tillämpningsområden, exempelvis inom transportsektorn och som medium för att lagra förnybar el.

För att en större satsning på produktion av grön vätgas ska bli framgångsrik behövs det även en välfungerande infrastruktur för distribution av gasen. Visserligen kommer säkert en betydande volym vätgas att produceras i anläggningar som är integrerade med annan industriell produktion, men för att det ska vara möjligt att få ut vätgasens maximala nytta behövs även förutsättningar att överföra gasen på ett effektivt sätt mellan producenter och konsumenter som befinner sig på längre avstånd från varandra.

Vi menar att det behövs ett ökat arbete med att bygga ut infrastrukturen för vätgas och att det arbetet behöver hållas samman av en stamnätsansvarig aktör, på ett sätt som motsvarar det ansvar som Svenska kraftnät har för stamnätet för el. På gassidan vilar detta ansvar på ett privat företag, vilket vi inte anser är en lämplig ordning när vätgasen nu väntas få en betydligt mer central roll än tidigare. Ansvaret för en så viktig infrastruktur måste, enligt vår uppfatt-

ning, vila på det offentliga och därmed också fullt ut kunna drivas under offentlig kontroll. Regeringen bör som ett första steg ge Svenska kraftnät i uppdrag att samplanera vätgasinfrastruktur och elnät i hela landet.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

32. Övrigt om vätgas och elektrobränslen, punkt 12 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 10–14 och avslår motionerna

2025/26:653 av Peder Björk m.fl. (S),

2025/26:767 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkande 5,

2025/26:1447 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 8,

2025/26:2093 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 10 i denna del och 35,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 137,

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 22 och 25 samt

2025/26:3653 av Aylin Nouri m.fl. (S) yrkande 98.

Ställningstagande

Den samhällsomställning som krävs för att det ska vara möjligt att bromsa den negativa klimatutvecklingen kommer att vara omfattande. Elbehovet väntas öka kraftigt när olika samhällssektorer, t.ex. industrier och transporter, elektrifieras och det som behövs är förnybar el. Eftersom denna produktion i många fall är väderberoende kommer det att finnas stora behov av energilagring för att uppnå en sådan flexibilitet som kan bidra till en bra effektbalans. Vätgas kan t.ex. produceras när det blåser mycket, elproduktionen är större än behovet och elpriset är lågt. Energin kan sedan lagras i vätgas och användas i bränsleceller som förvandlar den till el när det blåser mindre, elproduktionen är lägre än behovet och elpriset är högt. Eftersom vätgas har visat sig effektiv för energilagring anser jag att Vattenfall bör få i uppdrag att utveckla energilagring i vätgas i samband med sina investeringar i förnybar energi, i synnerhet i samband med att bolaget bygger ut sin vindkraft.

Vätgas är inte bara ett utmärkt lagringsmedium för förnybar el utan har även många andra användningsområden. Den används i dag storskaligt inom kemiindustrin och kan också användas för att framställa förnybara elektro-

bränslen och fossilfri mineralgödsel. Vätgas som ersätter fossilt kol i ståltillverkning kan bidra till att radikalt minska utsläppen från den typen av industriprocesser, men fossilfritt stål kan även bli en viktig exportvara för Sverige i framtiden. Det finns även en potential att använda vätgas som drivmedel, antingen direkt eller genom att använda bränsleceller.

Det pågår ett intensivt strategi- och utvecklingsarbete kring vätgas, vilket jag ser positivt på. Jag vill dock understryka vikten av att vätgasproduktionen byggs ut på ett sätt som är bra för hela samhället och att det offentliga tar ansvar för systemperspektivet. Ansvarsfördelningen kring vätgas mellan olika myndigheter bör förtydligas och det är välkommet med forskning på området som tydliggör vad som ger störst samhälls- och klimatnytta. Jag anser att regeringen bör återkomma med förslag på hur vätgasproduktion, energilagring i vätgas och distribution av vätgas kan organiseras för bästa möjliga samhälls- och klimatnytta i hela landet. Vidare bör regeringen återkomma med förslag på långsiktig finansiering av forskning och innovation om vätgas och dess användning i olika samhällssektorer liksom med förslag på hur staten kan ge stöd till eller finansiera vätgasinvesteringar i hela landet.

Eftersom vätgas kan framställas med hjälp av både fossil och förnybar energi är det viktigt att statliga stöd och EU-stöd endast riktas till vätgas som framställs med förnybar energi. Därför är det angeläget att regeringen verkar för att vätgasproduktionen inom EU ska vara förnybar och att EU-stöd endast ska gå till förnybar vätgasproduktion.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

33. Övrigt om vätgas och elektrobränslen, punkt 12 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 10 i denna del och 35 samt

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 137 och avslår motionerna

2025/26:653 av Peder Björk m.fl. (S),

2025/26:767 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkande 5,

2025/26:1447 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 8,

2025/26:2093 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2,

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 10–14,

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 22 och 25 samt

2025/26:3653 av Aylin Nouri m.fl. (S) yrkande 98.

Ställningstagande

Omställningen av den tunga industrin kommer att kräva mycket el som bl.a. kommer att användas för att producera den vätgas som behövs för att kunna fasa ut fossilbränslebaserad energi. Fossilfri vätgas har en viktig roll att spela både när det gäller försörjningstrygghet och för att det ska vara möjligt att nå klimatmålen. Därför anser jag att riksdagen ska besluta om ett produktionsmål om 33 TWh fossilfri vätgas till 2030. Vätgas och andra s.k. elektrobränslen kan dessutom fungera som viktiga pusselbitar i strävan efter att bryta transportsektorns fossilbränsleberoende. Jag anser därför att det bör införas ett introduktionsstöd för elektrobränslen och att det snabbt bör göras möjligt för elektrobränslen att omfattas av reduktionsplikten som en övergångslösning i väntan på en full elektrifiering av fordonsparken.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

34. Fossila bränslen, punkt 13 (V, C)

av Anders Ådahl (C) och Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 10 och 83 samt

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 50 och avslår motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 2 och 4 samt

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 24 och 81.

Ställningstagande

Klimathotet måste tas på största möjliga allvar. Sverige har stora möjligheter att leda arbetet med att vända denna utveckling och vara det föredöme som världens stora ekonomier kan inspireras av. Dessutom ställs nya krav på Sverige med det nya svåra säkerhetsläget i Europa att bli mindre beroende av fossil energi från diktaturer och regimer som hotar demokratin. Politiken måste ta sitt ansvar genom att styra om den fossilbaserade ekonomin så att det mest klimatsmarta valet också blir det som är mest ekonomiskt lönsamt, både för privatpersoner och för företag.

En av de lägst hängande frukterna är att helt fasa ut fossila bränslen i energisektorn och i produktionen av el och värme. Det handlar om att sätta stopp för installation av nya anläggningar som drivs av fossil energi, att fasa ut fossila

subventioner, att prissätta fossila råvaror som används i produkter samt att förbjuda alla typer av marknadsföring av fossil energi. Därför anser vi att regeringen i förhandlingar ska säkerställa utfasningen av samtliga fossila bränslen och införa ett förbud mot all användning av fossila bränslen för energiproduktion från 2035 samt dessutom öka takten i utfasningen av fossila material.

Vi ser det också som rimligt att det ställs samma spårbarhetskrav i förnybartdirektivet på fossila bränslen som på fossilfria. Annars är inte kraven likvärdiga, vilket missgynnar de fossilfria alternativens konkurrenskraft i förhållande till de fossila. Det är inte hållbart när strävan är att helt fasa ut de fossila bränslena.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för riksdagen.

35. Fossila bränslen, punkt 13 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 2 och 4 samt

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 24 och 81 samt
avslår motionerna

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 10 och 83 samt

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 50.

Ställningstagande

För att befria Sverige och resten av världen från sitt beroende av fossila bränslen behövs massiva satsningar på den gröna omställningen och på hållbara energikällor. Vidare behöver stora delar av samhället elektrifieras. För var dag som går blir det mer akut att stoppa utvinningen och användningen av fossila bränslen, och det är därför centralt för Sverige att verka både internationellt och inom EU för att detta ska bli verklighet.

Övergången från ett fossilbränsleberoende till förnybar energi måste gå snabbt för att det ska vara möjligt att klara de uppsatta klimatmålen. Därför anser jag att det behövs en tydlig nationell plan. En sådan plan måste beskriva hur den fossila energin ska fasas ut och innehålla ett slutdatum för användning av fossila bränslen.

Med tanke på det akuta klimathotet är det enligt min uppfattning dessutom orimligt att fossilanvändning i dag subventioneras genom skattenedsättningar, avdrag och särskilda undantag. Det är således min mening att subventioner

och andra stödformer för fossila investeringar ska tas bort och klimatskadliga verksamheter behöver bära hela sin verkliga kostnad.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

36. Värme och kraftvärme, punkt 14 (S, V)

av Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Isak From (S), Birger Lahti (V), Daniel Vencu Velasquez Castro (S) och Lars Isacsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 15 och avslår motionerna

2025/26:679 av Sanne Lennström (S),

2025/26:2248 av Sten Bergheden (M),

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 31,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 173,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 107 och 108 samt

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 13.

Ställningstagande

Genom användningen av förnybara bränslen och effektiv värmedistribution spelar fjärrvärmens en viktig roll i det svenska energisystemet. När el produceras samtidigt med värmen i en kraftvärmeanläggning kan det ge ytterligare värdefulla nyttor.

Vi ser det dock som bekymmersamt att fjärrvärmepriserna har ökat så pass mycket på senare år att det finns en risk för att andra mer klimatskadliga eller mindre effektiva uppvärmningsalternativ väljs. Fjärrvärmekundernas ställning bör stärkas och vi anser att det finns skäl att förbereda en övergång till en skarpare prisreglering snarare än den misslyckade dialogmodell som Energimyndigheten hittills har använt.

Åtgärder bör också vidtas för att ytterligare minska det fossila inslaget i fjärrvärme- och kraftvärmeproduktionen. Det handlar då inte minst om åtgärder som minskar plastinslaget i det avfall som förbränns.

För att bättre ta vara på fjärr- och kraftvärmens potential anser vi att den fjärrvärme- och kraftvärmestrategi som Energimyndigheten har utarbetat på uppdrag av den förra regeringen behöver tas vidare till beslut. Vidare bör Svenska kraftnät underlätta kraft- och fjärrvärmens deltagande på stödmarknader.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

37. Värme och kraftvärme, punkt 14 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 107 och 108 samt

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 13 och avslår motionerna

2025/26:679 av Sanne Lennström (S),

2025/26:2248 av Sten Bergheden (M),

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 31,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 173 och

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 15.

Ställningstagande

Kraftvärmén är, och kommer även fortsättningsvis att vara, en viktig tillgång i Sveriges energisystem. Det är ett stabilt och reglerbart kraftslag som kompletterar den variabla sol- och vindenergin. Fjärrvärmén står för en stor del av den svenska uppvärmningen och avlastar elsystemet genom att företag och hushåll inte behöver välja egna elbaserade uppvärmningslösningar. Kraftvärmén har ökat successivt, men trenden har tyvärr stannat av under de senaste åren samtidigt som Energimyndigheten har visat på att det finns en lönsam utbyggnadspotential på detta område. Jag vill därför att regeringen tar fram en sammanhållen strategi för att stärka kraftvärméns konkurrenskraft. En sådan strategi bör fokusera på att fasa ut det sista fossila bränslet i produktionen. Jag anser också att förslagen i Energimyndighetens sedan tidigare utarbetade fjärrvärme- och kraftvärmestrategi bör genomföras, och elskatten vid produktion av fjärrvärme bör sänkas.

Vidare anser jag att regeringen bör sätta upp ett mål om att inga permanent-hus ska värmas upp enbart med direktverkande el eller fossila bränslen efter 2026. Regeringen bör således ge Energimyndigheten i uppdrag att samordna och följa upp arbetet med att nå detta mål samt föreslå eventuella ytterligare åtgärder som behöver vidtas för att nå det. På sikt bör även fritidshus få incitament att fasa ut uppvärmning med direktverkande el.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

38. Värme och kraftvärme, punkt 14 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 31 och

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 173 och

avslår motionerna

2025/26:679 av Sanne Lennström (S),

2025/26:2248 av Sten Bergheden (M),

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 107 och 108,

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 15 och

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 13.

Ställningstagande

Energieffektiviseringar är det snabbaste, billigaste och mest miljövänliga sättet att minska hushållens och företagens energiförbrukning. Det finns många åtgärder som kan minska slöseriet med energi. Jag vill i detta sammanhang lyfta fram en resurs som bör kunna tas till vara på ett betydligt bättre sätt. Det handlar om den överskottsvärme som bl.a. uppkommer i en del industriella processer, i serverhallar och vid viss kraftproduktion. Inte sällan vädras denna resurs bort eller släpps ut i något vattendrag. Jag anser att regeringen bör stimulera den planering och samordning som behövs samt tillhandahålla incitament som gör det mer attraktivt att ta hand om denna restvärme.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

39. Geotermisk energi, punkt 15 (S, V, C, MP)

av Anders Ådahl (C), Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Isak From (S), Birger Lahti (V), Daniel Vencu Velasquez Castro (S), Lars Isacson (S) och Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 24.

Ställningstagande

EU har nyligen beslutat om att utveckla en europeisk strategi för geotermisk energi och uppmanat medlemsstaterna att öka investeringar, förenkla tillståndprocesser samt bygga upp sin kompetens på detta område. Med en välutvecklad bergvärmesektor och utbyggd fjärrvärme har Sverige mycket goda förutsättningar att bli framgångsrikt på detta område. Vad som saknas är enligt vår uppfattning emellertid en tydlig nationell färdplan för djupare geotermi. Här behövs det ett arbete med att ta fram mål, etablera pilotanläggningar samt kartlägga leverantörskedjor och kompetensbehov. Även regelverk, tillståndprocesser och incitament bör ses över för att underlätta geotermisk energivinning.

Vi anser att Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Energimyndigheten bör få i uppdrag att ta fram underlag som kan ligga till grund för en strategi på området. En sådan strategi ska möjliggöra storskaliga lösningar som stärker energiförsörjningen, minskar utsläppen och gör Sverige till en ledande europeisk aktör på detta område.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

40. Energitorv, punkt 16 (V, MP)

av Birger Lahti (V) och Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 5 och

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 169.

Ställningstagande

Förbränning av fossila bränslen är den huvudsakliga anledningen till att den globala medeltemperaturen stiger snabbare än någonsin. Denna utveckling måste hejdas. Sverige har varit förhållandevis framgångsrikt när det gäller att fasa ut användningen av fossila bränslen inom flera samhällssektorer, men fortfarande finns det en hel del att göra på detta område.

Vi vill i anslutning till detta vara tydlig med att vi betraktar torv som ett fossilt bränsle. Torv bildas under långa tidsperioder och det behöver således gå mycket tid innan den torv som förbränns har återbildats och därmed också åter har bundit de växthusgaser som har frigjorts. Våtmarker är viktiga för den biologiska mångfalden, och torrlagda torvmarker – dvs. platser där torv bryts – läcker dessutom ansevära mängder växthusgaser.

I Sverige används torv i viss kraftvärme- och fjärrvärmeproduktion. Även om torvbrytning för energiutvinningsändamål numera är en förhållandevis marginell företeelse i Sverige anser vi att uppvärmningssektorn behöver bli helt fossilfri. Allt annat är enligt vår uppfattning orimligt. Därför bör det upprättas en nationell plan för utfasning av fossil energi som även inkluderar torv. För att tydliggöra torvens karaktärsdrag bör den dessutom klassas som ett fossil bränsle.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

41. Energisäkerhet och energiberedskap, punkt 17 (S)

av Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Isak From (S), Daniel Vencu Velasquez Castro (S) och Lars Isacson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 69 och avslår motionerna

2025/26:531 av Isak From och Monica Haider (båda S) yrkande 1,

2025/26:546 av Isak From m.fl. (S) yrkande 5,

2025/26:2368 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5,

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 14 och 54,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 8 och 51,

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 35 och 43,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 84, 101 och 119 samt

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 9 och 15.

Ställningstagande

Sverige befinner sig i det allvarligaste säkerhetspolitiska läget sedan andra världskriget. I en sådan situation är det en självklarhet för oss att Sverige måste ha ett välfungerande totalförsvar. Hela samhället måste engageras i krisberedskap och förbereda sig för att landet hamnar i en kris, beredskapen höjs eller i värsta fall att Sverige hamnar i krig.

Som en del i detta behövs en väl genomtänkt beredskapsplanering där samhällets försörjning av nödvändigheter är säkerställd. Därför vill vi bl.a. se en ökad beredskap inom energisektorn. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina visar att infrastruktur och energiförsörjning kan utgöra aktiva mål för en antagonist. Främmande stater har tyvärr resurser att skada samhällsviktiga funktioner som t.ex. elförsörjningen med långvariga samhällsstörningar som följd. Utan tillförlitliga energikällor blir störningar i samhällets funktionalitet

snabbt mycket omfattande. Därför anser vi att det är nödvändigt med en ökad beredskap inom energisektorn.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

42. Energisäkerhet och energiberedskap, punkt 17 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2368 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5 och
avslår motionerna

2025/26:531 av Isak From och Monica Haider (båda S) yrkande 1,

2025/26:546 av Isak From m.fl. (S) yrkande 5,

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 14 och 54,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 8 och 51,

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 35 och 43,

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 69,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 84, 101 och 119 samt

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 9 och 15.

Ställningstagande

Klimatkrisen har konsekvenser på flera olika hotskalor. Utöver alla de negativa följder som ett förändrat klimat kan få finns det även tydliga säkerhetspolitiska dimensioner kopplade till klimatfrågan. Att kämpa för att bromsa klimatkrisen innebär även att man arbetar för en fredligare värld.

Dessvärre har regeringen genomgående visat ett stort ointresse för att lösa de omfattande klimatproblemen och för att Sverige ska uppnå målen i Parisavtalet, vilket alltså indirekt bidrar till att göra Sverige otryggare.

Klimatomställningen kräver en snabb utfasning av fossil olja och gas. Genom att minska sitt fossilbränsleberoende kan Sverige också minska beroendet av import från diktaturer, som inte sällan lever av och finansierar orättfärdiga krig med inkomster från fossilbränsleexport. En stor del av den ryska ekonomin, och därmed finansieringen av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, består t.ex. av inkomster från fossila bränslen som olja och gas. Energiomställningen blir därför ett angeläget sätt att stärka säkerheten i Sveriges närområde. Den ryska skuggflotta som fraktar olja över Östersjön består dessutom ofta av fartyg i dåligt skick, vilket innebär betydande risker för allvarliga oljeutsläpp som kan drabba Sveriges känsliga skärgårdar och kuster. För min del

är det således självklart av flera skäl att Sverige ska fasa ut sitt beroende av fossil olja och gas i syfte att stärka Sveriges säkerhet.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

43. Energisäkerhet och energiberedskap, punkt 17 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 14 och 54,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 84, 101 och 119 samt

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 9 och 15 samt avslår motionerna

2025/26:531 av Isak From och Monica Haider (båda S) yrkande 1,

2025/26:546 av Isak From m.fl. (S) yrkande 5,

2025/26:2368 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5,

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 8 och 51,

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 35 och 43 samt

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 69.

Ställningstagande

Säkerhetsläget i Sverige och Europa är kanske det allvarligaste sedan andra världskriget. Det är mot den bakgrunden hög tid att agera kraftfullt för att säkra Sveriges energiförsörjning om situationen skulle bli ännu mer spänd. Ökad självförsörjning, bättre beredskap och ett förstärkt skydd av produktionsanläggningar och energiinfrastruktur blir alltmer angeläget. Omställningen måste dessutom gå snabbt – betydligt snabbare än vad ett fjärran kärnkraftsprogram kan leverera.

Jag anser att den fossilmfria elproduktionen måste byggas ut kraftigt och på kort tid för att elräkningarna ska bli lägre, för att tempot i klimatomställningsarbetet ska öka, för att Sverige ska kunna fortsätta växa och nya gröna jobb skapas i hela landet och – sist men inte minst – för Sveriges säkerhet.

Elsystemet ska vara robust och motståndskraftigt. Enligt min uppfattning handlar det om att säkerställa att den elproduktion som tillkommer är förenlig med Sveriges energipolitiska mål, men också om att stärka Sveriges motståndskraft i ett nytt säkerhetsläge.

Den instabila omvärldssituationen gör också att det blir än mer angeläget att snabbt försöka minska Sveriges beroende av att importera fossila bränslen

som finansierar skurkstater och i stället bygga upp en grundläggande självförsörjning av drivmedel. Jag ser det därför som prioriterat att stimulera drivmedelsproduktion från nya råvaror, som t.ex. restprodukter från skogen. Här finns en enorm potentiell marknad för Sverige och de svenska gröna näringarna. Förutom klimatnytta kan denna produktion skapa nya arbetstillfällen och ökade resurser till landsbygden. I takt med att andelen etanol, biodrivmedel och andra förnybara bränslen ökar anser jag att dessa drivmedel ska omfattas av krav på lagring för att täcka minst 90 dagars behov. Regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att beakta ett sådant behov.

Jag anser också att den svenska självförsörjningen av biodrivmedel bör gynnas genom att staten upphandlar en omfattande beredskapsproduktion i Sverige av biobränsle baserad på inhemska råvaror som sedan kan säljas billigt i Sverige.

Enligt Totalförsvarets forskningsinstitut är Sveriges elproduktion sårbar. I en sådan situation är vattenkraften, både den storskaliga och den småskaliga, viktiga resurser. Vattenkraftverk kan startas snabbt, vatten kan sparas i dammar och användas när behovet är som störst, t.ex. vid en kris eller under kalla vintrar. Vattenkraftverken är dessutom byggda för att fungera även under extrema förhållanden. Jag anser att Svenska kraftnäts uppdrag som rör vattenkraften i elberedskapen ska ändras så att även den småskaliga vattenkraften inkluderas. Detta skulle stärka elberedskapen i större geografiska områden, vilket för övrigt är något som jag anser bör vägas in innan beslut fattas om att riva ut dammar eller annan vattenkraftsrelaterad infrastruktur.

Avslutningsvis vill jag även lyfta fram ett annat hot mot Sveriges energiförsörjning. Det är ett faktum att energisektorn i EU och Sverige har attackerats digitalt i närtid och att det finns en stor och befogad oro inom sektorn för både hotbilden och avsaknaden av förmågor att stå emot cyberrelaterade hot. Därför anser jag att tillsynen av energisektorn behöver skärpas för att säkra kontinuiteten vid attacker av detta slag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

44. Energisäkerhet och energiberedskap, punkt 17 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkandena 8 och 51 samt

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 35 och 43 samt avslår motionerna

2025/26:531 av Isak From och Monica Haider (båda S) yrkande 1,

2025/26:546 av Isak From m.fl. (S) yrkande 5,
 2025/26:2368 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5,
 2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 14 och 54,
 2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 69,
 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 84, 101 och 119 samt
 2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 9 och 15.

Ställningstagande

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har gjort det tydligt att elförsörjningen är ett troligt förstahandsmål för en angripare. Eftersom elsystemets centrala betydelse dessutom kommer att öka ytterligare i framtiden genom utbyggd elektrifiering av transporter, industri och uppvärmning blir det än mer angeläget att säkerhetsaspekter beaktas i större utsträckning än tidigare i den fortsatta utvecklingen av det svenska energisystemet.

Jag har en hel del invändningar mot de gällande energipolitiska målen och den energipolitik som regeringen driver med stöd av Sverigedemokraterna. Däremot tycker jag att det borde vara förhållandevis enkelt att nå en bred politisk samsyn om energisäkerhetsfrågorna. I det nya säkerhetspolitiska läget vore det en styrka att kunna samlas bakom ett tydligt energisäkerhetsmål.

Fungerande transporter är också mycket viktigt i olika typer av krissituationer, under höjd beredskap och i krig. Vägtransportsektorns fossilbränsleberoende måste fasas ut så snart som möjligt av klimatskäl, men detta beroende vilar dessutom på ett importberoende som gör centrala delar av Sveriges transportsystem sårbara under omvärldsförhållanden när ordinarie handelsflöden av olika skäl är begränsade eller helt avskurna.

Jag anser att transportsektorns energiförsörjning måste planeras så att inhemskt producerad förnybar energi och inhemskt producerat förnybart bränsle kan användas i kris och krig.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

45. Import av fossil energi, punkt 18 (V, C, MP)

av Anders Ådahl (C), Birger Lahti (V) och Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 4 och
 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 11 och 12.

Ställningstagande

Det hot mot klimatet som mänsklighetens fossilbränsleanvändning utgör måste undanröjas och de klimatmål som beslutas måste tas på stort allvar. Att missa dessa mål bryter mot svensk lag och mot internationella överenskommelser, men det är konsekvenserna av klimatförändringarna som är det mest allvarliga.

Arbetet med att minska utsläppen såväl nationellt som internationellt är en prioriterad fråga för oss. En del bra saker har åstadkommits, men mer måste göras. Fossilberoendet måste brytas inte minst i ljuset av att energiförsörjningen nu också har fått en tydlig säkerhetspolitisk dimension. Stora mängder fossil kol, olja och gas importeras fortfarande från Ryssland till EU, vilket är en handel som bl.a. bekostar Rysslands avskyvärda invasionskrig i Ukraina.

Vi anser att Sverige omedelbart ska stoppa all import av fossila bränslen från Ryssland och andra diktaturer och att regeringen ska verka för ett skyndsamt totalstopp för import av fossila bränslen från Ryssland i hela EU. Europeiska kommissionen har visserligen föreslagit en plan för att fasa ut importen av rysk naturgas och att denna import ska vara avslutad i slutet av 2027. Det tycker vi dock är för sent. Denna import måste upphöra omedelbart.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

46. Övriga internationella energifrågor, punkt 19 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 71 och 78.

Ställningstagande

Eftersom klimatkrisen är global är det internationella samarbetet centralt för att nå Parisavtalets mål och därigenom öka möjligheterna att undvika de allvarligaste konsekvenserna av klimatförändringarna.

För mig är det således en självklarhet att Sverige måste vara en tydlig röst internationellt för ett offensivt klimatarbete. Jag anser därför att Sverige ska verka aktivt internationellt i multilaterala och bilaterala sammanhang i syfte att stärka klimatarbetet i linje med Parisavtalet inom såväl utrikespolitiken som handelspolitiken och biståndspolitiken.

Att verka för ett stopp mot utvinning och användning av fossila bränslen ser jag som en mycket viktig del i detta arbete. EU har en betydelsefull roll för att det ska vara möjligt att nå framgång på detta område, och Sverige bör därför

agera både internationellt och inom EU för att stoppa utvinningen av fossila bränslen.

En del i detta arbete anser jag bör vara att Sverige verkar för att komma bort från föråldrade regleringar som hämmar klimatomställningen. Här ser jag det som positivt att EU har beslutat om ett EU-gemensamt utträde ur det s.k. energistadgefördraget (Energy Charter Treaty). Detta fördrag anser jag försämrar förutsättningarna att agera kraftfullt till förmån för klimatet, och det begränsar därmed även möjligheterna att klara åtagandena i Parisavtalet. Enligt min uppfattning bör Sverige även lämna detta fördrag som enskild part.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

47. Övriga energipolitiska frågor, punkt 20 (V, C)

av Anders Ådahl (C) och Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 89 och

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 51 och avslår motionerna

2025/26:1845 av Robert Olesen (S),

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 27,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 37,

2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 33 och

2025/26:3547 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Välinformerade kunder som gör kloka val ser vi som en viktig hävstång för att få rejäl fart på klimatomställningen. I dagsläget är det svårt för elkonsumenter att veta hur elen har producerats eller klimatpåverkan av denna produktion. Därför anser vi att all el som produceras eller säljs i EU ska redovisas med ursprungsgarantier och koldioxidavtryck i realtid. Till att börja med bör koldioxidtransparensen öka genom att systemet med ursprungsgarantier justeras så att dessa garantier redovisas året om, timme för timme. Därmed blir det enklare för elkonsumenterna att välja sådan kraftproduktion som inte har en negativ inverkan på klimatet och att välja bort fossilbränslebaserad produktion. Sverige bör även driva på för att EU ska införa nya standarder för ursprungsredovisning för drivmedel och vätgas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

48. Övriga energipolitiska frågor, punkt 20 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 27,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 37,

2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 33 och

2025/26:3547 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 2 och
avslår motionerna

2025/26:1845 av Robert Olesen (S),

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 89 och

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 51.

Ställningstagande

I konsumentmakt ser jag en oförlöst potential som kan gagna framväxten av mer förnybar energiproduktion och leda till att klimatskadliga alternativ väljs bort. Vidare bör man kunna förvänta sig att välinformerade konsumenter hellre väljer kostnadseffektiva lösningar än de som gräver hål i hushållskassan eller medför onödiga kostnader för företag.

Mot denna bakgrund ser jag ett stort värde i att det läggs resurser på att stärka konsumentensidan på energiområdet genom att stimulera tillkomsten av fler klimat- och energirådgivare i kommunerna. Jag kan konstatera att efterfrågan på de kommunala energirådgivarna har ökat i kölvattnet av att energipriserna har skenat vid ett par tillfällen under de senaste åren. Vidare anser jag att Energimyndighetens arbete med energi- och klimatrådgivare behöver stärkas för att stötta fastighetsägare i deras arbete med att minska energiförbrukningen.

Jag anser också att det behövs fler åtgärder för att stödja klimatanpassningen av det svenska jordbruket. Här handlar det bl.a. om att ta till vara mer av det som produceras och att öka förädlingsvärdet. Därmed ökar lönsamheten i verksamheten och det blir lättare rent ekonomiskt för svenska lantbrukare att göra nödvändiga anpassningar både för att minska sitt klimatavtryck och för att öka beredskapen för de negativa effekterna av ett förändrat klimat. Ett sätt att uppnå detta är att satsa på fler förädlingsanläggningar. Jag anser därför att regeringen ska införa ett stöd som gör att fler bioraffinaderier kan etableras i Sverige. Därigenom skulle den lokala produktionen kunna tas till vara och förädlas på ett bättre sätt än i dag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:8 av Robert Stenkvist (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snabbutreda och eventuellt bygga en ”small modular reactor” (SMR) i Botkyrka och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:36 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sin planering för ny kärnkraft ska överväga Skaraborg för uppförande av Micro Modular Reactors (MMR) och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:64 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Energimyndigheten i uppdrag att utreda möjligheter och konsekvenser av att utöka magasineringsskapaciteten för svensk vattenkraft och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:326 av Gudrun Brunegård (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en stimulans av produktion och distribution av biogasbränsle och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:481 av Jörgen Grubb m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga ett nytt kärnkraftverk i Barsebäck av modernaste slag, med tillräcklig effekt för att täcka elbehovet i Skåne de närmaste 50 åren, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:531 av Isak From och Monica Haider (båda S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om biodrivmedel som en del av landets beredskapsstrategi och att HVO samt andra flytande förnybara drivmedel ska ingå i beredskapslagren och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd till inhemsk produktion av avancerade biodrivmedel och elektrobränslen, baserade på svenska råvaror, för att öka självförsörjningsgraden och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:546 av Isak From m.fl. (S):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att i beredskapssynpunkt producera stora volymer hållbara biotrivmedel från jord, skog och avfall och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:625 av Jamal El-Haj (-):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka investeringarna i fossilfria energislag i södra Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:653 av Peder Björk m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av behovet av introduktionsstöd för produktion av elektrobränslen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:679 av Sanne Lennström (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att kartlägga möjligheten till elproduktion inom fjärrvärme som industriellt mottryck och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:767 av Joakim Sandell m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa en långsiktig, grön och trygg energipolitik för hela landet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stimulera utbyggnaden av förnybar produktion i södra Sverige och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja utveckling och användning av energilagring samt grön vätgas och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:863 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se fusionsenergi som möjlig lösning på energifrågan och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:879 av Magnus Manhammar (S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att verka för att det genomförs en översyn av regelverket gällande havsbaserad vindkraft för att undersöka möjligheten att samordna tillståndsförfarandet och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:914 av Ida Karkiainen m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att främja innovation inom biodrivmedelsproduktion och stödja utvecklingen av nya biodrivmedelsanläggningar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att främja biodrivmedelsanläggningar i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att svenska staten ska bistå med stöd till kommunala reningsverk för att möjliggöra produktion av biodrivmedel och stärka den inhemska produktionen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1050 av Jamal El-Haj (-):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stöd bör ges till utveckling av klimatneutrala bränslen för tunga transporter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:1145 av Anders Karlsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra möjligheten till mer biogasproduktion i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1179 av Martina Johansson och Mikael Larsson (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur en övergripande bedömning kan ske vid utbyggnad av förnybar energi och att kommunernas inställning bör komma in i ett tidigare skede i planeringsprocessen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning av hur ersättningen kan ses över för markägare vid större infrastrukturprojekt så att de kan ersättas för både nuvarande och framtida ekonomiska förluster och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om hur lokal, regional och nationell planering av infrastruktur kan inkluderas i varandras planering och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1314 av Per-Arne Håkansson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av biogasens potential för att stärka den cirkulära ekonomin och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1437 av Markus Selin m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge regeringen i uppdrag att tillsammans med riksdagens partier verka för att finna långsiktiga och breda politiska överenskommelser om Sveriges energiproduktion som garanterar en robust, kostnadseffektiv och hållbar energiförsörjning tillsammans med våra närmaste grannländer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge regeringen i uppdrag att verka för breda energieffektiviseringar i syfte att frigöra el och kapacitet till nya industrier och samtidigt sänka elkostnaden för hushåll och företag och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1442 av Patrik Lundqvist m.fl. (S):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den fossilfria elproduktionen, särskilt i södra Sverige, bör byggas ut så snabbt som möjligt för att möta industrins behov och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1447 av Ida Karkiainen m.fl. (S):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur incitament till lokal produktion av förnybar el, som t.ex. vindkraft, lämpligast kan införas och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en standard, tillsammans med planering av utbyggnad, för en framtida vätgasinfrastruktur för lagring och pipelines för vätgas bör tas fram på nationell nivå och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1481 av Hanna Westerén (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om långsiktigt hållbar energiförsörjning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1514 av Peter Ollén (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att åter bygga kärnkraftverk i Barsebäck och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1845 av Robert Olesen (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om öka användningen av elnätstolpar i trä, som ett led i att stärka Sveriges robusthet och göra den mer hållbar och motståndskraftig mot framtida utmaningar, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1867 av Ulrika Heindorff m.fl. (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att etablera små modulära reaktorer i Skåne som baskraft och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1875 av Tomas Kronståhl (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ersättning till närboende vid vindkraftsetableringar och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1878 av Laila Naraghi (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över, uppdatera och anpassa regelverket om fusionsenergi och fusionskraftverk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ta initiativ till en nationell fusionssamverkan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ta fram en nationell fusionsstrategi och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Simpevarp som plats för forskning och utveckling av svensk fusionskraft och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2093 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ge ett uppdrag till Energimarknadsinspektionen att utforma en tydlig vätgasreglering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att om möjligt ge Energimyndigheten i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att säkra upp att det finns tillräckligt med el för vätgasproduktion och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2248 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa stöd och subventioner för vedeldning och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2302 av Lars Isacson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om korttidsreglering och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2368 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska fasa ut sitt beroende av fossil olja och gas i syfte att stärka Sveriges säkerhet och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2669 av Lars Englund (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att bilda ett kärnkraftsbolag med syftet att återstarta det svenska kärnkraftsprogrammet med kokvattenreaktorer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga ett statligt övertagande av samtliga aktier i Sydkraft Nuclear Power AB och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att bygga nya kärnkraftsreaktorer i Barsebäck och Oskarshamn och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2681 av Patrik Lundqvist m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fastställa en nationell vätgasstrategi med tydliga och ambitiösa mål för produktion och användning av grön vätgas och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2789 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på utformning och finansiering av ett riktat investeringsstöd för finansiering av laddinfrastruktur och energilagrar för arbetsmaskiner och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med siffersatta delmål med dithörande uppföljningar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ytterligare styrmedel för att öka den inhemska produktionen av biogas och biodrivmedel och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på hur vätgasproduktion, energilagring i vätgas och distribution av vätgas kan organiseras för bästa möjliga samhälls- och klimatnytta i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag på långsiktig finansiering av forskning och innovation om vätgas och dess användning i olika samhällssektorer och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på hur staten kan ge stöd till eller finansiera vätgasinvesteringar i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att vätgasproduktionen inom EU ska vara förnybar och att EU-stöd endast ska gå till förnybar produktion och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Vattenfall i uppdrag att utveckla energilagring i vätgas i samband med investeringar i förnybar energi och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör inrätta nationella planeringsmål för sol och solvärme och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en nationell plan för energibesparing och energieffektivisering och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett system av villkorade tillstånd vad gäller vindkraften och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ansvarig myndighet bör ges i uppdrag att beakta inkludering av etanol, biogas och andra förnybara bränslen i beredskapslagringen och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ökad inhemsk produktion av biodrivmedel och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsyns-verksamheten i energisektorn behöver skärpas för att säkra kontinuitet vid attacker och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2975 av Dan Hovskär (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att bygga en turbin från Väneren till Bohuskusten för att få en stabil energiförsörjning och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett mål om ett 100 procent fossilfritt energisystem till 2035 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta och genomföra en nationell plan för utfasning av fossil energi, inklusive ett slutdatum för användning, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla alla fossila subventioner och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klassa torv som ett fossilt bränsle och fasa ut brytning och användning av torv för energiproduktion och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett energisäkerhetsmål och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett mål om att Sverige ska vara självförsörjande på förnybara bränslen år 2030, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett mål om att Sverige ska producera 10 TWh biogas och 33 TWh fossilfri vätgas per år till 2030 och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga solceller på alla lämpliga offentliga byggnader och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge närboende till vindkraft rätt till ersättning från vindkraftsbolagen och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge närboende till vindkraft rätt till andelsäggande och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för nya solparker genom att förtydliga länsstyrelsernas roll i tillståndsprocessen och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regelverket bör ses över så att modeller för solcellsparker som ökar den biologiska mångfalden och kombinerar produktion av sol och mat premieras samt att ett stöd för ”naturpositiva” solcellsparker bör ges, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett investeringsstöd för storskalig solvärme och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett långsiktigt system för omfattande energieffektiviseringar och tillkännager detta för regeringen.

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett långsiktigt statligt stöd för energieffektivisering med 60 procent av kostnaderna för åtgärder som effektiviserar energianvändningen för hushåll och fastighetsägare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett stöd till näringslivets energieffektiviseringar och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ambition att öka antalet energirådgivare i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utnyttja spillvärme mer effektivt och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fastighetsägare bör ges rätt att ta del av förbrukningsstatistik för all energi som levereras till fastigheten, inklusive hyresgästers förbrukning av uppvärmningsenergi, komfortkyla samt hushålls- och verksamhetsel på aggregerad nivå med hänsyn till individens integritet, och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett introduktionsstöd för elektrobränslen samt att snabbt möjliggöra för elektrobränslen att delta i reduktionsplikten och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en vätgasstrategi och ge Svenska kraftnät ett uppdrag att planera för vätgasinfrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att planera energiförsörjningen av transportsektorn så att inhemskt producerad förnybar energi och inhemskt producerat förnybart bränsle kan användas i kris och krig, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en strategi och regelverk för fusionskraft och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka incitament för utbyggnad av förnybar energi och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP):

35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett energisäkerhetsmål och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en stor utbyggnad av förnybar energi som vindkraft, sol och solvärme, särskilt i södra Sverige, och tillkännager detta för regeringen.

37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för lokal produktion av förnybar energi som solceller och solvärme och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell strategi för solenergi för produktion av el och värme och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att planera energiförsörjningen av transportsektorn så att inhemskt producerad förnybar energi och inhemskt producerat förnybart bränsle kan användas i kris och krig och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU snarast ska upphöra med import av rysk energi och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla alla fossila subventioner och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett långsiktigt system för omfattande energieffektiviseringar och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett stöd till näringslivets energieffektiviseringar och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fördubbla antalet energirådgivare i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta ett planeringsmål för 100 nya TWh till 2030 och ytterligare 50 TWh till 2035 genom en kombination av energieffektivisering och ny förnybar elproduktion och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta ett planeringsmål för grön baskraft och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta ett planeringsmål för 30 TWh solenergi till 2030 och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta ett planeringsmål för 150 TWh havsbaserad vindkraft till 2040 och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga solceller på alla lämpliga offentliga byggnader och tillkännager detta för regeringen.

47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge dem som bor nära vindkraftverk rätt till ersättning från vindkraftsbolagen och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge närboende möjlighet att bli delägare och rätt till arrende från vindkraftsbolagen där det byggs vindkraftverk och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för nya solparker genom att förtydliga länsstyrelsernas roll i tillståndsprocesser och tillkännager detta för regeringen.
71. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka internationellt och inom EU för att stoppa utvinningen av fossila bränslen och tillkännager detta för regeringen.
78. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska lämna energistadgefördraget i enlighet med beslut om EU-gemensam exit, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
81. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta och genomföra en nationell plan för utfasning av fossil energi och tillkännager detta för regeringen.
130. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett mål om att Sverige ska vara självförsörjande på hållbart producerade biobränslen senast 2030, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
135. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa riktade stöd för produktion av avancerade biodrivmedel och elektrobränslen och tillkännager detta för regeringen.
137. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett introduktionsstöd för elektrobränslen och att snabbt möjliggöra för elektrobränslen att ingå i reduktionsplikten och tillkännager detta för regeringen.
152. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att Sverige är självförsörjande på hållbart producerade biobränslen senast år 2030 och tillkännager detta för regeringen.
169. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klassa torv som ett fossilt bränsle och avveckla brytning och användning av torv för energiproduktion och tillkännager detta för regeringen.
170. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett långsiktigt statligt stöd för energieffektivisering med 60 procent av kostnaderna för åtgärder som effektiviserar energianvändningen för hushåll och fastighetsägare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
173. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utnyttja spillvärme mer effektivt och tillkännager detta för regeringen.

174. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett investeringsstöd för storskalig solvärme och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3428 av Emma Nohrén m.fl. (MP):

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja etableringen av bioraffinaderier för lokal produktion och förädling och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att Sverige är självförsörjande på hållbart producerade biobränslen senast år 2030, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla riktade stöd för ladd- och tankinfrastruktur samt för hantering av batterier till arbetsmaskiner och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge närboende möjlighet att bli delägare i vindkraftsprojekt och rätt till arrende från bolagen och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa kompensation för gödselgasens högre produktionskostnad jämfört med fossila alternativ och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3546 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka energieffektiviteten och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3547 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Energimyndighetens arbete med energi- och klimatrådgivare och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla energiförvaltningen i flerbostadshus genom både informationsinsatser och enklare tillgång till stöd för driftsoptimering och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fastighetsägare bör ges rätt att ta del av förbrukningsstatistik för all energi som levereras till fastigheten, inklusive hyresgästers förbrukning av uppvärmningsenergi, komfortkyla samt hushålls- och verksamhetsel på aggregerad nivå, och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nytt statligt energieffektiviseringsstöd som löper över en flerårsperiod, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillse att alla typer av byggnader ska omfattas av ett statligt stöd för energieffektivisering och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda och införa ett långsiktigt system för omfattande energieffektiviseringar och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att energieffektivisera statliga byggnader och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram ett belysningsprogram för statliga byggnader där sparad energi, rätt belysning vid rätt tillfälle, trygghet och minskade ljusföroreningar ska stå i fokus och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa krav på gröna hyresavtal inom offentlig förvaltning där hyresvärd och den som hyr delar på energikostnaderna och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en samlad planering för fler smarta byggnader, lokaler och parkeringar som kan bidra till effektstyrning av elanvändningen för att energin ska användas där – och när – den behövs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP):

108. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett produktionsstöd för avancerade biodrivmedel och tillkännager detta för regeringen.
109. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa produktionsmål för biogasproduktion till 2030 och 2040 och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S):

69. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad beredskap i energisektorn och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i förhandlingar ska säkerställa utfasningen av samtliga fossila bränslen och införa ett förbud för all användning av fossila bränslen för energiproduktion från 2035 samt öka takten på utfasningen av fossila material, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige omedelbart ska stoppa all import av fossila bränslen från Ryssland och andra diktaturer och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för ett skyndsamt totalstopp av import av fossila bränslen från Ryssland i hela EU och tillkännager detta för regeringen.

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att bioenergi från hållbara källor ses som en viktig lösning i övergången till ett mer hållbart samhälle på både kort och lång sikt och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reduktionsplikten skyndsamt ska revideras så att bioenergi från hållbara källor inte trängs ut vid ökad elanvändning utan används kompletterande för att uppnå större utsläppsminskningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
82. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att påskynda genomförandet av den vätgasstrategi som regeringen gett Energimyndigheten i uppdrag att ta fram för att säkerställa vätgasens potential att bidra till samhällsekonomiska fördelar såsom utsläppsminskningar såväl som att möjliggöra ett fossilfritt energisystem och tillkännager detta för regeringen.
83. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förnybartdirektivet bör justeras så att spårbarhetskravet även inkluderar aktörer som tillhandahåller fossila bränslen så att det ställs likvärdiga krav på de som tillhandahåller såväl fossilt som förnybart bränsle, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
84. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beredskapslagring av fossilfria drivmedel under 90 dagar bör tas fram för att komplettera drivmedelslagring av fossila drivmedel för att stärka motståndskraften och tillkännager detta för regeringen.
86. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa planeringsmål även för 2030 och 2035 för ny elproduktion och tillkännager detta för regeringen.
87. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det nya mål för energieffektivisering som ska tas fram bör ta fasta på den enorma potential för lönsam energieffektivisering som Energimyndigheten visat på, och målet ska också kopplas till relevanta och effektiva styrmedel för effektivare nyttjande av både energi och effekt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
88. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU bör anta ett energieffektiviseringsmål om 50 procent effektivare energianvändning till 2030 och tillkännager detta för regeringen.
89. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att stärka kundkraften och koldioxidtransparensen, exempelvis genom att justera systemet med ursprungsgarantierna så att de redovisas året om, timme för timme, och tillkännager detta för regeringen.
91. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett nytt uppdrag för att ta fram villkorade tillstånd bör tas fram för att stärka samexistensen mellan försvarets intressen och övriga samhällsintressen inklusive energiförsörjningen och tillkännager detta för regeringen.

92. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdatera regelverken kring samhällskritisk infrastruktur till att inkludera även förnybara kraftslags behov och tillkännager detta för regeringen.
101. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att elproduktionen byggs ut förenligt med Sveriges energipolitiska mål i syfte att också stärka Sveriges motståndskraft i ett nytt säkerhetsläge och tillkännager detta för regeringen.
102. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att efterfrågan på el tillgodoses enligt den tidslinje som den gröna industrin byggs ut i Sverige med målet att Sverige ska bli världsledande i klimatomställningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
107. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram förslag på en sammanhållen strategi för att stärka konkurrenskraften för kraftvärmen och som syftar till att fasa ut den sista fossila andelen och tillkännager detta för regeringen.
108. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt genomföra förslagen i energimyndighetens fjärrvärme- och kraftvärmestrategi med syfte att öka effektuttaget och tillkännager detta för regeringen.
112. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utveckla gröngasprincipen i syfte att öka andelen biogas i de befintliga gasnäten och tillkännager detta för regeringen.
113. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en handlingsplan för hur biogasanvändningen kan vidareutvecklas till fler användningsområden och tillkännager detta för regeringen.
114. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta ett produktionsmål för biogas i syfte att möjliggöra mer långsiktiga förutsättningar för branschen och tillkännager detta för regeringen.
115. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara drivande för att ändra statsstödsreglerna på EU-nivå så att anläggningar oberoende av storlek kan få stöd till biogasproduktion i Sverige och EU, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
119. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Svenska kraftnäts uppdrag kring vattenkraften i elberedskapen ändras så att även den småskaliga vattenkraften inkluderas, vilket stärker elberedskapen i större geografiska områden, och bör vägas in innan beslut om utrivning fattas och tillkännager detta för regeringen.
121. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lyfta fram vattenkraftens avgörande bidrag till det svenska energisystemet genom minskat regelkrångel, respekt för äganderätt samt effektiva och proportionerliga miljöåtgärder till rimliga kostnader och tillkännager detta för regeringen.
122. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell strategi för att nyttja vattenkraftens maxkapacitet samt öka

- effektuttaget och lagringskapaciteten och tillkännager detta för regeringen.
123. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en handlingsplan för att ersätta äldre vindkraftverk med nya större verk (s.k. repowering) och tillkännager detta för regeringen.
 130. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Energimyndigheten i uppdrag att tillsammans med relevanta myndigheter förenkla och förtydliga regelverken för storskaliga solcellsparkar, inte minst vid etablering på jordbruksmark, och tillkännager detta för regeringen.
 131. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra i instruktionen till länsstyrelserna, förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion, och förtydliga att de ska verka för ny fossilfri kraftproduktion, oberoende kraftslag och i synnerhet fokusera på att öka elproduktionen i områden med underskott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 132. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föreslå en tionde punkt i 5 § förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion: "Länsstyrelsen ska vidare verka för att de av riksdagen fastställda energipolitiska målen nås och möjliggöra etablering av fossilfri kraftproduktion och elektrifiering av samhället i samexistens med livsmedelsproduktion och skogsbruk", och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 138. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda lönsamhetspotentialen att livstidsförlänga befintlig kärnkraft efter år 2040 givet att miljö- och säkerhetskrav kan upprätthållas och tillkännager detta för regeringen.
 140. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av regelverken kring fusionsenergi och införandet av en nationell strategi för fusionsenergi och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3594 av Fredrik Olovsson m.fl. (S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av långsiktighet i energipolitiken och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av mål för mer fossilfri el till 2030 och 2035 och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om snabbare och effektivare tillståndprocesser och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vattenkraften och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vindkraft och tillkännager detta för regeringen.

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fjärr- och kraftvärmens villkor och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om solel och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kärnkraft och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utformningen av politiken för energieffektivisering och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hållbara fossilfria transporter och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om biodrivmedel och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell strategi för vätgas och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om statlig vätgasinfrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en strategi och regelverk för fusionskraft och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inriktning av arbetet med geotermisk energi och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utse Svenska kraftnät till systemoperatör för vätgas, en s.k. TSO, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att självförsörjningen av biodrivmedel ska gynnas genom att så konkurrenskraftigt som möjligt upphandla en omfattande beredskapsproduktion av inhemskt biobränsle som skapar en inhemsk produktionsbas, och där det finns incitament och krav på att denna upphandlade produktion säljs billigt i Sverige, och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett mål om att inga permanentus värms upp med enbart direktverkan- de el eller olja efter år 2026 och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att elproduktionen byggs ut förenligt med Sveriges energipolitiska mål i syfte att också stärka Sveriges motståndskraft i ett nytt säkerhetsläge och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att efterfrågan på el tillgodoses enligt den tidslinje efter vilken den gröna industrin byggs ut i Sverige, med målet att Sverige ska bli världsledande i klimatomställningen, och tillkännager detta för regeringen.

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kärnkraften inte ska subventioneras vid vare sig byggnation, drift eller avveckling och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i förhandlingar med kommissionen bör verka för att biogas garanteras långsiktig skattefrihet samtidigt som stödet till biogasproduktion byggs ut kraftigt och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i förhandlingar ska säkerställa utfasningen av samtliga fossila bränslen och införa ett förbud mot all användning av fossila bränslen för energiproduktion från 2035 samt öka takten på utfasningen av fossila material och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att stärka kundkraften och koldioxidtransparensen, exempelvis genom att justera systemet med ursprungsgarantier så att de redovisas året om, timme för timme, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3653 av Aylin Nouri m.fl. (S):

98. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om grön vätgas och elektrobränslen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3728 av Ulrika Heie m.fl. (C):

94. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att skyndsamt genomföra Biogasmarknadsutredningens andra stödpaket (SOU 2019:63) och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3789 av Daniel Riazat (-):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa utbyggnaden av ny kärnkraft i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell, tidssatt plan för successiv avveckling av befintlig kärnkraft med bibehållen leveranssäkerhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa statliga stöd, kreditgarantier och andra subventioner som gynnar ny kärnkraftsbyggnation och i stället styra offentliga medel till förnybart, energieffektivisering och lagring och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera utbyggnaden av förnybar elproduktion samt ställa krav på kommuner att installera solenergi på offentliga byggnader och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa intäktsdelning till kommuner och markägare vid vindkraftsetableringar för att stärka lokal nytta och acceptans och tillkännager detta för regeringen.